

कविकुलगुरु- कालिदास- संस्कृत- विश्वविद्यालयः रामटेकम्

राष्ट्रीय मूल्यांकन व प्रत्यायन परिषद् (नॅक),
बैंगलुरु द्वारा B++ श्रेणी प्राप्त

वार्षिक अहवाल
२०२०-२१

विश्वविद्यालयगीतम्

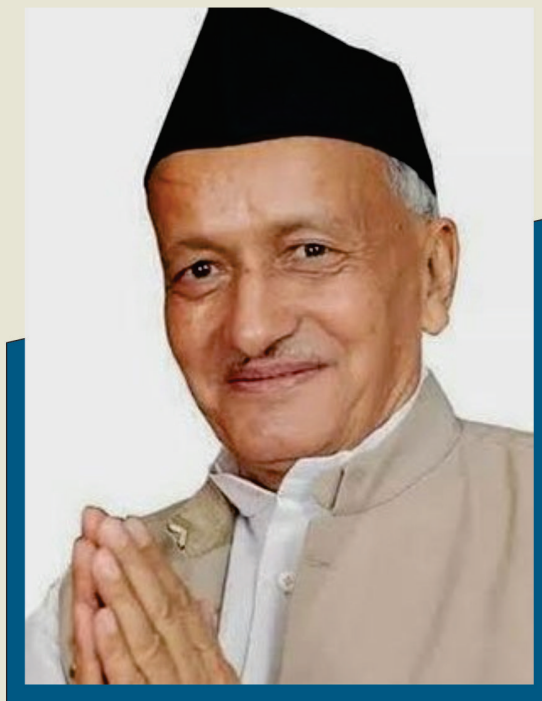
शतशतकोटिशरत्पर्यन्तम्
प्रवहतात् संस्कृतमन्दाकिनी ॥४॥

सिन्धु-शुतुद्री-सरस्वतीनाम्
तटे ऋषीणां ध्यानपराणाम्
होमधूमपावितलोकानाम्
अत्रिभृगूणां छन्दोवाणी ॥१॥
प्रवहतात्

वाल्मीकिमुनि-व्यासविरचिता
रामकृष्णयोः पावन-गाथा
अखण्डदीपो भगवद्गीता
कर्मयोगसंदेशवाहिनी ॥२॥
प्रवहतात्

राष्ट्रैक्यस्य च महती स्फूर्तिः
विना संस्कृतं नैव संस्कृतिः
पुष्टिं तुष्टिं समावहन्ती
इह परत्र कल्याणकारिणी ॥३॥
प्रवहतात्

रचयिता - महाकवि डॉ. ग. बा. पळसुले

Hon'ble Shri. Bhagat Singh Koshyari

Governor of Maharashtra
and

Chancellor of Universities in Maharashtra

समानमस्तु वो मनो... ।

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचा सत्र 2020—21 चा वार्षिक अहवाल सादर करताना मला आनंद होत आहे. विश्वविद्यालयाच्या शिक्षण, संशोधन व प्रशासकीय गतिमानता आणि उपलब्धींचा हा आलेख स्तुत्य तर आहेच परंतु आमच्या ध्येयांनाही साकारणारा आहे.

2020 आणि 2021 ही दोन्ही वर्षे खरे म्हणजे कोविड महामारीच्या ताणात गेली तरी देखील विश्वविद्यालयाने शैक्षणिक, संशोधन स्तरावर सातत्याने आपली वाटचाल निरंतर गतिमानतेनेच ठेवली. विश्वविद्यालयाच्या संस्कृत प्रचार—प्रसार, कार्यक्षम प्रशासन, अध्यापन, संशोधन इ. कार्यांची दखल घेवून, एज्युकेशन वर्ल्ड या मासिकाने केलेल्या सर्वेक्षणानुसार राष्ट्रीय स्तरावर सर्व 'संस्कृत विद्यापीठांमध्ये प्रथम स्थान' प्राप्त झाले आहे. याशिवाय आयएसओ प्रमाणपत्र, एक्सेलन्स अवॉर्ड, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी व उत्कृष्ट स्वयंसेवकांकरिता चे महाराष्ट्र शासनाकडून गौरव प्राप्त झाला आहे.

विश्वविद्यालयाने रामटेक मधील विकासकार्यानंतर वारंगा आणि आता उपकेंद्रांच्या माध्यमातून संपूर्ण महाराष्ट्रात आपला विस्तार करण्यावर भर दिला आहे. यासाठी रत्नागिरी, पुणे, जळगाव, परभणी या चार ठिकाणी विश्वविद्यालयाच्या उपकेंद्रांना महाराष्ट्र शासनाने मान्यता दिली आहे. यासाठी मी मा. मुख्यमंत्री श्री. उद्धव ठाकरे महोदय आणि उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री मा. उदय सामंत यांचे हार्दिक आभार मानतो. रत्नागिरीमध्ये उपकेंद्रासाठी 2000. स्क्वे. फूट जागाही उपलब्ध झाली असून केंद्राचे कार्यालय सुरू झाले आहे. याशिवाय रामटेक मध्ये ज्ञानयोगी श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्रोत केंद्र, मातोश्री मुलींचे वसतिगृह, महर्षी पाणिनी संगणक केंद्र स्थापन झाले. रुसा द्वारे अनुदान प्राप्त झाले असून त्यातून वारंगा परिसर विकासही जोमाने सुरू झाला आहे.

विश्वविद्यालयाने नॅककडे दुस—या मूल्यांकनाकरिता स्वयं अध्ययन अहवाल तयार करून सादर केला आहे. विश्वविद्यालयाचे कुलगुरु, प्राध्यापक तसेच अधिकारी व सहकारी यांनाही विविध पुरस्कारांनी सन्मानित करण्यात आले असून याद्वारे विश्वविद्यालयाची कीर्ती निश्चितच संपूर्ण भारतात पसरली आहे. एका ध्येयाने प्रेरित होवून, एकदिलाने व एकजुटीने केलेल्या कार्याला निश्चितच यश मिळते. समानमस्तु वो मनो ...या वेदोक्तीनुसार विश्वविद्यालय विकासासाठी कार्य करणा—या सर्व प्राध्यापक, अधिकारी व सहका—यांचे मी आभार मानतो.

जयतु संस्कृतम् । जयतु भारतम् ।

श्रीनिवास वरखेडी

कुलगुरु

समानी व आकूति: ... ।

सत्र 2020—21 चा वार्षिक अहवाल आपल्यासमोर सादर करताना समाधान व खेद या दोन भावांचे सम्मिलन आहे. विश्वविद्यालयाचा विकासरथ अप्रतिहत आणि गतिमानतेने सुरू असून आम्हा सगळ्यांसाठीच ही समाधानाची बाब आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विश्वविद्यालयाचे सन्माननीय कुलगुरु प्रो श्रीनिवास वरखेडी यांची 'लर्निंग आऊटकम बेस्ड करिकुलम फ्रेमवर्क' या समितीवर पदवी स्तरावर कौशलप्रधान समान प्रमाण संस्कृत अभ्यासक्रम करण्यासाठी अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती केली होती. या समितीने तयार केलेल्या प्रमाण अभ्यासक्रमाला युजीसीने मान्यता दिली असून हा अभ्यासक्रम सर्व भारतभर प्रमाणभूत मानला जाईल, ही विश्वविद्यालयासाठी निश्चितच गौरवाची बाब आहे.

संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या मा. कुलगुरूंकडे प्रथमच गडचिरोलीतील गोंडवाना या पारंपरिक विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरुपद सोपविण्यात आले. संस्कृत विश्वविद्यालयातील विद्वान् प्राध्यापकांची, अनोख्या अभ्यासक्रमांची आणि गतिमान कामकाजाची कीर्ती देशविदेशात पसरली असून संपूर्ण भारतभरातून येथे विद्यार्थी शिकण्यास उत्सुक आहेत.

विश्वविद्यालयाला राष्ट्रीय स्तरावर प्राप्त झालेले पुरस्कार हे गौरवात भर घालणारे असून, कोविड काळात विश्वविद्यालयातील सर्वांनी समन्वयक व सहकार्य साधून कार्य केल्याची दखल प्रत्यक्ष मा. राज्यपाल कार्यालयाने घेतली आहे. या सर्व उपलब्धींचा आनंद आपल्यासमोर प्रकट करताना आंतरिक समाधान आहे. परंतु कोविडमुळे आमच्या विश्वविद्यालयातील श्री. रितेश मेश्राम आणि श्री. अरविंद राठोड या दोघांच्या दुःखद निधनाने मात्र सर्वांनाच धक्का बसला आहे. या अतिशय नेक, निष्ठावान आणि कार्यशील सहका—यांच्या जाण्याने विश्वविद्यालय परिवाराचे मोठेच नुकसान झाले आहे. याचा खेद आम्हा सर्वांनाच आहे. त्यांच्या परिवाराची जबाबदारी घेवून मा. कुलगुरु महोदयांच्या पुढाकाराने त्यांच्या सहचारिणींना विश्वविद्यालयात कंत्राटी तत्त्वावर नोकरी देण्यात आली आहे.

विश्वविद्यालय नॅक मूल्यांकनासाठी सज्ज झाले असून त्या दृष्टीने कार्य सुरू झाले आहे. विविध प्राध्यापकांना व अधिका—यांना प्राप्त पुरस्कार हे विश्वविद्यालयाला अभिमानास्पद आहेत. सर्व प्राध्यापक, अधिकारी, सहकारी, हितचिंतक व विद्यार्थी या सर्वांच्या एकतेनेच समानी व आकूति:.... । समान ध्येय साध्य होईल हा विश्वास आहे.

प्रो. मधुसूदन पेन्ना
कुलगुरु (प्र)

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

राष्ट्रीय मूल्यांकन व प्रत्यायन परिषद् (नॅक), बेंगलुरु द्वारा
B++ श्रेणी प्राप्त

वार्षिक अहवाल 2020 –21

(अहवाल कालावधी – दि. 01 एप्रिल 2020 ते 31 मार्च 2021)

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University

Ramtek Office : Administrative Building, Mouda Rd., Ramtek 441 106, Dist. Nagpur (M.S.)
Nagpur Office : N.I.T. Sankul, 5th & 6th Floor, Near Morbhavan, Sitabuldi, Nagpur-440012 (M.S.)
Ramtek : (O) Ph.No. : (07114) 256476 Fax : (07114) 255549
Nagpur : (O) Ph.No. : (07114) 2560992 Fax : (07114) 2560992
Website : www.kksanskrituni.digitaluniversity.ac
Email : registrar@kksu.org

कविकुलगुरु—कालिदास—संस्कृत—विश्वविद्यालयः, रामटेकम्

वार्षिक अहवाल

ANNUAL REPORT

(2020-2021)

Editor in Chief : Hon'ble Vice-Chancellor,

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Committee

Prof. Harekrushna Agasti	-	Chairperson
Dr. Shweta Sharma	-	Member
Smt. Kanchan Sutone	-	Member
Shri. Umesh Patil	-	Member
Dr. Raghavendra Bhat	-	Member Secretary

Editorial Assistance - 1) Sau. Rohini Deshmukh 2) Sau. Amruta Sohani
3) Ku. Ambalika Sethia 4) Shri. Pranav Muley

Published by : **Registrar**
Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Coverpage - Paper 300 gsm

Inner Page - Maplitho 75 gsm / Art Paper 120 gsm

Size - A4

Printed at :

M/s. Avadhoot Graphics & Printing
Nagpur.

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University

Ramtek Office : Administrative Building, Mouda Rd., Ramtek 441 106, Dist. Nagpur (M.S.)
Nagpur Office : N.I.T. Sankul, 5th & 6th Floor, Near Morbhavan, Sitabuldi, Nagpur-440012 (M.S.)

Ramtek : (O) Ph.No. : (07114) 256476 Fax : (07114) 255549

Nagpur : (O) Ph.No. : (07114) 2560992 Fax : (07114) 2560992

Website : www.kksanskrituni.digitaluniversity.ac

Email : registrar@kksu.org

अनुक्रमणिका

पृष्ठ क्रमांक
मराठी इंग्रजी

• मा. कुलगुरु यांचे मनोगत		
• विश्वविद्यालयाविषयी.....	5	
• व्यवस्थापन परिषद् सदस्यांची यादी	7	
• विद्वत्परिषद् सदस्यांची यादी	9	
• विभागनिहाय अहवाल		
○ वेद तथा व्याकरण विभाग	13	105
○ संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग	23	115
○ भारतीय दर्शन विभाग	29	121
○ वेदांग ज्योतिष विभाग	39	131
○ शिक्षणशास्त्र विभाग	44	136
○ गुरुकुलम्	46	138
○ अभिनवभारती वारंगा परिसर	49	142
○ मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्र	52	145
○ संगणक विज्ञान विभाग	54	146
○ सामाजिक विज्ञान विभाग	55	147
• विस्तार सेवा अहवाल		
○ राष्ट्रीय सेवा योजना	57	149
○ हस्तलिखित केंद्र	59	151
○ छात्र कल्याण	60	152
○ आऊटरिच कक्ष	65	156
○ महिला कक्ष आणि अंतर्गत तक्रार समिती	66	157
• प्रशासकीय अहवाल		
○ आस्थापना विभाग	67	159
○ सामान्य प्रशासन विभाग	72	163
○ विद्यापीठ विकास व नियोजन मंडळ	73	165
○ विद्या विभाग	76	168
○ महाविद्यालय विभाग	83	175
○ वित्त विभाग	84	177
○ अभियांत्रिकी विभाग	85	178
○ परीक्षा विभाग	88	181
○ ग्रंथालय व प्रकाशन विभाग	89	182
○ जनसंपर्क कक्ष	104	158
• विश्वविद्यालयातील विशेष उपक्रम आणि उपलब्धी		196

संस्कृतविषयी.....

संस्कृत ही भारताच्या अनमोल ठेवा असणा—या प्राचीन ज्ञानभांडाराच्या ज्ञानप्राप्तीची एकमेव व म्हणूनच अतिशय महत्त्वपूर्ण भाषा आहे. संस्कृत म्हणजे ज्ञानवारसा संक्रमित, संरक्षित व संवर्धित करणारी भाषा! . प्राचीन काळीही नालंदा, तक्षशिला, विक्रमशिला अशी नावाजलेली विद्यापीठे भारतात होती. या विद्यापीठांद्वारेच पाणिनी, पतंजली, कौटिल्य यांच्यासारखे स्वतःच्या बुद्धिमत्तेच्या, ग्रंथकर्तृत्वाच्या जोरावर चिरायु कीर्ती मिळवणारे विद्वान निर्माण झाले. हा अभिमानास्पद व तेजोमय ज्ञानवारसा जतन व वृद्धिंगत करण्यासाठी संस्कृत भाषेचे अध्ययन करणे अनिवार्य आहे. म्हणूनच संपूर्ण भारतात संस्कृतचा प्रचार, प्रसार व्हावा याकरिता एकूण 15 संस्कृत विश्वविद्यालये कार्यरत आहेत.

भारतातील संस्कृत विश्वविद्यालये

- संपूर्णानंद संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी (उत्तरप्रदेश)
- श्री जगन्नाथ संस्कृत विश्वविद्यालय, पुरी (ओरिसा)
- राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, तिरुपती (आंध्र प्रदेश)
- कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक (महाराष्ट्र)
- श्री शंकराचार्य संस्कृत विश्वविद्यालय, कालडी (केरळ)
- लालबहादूर शास्त्री संस्कृत विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली
- कामेश्वर संस्कृत विश्वविद्यालय, दरभंगा (बिहार)
- केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली
- जगद्गुरु रामानंद आचार्य संस्कृत विश्वविद्यालय, जयपूर (राजस्थान)
- सोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय, (गुजरात)
- महर्षी पाणिनी संस्कृत विश्वविद्यालय, उज्जैन(मध्यप्रदेश)
- उत्तराखंड संस्कृत विश्वविद्यालय, हरिद्वार(उत्तराखंड)
- कर्नाटक संस्कृत विद्यापीठ, बंगलोर (कर्नाटक)
- कुमार भास्कर वर्मा संस्कृत व प्राचीन शिक्षा विद्यापीठ, नालबारी (आसाम)
- वेंकटेश्वर वैदिक विद्यापीठ, तिरुपती (आंध्रप्रदेश)
- महर्षि वाल्मिकी संस्कृत विश्वविद्यालय, कैथाल (हरियाणा)
- कोलकत्ता संस्कृत विश्वविद्यालय, कोलकत्ता (पश्चिम बंगाल)

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

महाराष्ट्र शासनाने दि. 18 सप्टेंबर 1997 रोजी नागपूर जिल्ह्यातील रामटेक येथे महाकवी कालिदासाच्या चिरस्मरणार्थ कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाची स्थापना केली. महाकवी कालिदासाच्या अभिधानाने स्थापन झालेले हे महाराष्ट्रातील एकमेव संस्कृत विश्वविद्यालय असून या विश्वविद्यालयाला महाराष्ट्र व गोवा येथील शैक्षणिक संस्थांना संलग्नीकरण देण्याचा अधिकार आहे.

The Government of Maharashtra took up the issue and appointed a committee comprising of Sanskrit scholars and other educationists. On the basis of the report of the committee the State Government established the Sanskrit University at Ramtek and named it as Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University. The University was established on 18th September 1997. The place Ramtek, which is a township in Nagpur district, was selected because it is connected to the name of great poet of the world Kavikulaguru Kalidas. This is the only Sanskrit University in Maharashtra. This university has right to give affiliation to other Educational Institutes within Maharashtra & Goa.

संकाय

Sankayas (Faculties)

वेदविद्या

Faculty of Vedic Studies

संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा

Faculty of Sanskrit & Other Languages

भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती

Faculty of Indian Religion, Philosophy & Culture

प्राचीन भारतीय विज्ञान तथा मानव्यशास्त्रे

Faculty of Ancient Indian Science & Humanities

शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा

Faculty of Education & Other Branches of Learning

शैक्षणिक विभाग

Teaching Departments

वेद तथा व्याकरण

Dept. of Veda & Vyakarana

संस्कृत भाषा तथा साहित्य

Dept. of Sanskrit Language & Literature

भारतीय दर्शनशास्त्र

Dept. of Bhartiya Darshanshastra

वेदांग ज्योतिष

Dept. of Vedanga Jyotisha

शिक्षणशास्त्र

Dept. of Education

* * *

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Vyavasthapan Parishad (Management Council)

	Section	Details	Name of the Person	Position
01	25 (2) i	Kulaguru–Adhyaksha	Prof. Shrinivasa Varakhedi Hon'ble Vice-Chancellor KKSU, Ramtek	Ex-officio Member
02	25 (2) ii	Sama-Kulaguru-Sadasya	Vacant	Ex-officio Member
03	25 (2) iii	One Adhishthata as prescribed by Statutes	Prof. Nanda J. Puri Department of Sanskrit Sahitya, KKSU, Ramtek	Member
04	25 (2) iv	One Person nominated by the Kuladhipati preferably from amongst the members of the Sanskrit SthayiSamiti of the Government of Maharashtra.	Prof. Amba Kulkarni Department of Sanskrit Studies University of Hyderabad	Member
05	25 (2) v	One member of the Maharashtra Legislative Assembly to be nominated by the Speaker of the Maharashtra Legislative Assembly.	Vacant	Member
06	25 (2) vi	One member of the MLC to be nominated by the chairman of the MLC	Shri. Girish B. Vyas MLC, Nagpur Local Authorities Council	Member
07	25 (2) vii	The Secretary, Higher Education or his nominee not below the rank of Deputy Secretary	Principal Secretary, Higher Education	Member
08	25 (2) viii	The Director of Higher Education or his nominee not below the rank of Joint Director of Higher Education	Director, Higher Education, Pune	Member
09	25 (2) ix	One Head of the University Department as prescribed by statutes	Dr.Harekrishna Agasti, Department of Ved & Vyakrana, KKSU, Ramtek	Member
10	25 (2) x	One Head of a college, institute, or Pathashala as prescribed by statutes.	Dr.Bhau Dandade, (I/C), Principal, CISFA College, Nagpur	Member
11	25 (2) xi	One teacher from the University Departments as Prescribed by statutes.	Prof.Kavita S. Holey, Department of Sanskrit Language and Literature, KKSU, Ramtek	Member
12	25 (2) xii	One teacher who is not principal from amongst the teacher of the affiliated colleges and recognised institutions with ten year teaching experience as prescribed by statutes.	Vacant	Member
13	25 (2) xiii	One Adhyaksha of Adhyayan Mandala as prescribed by statutes	Prof. Krishnakumar Pandey, Dean, Faculty of Ancient Indian Science and Humanities, KKSU, Ramtek	Member
14	25 (2) xiv	One member of the Vidvat Parishad nominated by the Kulaguru	Prof.Madhusudan Penna Dean, Faculty of Indian Religion, Philosophy and Culture, KKSU, Ramtek	Member

15	25 (2) xv	Sanchalaka – Niyojana-Vikasa Mandala	Dr. Prasad Gokhale (I/C), Faculty of Vedanga Jytish, KKSU, Ramtek	Ex-officio Member
16	25 (3)	Kulasachiva – Secretary	Prof. Vijaykumar C.G.(I/C), KKSU, Ramtek	Ex-officio Member
17	25 (4)	Vitta-Lekha Adhikari	Dr.Ramchandra J. Joshi, Finance Officer, KKSU, Ramtek	Permanen t Invitees
18	25 (4)	Pariksha Niyantraka	Dr.Umesh D. Shivhare, Controllar of Examination KKSU, Ramtek	Permanen t Invitees

* * *

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek
Academic Council

Sr. No.	Clause	Provisions	Name of the members
1	27 (2) (a)	The <i>Kulaguru</i> – Chairman	Prof. Shrinivasa Varakhedi
2	27 (2) (b)	The <i>Sama-Kulguru</i>	--
3	27 (2) (c)	The <i>Adhishtathas</i> of the <i>Sankayas</i>:	
		1. <i>Ved-Vidya</i>	Prof. C. G. Vijyakumar
		2. <i>Sanskrit tatha Sanskritetar Bhasha</i>	Prof. Nanda J. Puri
		3. <i>Bharatiya Dharma Tatvadnyan tatha Sanskruti</i>	Prof. Madhusudan Penna
		4. <i>Prachin Bhartiya Vidyan tatha Manvyashastre</i>	Prof. Krishnakumar Pandey
		5. <i>Shikshanshastra tatha Sankirna Vidyashakha</i>	Prof. Lalita Chandratrey
4	27 (2) (d)	The <i>Adhyakshas</i> of the <i>Adhyayan Mandalas</i>:	
		1. Board of Studies for Veda	Prof. Ravindra Muley
		2. Board of Studies for Vyakarana	Prof. Harekrushan Agasti
		3. Board of Studies for Sanskrit Language and Literature	Prof. Kavita Holey
		4. Board of Studies for Pali, Prakrit and other Classical Languages & Literature	Dr. Rajendra Jain
		5. Board of Studies for Modern Languages and Literature	Prof. Parag Joshi
		6. Board of Studies for Kirtanshastra	Dr. Dinesh Rasal
		7. Board of Studies for <i>Darshanashastra</i>	Prof. Kalapini Agasti
		8. Board of Studies for Yoga and Alternative Therapies	Prof. Kalapini Agasti
		9. Board of Studies for Visual Arts	Dr. Bhau Dandade
		10. Board of Studies for Performing Arts	Dr. Sandhya Purecha
		11. Board of Studies for Vedang Jyotish and Vastushastra	Dr. Dinakar Marathe
		12. Board of Studies for Psychology	Dr. Sai Susarla
		13. Board of Studies for Traditional Indian Sciences	Prof. Prasad Gokhale
		14. Board of Studies for Computer Science and Application	Prof. Amba Kulkarni
		15. Board of Studies for Education	Prof. Kirti Sadar
		16. Board of Studies for Administrative Services	Prof. Harekrushna Agasti

		17. Board of Studies for Hospitality Studies & Travel & Tourism	Dr. Urvashi Yashroy
		18. Board of Studies for Library & Information Science	Dr. Deepak Kapade
		19. Board of Studies for Social Science and Social work	Dr. Gopichand Nimbarte
		20. Board of Studies for Commerce & Business Administration	Prof. Kirti Sadar
		21. Board of Studies for Journalism Media & Communication	Dr. Rakhi Tiwari
		22. Board of Studies for Special Board of Studies	Prof. Kavita Holey
	27 (2) (e)	The <i>Sanchalaka</i> of the <i>Vistar Seva Mandal</i>	Prof. Krushnakumar Pandey
	27 (2) (f)	One principal each of the conducted or affiliated colleges, institutions or <i>pathashalas</i> to be nominated by rotation.	Dr. Sikandar Manware
	27 (2) (g)	One professor from amongst the professors in the university departments or institutions, nominated by the <i>Kulaguru</i>	Dr. Dharmendra Turkar
	27 (2) (h)	One teacher representing each faculty to be coopted by the <i>Vidvat-Parishad</i> from amongst the teachers having not less than 10 years teaching experience, other than Principals of colleges, Heads of university departments and Heads of recognized institutions.	1) Dr. Rajshree Meshram 2) Prof. Prasad Gokhale
	27 (2) (i)	One head of an academic services unit of the university, nominated by the <i>Kulaguru</i> .	Dr. Rajshree Meshram
	27 (2) (j)	Two scholars nominated by the <i>Kuladhipati</i> from amongst the Sanskrit institution in the State.	1. Prof. Prasad Joshi 2. Prof. Mahavir Agrawal
	27 (2) (k)	Two eminent Sanskrit scholars nominated by the <i>Kulaguru</i>	Dr. Manmohan Upadhyaya Dr. Lalitkumar Tripathi
	27 (2) (l)	The Director of Higher Education, Maharashtra State or his nominee not below the rank of Joint Director, Higher Education or his nominee.	Dr. Maheshkumar Salunkhe
	27 (2) (m)	Honorary Sanskrit Organizer, if any, of the Government of Maharashtra	Vacant
	27 (3)	The <i>Kulasachiva</i> shall act as the Secretary.	Prof. C. G. Vijyakumar

* * *

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek
Board of Planning and Development
Committee Member List

Sr. No.		Members Name	Position
1	Kulaguru-Adhyaksha	Prof. Shriniwas Varakhedi, Hon'ble Vice-Chancellor.	Chairperson
2	Sama-Kulaguru if any (The Pro-Kulaguru)	----	Member
3	One Dean of Faculty, nominated by the Vidvat Parishad	Prof. Krishnakumar Pandey, Dean, Faculty of Ancient Indian Science and Humanities, KKSU, Ramtek	Member
4	One Head or Director from amongst the Heads or Directors of the University Institutions or departments, not below the rank of Professor and who is not a Dean nominated by Vidvat Parishad.	Prof. Lalita Chandratre, Dean, Faculty of Education and other Branches of Learning, KKSU, Ramtek.	Member
5	One teacher imparting post-graduate instruction having not less than sixteen years of teaching experience, nominated by Kulaguru.	Prof. Kavita Holey, Professor, Faculty of Sanskrit and other Languages, KKSU, Ramtek.	Member
6	One teacher imparting under-graduate institution having not less than sixteen year of teaching experience, nominated by Vyavasthapana Parishad.	Dr. Harekrushna Agasti, Associate Professor, Department of Veda and Vyakarana, KKSU, Ramtek.	Member
7	One principal of an affiliated College of Sanskrit, nominated by the Vyavasthapana Parishad from among the principal who are members of the Vidvat Parishad.	Dr. Kirti Sadar, Principal, Kalidas University's B.Ed. College, Ramtek.	Member
8	One principal of an affiliated professional College nominated by Kulaguru.	Dr. Bhau Dandade, Principal, Central India School of Fine Arts, Nagpur.	Member
9	Two experts, co-opted by the Board from amongst the Heads of National and State Level research institutions.	Prof. Rajaram Shukla, Vice-chancellor, Sampurnanand Sanskrit University, Banaras.	Member
10		Prof. Mohan Khedkar, VNIT, Nagpur.	Member
11	Sanchalaka of Niyojana-Vikasa Mandala-Member Secretary.	Dr. Prasad Gokhale, Director (I/c), B.P.D., Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek.	Member Secretary

* * *

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Board of Examination

Sr. No	Name	Position
01	Dr. Shriniwas Verkhedi, Hon'ble Vice-Chancellor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek	Chairman
02	Dr. Nanda Puri Dean, Faculty of Sanskrit & other languages Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
03	Dr. Madhusudan Penna Dean, Faculty of Indian Religion, Philosophy & Culture Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
04	Dr. C.G. Vijaykumar Dean, Faculty of Ved Vidya Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
05	Dr. Krishnakumar Pandey Dean, Faculty of Ancient Indian Science and Humanities Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
06	Dr. Lalita Chandratre Dean, Faculty of Education and Sankirna Vidya shakha Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
07	Dr. Hrushikesh Dalai, Assistant Professor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
08	Dr. Shivram Bhatt, Assistant Professor Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member
09	Hon'ble Joint Director (Higher Education) Nagpur Division, Nagpur	Member
10.	Dr. Umesh Shivhare Controller of Examination Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek	Member-Secretary

* * *

वेद तथा व्याकरण विभाग

स्थापना	— वर्ष 2000
संकाय	— वेदविद्या संकाय
अभ्यासक्रम	— एम्. ए., एम्. फिल्., पीएच्.डी. शास्त्री, आचार्य तथा विद्यावारिधी इ. (वैदिक साहित्य, व्याकरणशास्त्र)
अधिष्ठाता	— प्रो. डॉ. विजयकुमार सी. जी.
विभाग प्रमुख	— डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती, सहयोगी प्राध्यापक
सहायक प्राध्यापक	— डॉ. शिवराम भट्ट (लिनवर), डॉ. जयवंत चौधरी, श्री. कार्तिक भागवत, श्री. अमित भार्गव

पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या — 11

उद्देश —

- प्राचीन वैदिक साहित्याचे अध्ययन—अध्यापन व संशोधन करणे.
- आधुनिक विज्ञान वा अन्य शाखांशी वैदिक साहित्याचे आंतरविद्याशाखीय अध्ययन व संशोधन करणे.
- वेदांगांचे अध्ययन व संशोधन करणे.
- व्याकरणशास्त्राचे पारंपरिक गुरुकुल पद्धतीने अध्यापन व संशोधन करणे.
- शास्त्रांचे संरक्षण, संवर्धन व नवीन पिढीत संक्रमण करणे.
- संस्कृत संभाषण शिबिरांच्या माध्यमातून संस्कृत भाषेचा प्रचार, प्रसार करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये —

- नव्य आणि प्राचीन व्याकरणावर आधारित संशोधनास प्रोत्साहन देणे.
- संस्कृत व्याकरणाच्या दुर्मीळ हस्तलिखितांचे विद्यावारिधी पदवीसाठी संशोधन करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे.
- विभागातील प्राध्यापकांचे महद् संशोधन प्रकल्पासाठी योगदान.
- गुणवत्तापूर्ण संशोधनासाठी तज्ज्ञ विद्वज्जनांची व्याख्याने पीएच्.डी संशोधनासाठी आयोजित करणे.
- व्याकरणाचे शास्त्रीय ग्रंथ ई—पुस्तक स्वरूपात उपलब्ध करवून देणे.
- आंतरविद्याशाखीय संशोधनास प्रोत्साहन देणे.
- वर्तमानयुगातील गरजा लक्षात घेवून संशोधनक्षेत्रातील अद्ययावत ज्ञान प्राप्त व्हावे या उद्देशाने संशोधक छात्रांसाठी राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय परिषदांचे आयोजन करणे.

वेद तथा व्याकरण विभाग

दोन दिवसीय राष्ट्रीय शास्त्रार्थसभा - १७ व १८ जूलै २०२१

शास्त्रार्थसभेचे उद्घाटन दिनांक १७ जूलै रोजी मान्यवरांच्या हस्ते झाला. या कार्यक्रमास अध्यक्ष म्हणून विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी महोदय उपस्थित होते. या शास्त्रार्थसभेमध्ये पहिल्या दिवशी १७ जुलै रोजी १. प्रो. के. विष्णु नम्बूदिरि २. डॉ बिल्वेश शर्मा ३. डॉ राकेश दास ४. विद्वान् शम्भूनाथ भट्ट यांनी विषयाचे उपस्थापन केले.

शास्त्रार्थसभेमध्ये दूसऱ्या दिवशी १८ जुलै रोजी १. डॉ शिवराम आर भट्ट २. डॉ महेश भट्ट ३. डॉ प्रियव्रत मिश्र ४. विद्वान् कार्तिक भागवत् यांनी विषयाचे उपस्थापन केले. या शास्त्रार्थसभेचा समारोपीय कार्यक्रमाचे आयोजन १८ जूलै रोजी करण्यात आले. या कार्यक्रमास अध्यक्ष म्हणून विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी महोदय उपस्थित होते.

शास्त्रार्थ सभा

विषय - अख्यातार्थ विचार - २० - ०८ - २०२०

वेद आणि व्याकरण विभागाच्या विस्तारसेवा मंडळाच्या सहकार्याने संस्कृत महोत्सवांतर्गत 20-08-2020 रोजी अख्यातार्थ विचार या विषयावर प्रख्यात विद्वानांची ऑनलाइन शास्त्रार्थ सभा आयोजित केली होती. शास्त्रार्थ सभेचे उद्घाटन विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या अध्यक्षतेखाली रोजी झाले. कर्नाटक संस्कृत विश्वविद्यालय , बेंगळुरू येथील प्रो .बी.व्ही.वेंकटरमण यांच्या अध्यक्षतेखाली शास्त्रार्थ सभा सम्पन्न झाली. शास्त्रार्थसभेमध्ये राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय ख्यातिचे तीन विद्वान् १. विद्वान् सुब्रह्मण्यम् २.डॉ. के. ई. श्री वेंकटेशनाथन् ३. विद्वान् आर . मनिक्ठन यांनी विषयाचे उपस्थापन केले. शास्त्रार्थसभेमध्ये एकूण 106 प्रतिनिधींनी Google Meet ॲपद्वारे शास्त्रार्थमध्ये सहभाग घेतला.

संशोधन सभा - २५ - ११ - २०२०

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्याविद्यालयाच्या वेद तथा व्याकरण विभागाने 25 नोव्हेंबर 2020 रोजी वेदविद्यासंकायाचे संकायप्रमुख प्रो. सी. जी. विजयकुमार यांच्या अध्यक्षतेखाली संशोधन सभेचे आयोजन केले होते. त्या सभेमध्ये संशोधक विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या संशोधनाच्या प्रगतीचे अहवाल सादर करून पर्यवेक्षकांचे मार्गदर्शन घेतले. संशोधन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी त्यांचा ६ महिन्यांचा संशोधन अहवाल सादर केला. व्याख्यात्यांनी विद्यार्थ्यांना संशोधन लेखांचे प्रकाशन, संशोधन प्रक्रियेत करावयाच्या आवश्यक उपाययोजना याबाबत मार्गदर्शन केले. विभागप्रमुख डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती आणि इतर विभागीय प्राध्यापक डॉ. जयवंत चौधरी, वि. कार्तिक भागवत आणि वि. अमित भार्गव या बैठकीला उपस्थित होते.

Value Added Course on Vakypadiyam of bhartihari - ०१ - १७ एप्रिल २०२१

वेद तथा व्याकरण विभागातर्फे दिनांक 01 एप्रिल 2021 पासून 17 एप्रिल 2021 पर्यंत value Added Course on Vakypadiyam of bhartihari या अभ्यासक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते .

या अभ्यासक्रमाचे उद्घाटन दिनांक ०१ एप्रिल रोजी मान्यवरांच्या हस्ते झाले. या कार्यक्रमास अध्यक्ष म्हणून विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी महोदय उपस्थित होते. या कार्यक्रमास प्रो. के. ई. देवनाथन् उद्घाटक म्हणून उपस्थित होते. तसेच या कार्यक्रमास प्रो. के. वी. रामकृष्णमाचार्यालु मुख्य अतिथी म्हणून तसेच डॉ. के. विष्णु नम्बूदिरि या अभ्यासक्रमाचे अध्यापक म्हणून उपस्थित होते.

या अभ्यासक्रमामध्ये भारतातून तसेच विदेशातील वेगवेगळ्या ठिकाणाहून १५५ विद्यार्थ्यांनी नोंदणी करून दररोज २ तास याप्रमाणे १७ दिवस या अभ्यासक्रमाचा लाभ घेतला. या अभ्यासक्रमात कारकपरिचयः , कर्मकारकम् , करणकारकम् , कर्तृकारकम् , कर्तरि हेत्वधिकारः , सम्प्रदानकारकम् , अपादानकारकम् , अधिकरणकारकम् , शेषाधिकारः या विषयांचे अध्यापन डॉ. के. विष्णु नम्बूदिरि यांनी केले.

या अभ्यासक्रमाचा समारोप कार्यक्रमाचे आयोजन १७ एप्रिल रोजी करण्यात आले होते. या कार्यक्रमास अध्यक्ष म्हणून विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी महोदय उपस्थित होते.

* * *

Teacher Achievements
Prof. C.G. Vijaya kumar
Students Awarded Ph.D degree - 01

Sl.No	Name of students	Subject	Topic	Date of award
01.	Sagar Kumar	Vyakaran	निघण्टुकोश के पर्यायवाची नाम पदों में अर्थ भन्नता समीक्षात्मक अध्ययन	24.08.2020

Dr. Harekrushna Agasti
Students Awarded Ph.D degree - 01

Sl.No	Name of students	Subject	Topic	Date of award
01.	Swati Dharme	Vyakaran	पाणिनीय व्याकरणातील संज्ञांचे विश्लेषणात्मक अध्ययन	30-06-2020

Courses designed/revised

Sl.No	Name of the Program	No.of courses modified	Remarks
01.	M.A Public Administration	16	Each course was modified with 20% sanskrit contents

Delivered lecture as Resource person

Sl.No	Theme of the Conference / Seminar	Topic	Level	Organised by	Date
01	अम्भोवादविमर्शः	Contribution of Pandit Madhusudan Ojha in Ambovadah	National	Shrishankar Shikshayatana, New Delhi	14-02-2021

Training/FDP

Sl.No	Name of the Course	Organised by	Duration	Sponsoring Agency
01	F.D.P on E-Content Design , Development and Delivery	IQAC , KKSU & Inflibnet Center, Gandhinagar	18 - 27 June 2020	KKSU

Dr. Jaywant Chaudhari

Books

पाणिनीय शिक्षा व समास प्रकरण	मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्र , क.का.सं.वि .रामटेक	978-93-85710-77-3
संज्ञा प्रकरण	मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्र, क.का.सं.वि .रामटेक	3-77-85710-93-978

Orientation/ Refresher/ Faculty Development / Training program Attended

15 days Sharadalipi Workshop	Vyoma linguistic labs Foundation	03-04-2020 to 18-04-2020	Vyoma linguistic labs Foundation
Faculty development program on "Managing online classes and co-creating MOOCs: 2. O"	Ramanujan College University of Delhi. 2019-20	18-05-2020 to 03-05-2020	MHRD Pandit Madan Mohan Malviya National Mission on teachers and teaching
One week International faculty development program on "Technology-assisted teaching and virtual learning through ICT tools"	Department of Physics S P V R Degree and PG College Badvel Kadapa Andhra Pradesh. 2019-20	25-05-2020 To 30-05-2020	UGC
Faculty development program on Artificial intelligence in Classroom Teaching	Department of Science of JVM Degree College	6th June 2020	Department of Science of JVM Degree College
Two-week National level online faculty development program on "E-content design development and delivery"	KKSU RAMTEK 2020-21	18-06-2020 To 27-06-2020	IQAC KKSU in Association with infibnet center Gandhinagar
One week online National workshop on digitization and development of e-Resources for Sanskrit	School of Sanskrit and Indic studies Jawaharlal Nehru University and department of Sanskrit University of Delhi	27-06-2020 To 02-07-2020	School of Sanskrit and Indic studies JNU and Dep. of Sanskrit University of Delhi
Faculty development program on design and development of self-learning material in the spirit of UGC regulation 2017	JNU	13-09-2020- To 23-09-2020	JNU

Kartik Bhagwat

Award

Name of the Award	Name of Awardees Academic Body	level	Date
Indian Researcher Award 2021	International Research Association, England, United Kingdom.	International	19-Sep-2021

Chapters Published in Books

Book Title	Chapter	Publication	ISBN	Year
M. A. saṃskṛtam prathamasaṅgraham, dvitīyam prāśnapatram vyākaraṇam - 2	III Chapter	Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek and New Bharatiya Book Corporation	978-93-85710-81-0	2021

Published Research Articles

Article Name	Publication Title	Reference Volume	Impact Factor	Online Link
Samkhyāvicāraḥ	Dhīmahi Chinmaya International Foundation Shodha Sansthan	ISSN: 0976-3066, 2020, XI Volume Pg:258 to 263		http://192.168.1.168:8082/xmlui/handle/123456789/600

Research Papers Presented in Conferences

Paper Title	Conference topic	Organizer	Date
Implementation of National Education Policy (NEP) 2020 for Teacher Education in Vyakarana	Implementation of National Education Policy (NEP) 2020 for Teacher Education.	Department of Education and Vidyabharati Uchcha Shikshan Sansthan.	25 February 2021

FDP/FIP

Program Title	Organizer	Duration
Interdisciplinary Refresher course / Faculty Development Program for “Advanced Research Methodology Tools and Techniques”	Teaching Learning Centre Ramanujan College University of Delhi. Sponsored by Ministry of Human Resource Development Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching.	30.01.2021-14.02.2021 (2 weeks)
E-Content Design, Development, and Delivery	Internal Quality Assurance cell, Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek in association with INFLIBNET CENTER (Gandhinagar)	18.06.2020-27.06.2020 (10 days)

Training Programs

Program Title	Organizer	Duration
Three Month Online Skill Development Certificate Course on Application of Digital Tools in Teaching & Learning Indian Languages	Matreyi College (University of Delhi), India, in collaboration with School of Indic Studies (Institute of Advanced Sciences), USA.	17.4.2021 – 31.7.2021 (3 Months)
Value-added course on vākyapadīya of bhartṛhari - sādhanasamuddeśaḥ	Kavikulaguru Kalidas Sanskrit Vishvavidyalaya, Ramtek, and Karnataka Sanskrit University Bangalore	01.04.2021-16.04.2021 (16 days)

Workshops

Workshop Title	Organizer	Sponsor	Duration
National Shaastric Modelling Workshop	MIT School of Vedic Sciences	MIT-ADT University, Pune	15.2.2021-29.10.2021
One Day National Training Workshop on Human Rights	K.K.S.U. Ramtek	K.K.S.U. Ramtek	22 FEB 2021

Induction Programs

Program Title	Organizer	Duration
Induction/ Orientation Program for “Faculty in Universities/ Colleges/ institutes of higher Education”	Teaching Learning Centre Ramanujan College University of Delhi. Sponsored by Ministry of Human Resource Development Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching.	11.02.2021 – 13.03.2021 (4 Week)

Creation of ICT

Program	Title	Sponsor	ICTs resources link	Date of approval	No. of videos
OFDP	Google Classroom	KKSU, Ramtek and Sanskrit Shikshak Sangh, Delhi	https://youtu.be/t1zyXhuG1BE	02.11.2020	Playlist of 4 Videos

Invited Lectures

Program Title	Lecture Title	Organizer	Lectures	Duration
Online Workshop	Integrated Learning Management System’s (ILMS) Modus Operandi	Department of Social Science, KKSU, Ramtek	1 lecture (University level)	15-05-2021
ākhyātārthaviṣayinī vākyārthasabhā (Sanskritamahotsava)	vaiyākaraṇanaye ākhyātārthaḥ	KKSU, Ramtek	1 lecture (National level)	21. 08. 2020

Amit Bhargava**Books**

<i>Vaidika Sūktam – I</i>	Open Distance Center, K.K.S.U. Ramtek	978-93-85710-80-3	April - 2021
---------------------------	---------------------------------------	-------------------	--------------

Published Papers

Title of the Article	Name of the Book	Published by	Year	ISSN/ ISBN no
<i>Śrautayāga Vimarśaḥ</i>	<i>Śodhaprajñā</i>	<i>Uttarākhaṇḍa Saṃskṛta Viśvavidyālaya Haridvāram</i>	2020	2347-9892

Guest Lectures

No	Topic	Invited by	Date
1.	<i>veduṣu dāna mahattvam</i>	<i>rāṣṭravādī lekhaka saṃgha</i>	25 April 2021
2.	Online contact class <i>śvetaketukathā</i>	Open distance center K.K.S.U. Ramtek	16 & 17 JANUARY 2021
3.	Online contact class <i>vaidika sūkta</i>	Open distance center K.K.S.U. Ramtek	02 JANUARY 2021
4.	Online contact class <i>vaidika devatā paricaya</i>	Open distance center K.K.S.U. Ramtek	12& 19 DEC 2020

Participation in international/national conference, seminar, symposium

Opportunities And Challenges in Higher Education: In the Light of New Education Policy – 2019	National Level	P.G. Department of Education, K.K.S.U, Ramtek	14 FEB 2020
---	----------------	---	-------------

Workshops

Name of the program	Level	Organised by	Date
National Shaastric Modelling Workshop.	National	MIT School of Vedic Science, MIT-ADT University, Loni Kalbhor, Pune	15.10.2021 – 29.10.2021 (2 weeks)
One Day National Training Workshop on Human Rights	National	KKSU, Ramtek	22 FEB 2021
One Week Digitization & Development of E-Resources for Sanskrit School of Sanskrit & Indic Studies.	National	J.N.U. & Department of Sanskrit University of Delhi	27 May – 02 June 2020

Training & F.D.P

Name of the program	Organized by	Date
Induction/ Orientation Program for “Faculty in Universities/ Colleges/ institutes of higher Education”	Teaching Learning Centre Ramanujan College University of Delhi. Sponsored by Ministry of Human Resource Development Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching.	11.02.2021 – 13.03.2021 (4 Week)
Two Week National Level Online Faculty Development Program on “E-Content Design, Development and Delivery”	Internal Quality Assurance cell, Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek in association with INFLIBNET CENTER (Gandhinagar)	18.06.20 – 27.06.20 (10 days)
one week faculty Development Program on “Frontier in Mechanical Engineering”	KKR & KSR INSTITUTE OF TECHNOLOGY AND SCINCES, K.I.T.S. Guntur	08/06/20 to 12/06/20 (1 Week)

वेद तथा व्याकरण विभागाच्या विद्यार्थ्यांचा स्पर्धा , कार्यक्रम, कार्यशाला , लघुअभ्यासक्रम ई. मध्ये सहभाग

अनुक्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	वर्ग	स्पर्धांचे नाव	पारितोषक प्रकार	स्तर	आयोजकसंस्था
1.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	शलाका	प्रोत्साहन	राष्ट्रीय	काशी
2.	प्रसाद घोडके	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
3.	आकाश पाटिल	शास्त्री III वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
4.	संचिता पाठक	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
5.	अभिराम गदाधर	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
6.	अश्विनी बावने	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	तृतीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
7.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	भाषण	प्रथम	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
8.	मैथिली सिंह	प्रा.शा I वर्ष	फोटोग्राफी	सहभाग	राष्ट्रीय	चि.वि. बंगलोर
9.	अश्विनी बावने	प्रा.शा. II वर्ष	वक्तृत्व	तृतीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
10.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	निबन्धस्पर्धा	प्रथम	राज्यस्तरीय	गो.जो. महावि.
11.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	वाद विवाद स्पर्धा	तृतीय	राष्ट्रीय	वा.सं.वि. कैथल
12.	वेदांशी पटेल	प्रा.शा. I वर्ष	4 week course		NPTEL	MHRD
13.	प्रसाद घोडके	प्रा.शा. II वर्ष	प्रे. ग्रन्थाध्ययन परीक्षा	प्रथम	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
14.	अश्विनी बावने	प्रा.शा. II वर्ष	वक्तृत्व	द्वितीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
15.	चन्द्रशेखर मिश्रा	शा. I वर्ष	प्रे. ग्रन्थाध्ययन परीक्षा	द्वितीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
16.	मृणाल फाडनवीस	आचार्य II वर्ष	प्रे. ग्रन्थाध्ययन परीक्षा	द्वितीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
17.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	Indian students placement	सहभाग	राष्ट्रीय	MIT School of govt
18.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	स्वराज से आत्मनिर्भर भारत तक	सहभाग	राष्ट्रीय	A.U.R.O university

19.	संचिता पाठक	प्रा.शा. II वर्ष	स्वराज से आत्मनिर्भर भारत तक	सहभाग	राष्ट्रीय	A.U.R.O university
20.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	व्याख्यान	सहभाग	राष्ट्रीय	गुजरात साहित्य अकादमी , गान्धीनगर
21.	मैथिली सिंह	प्रा.शा. I वर्ष	१० day worksop	सहभाग	राष्ट्रीय	क.सं वि. बैंगलोर
22.	मैथिली सिंह	प्रा.शा. I वर्ष	Pess picese	सहभाग	राष्ट्रीय	चि. वि. बैंगलोर
23.	मैथिली सिंह	प्रा.शा. I वर्ष	Worksop			श्री. बि. महिला महावि.
24.	मैथिली सिंह	प्रा.शा I वर्ष	निबन्धस्पर्धा	सहभाग	राज्यस्तरीय	क.का.सं. वि.
25.	मैथिली सिंह	प्रा.शा I वर्ष	निबन्धस्पर्धा	सहभाग	अन्तर्राष्ट्रीय	आर्य प्रतिनिधि सभा अमेरिका

* * *

संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग

स्थापना	— वर्ष 2000
संकाय	— संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय
अभ्यासक्रम	— 1 आगम संस्कृत, 2 आगम प्राकृत, 3 बी.ए. संस्कृत विशारद, 4 शास्त्री, 5 आचार्य, 6 एम्. ए., 7 एम्. फिल्., 8 विद्यावारिधी, 9 पीएच्. डी., 10 डी. लिट्. इ.
अधिष्ठाता	— प्रो. डॉ. नंदा पुरी
विभाग प्रमुख	— प्रो. डॉ. कविता होले
सहायक प्राध्यापक	— डॉ. पराग जोशी, डॉ. राजेंद्र जैन
पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या	— 07

उद्देश —

- प्राचीन संस्कृत साहित्य, भाषा यांचे अध्यापन, संशोधन
- आंतरविद्या शाखीय व तौलनिक अध्यापन, संशोधनास प्रोत्साहन
- संस्कृत भाषा जनसामान्यांपर्यंत, संस्कृतानुरागींना सहज आत्मसात करता यावी यासाठी विशेष आगम, विशारद इ. अभ्यासक्रमांचे अध्यापन
- संस्कृतसह अन्य प्राचीन भाषा प्राकृत, पाली इ. भाषांचे अभ्यासक्रम जिज्ञासूंना उपलब्ध करवून देणे.
- संस्कृतसह जर्मन, फ्रेंच इ. विदेशी भाषांचे पदविका अभ्यासक्रम चालविणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये —

- समकालीन संस्कृत साहित्य आणि साहित्यशास्त्र
- आंतरविद्याशाखीय संशोधन
- मार्गदर्शकांसह संशोधकांचे संशोधन लेख प्रकाशित करणे
- संशोधक विद्यार्थ्यांकरिता एकदिवसीय रिसर्च मीट दर दोन महिन्यांनी आयोजित करणे

संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग

पदव्युत्तर संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभागाद्वारे घेण्यात आलेल्या विविध कार्यक्रमांचा तसेच विभागाद्वारे राबविलेल्या उपक्रमांचा संक्षिप्त अहवाल खालील प्रमाणे आहे. दि.2.7.2020 रोजी मा. कुलगुरु श्रीनिवास वरखेडी यांच्या अध्यक्षतेत संकल्प दिनाचे आयोजन केले होते त्यानुरूप, Covid-19 मुळे सदर वर्षीचे सर्व कार्यक्रम ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आले.

1) कालिदास दिवस समारोह —

आषाढस्य प्रथम दिवसे ' अर्थात आषाढाचा पहिला दिवस हा महाकवी कालिदास दिन म्हणून सुपरिचित आहे. विभागाच्या वतीने दि.4 ते 10 जून पर्यंत सप्त दिवसीय मेघदूतग्रंथवाचन कार्यशाळेचे आयोजन केले. कार्यशाळेत मुख्यवक्त्या म्हणून संस्कृत तथा संस्कृतेतरभाषा संकायप्रमुखा प्रा.नंदा पुरी उपस्थित होत्या. सर्व सन्माननीय अधिष्ठाते, विभाग प्रमुख, प्राध्यापकगण तसेच शिक्षकेतर सर्व कर्मचारी कार्यक्रमात उपस्थित होते. कार्यक्रमाचा दुसरा भाग म्हणून सर्व अध्यापक व विद्यार्थ्यांनी कालिदास स्मारकाला भेट दिली.

2) गुरुपोर्णिमा—

विश्वविद्यालयातील रामटेक व अभिनवभारती वारंगा परिसरात गुरु-शिष्यपरंपरेचे आदरातिथ्य करीत विभागीय-विद्यार्थ्यांनी दि. 05.7.2020 रोजी गुरुपोर्णिमा कार्यक्रमाचे आयोजन केले. कार्यक्रमात वरिष्ठ प्राध्यापिका डॉ. नंदा पुरी तसेच अन्य मा. विभागप्रमुख व प्राध्यापक उपस्थित होते.

3) संस्कृतसप्ताह समारोह —

दरवर्षी संस्कृतभाषेच्या प्रचार व प्रसाराच्या दृष्टीने विश्वविद्यालयाद्वारे संस्कृतसप्ताहाचे आयोजन केले जाते. संस्कृत महोत्सवाचे उद्घाटन मा. राज्यपाल भगतसिंग कोशयारी यांनी केले. यावेळी प्राची जांभेकर व टीम ने मेघदूत रसास्वाद कार्यक्रमाची प्रस्तुती करून महोत्सवाला बहार आणली. विभागाच्या वतीने "जैन साहित्य में वर्णित वैज्ञानिक वास्तुशास्त्र" (व्याख्याता-प्रो.महावीर शास्त्री, संस्कृत-प्राकृत विभागप्रमुख, वालचंद आर्ट्स अँड कॉमर्स महाविद्यालय, सोलापूर) तसेच, "प्राकृत साहित्य में अंकित लोकहितकारी संदर्भ" (व्याख्याता- डॉ. सुमत जैन, प्राकृत तथा जैनविद्याविभाग, सुखाडिया विश्वविद्यालय, उदयपूर) ह्या दोन विषयावर विशेष व्याख्याने आयोजित केली तसेच, रामायणाधारित व सामान्य संस्कृत आधारित दोन प्रश्न-मंजूषा कार्यक्रमांचे आयोजन केले. रामायणाधारित प्रश्नमंजूषा कार्यक्रमात रु.500, 300, व 200 रकमेची अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय बक्षिसे तर, सामान्य संस्कृत आधारित प्रश्नमंजूषा कार्यक्रमात रु.1000, 700, व 500 रकमेची अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय बक्षिसे व आभासी-प्रमाणपत्रे देण्यात आली. विशेष व्याख्यानांचे संयोजन डॉ. राजेंद्र जैन तर प्रश्नमंजूषा कार्यक्रमांचे संयोजन डॉ. पल्लवी कावळे यांनी केले. समापन समारोहात मा. कुलगुरु श्रीनिवास वरखेडी यांच्या हस्ते 01.09.2020 करण्यात आले.

4) FDP:(अध्यापक विकास कार्यक्रम)

विश्वविद्यालयाने INFLIBNET Centre Gandhinagar संस्थेच्या समन्वयाने FDP (अध्यापक विकास कार्यक्रम) चे आयोजन दि. 18.6.2020 ते 27.6.2020 पर्यंत केले. सदर कार्यक्रमाचे तसेच, विद्यापीठाकरिता ILMS

सेवेचे उद्घाटन मा. कुलगुरु प्रा.श्रीनिवास वरखेडी यांच्या अध्यक्षतेत INFLIBNET Centre Gandhinagar चे संचालक, प्रो.जे.पि. सिंग जुरेल यांनी केले. तर यूजीसी चे उप-अध्यक्ष भूषण पटवर्धन यांनी बीज भाषण केले. द्वि-सप्ताहात्मक सदर कार्यक्रमात e-content development, moocs, moodle तसेच, I-LMS बदल सखोल माहिती देण्यात आली. समारोप समारोहाला डॉ पंकज मित्तल (सचिव, AIU) तसेच, प्रा.प्रमोद प्राबरेकर (Rusa) यांची प्रमुख उपस्थिती लाभली. कार्यक्रमाचे आयोजक विभाग प्रमुख प्रा. कविता होले तसेच डॉ राजेंद्र जैन होते. सदर कार्यक्रमात विश्वविद्यालयाच्या सर्व विभागीय प्राध्यापक तसेच बाहेरील संस्कृत निष्ठ एकूण 200 प्राध्यापकांचा समावेश होता.

5) NAAC पूर्वसिद्धता विशेष कामगिरी —

IQAC च्या वतीने आगामी NAAC Cycle II करिता सर्वांनी सज्ज राहण्या करिता दि. 3.7.2020 रोजी NAAC Workshop चे आयोजन करून विभागीय अध्यापकांना त्यांच्या दायित्वांची जाणीव करून दिली होती. त्याप्रमाणे, गुणात्मक मेट्रिक्स चे संस्कृत अनुवाद व संख्यात्मक मेट्रिक्स चे दस्तावेज कार्य जबाबदारीने करण्यात आले. विभागातील सर्वच अध्यापकांनी NAAC Cycle II करिता मोलाची कामगिरी राबविली आहे. प्रा.नंदा पुरी यांनी IQAC संचालक, प्रा.कविता होले यांनी NAAC समन्वयक तर प्रा.पराग जोशी व डॉ. राजेंद्र जैन यांनी अनुक्रमे NAAC करिता Criteria VI व Criterion III ची समन्वयक पदे सांभाळली.

6) मराठी भाषा संवर्धन पंधरवाडा व गौरव दिवस विशेषव्याख्यान —

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक नागपूर येथे मराठी भाषा संवर्धन पंधरवाडा ऑनलाइन करण्यात आले होते. दरम्यान डॉ. मदन कुलकर्णी (निवृत्त प्राध्यापक व विभाग प्रमुख, मराठी भाषा विभाग, नागपूर विद्यापीठ) मराठी भाषा गौरव दिनी विशेष व्याख्यान आयोजित केले. तर आभार प्रो.कविता होले यांनी मानले.

7) कवि संमेलन —

कोरोना महामारी मुळे त्रस्त जन समुदायाला रामविण्याकरिता विश्वविद्यालयाने दि. 15 डिसेंबर रोजी कवि संमेलनाचे आयोजन रामटेक परिसरात केले. सदर कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष स्थानी विभागीय प्रा.नंदा पुरी तर विशेष अतिथी म्हणून प्रा. कविता होले उपस्थित होत्या. डॉ. रामचंद्र जोशी, डॉ. गिरीश सपाटे, इ. कवी वर्ग संमिलित होता.

8) शिक्षक दिवस — आयोजन

दि. 5 सप्टेंबर रोजी शिक्षक दिनानिमित्त विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन नागपूर व रामटेक येथे करण्यात आले.

9) ग्रंथालय भेट —

नव्याने प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता ग्रंथालय व ग्रंथालयातील पुस्तकांविषयक अपेक्षित माहिती मिळण्याकरिता ग्रंथालय भेटीचे आयोजन करण्यात आले. ग्रंथालय भेटीने विद्यार्थ्यांमध्ये ग्रंथालयातील पुस्तकांविषयक माहिती व जागृती निदर्शनास आली. पुस्तकांचे आदान — प्रदान करण्याबाबत ज्ञान मिळाले.

10) प्राध्यापकांचा शैक्षणिक व इतर कार्य आढावा —

शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये विभागातील सर्व प्राध्यापकांनी विविध आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय व राज्यस्तरीय चर्चासत्र व परिषदांमध्ये सहभाग घेऊन शोधनिबंध सादर केले व त्याकरिता विविध ठिकाणी भेटी दिल्या. त्यापैकी काही उल्लेखनीय बाबी—

1) मा. अधिष्ठाता, डॉ. नंदा पुरी यांनी IQAC सेल च्या निर्देशक एफ एम रेडियो च्या वतीने संस्कृत व योगशास्त्रात विद्यापीठास Certificate of Excellence 2020 मिळवून देण्यात तसेच, ISO 9001-2015 मिळवून देण्यात त्यांचा सिंहाचा वाटा आहे. मा. कुलगुरु यांनी विद्यापीठ स्थापना दिवशी यांना Model Teacher म्हणून प्रशंसा-प्रमाणपत्र बहाल केले. यांची या वर्षातील शोधपत्रे-07, प्रस्तुत शोधपत्रे-03. यांच्या मार्गदर्शनात एक Ph.D. विद्यार्थ्याने शोधकार्य पूर्ण केले. यांनी विविध ठिकाणी (12 ठिकाणी) 'निमन्त्रित व्याख्याता' म्हणून व्याख्याने दिली. सध्या दोन शोधप्रकल्पावर या कार्य करीत आहे. विश्वविद्यालयाच्या विविध प्राधिकारिणी व समितीवर सदस्य/अध्यक्ष म्हणून त्यांनी कार्य केले.

2) विभागाच्या प्राध्यापिका डॉ. कविता होले यांनी महाराष्ट्र राज्य कालिदास साधना पुरस्कार समितीच्या चयन व निवड सचिव पदाचा कार्यभार सांभाळला. त्यांनी विश्वविद्यालयाच्या IQAC समन्वयक पदाचा कार्यभारही या वर्षी सांभाळला. एफ एम रेडियो च्या वतीने संस्कृत व योगशास्त्रात विद्यापीठास Certificate of Excellence 2020 मिळवून देण्यात तसेच, ISO 9001-2015 मिळवून देण्यात त्यांचा सिंहाचा वाटा आहे. यांची या वर्षातील प्रकाशित शोधपत्रे-12, प्रस्तुत शोधपत्रे 03 असून 1 विद्यार्थी M.Phil. करिता व 8 विद्यार्थी Ph.D करिता मार्गदर्शनप्राप्त करीत आहे. यांनी विविध (03 ठिकाणी) 'निमन्त्रित व्याख्याता' म्हणून व्याख्याने दिली. सध्या दोन शोधप्रकल्पावर संशोधनासाठी त्यांनी प्रस्ताव दाखल केलेला आहे.

3) डॉ. पराग जोशी यांनी संशोधन समन्वयक म्हणून अतिरिक्त कार्यभार सांभाळला. तसेच NAAC करिता Criteria VI चे समन्वयक पद सांभाळले. दि.13 मार्च रोजी वार्तावली धारावाहिनीने यांच्याशी प्रसारित केलेला विशेष संवाद उत्कृष्ट ठरला. महर्षि व्यास देव राष्ट्रीय प्राच्यविद्या गावेषणा केंद्र, ओरिसा च्या वतीने व्यासश्री पुरस्काराने त्यांचा नुकताच सन्मान करण्यात आला. मा. कुलगुरु यांनी विद्यापीठ स्थापना दिवशी यांना कालिदास समग्र वाङ्मय प्रकल्पाला सुरळीत पूर्ण केल्या बद्दल Leadership व Entrepreneurship क्षेत्रात प्रशंसा-प्रमाणपत्र बहाल केले. संस्कृत सप्ताह दरम्यान उत्तराखंड संस्कृत अकादमी हरिद्वार येथे विशेष अतिथी म्हणून यांना आमंत्रित केले होते.

यांची या वर्षातील सम्पादित पुस्तके-2, प्रकाशित लेख 4 व शोधपत्रे 04, प्रस्तुत शोधपत्रे 02 असून यांनी आमंत्रित व्याख्याता म्हणून 10 ठिकाणी व्याख्याने दिली.

4) डॉ.राजेन्द्र जैन यांनी हस्तलिखित स्रोत केंद्राचे समन्वयक म्हणून कार्यभार पाहिला. विद्यापीठ स्वयं समन्वयक आय.एल.एम.एस समन्वयक . मा. कुलगुरु यांनी विद्यापीठ स्थापना दिवशी यांना MOOCs (UGC-SWAYAM) ला सुरळीत केल्या बद्दल Leadership व Entrepreneurship क्षेत्रात प्रशंसा-प्रमाणपत्र बहाल केले. या वर्षातील यांची प्रकाशित शोधपत्रे 03 व प्रस्तुत शोधपत्रे 02 आहेत. आमंत्रित व्याख्याता म्हणून 02 ठिकाणी व्याख्याने दिली. NAAC करिता Criteria III चे समन्वयक पद यांनी सांभाळले.

13. विद्यार्थ्यांचे यश, पुरस्कार व बक्षीसे- खालीलप्रमाणे विद्यार्थ्यांनी पुरस्कार व बक्षीसे प्राप्त करून यश संपादित केले.

पदवी प्रदान समारंभात सुवर्ण पदके व पीएच. डी उपाधी प्राप्ती-

विश्वविद्यालयाच्या वतीने घेण्यात आलेल्या नवव्या पदवी प्रदान समारंभात एम. ए स्तरावर प्रथम म्हणून कु सायली पेशवे हिला सर्व विभागांमध्ये जास्त म्हणजेच एकूण सात सुवर्ण पदके प्राप्त झाली. तिला ही सुवर्ण पदके सर्व विभागांमध्ये एम. ए स्तरावर प्रथम राहिल्या बद्दल प्रदान करण्यात आली. तसेच, बी. ए विशारद मध्ये सर्वप्रथम राहिल्या बद्दल विभागीय भामा मेनन हिला देखील सुवर्ण पदक बहाल करण्यात आले.

तसेच, कु. वैष्णवी पाटील व मंजिरी वैद्य हिला पीएच डी बहाल करण्यात आली. त्यांना या कार्यात अनुक्रमे विभागीय प्राध्यापक डॉ. पराग जोशी व प्रा.नंदा पुरी यांनी मार्गदर्शन केले होते. तसेच, पदवी प्रदान समारंभात विभागीय प्राध्यापिका पल्लवी कावळे यांना देखील पीएच.डी. पदवी प्रमाण पत्र प्राप्त झाले. त्यांना प्रो.नंदा पुरी यांचे मार्गदर्शन लाभले होते.

● संस्कृत संभाषण वर्ग

विश्वविद्यालयाच्या वारंगा परिसरात परिसर संचालकांच्या मार्गदर्शनात दि. 22.6.2020 ते 01.07.2020 पर्यंत संस्कृत संभाषण वर्ग संस्कृत भारती नागपूरच्या वतीने घेण्यात आला होता. सदर वर्गात विभागीय सर्व एम. ए (मल्टि.) विद्यार्थ्यांचा सहभाग यात होता.

● राष्ट्रीय प्रश्नमंजूषा स्पर्धा

लेट. मदनगोपाल मुंदडा आर्ट्स & कॉमर्स कॉलेज, चांदूर (रेल्वे) द्वारा आयोजित राष्ट्रीय प्रश्नमंजूषा स्पर्धा कार्यक्रमात कु. अमृता आवळे एम. ए (मल्टि.) हिने सहभाग नोंदविला. Sanskrit Quationnare series या विषयावर स्पर्धा घेण्यात आली होती. तिला सहभाग प्रमाणपत्र देण्यात आले.

● अखिलभारतीय प्राणायाम प्रश्नमंजूषा स्पर्धा-

चैतन्या योग व वेदान्त फाऊंडेशन, नई देहली संस्था के द्वारा दि. 5.9.2020 ला आयोजित अखिलभारतीय प्राणायाम प्रश्न मंजूषा स्पर्धेत विभागीय मृणालिनी देशपांडे -कुंभारे (एम.ए. मल्टि.) विद्यार्थिनीने सहभाग घेतला होता. मृणालिनी देशपांडे -कुंभारे हिने आयुष मंत्रालय वतीने घेण्यात आलेल्या आयुष संजीवनी प्रश्न मंजूषा स्पर्धेतही सहभाग नोंदविला.

● लोकमान्य टिळक स्मृति शताब्दी वर्ष प्रश्नमंजूषास्पर्धा:

सी. पी. अँड बेरार महाविद्यालयाच्या मराठी विभागाच्या वतीने घेण्यात आलेल्या प्रश्न मंजूषा कार्यक्रमात मृणालिनी देशपांडे -कुंभारे (एम.ए. मल्टि.) हिने सहभाग घेतला.

● ऑनलाइन NEP प्रश्नमंजूषा स्पर्धा-

विभागीय कु.कोमल किशोर गरडे तसेच, कु. ऋतुजा दिलीप पाटील या दोन विद्यार्थिनींनी My NEP प्रश्न मंजूषा स्पर्धेत ऑनलाइन प्रवेश घेतला त्यांना My NEP Ambassador म्हणून प्रमाणपत्रासह प्रोत्साहित करण्यात आले.

● संस्कृत ध्यानदीपिका प्रश्नमंजूषा स्पर्धा —

संस्कृत विभाग, श्री ओंकारनाथ मालपाणि संस्कृत रिसर्च सेंटर व संस्कृत संवर्धन मंडळ, संगमनेर कॉलेज, संगमनेर द्वारे दि.9.6.2020 रोजी आयोजित संस्कृत ध्यानदीपिका प्रश्नमंजूषा स्पर्धा कार्यक्रमात विभागीय मृणालिनी देशपांडे -कुंभारे (एम.ए. मल्टि.) विद्यार्थिनीने सहभाग घेतला होता. त्यात तिला सांत्वना पुरस्कार प्राप्त झाला.

- **अंतरराष्ट्रीय टुक श्राव्य**

संस्कृत भारती USA च्या वतीने विडियो निर्माण स्पर्धेचे आयोजन नुकतेच केले होते. विडियो चे निर्माण विद्यापीठाच्या क्रिएटिव थिंकर्स टीम ने केले होते. सदर टीम मध्ये विभागातील आचार्य द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थी जिनेन्द्र भिलवडे व अमृता बरबडीकर हिने सहभाग नोंदवून प्रथम द्वितीय व तृतीय पारितोषिके प्राप्त केली.

- **भारतीय संस्कृती परीक्षा स्पर्धा –**

विवेकानंद केंद्र कन्याकुमारी संस्थेच्या नागपूर शाखेच्या वतीने नागपुरातील शैक्षणिक संस्थांमध्ये भारतीय संस्कृती परीक्षांचे आयोजन केले जाते. या वर्षी विश्वविद्यालयातील रामटेक तसेच नागपूर परिसरातील विद्यार्थ्यांनी या परीक्षेस नामांकन केले व यात एकूण १५ विभागीय विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला.

- **कोविड 19 महामारी स्वयंसेवकत्व निर्वाह –**

मार्च २०२० पासून ते जुलै 2020 पर्यंत भारतात तसेच स्थानिक रामटेक प्रदेशात कोरोना साथीने थैमान घातला असताना विद्यापीठाने वेळेवेळी दिलेल्या सूचना प्रमाणे तसेच, रा.से.यो च्या मार्गदर्शनाने स्थानिकांकरिता कोरोना बाबत जन जागृती, मास्क व सॅनीटायजर् वाटप इ. समाज कार्य पार पाडले. शास्त्री कक्षेतील गणेश चंदनबटवे इ. विभागीय विद्यार्थ्यांचा यात सक्रिय सहभाग राहिला.

* * *

भारतीय दर्शन विभाग

स्थापना	— वर्ष 2000
संकाय	— भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय
अभ्यासक्रम	— सम्मानित शास्त्री (दर्शन), आचार्य (दर्शन) एम्. ए., एम्. फिल्., पीएच्.डी. दर्शनशास्त्र आणि योगशास्त्र
अधिष्ठाता	— प्रो. मधुसूदन पेन्ना
विभाग प्रमुख	— डॉ. कलापिनी अगस्ती, सहयोगी प्राध्यापिका
पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या	— 07

उद्दिष्टे —

- प्राचीन भारतीय धर्मविषयक तथ्यांचा अभ्यास करणे
- भारतीय दर्शन परंपरेचे अध्ययन व संशोधन करणे
- भारतीय आणि अन्य संस्कृती यांचा तौलनिक अभ्यास करणे
- भारतीय व पाश्चात्य दर्शन तसेच तत्त्वज्ञानविषयक विचार व ग्रंथ यांचा तुलनात्मक अभ्यास करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये —

- संशोधनातील गुणवत्ता राखण्यासाठी आणि वाढविण्यासाठी संशोधनाधारित कार्यक्रमांचे आयोजन करणे.
- रूसा अंतर्गत काही संशोधन प्रकल्पांचा प्रस्ताव सादर.
- भारतीय दर्शन या अंतर्गत तसेच वेदान्त, योग—सांख्य दर्शन इ. मध्ये एम्. फिल्., आचार्य पदवीसाठी संशोधन

भारतीय दर्शन विभाग

भारतीय दर्शन विभागातर्फे आयोजित विविध कार्यक्रमांचा संक्षिप्त गोषवारा पुढीलप्रमाणे आहे.

- **मिथ्यात्वविमर्शः - दि. 12.08.2020**

संस्कृत महोत्सवातर्गत डॉ. पी. विनय यांचे विशेष व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. शिवाय त्यांच्या ‘मिथ्यात्वविमर्शः’ या प्रबंधासाठी त्यांना भारतीय दर्शन विभागाकडून डी. लिट् उपाधीने गौरविण्यात आले. कार्यक्रमाच्या शेवटी भारतीय धर्म तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता मा. डॉ. पेन्ना मधुसूदन यांनी त्याविषयीची घोषणा केली. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. पेन्ना यांनी केले. तसेच अध्यक्षस्थान मा. कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी यांनी भूषविले. अध्यक्षीय भाषणात त्यांनी शास्त्राध्ययनाचे महत्व सांगितले. शिवाय या कार्यक्रमातच विश्वविद्यालयातर्फे घेण्यात येणाऱ्या ‘उत्कर्ष’ नामक उपक्रमाचाही शुभारंभ करण्यात आला. या उपक्रमात विश्वविद्यालयातील नवीन प्राध्यापक ऑनलाईन पद्धतीने विविध शास्त्रग्रंथ शिकवण्यात आले. कार्यक्रमाचे मुख्य वक्ता डॉ. पी. विनय यांनी मिथ्यात्व या त्यांच्या विषयावर द्वैत दर्शनाप्रमाणे सप्रमाण विवरण केले. शेवटी विभाग प्रमुखा डॉ. कलापिनी अगस्ती यांनी उपस्थितांचे आभार मानले. या कार्यक्रमाचे आयोजन आणि संचालन डॉ. धीरजकुमार पाण्डेय यांनी केले.

- **मध्वाचार्यजयन्ती- दि. 26.10.2020**

दि. 26. 10. 2020 रोजी दुपारी १२.३० वाजता मध्वाचार्य जयंती कार्यक्रमाचे आचार्य भारती या उपक्रमांतर्गत करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाला तिरुपती केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालयाचे वेद वेदांत विभाग आचार्य नारायण पुजार यांनी प्रमुख भाषण केले. त्यांनी मध्वाचार्यांच्या तत्त्वज्ञानावर प्रकाश टाकला. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी सन्माननीय कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी होते. यांनी मध्वाचार्यांना वंदन करून त्यांच्या संप्रदायाचा परिचय उपस्थितांना करून दिली. या कार्यक्रमाला विश्वविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापक, विद्यार्थी आणि अन्य असे एकूण 35 लोक उपस्थित होते.

- **मधुभारती - दि. 29 ऑक्टोबर ते 3 नोव्हेंबर 2020**

उद्घाटन समारोह -

भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायाचे अधिष्ठाता व संस्कृत महाकवी प्रो. मधुसूदन पेन्ना यांना ‘‘प्रज्ञाचाक्षुषम्’’ या संस्कृत महाकाव्याकरिता साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त झाला. तसेच राष्ट्रीय संस्कृत विद्यापीठ, तिरुपती द्वारे मानद डी.लिट्. ही उपाधी प्रदान करून नुकतेच गौरविण्यात आले. प्रो. पेन्ना यांच्या गौरवार्थ भारतीय दर्शन विभाग आणि सन्निधी पूर्वछात्रा संघटनेच्या संयुक्त विद्यमाने प्रो. मधुसूदन पेन्ना यांच्या साहित्यकृतींवर आधारित सहादिवसीय ‘मधुभारती राष्ट्रीय वेबिनार’चे आयोजन दि. 29 ऑक्टोबर ते 3 नोव्हेंबर 2020 या दरम्यान करण्यात आले आहे. मधुभारती वेबिनारचे उद्घाटन आज गुरुवार, दि. 29 ऑक्टोबर 2020 रोजी सकाळी 11 वाजता संपन्न झाले. या उद्घाटन समारोहाचे अध्यक्षस्थान कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांनी भूषविले. प्रो. मधुसूदन पेन्ना यांना आशीर्वचन देण्यासाठी संस्कृत क्षेत्राचे पितामह महामहोपाध्याय प्रो. सत्यव्रत शास्त्री आणि प्रो. पेन्ना यांचे गुरुवर्य वेदान्तशिरोमणी, ज्ञानभास्कर प्रो. रामानुजाचार्य उपस्थित होते. सत्कारमूर्ती प्रो. मधुसूदन पेन्ना आणि कुलसचिव प्रो. विजयकुमार यांची विशेष उपस्थिती होती.

कार्यक्रमाचा प्रारंभ प्रा.अमित भागव यांच्या वैदिक मंत्रघोषाने झाला. डॉ. मंजिरी वैद्य यांनी प्रो. पेन्ना यांच्या मधुराद्वैतसिद्धी या ग्रंथातील मंगलाचरण सुरेल स्वरात सादर केले. प्रास्ताविक भारतीय दर्शन विभाग प्रमुख आणि मधुभारती संयोजक डॉ. कलापिनी अगस्ती यांनी केले. प्रो. पेन्ना यांच्या साहित्यकृतींचा परिचय सर्वांना व्हावा तसेच नवीन संशोधकांना प्रो. पेन्ना यांच्या साहित्यातून प्रेरणा मिळावी या उद्देशाने ह्या वेबिनारचे आयोजन करण्यात आल्याचे त्यांनी सांगितले.

संस्कृत भाषेचे प्रथम ज्ञानपीठ पुरस्कार विजेते प्रो. सत्यव्रत शास्त्री म्हणाले, “प्रो. पेन्ना यांचे काव्य हे सहृदयांना आकर्षित करणारे असून ते स्वतः कवी व सहृदय असल्याने त्यांच्या काव्यरचना या रसिकांना आनंद देतात. अलौकिक प्रतिभासंपन्न, विविधशास्त्रांमध्ये निष्णात असलेल्या प्रो. पेन्ना यांना मी हृदयपूर्वक आशीर्वाद देतो आणि पुढील कार्यासाठी शुभेच्छा देतो. संस्कृत क्षेत्रातील उत्तुंग कर्तृत्वासाठी त्यांना ज्ञानपीठ पुरस्कार देखील मिळेल असा आशीर्वाद प्रो. शास्त्री यांनी दिला.”

याप्रसंगी महर्षी वेदव्यास प्रतिष्ठानचे प्रमुख श्री गोविंददेवगिरी जी महाराज यांनी देखील दृक्श्राव्य माध्यमातून प्रो. पेन्ना यांना शुभेच्छा दिल्या.

प्रो. पेन्ना यांचे आदरणीय गुरुवर्य प्रो. कंदाडै रामानुजाचार्य यांनी प्रो. पेन्ना यांनी “शास्त्रचर्चा, शास्त्रग्रंथ आणि शास्त्रसंशोधन या क्षेत्रात योगदान द्यावे अशी अपेक्षा व्यक्त केली.

आचार्य - स्वामी भद्रेश दासजी

मधुभारती राष्ट्रीय वेबिनार च्या आभासी समारोप कार्यक्रमात अक्षरनारायण ट्रस्ट चे प.पू. भद्रेश दास स्वामीजी प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होते. प्रो. पेन्ना यांनी स्वतंत्र महाकाव्ये लघुकाव्ये लिहिलीच परंतु त्यांनी अनुवाद, संपादन, व्याख्या अशा अनेक अंगांनी देखील संस्कृत साहित्यात मोलाची भर घातली आहे. भाषावैविध्य, विभिन्नशास्त्र वैदुष्य आणि लालित्यपूर्ण अभिव्यक्ती हे प्रो. पेन्ना यांच्या काव्यांचे विशेष असून, अध्यापनाबरोबरच निरंतर अध्ययन, संशोधन व लेखन करीत असल्यानेच ते ख-या अर्थाने “आचार्य” आहेत. मी त्यांच्या पुढील वाटचालीसाठी शुभचिंतन करतो, अशा भावना स्वामी भद्रेश दास यांनी व्यक्त केल्या.

● मधुभारती व्याख्याने -

भारतीय दर्शन विभाग आणि सन्निधी पूर्वछात्रा संघटनेच्या संयुक्त विद्यमाने प्रो. मधुसूदन पेन्ना यांच्या साहित्यकृतींवर आधारित सहा दिवसीय ‘मधुभारती राष्ट्रीय वेबिनार’ दि. 29 ऑक्टोबर ते 3 नोव्हेंबर 2020 या दरम्यान संपन्न झाला. “मधुभारती” या षट्दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात आचार्य पेन्ना यांच्या समग्र साहित्यकृतींचे आलोडन भारतातील मान्यवर विद्वानांनी केले. यामध्ये 2 महाकाव्ये, 7 लघुकाव्ये, वेदान्त, न्याय, व्याकरणशास्त्रावरील ग्रंथ यासह तेलगू, इंग्रजी, मराठी अनुवादांचा समावेश होता.

मधुभारतीचे वैशिष्ट्य म्हणजे प्रो. पेन्ना यांना आशीर्वाद देण्यासाठी त्यांच्यावर निर्व्याज्य प्रेम करणारे संस्कृत क्षेत्रातील अनेक मूर्धन्य विद्वान् उपस्थित होते. प्रो. सत्यव्रत शास्त्री, गुरुवर्य प्रो. कंदाडै रामानुजाचार्य, प्रो. नीलकंठन्, प्रो. मुरलीमाधवन्, प्रो. रंगरामानुजाचार्य, प्रो. मुरलीधर शर्मा या विद्वरांचे आशीर्वाद आचार्य पेन्ना यांना लाभले. सर्वच विद्वानांनी प्रो. पेन्ना यांना प्राप्त झालेला साहित्य अकादमी पुरस्कार म्हणजे अलौकिक प्रतिभावंताच्या योग्यतेचा सन्मान

असल्याचे एकमुखाने गौरविले. त्याचबरोबर सर्वांनीच त्यांच्याकडून अधिकाधिक साहित्यसेवा घडावी व उच्च पुरस्कार प्राप्त व्हावेत अशा शुभेच्छा दिल्या. डॉ. मणिशास्त्री द्रविड इ. अनेक विद्वानांनी पेन्ना महोदयांच्या आदरणीय मातोश्री श्रीमती भारती अम्मांनी तसेच अन्य परिवारजनांनी दृक्श्राव्य माध्यमातून शुभेच्छा दिल्या. विविध व्याख्यात्यांनी दिलेल्या व्याख्यानांचे सार पुढीलप्रमाणे-

प्रो. रंगनाथन् आणि प्रा. रोशन भगत यांनी अनुक्रमे साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त प्रज्ञाचाक्षुषम् आणि काव्यकण्ठचरितम् या महाकाव्यांचा रसास्वाद घेतला. प्रज्ञाचाक्षुषम् हे महाकाव्याच्या निर्धारित सर्व निकषांचे पालन करून लिहिलेले महाकाव्य असून अल्पाक्षरत्व, अर्थगांभीर्य आणि माधुर्य गुणांनी ओतप्रोत आहे. तर काव्यकण्ठचरितम् हे महाकाव्य आधुनिक संस्कृत काव्यक्षेत्रात मानदंड ठरावे असे असून विविध अलंकारांच्या वैविध्यपूर्ण आणि सहजतया सन्निवेशाने काव्यानंद वृद्धिंगत करणारे असून यामुळे अलंकारचक्रवर्ती ही उपाधीच महाकवीला प्राप्त झाल्यास अतिशयोक्ती ठरू नये. डॉ. रेणुका बोकारे यांनी लघुकाव्यातून कवीच्या विश्वोत्तीर्ण मनाचा साक्षात्कार काव्योदाहरणातून सादर केला. 'विश्वाचे आर्त माझ्या मनी प्रकाशले' या ज्ञानेश्वरांच्या ओळींचा साक्षात्कार घडविणारे न्यूयॉर्क मध्ये झालेला 9/11 चा दहशतवादी हल्ल्यावर आधारित नरमेधः हे लघुकाव्य स्वतंत्र आस्वादाचा विषय तर आहेच पण तत्त्वसुषमा सारखे लघुकाव्य हे महाकवीची तत्त्वज्ञ कवी ही ओळख प्रस्थापित करते असे सांगून आस्वाद्यता स्पष्ट केली. डॉ. राजेश्वर मुखर्जी यांनी योगविषयक स्वतंत्र ग्रंथांचा, व्याख्यानांचा परामर्श घेवून आचार्यांमध्ये योग आणि विज्ञान यांचा दुर्मिळ मेळ कसा साधला याचे ग्रंथांतून दाखले देत योगशास्त्रावरील वैज्ञानिक प्रभुत्वही अधोरेखित केले.

आदरणीय डॉ. लीना रस्तोगी यांनी गुलाबगीतेमधील मधुराद्वैत तत्त्वज्ञानाचे विशेष काव्याच्या माध्यमातून उलगडून दाखवित महाकवीचे काव्यरचनेवरील आणि गुलाबराव महाराजांच्या मधुराद्वैत तत्त्वज्ञानावरील पकड सौंदर्यपूर्ण नजाकतीने विशद केली. भूषणसार हा व्याकरणशास्त्रावरील महत्त्वाचा ग्रंथ! त्याचा सटीक अनुवादाचे महत्त्व व व्याकरणज्ञांमधील विशेष महत्त्व डॉ. शिवराम भट यांनी स्पष्ट केले.

डॉ. दिनेश रसाळ यांनी वेदान्त ग्रंथांचा आढावा घेतला. महत्त्वाच्या वेदान्त ग्रंथांचा इंग्रजी अनुवाद तर वेदान्त अभ्यासकांसाठी उपयुक्त व उपोद्बलक आहेतच परंतु तत्त्वसुषमा व सारखे तत्त्वज्ञानपर काव्यग्रंथही सिद्धांतप्रणयनासाठी आणि प्रचारासाठी उपोद्बलक आहेत. मधुराद्वैतसिद्धी ग्रंथाद्वारे गुलाबराव महाराजांचा अनध्यस्तविवर्ताचा सिद्धांत प्रो. पेन्ना यांनी उपस्थापित केला असून तो मुळातून अभ्यासावा असा आहे. महाराजांच्या तत्त्वज्ञानाचा प्रसार करण्यासाठी प्रो. पेन्ना यांची महाराजांनीच केलेली निवड हा त्यांचा आशीर्वाद लाभल्याचेच द्योतक असल्याचे सांगितले. प्रा. जे. श्रीनिवास यांनी महाकवींच्या इंग्रजी, तेलगू आणि मराठी अनुवादाचा एकत्रित परामर्श घेवून, अनुवाद हा केवळ शब्दांचा नसून मूळ तात्त्विक कल्पनांचा आहे.

मधुभारती द्वारे प्रो. पेन्ना यांच्या साहित्यकृतींचे मधुकण आस्वादल्यावर सहृदय श्रोत्यांनी प्रज्ञाचाक्षुषम्, गुलाबगीता, मधुराद्वैतसिद्धी, तत्त्वसुषमा या ग्रंथांवर स्वतंत्रा व्याख्यानमाला व्हाव्यात अशी इच्छा व्यक्त केली आहे, हीच या मधुभारतीची फलश्रुती आहे.

मधुभारतीचे आयोजन कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या प्रेरणेने आणि डॉ. कलापिनी अगस्ती, विभाग प्रमुख, भारतीय दर्शन विभाग यांच्या मार्गदर्शनपर संयोजनाखाली आणि मधुभारती समन्वयक डॉ. रेणुका बोकारे यांच्या

समन्वयनाने संपन्न झाले. या वेबिनार करिता प्रा. जे. श्रीनिवास, प्रा. मिथिलेश भाकरे आणि श्री. राजीवरंजन मिश्रा प्रमुख, संगणक केंद्र यांचे विशेष तांत्रिक साहाय्य लाभले.

● **गीताजयन्ती तथा श्री मदनमोहनमालवीय जयन्ती - दि. १९/१२/२०२० ते २५/१२/२०२०**

भारतीय दर्शन विभागाद्वारे दरवर्षीप्रमाणे यंदाही आचार्यभारती उपक्रमा अन्तर्गत दिनांक १९/१२/२०२० ते २५/१२/२०२० पर्यन्त गीताजयन्तीमहोत्सवसोबत मोठ्या उत्साहाने आयोजन करण्यात आले. तीन प्रकारच्या कार्यक्रमांच्या माध्यमातून हा महोत्सव सार्वजनिक करण्याच्या दृष्टिने प्रयत्न केले गेले. त्यात प्रामुख्याने पुढील कार्यक्रम घेण्यात आले.

● **‘श्रीमद्भगवद्गीता कार्यशाळा -**

रामटेक गावातील

१. समर्थविद्यालय २. आदर्शविद्यालय ३. नंदिवर्धनविद्यालय ४. ताई गोलवलकरमहाविद्यालय ५. श्रीराम विद्यालय प्रमुख सहा शाळांना भेटी देवून ‘श्रीमद्भगवद्गीता कार्यशाळा’ घेण्यात आली. या कार्यशाळेच्या सुरुवातीला कोविड-१९ पासून बचाव करण्यासाठी आणि एकाग्रता वाढीसाठी सुरुवातीचे १० मिनिट काही प्राणायाम शिकवण्यात आले आणि योगाभ्यास घेण्यात आला. श्रीमद्भगवद्गीतेविषयी विद्यार्थ्यांना माहिती देवून त्यांना भविष्यात गीता शिकण्यासाठी प्रवृत्त करण्यात आले. शेवटी निवडक १० श्लोकांचे उच्चारणही त्यांच्याकडून करवून घेतले. या संपूर्ण कार्यक्रमाचा लाभ सुमारे ८०० विद्यार्थ्यांना झाला हे सांगताना अतिशय आनंद होतो.

गीता पारायण -

या महोत्सवाचा दुसरा भाग म्हणून २२ – २३ – २४ सप्टेंबर रोजी श्रीमद्भगवद्गीतेच्या प्रत्येकी सहा अध्यायनाचे पारायण केले गेले. हा कार्यक्रम प्रत्यक्ष आणि ऑनलाईन या दोन्ही माध्यमांद्वारे घेण्यात आला. या पारायणासाठी तीनही दिवस जवळपास १२० लोक उपस्थित होते. या पारायणसत्राच्या शेवटी विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु आचार्य श्रीनिवास वरखेडी यांनी गीतोपदेशाद्वारे सर्व उपस्थितांना उपदेश दिला.

गीताजयन्ती पूर्णाहुती सोहळा -

कार्यक्रमांचे मंगल समापन अर्थात ‘पूर्णाहुती सोहळा’ दि. २५/१२/२०२० रोजी पडला.

या कार्यक्रमाला तिरुपती येथील श्री. हरि धायगुडे सारस्वत अतिथी म्हणून उपस्थित होते. तर विश्वविद्यालयाचे कुलगुरु मा. श्रीनिवास वरखेडी कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते.

सर्वप्रथम भारतीय दर्शन विभागाच्या विभाग प्रमुखा डॉ. कलापिनी अगस्ती यांनी स्वागतपर भाषण केले. श्रीश गंगाखेडकर या बालकाने १८ निवडक श्लोकांचे सादरीकरण केले. प्रा. मिथिलेश भाकरे यांनी संपूर्ण कार्यक्रमाचा आढावा उपस्थितांसमोर सादर केला. विश्वविद्यालयाचे कुलसचिव प्रो. विजयकुमार यांनी शास्त्रशिक्षणाचे महत्त्व उपस्थितांना पटवून दिले. सारस्वतातिथि श्री. हरि धायगुडे यांनी गीतेतील भक्तियोग मराठीत अत्यंत सोप्या शब्दांत समजावून सांगितला. भारतीय धर्म, संस्कृती तथा तत्त्वज्ञान संकायाचे सन्माननीय अधिष्ठाता प्रो. मधुसूदन पेन्ना यांनी श्रीमद्भगवद्गीता आणि

ज्ञानेश्वरी यांच्या विवरणातून उपस्थितांना ज्ञानरूपी प्रसाददान दिले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष असलेले मा. प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांनी श्रीमद्भगवद्गीतेच्या उपदेशाचा दैनंदिन जीवनात प्रत्यक्ष उपयोग कसा करून घेता येईल हे संगितले.

युवादिन कार्यक्रम - दि. 12 जानेवारी 2021

12 जानेवारी 2021 रोजी स्वामी विवेकानंद जयंती आणि संक्रमण उत्सवाचे औचित्य साधून विभागाद्वारे युवा दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते. या विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन रामटेक येथील राष्ट्रीय आदर्श महाविद्यालयात करण्यात आले या ठिकाणी श्रद्धा उपाध्ये आणि श्री मिथिलेश भाकरे यांनी विद्यार्थ्यांना स्वामी विवेकानंदांचे विचार आणि विविध प्रकारचा दैनंदिन योगाभ्यास याविषयी माहिती दिली. या कार्यक्रमाला एकूण १५० विद्यार्थी आणि १५ शिक्षक उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या स्वरूपाविषयी कौतुक करून कार्यक्रमाला शाळेच्या मुख्याध्यापकांनी आयोजकांचे विशेष आभार मानले.

● गीतासुधा समापन कार्यक्रम – दि. 25-02-2021

गीतासुधा समापन कार्यक्रम दिनांक 25-02-2021 रोजी दुपारी तीन वाजता घेण्यात आला. या कार्यक्रमाला २५० हून अधिक लोक आनंदाने उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे आयोजन विभागाद्वारे करण्यात आले. हा उपक्रम दिनांक 1 जून 2020 ते 10 फेब्रुवारी 2021 पर्यंत सातत्याने घेण्यात आला. संपूर्ण गीतेच्या निःशुल्क अध्ययन वर्गास ऑनलाईन पद्धतीने उपस्थित राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी कार्यक्रमात आपले अनुभव कथन केले. या कार्यक्रमाला मुख्य वक्ते म्हणून संस्कृतभारतीचे अखिल भारतीय प्रकाशन प्रमुख डॉ.विश्वास हे मंगलुरु कर्नाटक येथून उपस्थित होते. कार्यक्रमाला आशीर्वचन देण्यासाठी विश्व हिंदू परिषदेचे अखिल भारतीय उपाध्यक्ष तसेच विश्व हिंदू परिषद अमेरिकेचे संस्थापक अध्यक्ष स्वामी विज्ञानानंद सारस्वतातिथी म्हणून उपस्थित होते. विभाग प्रमुख डॉ.कलापिनी अगस्ती यांनी या गीतासुधा वर्गाचे प्रास्ताविक सादर करून उपस्थितांना या उपक्रमाची माहिती दिली. उपस्थितांना वितरण करण्यात येणाऱ्या प्रमाणपत्रांचे अनावरण अध्यक्षांच्या द्वारे करण्यात आले कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान भूषवणारे विद्यापीठाचे कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांनी उपस्थितांचे अभिनंदन केले.

* * *

योगविज्ञान तथा समग्र स्वास्थ्य विभाग वार्षिक अहवाल- 2020-21

स्थापना - वर्ष 2019

संकाय - भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय

अभ्यासक्रम - BA-योगशास्त्र, MA-योगशास्त्र, MSc-योग वज्ञान, PG डिप्लोमा योग वज्ञान), एम फिल , पीएच् .डी.

योगशास्त्र

अधिष्ठाता - प्रो .डॉ मधुसूदन पेन्ना

विभाग प्रमुखा - आचार्या कलापिनी अगस्ती

विभागात कार्यरत प्राध्यापकांची नावे - म थलेश भाकरे

पीएच् डी.संशोधनात कार्यरत विद्यार्थी संख्या - ०२

योगशास्त्र विभागातर्फे आयोजित या वासंतिक वमन शिबिराचे आयोजन विद्यालयाच्या रामटेक प्रांगणात करण्यात आले होते. विभागप्रमुख डॉ.कलापिनी अगस्ती, सहायक प्राध्यापक मिथिलेश भाकरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली त्यांनी हे शिबीर घेतले. या शिबिरात विद्यार्थी व प्राध्यापकांनी सहभाग घेतला. एकूण २३ साधकांनी वासंतिक वमन केले. विद्यापीठाच्या नागपूर कॅम्पसमधील विद्यार्थ्यांसाठी स्थानिक आनंदलोक आयुर्वेद चिकित्सालयामध्ये 12 विद्यार्थ्यांना वमनाची व्यवस्था करण्यात आली होती.

हे वासंतिक वमन शिबिर शास्त्रीय आयुर्वेदिक पद्धतीने घेण्यात आले, त्यात आनंदलोक होलिस्टिक हेल्थ अँड पंचकर्म सेंटर, नागपूरचे वैद्य विराज गित्ते यांनी वमन प्रक्रिया आणि साहित्य या संदर्भात अमूल्य मार्गदर्शन केले.

प्रथम सत्र: दि. २९ / ०२ / २०२० प्रातः ७ से ९ साधक संख्या: ८	द्वितीय सत्र: दि. १४ / ०३ / २०२० प्रातः ७ से ९ साधक संख्या: १५	नागपुर सत्र: स्थानिक आयुर्वेद केंद्र साधक संख्या: १२
--	---	---

- नॅशनल वेबिनार - हेअल्थ & हॅप्पीनेस, KKSU आणि आर्ट ऑफ लिव्हिंग फाउंडेशन - दिनांक - 23.05.2020

आर्ट ऑफ लिव्हिंग फाउंडेशनच्या & KKSU - संयुक्त विद्यमाने कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाच्या योगशास्त्र विभागातर्फे आरोग्य आणि आनंदावर राष्ट्रीय वेबिनार आयोजित करण्यात आला होता. श्री. दिनेश काशीकर यांनी योगिक ध्यानाद्वारे आरोग्य आणि आनंद या विषयावर मुख्य व्याख्यान सादर केले. माननीय कुलगुरू केकेएसयू, प्रा.श्रीनिवास वरखेडी यांनीही या मेळाव्यास मार्गदर्शन केले.

- आंतरराष्ट्रीय योग दिवस - 21 जून 2020 - 21.06.2020

योगशास्त्र विभागातर्फे, आंतरराष्ट्रीय योग दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते. योगासनांचे प्रात्यक्षिकही या कार्यक्रमात दाखविण्यात आले. त्यानंतर सहाय्यक प्रा. मिथिलेश भाकरे यांनी, KKSU COVID19 योग प्रोटोकॉलसह, सामान्य आंतरराष्ट्रीय योग दिन प्रोटोकॉल, सहभागींना शिकवला आणि सराव करवून घेतला. माननीय कुलगुरू प्रा.श्रीनिवास वरखेडी, अधिष्ठाता प्रा.मधुसूदन पेन्ना, HoD. डॉ. कलापिनी अगस्ती, यांनीही मार्गदर्शन केले.

आंतरराष्ट्रीय योग दिनाच्या निमित्ताने, आयोजित केलेल्या, ऑफलाइन तथा ऑनलाईन वर्गांचा तपशील, खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	स्थान	दिनांक	प्रशिक्षकाचे नाव	सहभागींची संख्या
१	CRPF नागपुर	१९-०६ ते २१-०६	श्री. संजय खोंडे	१५०
२	पतंजलि योगपीठ, हरिद्वार	२१-०६	श्री. संजय खोंडे	२०००
३	दादा रामचंद बरखा सिन्धु महाविद्यालय	२१-०६	श्री. संजय खोंडे	२६७
४	राजे धर्मराव विज्ञान महाविद्यालय, अहेरी (जि.गडचिरोली)	२१-०६	श्री. संजय खोंडे	२००
५	KKSU २१ दिवस online योगा वर्कशॉप	१-०६ ते २१-०६	मिथिलेश भाकरे	१५०+
६	KKSU २१ दिवस online योगा वर्कशॉप	१-०६ ते २१-०६	रश्मि कुमत	१५०+
७	अशोक होटेल, आठ रस्ता चौक, नागपुर	१-०५ ते २१-०६	कल्पना भाकरे	२०+ (५ परिवार)
८	आनंदलोक होलिस्टिक हेल्थ सेंटर	१९-०६ ते २१-०६	कल्पना भाकरे	२५
९	instagram LIVE योगा सेशन	२१-०५ ते २१-०६	मीना मिश्रा	३९
१०	जत्तेवार सभागृह, निवारा स्थान, नंदनवन	२५-०४ ते ०३-०५	पूजा देशपांडे	७२
११	online Live योगा सेशन	१९-०६ ते २१-०६	स्नेहल निकम	५०+ (१९ परिवार)
१२	online Live योगा सेशन	१-०६ ते २१-०६	सुषमा कांबळे	५४
१३	online Live योगा सेशन	१९-०६ ते २१-०६	पूर्वा वर्मा	८०+ (२१ परिवार)
१४	online Live योगा सेशन	११-०६ ते २१-०६	प्रियंका वैरागडे	३०+ (८ परिवार)
१५	online Live योगा सेशन	१९-०६ ते २१-०६	प्राजक्ता कुलकर्णी	३०+ (८ परिवार)
१६	online Live योगा सेशन	१-०६ ते २१-०६	अभिलाषा सिसोदिया	२०+ (५ परिवार)
१७	online Live योगा सेशन	१९-०६ ते २१-०६	सचिन खवसे	२०+ (५ परिवार)
१८	online Live योगा सेशन	१-०६ ते २१-०६	अंजू अग्रवाल	१०+ (२ परिवार)
१९	online Live योगा सेशन	१९-०६ ते २१-०६	रजनी सोरटे	५+
२०	online Live योगा सेशन	११-०६ ते २१-०६	दीपिका पाटील	५+
२१	online Live योगा सेशन	११-०६ ते २१-०६	रेणुश्री बनसोड	५+

• **क.का. सं. वि. आयोजित योग कुटुंब – योग दिवस २०२० – कार्यक्रम**

आंतरराष्ट्रीय योग दिन २०२० च्या निमित्ताने, कुटुंबांकरिता कौटुंबिक योग-सत्रांचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी एकूण २२८ कुटुंबे सहभागी झालीत. अकोला, अमरावती, यवतमाळ, ठाणे, मुंबई, चंद्रपूर, कोल्हापूर, पुणे, सांगली, नांदेड, गोंदिया, जळगाव, नाशिक आदी महाराष्ट्रातील विविध जिल्ह्यातील कुटुंबांनी या कार्यक्रमात सहभाग घेतला. योग विज्ञान विभागातील, २० हून अधिक योग शिक्षकांनी, सहभागी झालेल्या कुटुंबांसाठी ही योग-सत्रे घेतली.

• **FYT – योगा थेरपी फाउंडेशन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम - दिनांक: : १ सप्टेंबर २०२० ते १५ सप्टेंबर २०२०**

फाउंडेशन कोर्स इन योगा थेरपी (FYT), हा एक अग्रगण्य अभ्यासक्रम आहे, जो उपचारात्मक साधने म्हणून वापरण्यासाठी, योगाच्या मूलभूत तत्वांचा मजबूत आधार तयार करतो. हा कोर्स सहभागींना योगा थेरपीची तत्वे आणि प्रक्रिया पूर्णपणे जाणून घेण्यास आणि समजून घेण्यास सक्षम करतो. हे त्यांना स्वतःचे योगा थेरपी सत्र प्रभावीपणे

आयोजित करण्यास सक्षम करते. FYT कोर्स बॅच 1 हा 1 सप्टेंबर 2020 ते 15 सप्टेंबर 2020 या कालावधीत आयोजित करण्यात आला होता. या कोर्ससाठी संपूर्ण भारतातील एकूण 14 स्पर्धकांनी नोंदणी केली.

- **संस्कृत-महोत्सव – {योग कर्मसु कौशलम्} – कार्यक्रम - तारीख- 16.08.2020**

योगशास्त्र विभागातर्फे संस्कृत महोत्सव 2020 योग कर्मसु कौशलम् आयोजित करण्यात आला. यात ऍडव्हान्स योगासनांचे प्रात्यक्षिकही दाखविण्यात आले. लाइव्ह अँडव्हान्स आसन डेमोचे सूत्रसंचालन सहाय्यक प्रा. मिथिलेश भाकरे यांनी केले. या कार्यक्रमात, अधिष्ठाता प्रा.मधुसूदन पेन्ना सर, विभागप्रमुख डॉ. कलापिनी अगस्ती मॅडम, यांनीही मार्गदर्शन केले.

- **FB लाईव्ह - व्याख्यानमाला तारीख - एप्रिल, मे, जून 2020**

योगशास्त्र आणि समग्र आरोग्य विभागातर्फे फेसबुक लाईव्ह व्याख्यानमाला आयोजित करण्यात आली होती. कोविड-19 संकटाच्या काळात शारीरिक व मानसिक आरोग्यासाठी उपयुक्त अशा विविध विषयांवर विविध तज्ञांनी आपले मोलाचे मार्गदर्शन केले.

प्रोफेसर मधुसूदन पेन्ना, डॉ.विश्वास मंडलिक, डॉ.अनिल करवंदे, डॉ.शिंदे, डॉ.उलका नातू, डॉ.विराज गिते, डॉ.मकरंद गोरे यांनी योग तत्त्वज्ञान, योग निद्रा, आसन विकृती आणि योग, श्वासोच्छ्वास आणि मन, आरोग्य आनंद आणि सुसंवादासाठी योग, आपले आरोग्य आपल्या हातात, योगाद्वारे प्रतिकारशक्ती विकसित करणे. या विषयांवर मार्गदर्शन केले. प्रत्येक सत्रात 2000 हून अधिक सहभागी होते. हे योग विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिकदृष्ट्याही खूप उपयुक्त होते, तसेच गैर-शैक्षणिक लोकांना/कुटुंबांनाही योगिक पद्धतींचा आणि दैनंदिन जीवनात अंमलबजावणीसाठी या सत्रांचा लाभ झाला. प्रश्नोत्तराच्या सत्रालाही उपस्थितांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला.

Covid19 संशोधन तज्ञ, योग-आरोग्य-आहार तज्ञ, समुपदेशक आणि विविध संस्थांचे प्रमुख, यांनी KKSU योग विभागाच्या, विभागीय फेसबुक पेजवर, सध्याच्या कोविड संकटाच्या काळात, विविध योगिक उपायांद्वारे प्रतिकारशक्ती विकसित करण्याच्या विषयावर मार्गदर्शन केले.

या व्याख्यानमालेचे खूप कौतुक झाले. प्रत्येक सत्र 2000 हून अधिक लोकांनी पाहिले. योग विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिकदृष्ट्या अतिशय उपयुक्त. तसेच गैर-शैक्षणिक लोकांना/कुटुंबांना देखील दैनंदिन जीवनात अंमलबजावणीसाठी, योग अभ्यासाच्या ज्ञानाचा लाभ मिळाला.

10 दिवसीय योग कार्यशाळा 1 आणि 2 - तारीख- 1 ते 21 जून 2020

योगशास्त्र विभागातर्फे १० दिवसीय योग कार्यशाळा १ आणि २ आयोजित करण्यात आली. प्रत्येक कार्यशाळेत 10 दिवसांच्या कालावधीत, सहभागींना योगासने, शुद्धिक्रिया, पोस्चरल अलाइनमेंट, श्वासोच्छ्वासाची तंत्रे यांच्याशी संबंधित विविध योगिक पद्धती शिकवल्या आणि दाखविण्यात आल्या.

सहाय्यक प्रा. मिथिलेश भाकरे आणि सहाय्यक प्रा. रश्मी कुमत यांनी ही सत्रे ऑनलाइन घेतली.

COVID19 - ऑनलाइन समुपदेशन केंद्र

योग विज्ञान विभागाद्वारे, ऑनलाइन योग समुपदेशन केंद्र स्थापन करून, सुरू करण्यात आले. समुपदेशन गटात विविध तज्ज्ञांची समुपदेशक म्हणून निवड करण्यात आली. समुपदेशनाचे विषय आणि वेळ स्लॉट, निवडक समुपदेशकांना वाटप केले गेले आणि हे तपशील समुपदेशन केंद्र ऑनलाइन सेटअपमध्ये प्रकाशित केले गेले.

विविध सहभागींना, त्यांच्या समस्येनुसार संबंधित समुपदेशकाला बोलावले, आणि त्यांना विशिष्ट समुपदेशन प्रदान करण्यात आले. समुपदेशन प्रामुख्याने सहभागींना कोविड समस्येमुळे तणावावर मात करण्यास सक्षम करण्यासाठी लक्ष्य करण्यात आले होते आणि मूलभूत प्रतिबंधात्मक पद्धती देखील सुचविल्या गेल्या. कोविड नंतरच्या समस्यांचे प्रभावीपणे निराकरण करण्यासाठी काही विशिष्ट योगिक पद्धती देखील सुचविल्या गेल्या.

COVID19 योग प्रोटोकॉल लाँच - (व्हिडिओसह)

तज्ञ समितीच्या मार्गदर्शानुसार, COVID19 योग प्रोटोकॉल, योग विज्ञान विभागाद्वारे तयार करण्यात आला. कोविड19 योग प्रोटोकॉल-व्हिडिओ ई-सामग्री निर्मिती, संकलन, अपलोडिंग उपक्रम राबवण्यात आले. कोविड-19 संकटादरम्यान स्वतः ची काळजी घेण्यासाठी, रोग प्रतिकारशक्ती वाढवण्यासाठी, कोविड-19 योग प्रोटोकॉल, श्वसन प्रणालीसाठी विविध योगिक पद्धतींचा समावेश करून डिझाइन करण्यात आले.

छातीच्या विस्ताराचे पूरक व्यायाम, रेलॅक्सेशन थेरेपी, मुद्रा सराव, श्वसनमार्गाचे शुद्धीकरण आणि बळकटीकरण असे विविध योग पद्धती आणि प्राणायाम पद्धती यांचे विश्लेषण व प्रात्यक्षिक, या प्रोटोकॉल मध्ये अंतर्भूत केले गेलेत. योग-निद्राच्या अभ्यासाचाही समावेश यात केला गेला. अनेक साधकांनी तसेच व्याधी-ग्रस्तांनी याचा लाभ घेतला व आताही घेत आहेत.

इंडक्शन प्रोग्राम - 2020-21- दिनांक - 23 नोव्हें ते 03 डिसेंबर 2020

योग अभ्यासक्रमांमध्ये, नव्याने प्रवेश घेतलेल्या, MA, MSc आणि PG डिप्लोमा च्या विद्यार्थ्यांना, योगिक तत्त्वज्ञान, आहार, शरीरशास्त्र या मूलभूत विषयांचा, पाया तयार करण्यासाठी, या इंडक्शन कोर्स चे आयोजन करण्यात आले.

प्राध्यापकांचे सुयश -

यावर्षी **आचार्य मधुसूदन पेन्ना** यांना दोन उपाधिंनी गौरविण्यात आले.

- शास्त्ररत्नाकर – तिरुमला पीठम्, तेलंगणा.
- मधुभारती – क.का. सं. वि. रामटेक

* * *

वेदांग ज्योतिष विभाग

स्थापना	— वर्ष 2009
संकाय	— प्राचीन भारतीय विज्ञान आणि मानव्यशास्त्रे संकाय
अभ्यासक्रम	— एम्. ए., एम्. फिल्., पीएच्.डी. वेदांग ज्योतिषशास्त्र, वास्तुशास्त्र
अधिष्ठाता	— प्रो. डॉ. कृष्णकुमार पाण्डेय
विभाग प्रमुख	— डॉ. दिनकर मराठे, सहायक प्राध्यापक
सहायक प्राध्यापक	— डॉ. प्रसाद गोखले
पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या	— 08

उद्दिष्टे —

- प्राचीन भारतीय विज्ञान आणि आधुनिक विज्ञानाचे तौलनिक अध्ययन करणे
- वेदांग ज्योतिष हे प्राचीन भारतीय शास्त्र म्हणून समाजात प्रस्थापित करणे.
- वेदांग ज्योतिष आणि वास्तुशास्त्राबद्दलचे गैरसमज आणि अंधश्रद्धा दूर करणे.
- वैदिक साहित्यात दिसून येणा-या प्राचीन भारतीय विज्ञानाच्या बीजांचे सखोल संशोधन करणे
- संस्कृत साहित्याचे मानव्यशास्त्रासाठी असलेले योगदान विविध परिषदा, अध्ययन, सेमिनार या माध्यमातून प्रभावीपणे अधोरेखित करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये —

1 आंतरविभागीय संशोधन

वास्तु व आधुनिक स्थापत्यशास्त्र, सिद्धान्त ज्योतिष व आधुनिक खगोलविज्ञान, मेघ गर्भ लक्षण आणि आधुनिक पर्जन्य अंदाज, आधुनिक ज्योतिषशास्त्र व आयुर्वेद यांमधील आंतरविभागीय संशोधनास चालना देणे.

2 हस्तलिखितांचे संपादन

- विभागाद्वारे प्राचीन हस्तलिखितांचा अभ्यास, संशोधन व संपादन करण्यास एम्. फिल्. व पीएच्.डी. च्या विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देणे.
- 'जैमिनी सूत्रावरील हस्तलिखितांचे त्याच्या सर्व टीकांसहित पाठचिकित्सा व संपादन' या प्रकल्पाचे कार्य सुरू आहे.

वदांग ज्योतिष विभाग

शैक्षणिक वर्ष 2020-2021 मध्ये आयोजित केलेले कार्यक्रम :

ज्योतिष -वास्तू चर्चा सत्र 2 सप्टेंबर 2020 -

02 सप्टेंबर 2020 रोजी आयोजित करण्यात आलेल्या या सत्रात एकूण ६३ सहभाग ऑनलाईनद्वारे उपस्थित होते. प्रणव मुळे यांच्या वैदिक मंत्रोच्चाराने चर्चासत्राचे उद्घाटन करण्यात आले. स्वागत व प्रास्ताविक तत्कालीन संशोधक डॉ.दिनकर मराठे यांनी केले. ज्योतिष विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी P.P.T च्या मदतीने शोधनिबंध सादर केला. या चर्चा सत्राच्या अध्यक्षस्थानी प्रा.कृष्णकुमार पांडेय हे होते. आभार प्रदर्शन डॉ. प्रसाद गोखले यांनी केले. समारंभाचे सूत्रसंचालन डॉ. आशिष जे यांनी केले. या चर्चासत्रात 3 अभ्यासकांनी सादरीकरण केले.

1 श्री. प्रणव मुळे	-	मंदिर वास्तु चे परिक्षणात्मक अध्ययन
2 सौ. कल्याणी डी. डहाळे	-	आधुनिक काळात वैदिक शिक्षण पद्धतीचे सामाजिक महत्त्व
3 श्रीमती राजसी राजूरकर	-	भूकंप नैसर्गिक आपत्ती ज्योतिषीय विवेचन

आकाश दर्शन - 20 डिसेंबर 2020

वेदांग ज्योतिष विभागातर्फे आकाश दर्शन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. हा कार्यक्रम 20 डिसेंबर 2020 रोजी संध्याकाळी 6.30 वाजता एनआयटी इमारत, वारंगा कॅम्पस, नागपूर येथे आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमात जनतेने दुर्मिळ असे बृहस्पति व शनि संयोग दृष्टीने अनुभवला. या कार्यक्रमात एकूण ५२ लोकांनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला होता. या कार्यक्रमात रुपेश गोमासे यांनी तांत्रिक सहकार्य केले.

प्रथम वाक्यार्थ सभा

ज्योतिष विभाग आणि वास्तु परामर्श केंद्रातर्फे पाक्षिक वाक्यार्थ सभांचे आयोजन करण्याचा निर्णय घेतला गेला व मकर संक्रांती पर्वानिमित्त १ली वाक्यार्थ सभा ८ जानेवारी, 2021 रोजी दुपारी 3.00 वाजता झूम मीट ऑपद्वारे. ही सभा आयोजित करण्यात आली होती. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु.अंबालिका श्रीनिवास सेठिया हिने केले व तसेच प्रणव मुळे यांनी मंगलाचरण केले. प्रास्ताविक डॉ.प्रसाद गोखले यांनी केले. डॉ.दिनकर मराठे यांनी सत्राचे महत्त्व आणि प्रास्ताविक केले. प्रा. कृष्णकुमार पांडेय यांनी नागपूरसाठी संक्रांतीची वेळ कशी ठरवायची याबाबत थोडक्यात माहिती दिली. आभार प्रदर्शन श्रीमती कल्याणी दिनकर डहाळे यांनी केले. या निमित्ताने विभागाचे 79 विद्यार्थी उपस्थित होते.

दुसरी वाक्यार्थ सभा - 23 जानेवारी 2021

माघ मास, माघ पौर्णिमा आणि ग्रह चार याविषयी ज्योतिष आणि वास्तु सल्ला केंद्रातर्फे 23 जानेवारी 2021 रोजी दुपारी 1.30 वाजता झूम मीट ऑपद्वारे दुसरी वाक्यार्थ सभा आयोजित केली गेली. डॉ.प्रसाद गोखले यांनी प्रास्ताविक करून सत्राचे महत्त्व सांगितले. प्रा. कृष्णकुमार पांडे यांनी माघ मासाचे महत्त्व, माघ पौर्णिमेची माहिती, ग्रह चार, पुत्रदा एकादशीचे महत्त्व, अपत्यप्राप्तीसाठी पुत्रदा एकादशीचे व्रत आदी सांगितले व चतुर्ग्रह योग, पंच ग्रहयोग, षड ग्रहयोग यांसारख्या विविध ग्रहयोगांवर शास्त्रीय भाष्य सादर केले. सदर कार्यक्रमात ज्योतिष महाविद्यालयाचे अध्यक्ष श्री.ज्ञानेश्वर

कुलकर्णी हेही उपस्थित होते माघ महिन्याच्या निमित्ताने विशेष व्याख्यानात त्यांनी ब्रह्मवैवर्त पुराणाचे महत्त्व सांगितले. यावेळी विभागातील ६६ विद्यार्थी उपस्थित होते.

तिसरी वाक्यार्थ सभा - 13 फेब्रुवारी 2021

वसंत-पंचमीला तिसरी वाक्यार्थ सभा ज्योतिष आणि वास्तू सल्ला केंद्राद्वारे 13 फेब्रुवारी 2021 रोजी दुपारी 1.30 वाजता झूम मीट ॲपद्वारे आयोजित करण्यात आली. या सभेत डॉ.दिनकर मराठे यांनी वसंत पंचमीचे महत्त्व सांगितले. व तसेच शास्त्र शिकताना कुशाग्र बुद्धीबरोबरच शुद्ध बुद्धीचीही गरज असते आणि ती शुद्ध बुद्धी आणि तीक्ष्ण बुद्धी देवीच्या उपासनेनेच प्राप्त होते, दुर्गुणांचा त्याग करून तीळ आणि घोंगडी दान करण्याची सूचनाही केली. संकायप्रमुख प्रो. कृष्णकुमार पांडेय यांनीही आपले विचार मांडले.

चौथी वाक्यार्थ सभा - 27 फेब्रुवारी 2021

महाशिवरात्रीच्या निमित्ताने चौथ्या वाक्यार्थ सभेचे आयोजन 27 फेब्रुवारी 2021 रोजी झूम मीट ॲपद्वारे दुपारी 1.30 वा ज्योतिष आणि वास्तूपरामर्श केंद्र यांच्याद्वारे केले होते.या कार्यक्रमात डॉ.दिनकर मराठे आणि डॉ.प्रसाद गोखले यांनी आपले विचार मांडले.महाशिवरात्रीला त्यांच्या सादरीकरणानंतर संचालक प्रो. कृष्णकुमार पांडे यांनी या विषयावर आपले मत मांडले. यावेळी विभागातील ५८ विद्यार्थी उपस्थित होते.

पाचवी वाक्यार्थ सभा - 20 मार्च, 2021

20 मार्च 2021 रोजी ज्योतिष आणि वास्तूपरामर्श केन्द्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने दुपारी 12.30 वाजता झूम मीट ॲपद्वारे होलिकोत्सवाच्या वाक्यार्थ सभेचे आयोजन करण्यात आले होते. या वाक्यार्थासाठी विभागातील 54 विद्यार्थी उपस्थित होते.

सहावी वाक्यार्थ सभा - 3 एप्रिल, २०२१ 3 रोजी

एप्रिल 2021 रोजी झूम मीट ॲपद्वारे दुपारी 1.30 वा. ज्योतिष आणि वास्तू परामर्श केंद्र यांच्यातर्फे गुढीपाडव्याच्या पावन मुहूर्तावर सहाव्या वाक्यार्थ सभेचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी प्रास्ताविक डॉ. प्रसाद गोखले यांनी तर सत्राचे महत्त्व डॉ.दिनकर मराठे यांनी प्रास्ताविकाद्वारे केले. प्रो. कृष्णकुमार पांडे, संकायाचे अधिष्ठाता, यांनी गुढीपाडव्याचे महत्त्व सांगितले.

सातवी वाक्यार्थ सभा - 24 एप्रिल 2021

‘नव-संवत्सरात द्वादश राशीचे फल’ या विषयावरील व्याख्यान 24 एप्रिल 2021 रोजी दुपारी 1.30 वाजता झूम मीट ॲपद्वारे ज्योतिष आणि वास्तूपरामर्श केंद्राने आयोजित केले. या कार्यक्रमात श्री. प्रणव मुळे यांनी नवसंवत्सरातील चर राशी फल याबद्दल स्पष्टीकरण दिले. तसेच श्रीमती कल्याणी डहाळे यांनी स्थिर राशी फल आणि डॉ. आशिष यांनी द्वि-स्वभाव राशी फल सांगितले.डॉ. दिनकर मराठे, डॉ. प्रसाद गोखले आणि संकायाचे अधिष्ठाता प्रो.कृष्णकुमार पांडे यांनी या विषयावर आपले मत मांडले. कार्यक्रमाच्या समन्वयक डॉ.अंबालिका सेठिया होत्या. संशोधन अभ्यासक आणि विद्यार्थी, विभागाचे अधिकारी असे एकूण ६३ लोक कार्यक्रमाला उपस्थित होते.

● शैक्षणिक उपक्रम

प्रा.कृष्णकुमार पांडे

- आमंत्रित व्याख्याने - 5
- संशोधन लेख प्रकाशित - 2
- सादर केलेला प्रकल्प - १
- डिक्शनरी ऑफ वैदिक ज्योतिष तांत्रिक संज्ञा, राष्ट्रीय संस्कृत द्वारा प्रायोजित संस्थान, नवी दिल्ली, अष्टदशी योजनेतर्गत. प्रोजेक्ट इन्व्हेस्टिगेटर म्हणून काम करत आहे.

डॉ दिनकर मराठे :

- 3 राष्ट्रीय स्तरावरील चर्चासत्रात भाग घेतला
- 3 संशोधन लेख प्रकाशित केले
- ऑनलाइन लर्निंग मॅनेजमेंट सिस्टमवर ऑनलाइन 15 दिवसांचा FDP यशस्वीरीत्या पूर्ण केला रामानुजम कॉलेज, दिल्ली द्वारा आयोजित यूजीसी एचआरडीसी द्वारा प्रायोजित.
- KKSU, रामटेक द्वारे आयोजित 2 आठवड्यांच्या ऑनलाइन फॅकल्टी डेव्हलपमेंट प्रोग्राममध्ये सहभागी झाले.

डॉ. प्रसाद गोखले :

- 3 राष्ट्रीय स्तरावरील चर्चासत्रात भाग घेतला
- संस्कृत संशोधन पद्धतीवरील आंतरराष्ट्रीय वेबिनारमध्ये भाग घेतला.
- 3 संशोधन लेख प्रकाशित केले
- ऑनलाइन वर्ग व्यवस्थापित करण्यासाठी दोन आठवड्यांचा संकाय विकास कार्यक्रम पूर्ण केला आणि सह-निर्मिती मूक:2.0
- S.A. डांगे मेमोरियल ई-व्याख्यान मालिकेत भाग घेतला
- सादर केलेला प्रकल्प -1
- राष्ट्रीय संस्कृत द्वारा प्रायोजित वैदिक ज्योतिष तांत्रिक संज्ञांचा शब्दकोश संस्थान, नवी दिल्ली, अष्टदशी योजनेतर्गत. प्रोजेक्ट CoInvestigator म्हणून काम करत आहे.

डॉ.आशिष जे. :

- राष्ट्रीय अंमलबजावणीचा फायदा संशोधनामध्ये शैक्षणिक धोरण (NEP) 2020 हा एक शोधनिबंध परिषदेत सादर केला गेला.
- 14.06.2021-18.06.2021 (1 आठवडा) रोजी डिझाईन, डेव्हलप आणि ऑनलाइन कोर्समध्ये सहभागी झालो.
- 30.01.2021- 14.02.2021 रोजी "प्रगत संशोधन पद्धती साधने आणि तंत्रे" (2 आठवडा)
- 18.06.2020 - 27.06.2020 (10 दिवस) रोजी ई-कंटेंट डिझाईन, डेव्हलपमेंट आणि डिलिव्हरीमध्ये सहभागी झाले
- ऑनलाइन वर्ग व्यवस्थापित करण्यासाठी दोन आठवड्यांचा संकाय विकास कार्यक्रम पूर्ण केला आणि सह-निर्मिती मूक:2.0
- ICT साधनांद्वारे तंत्रज्ञान सहाय्यित अध्यापन आणि आभासी शिक्षण पूर्ण केले.

- इंडक्शन प्रोग्राम, "विद्यापीठांमधील विद्याशाखा" साठी इंडक्शन/ओरिएंटेशन प्रोग्राममध्ये सहभाग 11.02.2021 – 13.03.2021 (4 आठवडा) साठी घेतला.
- महर्षी पाणिनी संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय, उज्जैन येथून वास्तुशास्त्राचा डिप्लोमा.
मे 2021 मध्ये 89% सह सम्पूर्ण केला.
- इंटरनॅशनल रिसर्च असोसिएशन इंग्लंड, युनायटेड किंगडम कडून भारतीय संशोधक पुरस्कार 2021 प्राप्त झाला.
- इंटरनॅशनल जर्नल ऑफ अँडव्हान्स्ड रिसर्च इन सायन्स, कम्युनिकेशन अँड टेक्नॉलॉजी, ISSN: 2581- 9429, खंड 10, अंक 2, ऑक्टोबर 2020, Pg:51-53 'Dilation of Time Explained in Suryasidhanta' नावाचा संशोधन लेख प्रकाशित केला.
- पूर्ण प्रशिक्षण कार्यक्रम 'तीन महिन्यांचा ऑनलाइन कौशल्य विकास प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू व भारतीय भाषा शिकवणे आणि शिकणे मध्ये डिजिटल साधनांचा वापर' 17.4.2021 – ३१.७.२०२१ (३ महिने)

संशोधन प्रबंध -

विभागातर्फे चालवले जाणारे अभ्यासक्रम – एम.फिल. वेदांग ज्योतिष, M.A. वेदांग ज्योतिष, M.A. -ज्योतिर्विज्ञानम्, B.A. वेदांग ज्योतिष, शास्त्री, पी.जी. वेदांग ज्योतिष मध्ये डिप्लोमा आणि डिप्लोमा इन वास्तुशास्त्र हे शैक्षणिक वर्षात विभागामार्फत चालवले जाणारे अभ्यासक्रम होते

* * *

शिक्षणशास्त्र विभाग

स्थापना	—	वर्ष 2008
संकाय	—	शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा संकाय
अभ्यासक्रम	—	एम्. एड., एम्. फिल्., पीएच्.डी. शिक्षणशास्त्र
अधिष्ठाता	—	प्रो. ललिता चंद्रात्रे
विभाग प्रमुख	—	डॉ. कीर्ती सदार, सहयोगी प्राध्यापिका
सहायक प्राध्यापक—		डॉ. हृषिकेश दलाई, डॉ. अमोल मांडेकर, डॉ. राजश्री मेश्राम, प्रा. अनघा आंबेकर

पीएच्.डी कार्यरत विद्यार्थी संख्या — 10

उद्दिष्टे —

- संस्कृत शिक्षकांची तथा इतर शिक्षकांची निर्मिती करणे
- प्राचीन भारतीय शिक्षण संकल्पना आणि आधुनिक शिक्षण पद्धती आणि विचारांचे अध्ययन— अध्यापन आणि संशोधन करणे.
- संस्कृत शिक्षण पद्धती आधुनिक काळाशी सुसंगतरित्या विकसित करणे.
- जागतिक स्तरावरील शिक्षण विचारांचा आणि सिद्धांतांचा अद्ययावत अभ्यास करून अभ्यासक्रमाची रचना करणे.

संशोधन कार्यविषयक ध्येये —

- राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संशोधन पत्रिकेत संशोधकांचे संशोधन लेख प्रकाशित करणे
- मार्गदर्शकांचे संशोधन लेख प्रकाशित करणे.
- विविध परिषदा, सेमिनार, कार्यशाळा यामध्ये विद्यार्थी, संशोधक छात्र आणि प्राध्यापकांचा सहभाग

शिक्षणशास्त्र विभाग

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020

दि. 25.02.2021 रोजी क.का.सं.वि. च्या पदव्युत्तर शिक्षण विभागातर्फे व विद्याभारती उच्च शिक्षा संस्थान, इंडिया यांच्या संयुक्त विद्यमाने Implementation of National Education Policy (NEP) 2020 for Teacher Education या विषयावर हा कार्यक्रम ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आला. या कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून विश्वविद्यालयाचे कुलगुरु मा. प्रो. वरखेडी सर उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे आयोजन समन्वयक डॉ. किर्ती सदर यांनी केल. तसेच कार्यक्रमाला एकूण उपस्थिती शंभर अशी होती. सदर कार्यक्रमाला अतिथी म्हणून विश्वविद्यालयाचे मा. कुलसचिव, प्रो. सी. जी. विजयकुमार, मा. अधिष्ठाता, प्रो. ललिता चंद्रात्रे, डॉ. राजश्री मेश्राम, डॉ. अमोल मांडेकर तसेच शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थ्यांची उपस्थिती होती. हा कार्यक्रम व्यवस्थितरित्या संपन्न झाला.

दोन शाळेचे पालकत्व घेतलेला लोकार्पण सोहळा

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक च्या सेंटर फॉर आऊटरिच प्रोग्राम व पदव्युत्तर शिक्षण विभागाद्वारे पालकत्व घेतलेल्या जिल्हा परिषद उच्च प्राथमिक शाळा, मनसर व जिल्हा परिषद उच्च प्राथमिक शाळा, पिंडकापार या दोन्ही शाळेच्या भौतिक व शैक्षणिक विकासाचा लोकार्पण सोहळा दि. 28.10.2021 ला पार पडला. या कार्यक्रमाला प्रमुख उपस्थिती मा. अॅड. आशिष जयस्वाल, आमदार तसेच अध्यक्ष रूपाने मा. कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी, कुलसचिव (प्र.) प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती, जि. प. सदस्य सतीश डोंगरे, सरपंच योगेश्वरी चोखांद्रे, श्री प्रदीप बमनोरे, बी.डी. ओ. संगिता तभाने, गटशिक्षण अधिकारी, अधिष्ठाता प्रो. ललिता चंद्रात्रे, डॉ. राजश्री मेश्राम विभागप्रमुख, रजनी कुवारे मुख्याध्यापक विद्यापिठाचे अधिकारी, प्राध्यापक व इतर 150 व्यक्तींची उपस्थिती होती.

परमपूज्य गोळवलकर गुरुजी गुरुकुलम्

स्थापनेचे वर्ष :- स्थापत्याचे वर्ष- 2018

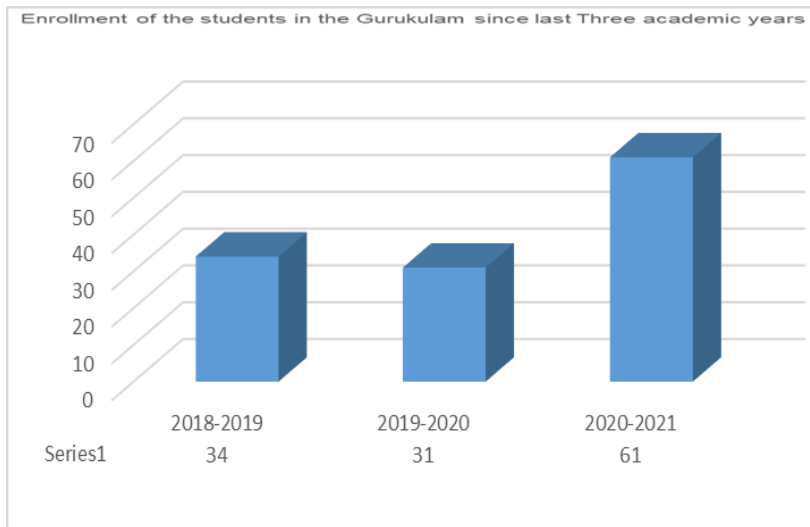
गुरुकुलम् अंतर्गत शैक्षणिक कार्यक्रम

Sr.no	Name of the Programs	Shastras*
1	Prakshastri (I and II years) (12 th)	All satiric introductory matters are included
2	Sammanita Shastri (Graduation)	Veda, Vyakaran, Sahitya, Vedanga Jyotish and Bharatiya Darshana.
3	Acharya (Post Graduation)	Veda, Vyakaran, Sahitya, Vedanga Jyotish and Bharatiya Darshana.

*Syllabus as decided by the University

पी.पी.जी. गुरुजी गुरुकुलम् 2020-21 प्रवे शत वयार्थ्यांची यादी-

		I		II		III		Grand Total		Total No of Students
S.N	Course Name	male	Female	male	Female	male	Female	Male	Female	
1	B.A (shastri) V. J	7	1	1	0	3	3	11	4	15
2	B.A.(Sahstri) Sahitya	7	3	0	0	1	11	8	14	22
3	B.A (shastri) Vedant	0	0	0	0	3	1	3	1	4
4	B.A (shastri) Darshan	0	5	2	0	0	0	2	5	7
5	B.A (vyakaran)	2	1	2	1	7	5	11	7	18
6	B.A (Veda)	6	0	3	0	0	0	9	0	9
7	Acharya (M.A) V.J	2	0	0	0	0	0	2	0	2
8	Acharya (M.A) SAHITYA	8	2	1	2	0	0	9	4	13
9	ACHARYA(M.A) DARSHAN	2	2	0	2	0	0	2	4	6
10	ACHARYA(M.A) Vyakarana	1	1	0	4	0	0	1	5	6
11	ACHARYA(M.A) VEDA	1	0	1	0	0	0	2	0	2
12	PRAKSHASTRI	2	8	4	8	0	0	6	16	22
13	Total	38	23	13	17	14	20	66	60	126

गुरुकुलम व्यवस्थापन समितीचे सदस्य

१) प्रा.श्रीनिवास वरखेडी - कुलगुरू, KKSU- अध्यक्ष २) प्रा विजय कुमार मेनन, C.G- रजिस्ट्रार KKSU सदस्य

3) प्रा मधुसूदन पेन्ना- अधिष्ठाता KKSU- सदस्य

४) डॉ रामचंद्र जोशी- वित्त व लेखाधिकारी, सदस्य

5) प्रा. कविता होले- संचालक, रामटेक परिसर, KKSU, सदस्य

६) डॉ.गायत्री व्यास - नागपूर- सदस्य

७) श्रीराम लाखे- नागपूर- सदस्य

8) आचार्य ज्ञानेंद्र - वाराणसी- सदस्य

९) डॉ राघवेंद्र भट- प्रधानाचार्य, गुरुकुलम- सदस्य सचिव

गुरुकुलम व्यवस्थापन समितीची पहिली बैठक 28 ऑगस्ट 2020 रोजी झाली. आणि बैठकीचे इतिवृत्त आणि कार्यवाही अहवाल (बैठकीनंतर)ईमेल द्वारे उच्च अधिकाऱ्यांना सादर केले जातात . (तपशील संलग्न आहे परिशिष्ट -1)

नियुक्त सहायक प्राध्यापकांचे नाव गुरुकुलम

(विशेषतः शास्त्र शिकवण्यासाठी आणि विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी पारंपारिक ज्ञान प्रणाली**)

- डॉ राघवेंद्र भट - साहित्य आणि प्रधानाचार्य
- डॉ आशिष जे. - ज्योतिष
- डॉ धीरज कुमार पांडे - दर्शन
- श्री श्रीनिवास जे. - दर्शन
- श्री कार्तिक भागवत - व्याकरण
- श्री अमित कुमार भार्गव - वेद
- डॉ श्वेता शर्मा - इंग्रजी

प्रत्येक शिक्षकाचे मासिक अहवाल आणि आवश्यक मार्गदर्शनासाठी कुलगुरू, कुलसचिव आणि रामटेक परिसराचे संचालक यांच्या कडे ईमेलद्वारे माहिती कार्यालयात पोहोचत आहेत.

गुरुकुलम अध्यापकांच्या अतिरिक्त जबाबदाऱ्या

विद्यार्थ्यांमधील स्पर्धात्मक भावनेला प्रोत्साहन देण्यासाठी, गुरुकुल विविध कौशल्यांमधील स्पर्धांची योजना करित असते. वादविवाद: महत्त्वाच्या मुद्द्याला प्रोत्साहन देण्यासाठी, वादविवाद आणि गटचर्चा, गुरुकुल ठराविक विषयांवरील वादविवाद वेळेवर आयोजित करतो.

2020-2021 मध्ये आयोजित कार्यक्रमांची संख्या

- डॉ धीरज पांडे धिषणा(संस्कृत क्लब) (०६ कार्यक्रम)
- डॉ आशिष जे i) शलाखा ग्रंथपाठाची तयारी (०१ कार्यक्रम)
ii) विद्वत्सप्तपदीनम् (विद्वानांसह चर्चा) (०२ कार्यक्रम) □ श्री. कार्तिक भागवत स्पर्दाची तयारी (शलाखा व्यतिरिक्त) (०२ कार्यक्रम)
- श्री अमित भार्गव सर्व संबंधित पूजा आणि विशेष दिवस (अरणा) (०५ कार्यक्रम)
- श्री श्रीनिवास. जे (शत्रप्रभा) वैख्यर्थ सभा (01 कार्यक्रम)
- डॉ श्वेता शर्मा निवेदिता इंग्लिश क्लब (२८ कार्यक्रम)

गुरुकुलमचा विस्तार:- उत्कर्ष शास्त्राध्ययनोपक्रमः

विद्यार्थ्यांना विविध पारंपारिक शास्त्रांमध्ये शिकवण्यासाठी आणि प्रशिक्षित करण्यासाठी उत्कर्ष शास्त्राध्ययनोपक्रमः ची सुरुवात माननीय कुलगुरू, प्रा. श्रीनिवास वरखेडी जी आणि प्रा. मधुसूदन पेन्ना जी यांच्या मार्गदर्शनाने 12 ऑगस्ट 2020 रोजी सकाळी 11 वाजता झाली आहे.

- प्रा मधुसूदन पेन्ना - मुंडकोपनिषत्त भाषाम्
- डॉ धीरज कुमार पांडे- सांख्यतत्त्व कौमुदी-सोम,
- श्री अमित भार्गव - रुद्रस्थध्यायी सायनाभाष्य
- श्री कार्तिक भागवत - भट्टीकाव्यम्
- डॉ आशिष जे. - बृहज्जतकम्
- श्री श्रीनिवास जम्मालामदाका - न्यायबोधिनी (तर्कसंग्रह)
- डॉ श्रद्धा उपाध्ये - विद्वानमनोरंजिनी - (वेदांतसार)

सामंजस्य करार (एमओयू)

माननीय कुलगुरू आणि गुरुकुलम व्यवस्थापनाचे अध्यक्ष यांच्या मार्गदर्शनात कविकुलगुरू कालिदास यांच्यात समितीने सामंजस्य करारावर स्वाक्षरी केली. संस्कृत विद्यापीठ (KKSU) मौदा रोड, रामटेक, जिल्हा: नागपूर - 441 106 महाराष्ट्र, भारत आणि BAPS स्वामीनारायण संस्कृत महाविद्यालय, BAPS स्वामीनारायण मंदिर, ता. बारवळा, जि. बोटाड सरनागपूर, पिन - 382450 गुजरात, भारत शैक्षणिक देवाणघेवाण संदर्भात KKSU आणि स्वामी नारायण मंदिर दरम्यान, याचे समन्वय विद्यापीठाकडून राघवेंद्र भट समन्वयित करित आहेत . श्री. श्रीनिवास जे नियमितपणे न्याय सिद्धांत मुक्तावली (साप्ताहिक दोन तास) शिकवित आहेत.

* * *

स्थापना	—	१३/०३/२०१६
विभाग प्रमुख	—	१. प्रो. कृष्णकुमार पाण्डेय (वेदांग ज्योतिष विभाग) २. प्रो. कविता होले (संस्कृत भाषा तथा साहित्य विभाग) ३. डॉ. कलापिनी अगस्ति भारतीय दर्शन तथा योग विभाग
संकाय प्रमुख	—	१. प्रो. कृष्णकुमार पाण्डेय (प्राचीन भारतीय विज्ञान तथा मानव्य शास्त्र संकाय) २. प्रो. नन्दा पुरी (संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय) ३. प्रो. मधुसूदन पेन्ना (भारतीय धर्म Indian Religion Philosophy & Culture)

दृष्टी आणि ध्येय —

- आधुनिकता व परंपरा यांचा मेळ
- भारताबाहेरील विद्वानांना आकर्षित करण्यासाठी
- कालिदासाच्या भूमीला संस्कृत भाषा शिकण्याचे केंद्र बनवणे आणि प्राचीन भारतीय ज्ञान आणि आधुनिक वैज्ञानिक ज्ञान यांच्यातील संश्लेषण प्रस्थापित करणे
- आंतरराष्ट्रीय संशोधन केंद्र विकसित करणे

वारंगंगा कॅम्पसमधील अभ्यासक्रम —

- पदव्युत्तर अभ्यासक्रम —
- M.A. ज्योतिर्विज्ञान
- M.A. संस्कृत बहुशाखीय
- M.Sc. योग विज्ञान
- वेदांग ज्योतिष पदव्युत्तर पदविका
- योग विज्ञान पदव्युत्तर पदविका
- पदवी अभ्यासक्रमांतर्गत —
- B.A. विशारद (संस्कृत)
- पदविका अभ्यासक्रम —
- वास्तुशास्त्र पदविका
- हस्तलिखित शास्त्र व उत्कीर्ण लेखाशास्त्र पदविका
- आगम संस्कृत पदविका
- प्राकृत संस्कृत पदविका

शिक्षक कर्मचारी .

- प्रो. नन्दा पुरी, अधिष्ठाता
- प्रो. मधुसूदन पेन्ना, अधिष्ठाता

- प्रो. कृष्णकुमार पाण्डेय, अधिष्ठाता
- डॉ. रेणुका करन्दीकर
- डॉ. अंबालिका सेठिया
- सौ. मृदुला तापस
- सौ. अंजली जोशी
- सौ. रोहिणी देशमुख
- सौ. कल्याणी डहाळे

शिक्षकेतर कर्मचारी –

- सौ. माधुरी येवले, अधीक्षक
- सौ. जान्हवी देऊळगावकर, वरिष्ठ लिपिक
- कु. मीना पुजारी, कनिष्ठ लिपिक
- श्री. दिलिप राऊत, शिपाई
- श्री. रोशन कुंघटकर, शिपाई
- कु. प्रणाली ठाकरे, शिपाई

वारंगा परिसरामधील केंद्रे –

- विस्तार सेवा मंडळ
- Bharatratna P- V- Kane International Center for Indological Studies] Established in the year 2020

सेवा आणि सुविधा –

- सेमिनार हॉल
- ग्रंथालय
- योग प्रात्यक्षिक भवन
- योग परामर्श
- संस्कृत परामर्श
- ज्योतिष व वास्तु परामर्श

शैक्षणिक सत्र 2020–21 मध्ये वारंगा परिसर, ककासंवि, द्वारे आयोजित विविध कार्यक्रम आणि कार्यक्रमांचा संक्षिप्त अहवाल खालीलप्रमाणे आहे –

भारतीय दर्शन विभागतर्फे आयोजित विविध कार्यक्रमांचा संक्षिप्त गोषवारा पुढीलप्रमाणे –

१) बालरङ्गभूमि स्पर्धा .

संयोजिका – प्रो. रेणुका करन्दीकर

दिनांक – १५/०८/२०२०

या अन्तर्गत अनेक शाळांमध्ये अनेक संस्कृत कार्यक्रम आयोजित केले होते .

एकूण स्पर्धक संख्या – २२५

२) योग: कर्मसु कौशलम् .

दिनांक — १६/०८/२०२०

स्पर्धक — २००

३) सप्तदिनात्मक योग व संबधितशास्त्रे कार्यशाळा .

दिनांक — १०/१२/२०२० ते १७/१२/२०२०

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय योगविज्ञान विभाग ,वारंगा परिसर येथे सप्तदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. योग व तत्संबधी शास्त्रे उदा — आयुर्वेद, निसर्गोपचार, रेकी, प्रणिक, अक्युप्रेशर

उद्देश — या विषयांच्या अध्ययनासाठी विद्यार्थ्यांना विषयाचे प्रामाणिक ज्ञान करून देणे .

शुल्क . २००/- रु प्रती सदस्य

सहभागी विद्यार्थी — १५०

यामधील मुख्य वक्ते .

- १) श्री देवव्रत बूट
- २) डॉ. माधव आष्टीकर
- ३) डॉ. विद्या लांजेवार
- ४) डॉ. प्रदीप कुळकर्णी

वक्त्यांसाठी मानधन —१२०००

४) नृत्याविष्कार—

समन्वयक — प्रो. कृष्णकुमार पांडेय वा प्रो. कलापिनी अगस्ती

दिनांक — २२/०८/२०२०

समय — सायंकाळी ५ वाजता

वेदांग ज्योतिष विभागातर्फे आयोजित विविध कार्यक्रमांचा संक्षिप्त गोषवारा पुढिलप्रमाण —

ज्योतिष वाक्यार्थ सभा —

वेदांग ज्योतिष विभागाच्या ज्योतिष व वास्तु परामर्श केन्द्र द्वारे भारतातील विविध सण व उत्सव यांची शास्त्रशुद्ध माहिती व यांच्या मुहुर्त संदर्भात ज्योतिष वाक्यार्थ सभेचे आयोजन जनजागृति करिता व शास्त्राचे प्रचार व प्रसार करिण्याकरिता करण्यात येते. १ली ज्योतिष वाक्यार्थ सभा ८ जनवरी २०२१, ला आयोजित करण्यात आली होती. याचप्रकारे २०२० — २०२१ मध्ये एकूण ११ ज्योतिष वाक्यार्थ सभेचे आयोजन करण्यात आले

१. ८ जनवरी २०२१ रोजी १ली ज्योतिष वाक्यार्थ सभा "मकर संक्रान्ति पर्व" याविषयावर घेण्यात आली. व्याख्याता व सभेचे अध्यक्ष प्रो. कृष्णकुमार पाण्डेय होते, डॉ अंबालिका सेठिया तसेच वेदांग ज्योतिष विभागाच्या प्राध्यापक गण यांनी आयोजित केले.

* * *

E – Learning : Challenges And Opportunities (राष्ट्रीय कार्यशाळा)

मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्र व शिक्षण शास्त्र विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने दि. १५. ०५.२०२० ला E – Learning : Challenges And Opportunities वर राष्ट्रीय वेबीनार आयोजित करण्यात आला. कार्यक्रम २.०० ते ५.०० वा. घेण्यात आला व ०४ सत्रामध्ये विभागला होता.

पहिल्या सत्राच्या मुख्य वक्ता प्रो. निता ईनामदार, विभाग प्रमुख मनिपाल विद्यापीठ, मनिपाल, या होत्या. त्यानंतर विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी महोदय यांनी अध्यक्षीय भाषण दिले.

यानंतर दुसऱ्या सत्रात वक्ते म्हणून मंदार भानुशे, सहायक प्राध्यापक मुंबई विद्यापीठ, यांनी MOOC म् करोति वाचालम् यावर सादरीकरण केले. तिसऱ्या सत्रात वक्ते म्हणून सहायक प्रा. प्रविण कुमार शर्मा MMDU, अंबाला, हरियाणा यांनी Quiz And Making Podcasts यावर माहिती दिली. चौथ्या सत्रात डॉ. पी. वेंकटसुब्रमण्यम्, सह संस्थापक व्योमा लिंग्विस्टिक लॅब्स, बेंगलुरु यांनी Sanskrit E- Learning Does One Size Fits All ? Case Studies And Examples यावर प्रेझेंटेशन सादर केले. कार्यक्रमाचे संचालन मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्राच्या सहायक प्रा. श्रीवरदा माळगे व धन्यवाद समर्पण सहायक प्रा. रेणुश्री बनसोड यांनी केले.

ODL विद्यार्थ्यांकरीता अभिमुखता कार्यक्रम

मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्राद्वारे दि. १०.०६.२०२० ला ODL विद्यार्थ्यांकरीता अभिमुखता कार्यक्रम घेण्यात आला. कार्यक्रमात ODL मध्ये M.A. योगशास्त्र व M.A. संस्कृत या अभ्यासक्रमातील प्रवेशित नवीन विद्यार्थी सहभागी होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्राचे संचालक डॉ. हृषिकेश दलाई यांनी केले. कार्यक्रमात विश्वविद्यालयाचे माननीय कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांनी आपल्या विशेष भाषणात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन दिले.

योग व समग्र स्वास्थ्य विषयावर ७ दिवसीय कार्यशाळा

‘योग व समग्र स्वास्थ्य’ विषयावरील ऑनलाइन पध्दतीने १० ते १६ जूनदरम्यान आयोजित राष्ट्रीय कार्यशाळेचा बुधवारी समारोप करण्यात आला.

रामटेक येथील मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्र, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा क्रीडा व शारीरिक शिक्षण विभाग, नागपूर येथील श्री. बिंझाणी नगर महाविद्यालय, वर्धा येथील प्रियदर्शनी महिला महाविद्यालय व काटोल येथील नबिरा महाविद्यालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने ही कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली होती. कार्यशाळेचे उद्घाटन राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे प्र— कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांच्या हस्ते करण्यात आले होते. प्रमुख अतिथी म्हणून कुलसचिव डॉ. सी. जे. विजयकुमार, द्रोणाचार्य पुरस्कारप्राप्त विद्यापीठाचे सिनेट सदस्य विजय मुनिश्वर व विद्यापीठाच्या क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळाचे सदस्य डॉ. धनंजय वेळूकर उपस्थित होते.

कार्यशाळेत पहिल्या सत्रात रांची विद्यापीठाच्या योगविभागाचे सहाय्यक प्राध्यापक डॉ. मनोज सोनी यांनी 'वैश्विक महामारी मे योग' या विषयावर मार्गदर्शन केले ११ जूनला 'सायंटिफिक अप्लिकेशन ऑफ आसन अँड प्राणायाम' या विषयावर हरिद्वार येथील उत्तराखंड संस्कृत विद्यापीठाचे डॉ. लक्ष्मीनारायण जोशी, १२ जूनला 'इम्पोर्टन्स ऑफ योगिक ब्रिदिंग' विषयावर रांची विद्यापीठाच्या स्कूल ऑफ योगाचे सौरव नीलेश, १३ जूनला 'मानसिक स्वास्थ्य के लिये प्राणायाम व योगनिद्रा' या विषयावर जळगाव येथील एम.जे महाविद्यालयाचे डॉ. देवानंद सोनार, १४ जूनला 'ओमकार फॉर मेंटल हेल्थ' या विषयावर चक्रपाणी पंचकर्म योग नॅचरोपॅथी महाविद्यालयाच्या प्रा. सुजाता द्रव्याकार, १५ जूनला 'इम्पोर्टन्स ऑफ प्रेक्षा मेडिटेशन' विषयावर जैन विश्वभारती इन्स्टीट्यूट अभिमत विद्यापीठाचे डॉ. पद्ममत्सिंग शेखावत आणि शेवटच्या दिवशी 'योगविज्ञान भारत की धरोहर' विषयावर लोणावळा योग इन्स्टीट्यूटचे संचालक मनमत घरोटे यांनी मार्गदर्शन केले.

ODL विद्यार्थ्यांकरीता सभा

मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्राद्वारे दि. १९.०९.२०२० ला ५.३० वा. ODL विद्यार्थ्यांकरीता अभिमुखता कार्यक्रम घेण्यात आला. कार्यक्रमात ODL मध्ये M.A. योगशास्त्र व M.A. संस्कृत (Jan. Batch Sem II) या अभ्यासक्रमातील प्रवेशित नवीन विद्यार्थी सहभागी होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्राचे संचालक डॉ. हृषिकेश दलाई यांनी केले व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन दिले.

* * *

संगणक विज्ञान विभाग

शैक्षणिक सत्र 2020 – 2021 मध्ये संगणक विज्ञान विभागामध्ये पुढील कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आलेले होते.

- संगणक विज्ञान विभागाने दिनांक 29/8/2020 रोजी विद्यार्थ्यांसाठी अतिथी व्याख्यान आयोजित केले. डॉ. दिनकर मराठे, संगणक विज्ञान विभाग प्रमुख यांनी कार्यक्रमाचे आयोजन केले. कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे डॉ. अनिल कुमार, सी.इ.ओ. अनुवाक टेक्नॉलॉजी प्रा.लि.हैद्राबाद हे होते. यात प्राध्यापक, पालक तसेच विद्यार्थी या व्याख्यानात सहभागी झाले होते. श्री.नागराजू यांनी प्रास्ताविक केले. सौ. शिंतल काठोके यांनी कार्यक्रमाचे संचालन केले, तसेच सौ. अर्चना महाजन यांनी आभार मानले.
- संगणक विज्ञान विभागाने दिनांक 7/9/2020 रोजी विद्यार्थ्यांसाठी उद्बोधन कार्यक्रम आयोजित केला होता. डॉ. दिनकर मराठे, संगणक विज्ञान विभाग प्रमुख यांनी कार्यक्रमाचे आयोजन केले. कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे प्रदीप एम. वासू सी.एम.एस.आयटी सेवेचे संचालक नागपूर हे होते. “तंत्रज्ञान क्षेत्रातील नोकरीची व्याप्ती” या विषयावर त्यांनी विषय व्याख्यान दिले. गुगल मीटच्या माध्यमातून कार्यक्रम आयोजित केला होता. यामध्ये प्राध्यापक, पालक आणि विद्यार्थी या व्याख्यानात सहभागी झाले होते. श्री. नागराजू यांनी प्रास्ताविक केले तर सौ. शिंतल काठोके यांनी कार्यक्रमाचे संचालन केले. तसेच सौ. अर्चना महाजन यांनी आभार मानले.

* * *

वाणिज्य आणि व्यवस्थापन विभाग

वाणिज्य आणि व्यवस्थापन विभागांतर्गत एम ए लोकप्रशासन बी बी ए आणि बी कॉम हे अभ्यासक्रम चालविण्यात येत आहेत . 2020-21 व्या वर्षात विभागांतर्गत खालील कार्यक्रम घेण्यात आलेले आहे.

लोकप्रशासन विभागामार्फत घेण्यात आलेले कार्यक्रम 2020 21

- 1) 'नागरी सेवांमध्ये व्यवस्थापन कौशल्य व राष्ट्रीय वेबिनार ' दिनांक 11 जून 2020 रोजी घेण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी मा. प्रा. श्रीनिवास वरखेडी कुलगुरू उपस्थित होते. तसेच उद्घाटनकर्त्या म्हणून मा. प्रा. शशिकला वंजारी (कुलगुरू एस.एन.डी.टी.) मुंबई ,या उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाला विशेष अतिथी म्हणून डॉ. विनय चंद्रात्रे (संचालक - वाईब्रन्स कन्सल्टिंग)पुणे ,आणि डॉ. विजय वाघ (संचालक -शैलजा राठेजा स्कूल ऑफ बिझनेस मॅनेजमेंट) मुंबई, हे उपस्थित होते.
- 2) स्पर्धा परीक्षा आणि प्लेसमेंट सेवा केंद्राद्वारे तीन दिवस असे व्याख्यानमाला (22 ते 24 डिसेंबर 2020) लोकप्रशासन विभागाच्या सहकार्याने आयोजित करण्यात आली होती .तीन दिवसीय व्याख्यानमालेच्या अध्यक्षस्थानी मा. प्रा. श्रीनिवास वरखेडी (कुलगुरू) उपस्थित होते. तर कार्यक्रमाला व्याख्यानकर्ते म्हणून खालील वाक्ते लाभले होते :-
 - डॉ. विनय चंद्रात्रे संचालक व फ्रान्स कन्सल्टिंग पुणे विषय: How to prepare Bio- Data & Interview Skills for Placement.
 - डॉ.अविनाश श्रीखंडे विभाग प्रमुख सिव्हिल इंजिनिअरिंग विभाग प्रशिक्षण आणि प्लेसमेंट केंद्र KITS रामटेक) विषय : Soft Skills for Placement
 - डॉ.विठ्ठल मत्ते (Soft Skills & Personality Development Trainer,Smart Finishing School) नागपूर, विषय : Personality Development for Placement
- 3). शिक्षण शास्त्र विभाग आणि इतर शैक्षणिक विभाग (लोकप्रशासन विभाग) यांच्याद्वारे पाच दिवसांचा faculty डेव्हलपमेंट प्रोग्राम विद्यापीठाच्या मान्यताप्राप्त कॉलेज (B.A. civil Services) च्या प्राध्यापकांसाठी दिनांक 15 ते 19 सप्टेंबर 2020 आयोजित करण्यात आला होता.
- 4) विभागाद्वारे स्पर्धा परीक्षांची तयारी" यावर राष्ट्रीय वेबिनार दिनांक 2 डिसेंबर 2020 रोजी आयोजित करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी मा.प्रा. श्रीनिवास वरखेडी (कुलगुरू क. का. सं. वि) रामटेक हे होते, तर कार्यक्रमाला प्रमुख वक्ते म्हणून श्री. ऋषी बिसेन (सहसंचालक भारतीय प्रत्यक्ष कर अकादमी) नागपूर हे उपस्थित होते.

- 5). एम. ए. लोकप्रशासन विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी राष्ट्रीय मानवी अधिकार आयोग नवी दिल्ली द्वारे आयोजित(दिनांक 3 फेब्रुवारी -17 फेब्रुवारी 2020) 15 दिवसीय कार्यशाळेमध्ये सहभाग घेतला . विभागाद्वारे वीरेंद्र पटेल आणि आदेश कुमार या विद्यार्थ्यांनी या कार्यक्रमात प्रत्यक्ष सहभाग घेतला.
- 6). 26 नोव्हेंबर 2020 रोजी संविधान दिनाच्या निमित्ताने क. का. सं. वि. रामटेक येथे लोकप्रशासन विभागाद्वारे आयोजित कार्यक्रमांमध्ये संविधानाचे वाचन करण्यात आले.

बीबीए विभागांतर्गत घेण्यात आलेला कार्यक्रम वर्षा 2020 -21

- श्री देवानंद (शासकीय डीएड कॉलेज) भंडारा, यांनी LMS,E content, Creative Digital Teaching - Learning यावर एक दिवसीय कार्यशाळा दिनांक २२मे 20२१रोजी आयोजित करण्यात आली.
- बीबीए विभागाच्या वतीने दिनांक 28 5 2019 रोजी एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली होती सविस्तर विषय खालील प्रमाणे:-
- श्री. शैलेश काळे (शासकीय डीएड कॉलेज),भंडारा यांच्या मार्गदर्शनाखाली दिनांक 28 मे 20२१ रोजी एक दिवसीय कार्यशाळा Google Classroom & how to use Google Classroom techniques for online classes या विषयावर आयोजित करण्यात आली.
- श्री शाम रुईकर सर (शिवाजी एज्युकेशन सोसायटी)नागपुर ,यांच्याद्वारे दिनांक 28 मे 20२१ रोजी ILMS (Practical Knowledge about ILMS) यांवर आयोजित करण्यात आली.

वाणिज्य आणि व्यवस्थापन विभाग आणि भारतीय कंपनी सचिव नवी देल्ही यांच्या सामंजस्य करारांतर्गत आयोजित कार्यक्रम :-

कार्यक्रम icsi :- नागपुर विभाग अंतर्गत mega career awareness program

दिनांक :-24.07.2021

उपस्थितप्राध्यापक :- सदस्य आणि विद्यार्थी

सहभागींची संख्या ११०

* * *

राष्ट्रीय सेवा योजना

राष्ट्रीय सेवा योजनेद्वारे वर्ष 2020-21 मध्ये घेण्यात आलेले कार्यक्रम व स्पर्धांचे विवरण

1) आझादी का अमृत महोत्सव निमित्त निबंधस्पर्धा

केंद्र सरकारच्या आजादी का अमृत महोत्सव या कार्यक्रमांतर्गत छात्र कल्याण विभाग, एक भारत श्रेष्ठ भारत, राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारे खुल्या निबंधस्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या निबंधस्पर्धेत विश्वविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी व विश्वविद्यालयाशी संबंधित महाविद्यालयातील एकूण 98 विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. या निबंध स्पर्धेचे विषय खलीलप्रमाणे होते .

- 1- भारताच्या स्वातंत्र्याची 75 वर्षे आणि आव्हाने.
- 2- आजच्या युवकांच्या दृष्टिकोणातून भारताच्या स्वातंत्र्याची 75 वर्षे.
- 3- स्वातंत्रोत्तर भारतात संस्कृतचे वाढते महत्त्व.

निबंधाची भाषा संस्कृत, मराठी, इंग्रजी किंवा हिन्दी होती. या निबंध स्पर्धेमध्ये एकूण 6 विद्यार्थ्यांना 3 पारितोषिके व प्रमाणपत्र देण्यात आले.

2. आंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिवस

राष्ट्रीय सेवा योजना, उन्नत भारत अभियान व विद्यार्थी कल्याण विभागाने 2 ऑक्टोबर 2020 रोजी महात्मा गांधींच्या जयंतीदिनी आंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिवस कार्यक्रम ऑनलाइनद्वारे आयोजित केला. प्राध्यापक मनोज कुमार, संचालक, महात्मा गांधी फुजी गुरुजी सामाजिक कार्य अध्ययन केंद्र आणि शिक्षा विद्यापीठ, प्रबोधन विद्यापीठ आणि कायदा विद्यापीठ, महात्मा गांधी आंतरराष्ट्रीय हिंदी विद्यापीठ वार्धेचे संकाय प्रमुख या कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे होते. प्राध्यापक मनोज कुमार यांनी विद्यार्थ्यांना महात्मा गांधी आणि त्यांच्या कार्याबद्दल संबोधित केले. या कार्यक्रमात एकूण 100 विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

3) आझादी का अमृत महोत्सव निमित्त राष्ट्रीय परिसंवाद

राष्ट्रीय सेवा योजना, एक भारत श्रेष्ठ भारत व विद्यार्थी कल्याण विभाग यांनी संयुक्तपणे 18.03.2021 रोजी दुपारी 12.00 वाजता भारत सरकारच्या आझादी का अमृत महोत्सवाचा अविभाज्य भाग म्हणून राष्ट्रीय परिसंवाद आयोजित केला होता. परिसंवादाचा विषय होता “स्वातंत्र्याची ७५ वर्षे आणि आजची तरुणाई” या चर्चासत्रात श्री रामकृष्ण मिशन विवेकानंद शैक्षणिक एवम् शोध संस्थेचे सहायक प्राध्यापक डॉ. राकेश दास यांनी विशेष व्याख्यान दिले. डॉ. श्री राम सुंदर संस्कृत विद्यापीठ, रामोली दरभंगा येथील सहाय्यक प्राध्यापक, प्रियव्रत मिश्रा व छात्रवीर संभाजी राजे प्रशासकीय महाविद्यालय, मोरवा, जि. चंद्रपूरचे प्राचार्य. श्री. दिलीप चौधरी आदी उपस्थित होते. या कार्यक्रमात एकूण 100 विद्यार्थी उपस्थित होते.

4. अवयवदान कार्यक्रम

राष्ट्रीय सेवा योजना व मोहन फाऊंडेशन मुंबई यांच्या यांनी संयुक्तपणे दिनांक - 14-08-2020 शुक्रवार रोजी अवयवदानावर विशेष कार्यक्रम आयोजित केला होता. अध्यक्षस्थानी कुलगुरू प्रा.श्रीनिवास वरखेडी होते. महाराष्ट्राचे राज्यपाल आणि सर्व विद्यापीठांचे कुलपती भगतसिंग कोश्यारी यांनी विशेष संदेश दिला, महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष कार्यकारी अधिकारी अतुल साळुंखे आणि मोहन फाऊंडेशनच्या जया जैरूम या वेळी उपस्थित

होत्या. कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाचे कुलसचिव प्रा.विजयकुमार, नियोजन व विकास मंडळाचे संचालक डॉ.प्रसाद गोखले, परीक्षा नियंत्रक डॉ.उमेश शिवहरे, राष्ट्रीय सेवा योजना समन्वयक डॉ. दिनकर मराठे यांचीही उपस्थिती होती. या कार्यक्रमाला एकूण 100 विद्यार्थी उपस्थित होते.

5. व्हिडिओ मेकिंग व पोस्टर मेकिंग स्पर्धा

स्वामी विवेकानंदांच्या १५७ व्या जयंती आणि राष्ट्रीय युवा महोत्सवानिमित्त राष्ट्रीय स्तरावरील व्हिडिओ मेकिंग व पोस्टर मेकिंग स्पर्धा कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजना, उन्नत भारत अभियान आणि सर्जनशील विचारवंत (Creative thinkers) यांच्यातर्फे आयोजित करण्यात आली. या स्पर्धेत स्पर्धाळू कोणत्याही प्रकारचे व्हिडिओ तयार करू शकत होते. साठी उदा. लघुपट, ॲनिमेशन, स्लाइड शो, नाटक, माहितीपट, माहितीपूर्ण व्हिडिओ इ. पोस्टर मेकिंग! 1. डिजिटल पोस्टर बनवणे 2. हाताने तयार केलेले पोस्टर बनवणे

6. राष्ट्रीय युवा दिन

स्वामी विवेकानंदांची जयंती संपूर्ण भारतात राष्ट्रीय युवा दिन म्हणून साजरी केली जाते. राष्ट्रीय सेवा योजनेने हा कार्यक्रम 14 जानेवारी 2021 रोजी ऑनलाइन प्लॅटफॉर्मद्वारे आयोजित केला होता. कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक आणि गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली यांच्या संयुक्त विद्यमाने उन्नत भारत अभियानाच्या संयुक्त विद्यमाने हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता.

श्री रामकृष्ण विवेकानंद विद्यापीठ, रामकृष्ण मठ, बेलूर, कोलकाताचे माननीय कुलगुरू स्वामी आत्मप्रियानंदजी महाराज कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे होते. या कार्यक्रमाला एकूण 650 विद्यार्थी सहभागी झाले आहेत.

7. सर्वे भवन्तु सुखिनः

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेने कोविड लॉकडाऊनमुळे प्रभावित झालेल्या आणि नैराश्याने ग्रासलेल्या लोकांना प्रेरित करण्यासाठी “सर्वे भवन्तु सुखिनः” हा कार्यक्रम सुरू केला होता. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी संस्कृत श्लोक, मंत्र, कथा, प्रसंग, संवाद इत्यादींचा वापर करून प्रेरक संदेशासह व्हिडिओ तयार केले, व त्यांना Whatsapp, Facebook आणि Youtube सारख्या सोशल मीडियावर प्रकाशित केले.

8. कोरोना काळात विद्यार्थ्यांनी केलेले कार्य, व पुरस्कार

कोरोनाच्या काळात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी विशेष समाजसेवा केली. रामटेक शहरातील पोलीस कर्मचाऱ्यांच्या सहकार्याने विद्यार्थ्यांनी कोरोनाच्या काळात विशेष कार्य केले. रामटेक शहरातील पोलीस विभागातील कर्मचाऱ्यांनी व विश्वविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी एकत्र येऊन समाजात सुव्यवस्था राखण्यासाठी पोलीस विभागातील कर्मचाऱ्यांना सहकार्य केले तसेच रामटेक शहरातही राष्ट्रीय सेवा योजनाच्या माध्यमातून गरीब कुटुंबांना धान्य पोहोचवण्याचे काम विद्यार्थ्यांनी केले.. तसेच विद्यार्थ्यांना मॉस्क व सॅनिटायझरचे वाटपही करण्यात आले, या कार्याची दखल घेऊन महाराष्ट्र राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री श्री उदय सामंत जी व रामटेक शहर पोलीस अधिकाऱ्यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेतील विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देवून सममानीत केले.

* * *

हस्तलिखित स्रोत केंद्र, रामटेक

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक व राष्ट्रीय पांडुलिपि मिशन दिल्ली संस्थेमध्ये करार असून विदर्भ व महाराष्ट्र प्रांतातील हस्तलिखितां करिता क. का. सं. वि हस्तलिखित स्रोत केंद्र वर्ष 2004 पासून कार्यरत आहे. स्रोत केंद्राच्या वतीने राष्ट्रीय पांडुलिपि मिशन दिल्ली च्या मार्गदर्शनात हस्तलिखितांचे स्रोत अन्वेषण, उपलब्ध हस्तलिखितांचे संकलन व डॉक्युमेंटेशन प्रामुख्याने केले जाते. केंद्राने आजवर पर्यन्त 17528 हस्तलिखितांची माहिती राष्ट्रीय पांडुलिपि मिशन दिल्ली संस्थेला दिली आहे. सोबतच, पांडुलिपि बदल स्थानिक स्तरावर उपयोगी व जागृती घडवून आणणारे कार्यक्रम उदा. लिपि कार्यशाळा, हस्तलिखित पदविका इ. चे आयोजन केले आहे.

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक व राष्ट्रीय पांडुलिपि मिशन दिल्ली संस्थेमधील करार दि. 13.07.2020 पासून पुनर्नवीनीकृत करण्यात आला होता. सोबतच, 2015 साली 4.50 लाख एवढा निधी प्रथम स्तरावर देण्यात आला.

हस्तलिखित स्रोत केंद्राचे मुख्य उद्दिष्ट हस्तलिखित स्रोतांची माहिती, संकलन व डॉक्युमेंटेशन आहे. मात्र, वर्ष 2020-21 दरम्यान कोविड 19 महामारी कारणाने संस्था, महाविद्यालये, मंदिरे इ. स्रोत बंद राहिल्याने हे कार्य संथ गतीने चालू होते. दरम्यानच, ऑनलाइन माध्यमाने संभावित स्रोतांची माहिती काढली असून सद्य डॉक्युमेंटेशन कार्य प्रगती पथावर आहे. 2020-21 दरम्यान केंद्राने पुरविलेल्या एकूण 143 हस्तलिखितांचे प्रकाशन पांडुलिपि मिशन ने केले.

हस्तलिखितांचे डॉक्युमेंटेशन, संरक्षण व पुनरुज्जीवन कसे करावे याची सढळ माहिती व जागृती करिता विश्वविद्यालयातील हस्तलिखितशास्त्र व उत्कीर्णलेखशास्त्र पदविकेचे आयोजन केंद्राच्या वतीने वर्ष 2020-21 दरम्यान करण्यात केले. यात दरम्यान 05 विद्यार्थी प्रवेशीत होते.

हस्तलिखित स्रोत केंद्राने विवि मधील दरम्यान 3500 हस्तलिखितांचे जतन प्रक्रिये बाबत विचार केला असून तसा प्रस्ताव लवकरच राष्ट्रीय पांडुलिपि मिशन कडे देण्यात येणार आहे. तसेच, दरम्यान 14000 हजार हस्तलिखितांचे डॉक्युमेंटेशन करणे देखील प्रस्तावित आहे.

* * *

छात्र कल्याण विभाग

छात्र कल्याण विभागाद्वारे वर्ष 2020-21 मध्ये घेण्यात आलेले कार्यक्रम व स्पर्धांचे विवरण

1) प्रेरणादायी ग्रंथाध्ययन परीक्षा -2020

1) ग्रंथाचे नाव - द पॉवर ऑफ हॅबिट

लेखक - चार्ल्स डुहिग

वर्ग - शास्त्री द्वितीय वर्ष, आचार्य व एम.ए.योगशास्त्र

कोरोनामुळे लॉकडाऊनच्या काळात विद्यार्थ्यांमध्ये उत्साह, सकारात्मकता संचारण्यासाठी; आचार्य श्रीनिवास वरखेडी जी यांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यार्थी कल्याण समितीने शास्त्री द्वितीय वर्ष, आचार्य आणि एमए योगाच्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रेरणादायी मजकूर वाचन कार्यक्रम आयोजित केला होता. याअंतर्गत चार्ल्स डुहिग यांचे “द पॉवर ऑफ हॅबिट” हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना पाठविण्यात आले. 20 ऑगस्ट 2020 रोजी याशी संबंधित परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. परीक्षेमध्ये 13 विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

प्रथम क्रमांक- कृपा जोशी

द्वितीय क्रमांक- मृणाल फडनवीस, प्राची पातोंडीकर

2) ग्रंथाचे नाव - "सकारात्मक विचारांची शक्ती"

लेखक - नॉर्मन विन्स्टन पील

वर्ग - शास्त्री तृतीय वर्ष

लॉकडाऊनच्या काळात विद्यार्थ्यांमध्ये उत्साह, सकारात्मकता संचारण्यासाठी; विद्यार्थी कल्याण समितीने शास्त्री तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रेरणादायी मजकूर वाचन कार्यक्रमाचे आयोजन केले. 20 ऑगस्ट 2020 रोजी याशी संबंधित परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. 14 विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

प्रथम क्रमांक- मेघा हिरारामाजी डहारे

द्वितीय क्रमांक- दीक्षा हरिश्चंद्र मेहरकुले

3) ग्रंथाचे नाव - "जीत का जश्न"

लेखक - लुईस.एल

वर्ग - बीबीए व बीसीए

20 ऑगस्ट 2020 रोजी यासंबंधित परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. 15 विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

प्रथम क्रमांक- श्रद्धा झाडे, मयूरी दारोडे

द्वितीय क्रमांक- आभा कांबले

4) ग्रंथाचे नाव - “अपनी आत्मशक्ति को पहचाने”

लेखक - रॉबिन शर्मा

वर्ग - प्राक् शास्त्री द्वितीय वर्ष

20 ऑगस्ट 2020 रोजी यासंबंधित परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. 5 विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

प्रथम क्रमांक- प्रसाद घोडके

द्वितीय क्रमांक- अश्विनी बावने

५) ग्रंथाचे नाव - “महानता का मार्गदर्शक”

लेखक - रॉबिन शर्मा

वर्ग - एम.ए. लोकप्रशासन प्रथम आणि द्वितीय वर्ष

20 ऑगस्ट 2020 रोजी यासंबंधित परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. 10 विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

प्रथम क्रमांक- वीरेन्द्र पटले

द्वितीय क्रमांक- अश्विनी गोपाल राहटे

६) ग्रंथाचे नाव - “मुटठी मे तकदीर ”

लेखक - रॉबिन शर्मा वर्ग - शास्त्री प्रथम वर्ष

20 ऑगस्ट 2020 रोजी यासंबंधित परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. 6 विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

प्रथम क्रमांक- सुदर्शन भाटीया,

द्वितीय क्रमांक- चंद्रशेखर मिश्रा

2) My NEP स्पर्धा - माझी शिक्षा माझा भारत

नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 29 जुलै 2020 रोजी मानव संसाधन मंत्रालयाने जारी केले. शैक्षणिक धोरणात हा बदल तब्बल ३४ वर्षांनंतर झाला आहे. या राष्ट्रीय शिक्षा नीतीचे तत्त्व विद्यार्थ्यांमध्ये रूजविण्याच्या हेतुने विद्या भारती द्वारा विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. त्या स्पर्धांमध्ये विश्वविद्यालयाचे विद्यार्थी सहभागी झाले होते. स्पर्धांची नावे खालील प्रमाणे आहेत.

१. Meme making compition

२. प्रश्नमंजुषा स्पर्धा (माय NEP)

३. लघुपट स्पर्धा

४. भाषण स्पर्धा

५. निबंध स्पर्धा

६. पंतप्रधानांना पत्र स्पर्धा

७. पोस्टर मेकिंग व चित्रकला स्पर्धा

८. किमान 8 ट्विट थ्रेड स्पर्धा

९. डिजिटल पोस्टर मेकिंग स्पर्धा

या स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. सादर स्पर्धांमध्ये विश्वविद्यालयातील एकूण 100 विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. सर्व विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देण्यात आले.

3) भाषण स्पर्धा

दि. 26/09/2020 रोजी भाषण स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. विषय होता : एकोणिसाव्या शतकात महाराष्ट्रात जन्मलेले संस्कृत विद्वान. संस्कृत भाषेतील प्राचीन पंडितांबद्दल आपण नेहमी वाचतो आणि त्यांचे विचार मनन करतो. या स्पर्धेत विद्यापीठाच्या सर्व अभ्यासक्रमातील 15 विद्यार्थ्यांनी मोठ्या उत्साहात सहभाग घेतला. या स्पर्धेसाठी डॉ. भाव शर्मा, संपादकीय सहाय्यक, डेक्कण महाविद्यालय, पुणे येथील संस्कृत शब्दकोश विभाग आणि डॉ. रुपाली कविश्वर सहाय्यक प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, GVISH, अमरावती यांना आमंत्रित केले होते. या स्पर्धेत सर्व विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला असून वेद व व्याकरण विभागाची द्वितीय वर्षाची विद्यार्थिनी सिमरन ठाकूर हिला प्रथम, दर्शन विभागातील द्वितीय वर्षाचा विद्यार्थी चिन्मय याने द्वितीय क्रमांक पटकावला. प्राक् शास्त्री द्वितीय वर्षाची विद्यार्थिनी अश्विनी बावणे व तृतीय क्रमांक, प्रियंका वागडे यांनी मिळविला.

४. आंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिवस

2 ऑक्टोबर हा दिवस महात्मा गांधी जयंती म्हणून देशभर साजरा केला जातो. यानिमित्त, राष्ट्रीय सेवा योजना आणि विद्यार्थी कल्याण विभागातर्फे दिनांक 02.10.2020 रोजी सकाळी 10.30 वाजता ऑनलाइन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. अमित भार्गव यांनी वेदमंत्र पठण केले. सिमरन ठाकूर आणि भक्ती पुरंदरे यांनी गांधी

भजने गायली. श्री. मनोज कुमार , संचालक महात्मा गांधी फुजी गुरुजी सेंटर फॉर सोशल वर्क स्टडीज , अधिष्ठाता, शिक्षा व व्यवस्थापन विद्यापीठ आणि कायदा विद्यापीठ महात्मा गांधी आंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय वर्धा येथील प्रमुख वक्ते म्हणून उपस्थित होते . या कार्यक्रमाला विद्यापीठातील सर्व विभागातील 100 विद्यार्थी, सर्व प्राध्यापक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी ऑनलाइन उपस्थित होते.

५) गणेश उत्सव

गणेश चतुर्थीनिमित्त विद्यार्थी कल्याण समितीने गणेशमूर्ती पूजनाचा कार्यक्रम आयोजित केला होता. KKSU च्या सदस्यांमध्ये सकारात्मक ऊर्जा निर्माण करणे हा कार्यक्रमाचा उद्देश होता.

6) शास्त्रार्थ - प्रभा वाक्यर्थ सभा

fn- २५ सप्टेंबर २०२० रोजी 'शास्त्रप्रभा' ही वाक्यार्थ सभा गोळवलकर गुरुजी गुरुकुलम येथे आयोजित करण्यात आली. आदरणीय कुलगुरू मा. प्रो. वरखेडी, आदरणीय मा. प्रो. मधुसूदन पेन्ना आणि गोळवलकर गुरुजी गुरुकुलम चे प्रधानाचार्य डॉ. राघवेंद्र भट यांच्या गौरवशाली उपस्थितीत ही सभा संपन्न झाली. करोना महामारीमुळे हा कार्यक्रम गुगल मीटवर आयोजित करण्यात आला होता. प्रा. वरखेडी यांनी प्रथम शास्त्रांचा वारसा आणि वाक्यार्थाच्या परंपरेचा परिचय करून उपस्थितांना संबोधित केले.

7) विद्वत्सप्तपदी-1

स्कूल ऑफ शास्त्रिक लर्निंग यांच्या द्वारे 2020-21 या शैक्षणिक वर्षात विद्वत्सप्तपदीचे आयोजन करण्यात आले. माननीय कुलगुरू प्रा. श्रीनिवास वरखेडी, 3 ऑक्टोबर 2020 रोजी दुपारी 3.00 वाजता google मीट ॲपद्वारे 'विद्वत्सप्तपदी' या कार्यक्रमाचे उद्घाटन केले.

वेद विज्ञान गुरुकुलम, चेन्नईहल्ली, बंगलोरचे संस्थापक प्रो. रामचंद्र जी भट प्रमुख पाहुणे होते. त्यांनी विद्यार्थी आणि शिक्षकांना या पदापर्यंत पोहोचण्यासाठी केलेला संघर्ष सांगून प्रेरित केले आणि त्यांनी विद्यार्थ्यांना शास्त्राचे ज्ञान विकसित करण्यासाठी प्रोत्साहित केले. ऑनलाइन माध्यमाद्वारे ४६ विद्यार्थी या कार्यक्रमात सहभागी झाले.

8) विद्वत्सप्तपदी- २

स्कूल ऑफ शास्त्रिक लर्निंग यांच्या द्वारे 2020-21 या शैक्षणिक वर्षात विद्वत्सप्तपदीचे आयोजन करण्यात आले. प्रमुख पाहुणे अखिलभारतीय संस्कृत भारतीचे प्रमुख श्री. श्रीश देवपुजारी यांचा परिचय श्री. श्रीनिवास जम्मलमडक यांनी करून दिला. या कार्यक्रमाला 39 विद्यार्थी उपस्थित होते.

9) धिषणा परिषद

विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य आणि शास्त्राभ्यासाच्या विकासासाठी करण्यासाठी कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण समितीच्या वतीने दर शुक्रवारी धिषणा परिषदेचे आयोजन केल्या जाते सन 2020-2021 मध्ये ,dw.k 10 धिषणा परिषदेचे आयोजन करण्यात आले होते.

10. विद्यार्थी प्रेरण कार्यक्रम

सन 2020-21 या शैक्षणिक सत्राकरिता नवीन नोंदणी केलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी २१-०९-२०२० ते ३०-०९-२०२० छात्र प्रेरण कार्यक्रमाची सुरुवात मोठ्या उत्साहाने व आनंदाने करण्यात आली . या 10 दिवसीय विद्यार्थी प्रेरण कार्यक्रमाचे उद्घाटक व अध्यक्ष विद्यापीठाचे माननीय कुलगुरू आचार्य श्रीनिवास वरखेडीजी होते. महर्षि पाणिनी संस्कृत आणि वेद विद्यापीठ, उज्जैन, मध्य प्रदेश येथील ज्योतिषशास्त्राचे प्राध्यापक डॉ. उपेंद्र भार्गव हे प्रमुख वक्ता म्हणून उपस्थित होते.

संस्कृतमधील विविध प्रवाहांचा परिचय, संस्कृत शास्त्रांचा परिचय, संस्कृत भाषेचा परिचय, सामाजिक जीवनातील आपले कर्तव्य, विद्यापीठाची ओळख, विविध विभागांची ओळख , इतर राज्यातून आलेल्या विद्यार्थ्यांना रामटेक नगरीची ओळख या प्रेरण कार्यक्रमाचे मुख्य उद्दीष्ट होते.

10 दिवासीय विद्यार्थी प्रेरण कार्यक्रमाचे स्वरूप

(२१-०९-२०२० ते ३०-०९-२०२०)

S.No.	Date	Day	Time	Topic	Speakers Name
01	21 Sep 2020	Mon	11:00 am – 12:00	1. Inauguration of 10 day Induction Program	Vice Chancellor Dr. Srinivasa Varkhedi Sir & Campus Director Dr. Kavita Hole madam
			12:00 am – 01:00	2. Spoken Sanskrit Workshop	Prof. Shrivarada Malage
02	22 Sep 2020	Tues	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 to 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 01:00	3. Lecture On Digital World	Mr. Rajiv Ranjan Mishra
03	23 Sep 2020	Wed	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 to 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 01:00	3. Lecture on carrier in Sanskrit	Dr. Renuka Bokare
04	24 Sep 2020	Thurs	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 01:00	3. Information of NSS	Prof. Dilip Chaudhari, Chandrapur
05	25 Sep 2020	Fri	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 1:00	3. Lecture on Importance of Library	Dr. Dipak Kapade
06	26 Sep 2020	Sat	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11.40 am – 12.20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm - 1:00	3. Lecture on Personality development in Sanskrit	Dr. Parag Joshi
07	27 Sep 2020	Sun	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma

			12:20 pm – 01:00	3. Special Lecture on University Act.	Dr. Roshan Alone
08	28 Sep 2020	Mon	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 am – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 1:00	3. Special Lecture on Lalita Kala and Personal Development	Dr. Lalita Chandratre
09	29 Sep 2020	Tues	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Special lecture on Wikipedia	Anilkumar (Hydrabad)
			12:20 pm – 1:00	3. Special Lecture on know your ideology	Prof. Anagha Ambekar
10	30 Sep 2020	Wed	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching and personality Development	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 1:00	3. 10 Day Induction Completion Program	Dr. Nanda Puri

* * *

भरतमुनि ललित कला केन्द्र

- 1) दिनांक 25/01/2021 रोजी रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेकरिता विविधतेत एकता हा विषय देण्यात आला. या स्पर्धेत रामटेक परिसर व क. का. संस्कृत विद्यापीठाचे कर्मचारी असे एकूण 10 सहभागी होते. या स्पर्धेकरिता क. का. संस्कृत विद्यापीठाच्या प्रो. किर्ती सदार, रामटेक परिसरातील श्रीमती उमा काठीकर परीक्षक म्हणून उपस्थित होत्या. या स्पर्धेचे प्रथम पारितोषिक कु. कुमारी वर्मा, द्वितीय पारितोषिक कु. अभिषेक दमाहे तर तृतीय पारितोषिक सौ. मनिषा सहारे यांना देण्यात आले.
- 2) दिनांक 26 जानेवारी 2021 रोजी क. का. संस्कृत विद्यापीठ परिसरातील चंद्रशालेत 'स्वरसंध्या' देशभक्ती वर हिंदी गाण्यांचा कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले या कार्यक्रमात रामटेक परिसरातील व विद्यापीठातील कर्मचारी असे एकूण 75 इच्छूक श्रोत्यांनी सहभाग नोंदविला.

* * *

महिला कक्ष आणि अंतर्गत तक्रार समिती

आंतरराष्ट्रीय महिला दिन अहवाल

दि. 08/03/2021 रोजी क.का.सं.वि. रामटेक येथे आंतरराष्ट्रीय महिला दिनाचा कार्यक्रम ऑनलाईन पध्दतीने संपन्न झाला. यावेळी प्रमुख अतिथी म्हणून मा. प्रो. डॉ. मृणालिनी फडणवीस, कुलगुरु, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर युनिव्हर्सिटी, सोलापूर ह्या उपस्थित होत्या. ह्या कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून विश्वविद्यालयाचे कुलगुरु मा. प्रो. वरखेडी सर उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे आयोजन महिला कक्ष समन्वयक डॉ. राजश्री मेश्राम यांनी केले. तसेच कार्यक्रमाला विश्वविद्यालयाचे मा. कुलसचिव, मा. अधिष्ठाता, संचालक प्रो. कविता होले, मा. विभागप्रमुख, शिक्षक तसेच शिक्षकेतर कर्मचारी व शंभरच्या वर विद्यार्थ्यांची उपस्थिती होती. हा कार्यक्रम व्यवस्थितरित्या संपन्न झाला.

महिलांकरीता लैंगिक छळवणूक प्रतिबंधक कायदा कार्यशाळा

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या महिला कक्षांतर्गत 'महिलांकरीता लैंगिक छळवणूक प्रतिबंधक कायदा' याविषयी कार्यशाळेचे आयोजन ऑनलाईन माध्यमाद्वारे दि. 28 जुलै रोजी करण्यात आले. या कार्यक्रमांमध्ये अध्यक्ष मा. कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी होते. व प्रमुख वक्त्या अॅड. सुरभी खंडेलवाल होत्या. या कार्यक्रमाचे आयोजन महिला कक्ष समन्वयिका डॉ. राजश्री मेश्राम यांनी केले. या कार्यक्रमात विशेष उपस्थिती मा. कुलसचिव प्रो. विजयकुमार तसेच प्रा. कविता होले संचालिका, रामटेक परिसर उपस्थित होते. या कार्यक्रमाची सुरुवात प्रास्ताविकेद्वारे डॉ. राजश्री मेश्राम यांनी महिला कक्षांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या विविध कार्यक्रमाची माहिती देऊन केली.

* * *

आस्थापना विभाग

वार्षिक अहवाल २०२०-२१ करिता आस्थापना विभागाची माहिती

महाराष्ट्र शासनाद्वारे अधिनियम क्र. ३३-१९९७ अन्वये प्रस्तुत विश्वविद्यालयाची स्थापना दि. १८ सप्टेंबर १९९७ रोजी झाली. शासनाने प्रस्तुत विश्वविद्यालयातील पाच शैक्षणिक विभागांकरिता एकूण ३५ शिक्षकीय पदे आकृतीबंधानुसार मंजूर केली आहेत. त्याचप्रमाणे ११४ शिक्षकेतर पदांचा आकृतीबंध मंजूर केला आहे. पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे —

शासनमान्य शिक्षकीय पदे

अ.क्र.	पदनाम	मंजूर पदसंख्या	भरलेली पदे	रिक्त पदे
१	प्राध्यापक	०५	००	०५
२	सहयोगी प्राध्यापक	१०	०६	०४
३	सहायक प्राध्यापक	२०	११	०९
एकूण		३५	१७	१८

शासनमान्य शिक्षकेतर पदे

अ.क्र.	संवर्ग	मंजूर पदसंख्या	भरलेली पदे	रिक्त पदे
१	अ	२२	१३	०९
२	ब	१०	०६	०४
३	क	५०	३८	१२
४	ड	३२	२२	१०
एकूण		११४	७९	३५

विश्वविद्यालय व्यवस्थापनाने निर्मित केलेली शिक्षकीय पदे गुरुकुलम् करिता

मंजूर पदसंख्या	भरलेली पदे	रिक्त पदे
०८	०७	०१

विश्वविद्यालय व्यवस्थापनाने निर्मित केलेली शिक्षकेतर पदे

मंजूर पदसंख्या	भरलेली पदे	रिक्त पदे
०२	००	०२

शिक्षकांची यादी २०२०-२१

अ. क्र.	नाव	पदनाम
१	प्रो. नंदा ज. पुरी	प्राध्यापक
२	प्रो. मधुसूदन न. पेन्ना	प्राध्यापक
३	प्रो. ललिता प्र. चंद्रात्रे	प्राध्यापक
४	प्रो. सी. जी. विजयकुमार	प्राध्यापक
५	प्रो. कृष्णकुमार सु. पाण्डेय	प्राध्यापक
६	प्रो. कविता सु. होले	प्राध्यापक
७	डॉ. कलापिनी ह. अगस्ती	प्राध्यापक
८	डॉ. हरेकृष्ण शा. अगस्ती	सहयोगी प्राध्यापक
९	डॉ. किर्ती भ. सदार	सहयोगी प्राध्यापक
१०	डॉ. दिनकर वि. मराठे	सहायक प्राध्यापक
११	डॉ. प्रसाद श्री. गोखले	सहायक प्राध्यापक
१२	डॉ. हृषिकेश स. दलाई	सहायक प्राध्यापक
१३	डॉ. राजश्री पू. मेश्राम	सहायक प्राध्यापक
१४	डॉ. अमोल म. मांडेकर	सहायक प्राध्यापक
१५	डॉ. पराग भा. जोशी	सहायक प्राध्यापक
१६	डॉ. जयवंत ज. चौधरी	सहायक प्राध्यापक
१७	डॉ. राजेंद्र चि. जैन	सहायक प्राध्यापक

गुरुकुलम् शिक्षकांची यादी २०२०-२१

अ. क्र.	नाव	पदनाम
१	श्री. श्रीनिवास जमालमडका	सहायक प्राध्यापक
२	श्री. अमितकुमार भार्गव	सहायक प्राध्यापक
३	डॉ. राघवेंद्र भट्ट	सहायक प्राध्यापक
४	श्री. कार्तिक भागवत	सहायक प्राध्यापक
५	डॉ. धीरजकुमार पांडेय	सहायक प्राध्यापक
६	डॉ. आशीश जे.	सहायक प्राध्यापक
७	डॉ. श्वेता शर्मा	सहायक प्राध्यापक

शिक्षकेतर कर्मचा-यांची यादी २०२०-२१

अ.क्र.	नाव	पदनाम
१	डॉ. श्रीनिवास वरखेडी	मा. कुलगुरू
२	डॉ. सि. जी. विजयकुमार	मा. कुलसचिव (प्र.)
३	डॉ. उमेश ध. शिवहरे	परीक्षा नियंत्रक
४	डॉ. रामचंद्र ज. जोशी	वित्त व लेखा अधिकारी
५	डॉ. स्मिता म. फडणवीस	उपकुलसचिव
६	डॉ. दिपक को. मेश्राम	उपकुलसचिव
७	श्री. कैलाश वि. मून	उपकुलसचिव
८	डॉ. रोशन भा. अलोने	उपकुलसचिव
९	डॉ. दिपक ग. कापडे	सहायक ग्रंथपाल
१०	श्री. विजयेंद्र वि. पांडे	सहायक कुलसचिव
११	श्री. सुमित म. कठाळे	सहायक कुलसचिव
१२	श्री. राजेंद्र धा. मेश्राम	सहायक कुलसचिव
१३	सौ. कल्याणी कि. देशकर	सहायक कुलसचिव
१४	श्री. श्रीपाद म. अभ्यंकर	सहायक कुलसचिव
१५	श्री. संतोष कि. वाडीकर	उपअभियंता
१६	श्री. संजय प्र. वाते	अधीक्षक
१७	सौ. माधुरी र. येवले	अधीक्षक
१८	श्री. अतुल ज. गाडे	अधीक्षक
१९	श्री. रितेश रा. मेश्राम	अधीक्षक
२०	श्री. लोभाजी भा. सावंत	अधीक्षक
२१	डॉ. रेणुका श. बोकारे	जनसंपर्क अधिकारी
२२	श्री. राजेश स. चकिनारपुवार	उच्चश्रेणी लघुलेखक
२३	सौ. रीता ग. अमीन	सहायक अधीक्षक
२४	श्री. नरेंद्र न. रहाटे	सहायक अधीक्षक
२५	श्री. अविनाश ज्ञा. फुसाटे	सहायक अधीक्षक
२६	श्री. सौरभ र. बाजपेई	सहायक अधीक्षक
२७	श्री. विजय मा. जामनकर	लेखापाल
२८	श्री. राजीवरंजन दे. मिश्रा	तांत्रिक सहायक
२९	श्री. राजेश न. भांडारकर	निम्नश्रेणी लघुलेखक

अ.क्र.	नाव	पदनाम
३०	श्री. प्रवीण ह. कळंबे	सुरक्षा अधिकारी
३१	सौ. जान्हवी सु. देऊळगांवकर	वरिष्ठ लिपिक
३२	श्री. अरविंद ता. कुचनकर	वरिष्ठ लिपिक
३३	श्री. धर्मेंश अ. शुक्ला	वरिष्ठ लिपिक
३४	श्री. उमेश रा. पाटील	वरिष्ठ लिपिक
३५	श्री. अतुल न. खोडे	वरिष्ठ लिपिक
३६	श्री. योगेश बा. चौधरी	वरिष्ठ लिपिक
३७	श्री. कृणाल नं. कविश्वर	वरिष्ठ लिपिक
३८	श्री. धर्मेंद्र वि. भिडे	वरिष्ठ लिपिक
३९	श्री. निलेश गो. राठोड	वरिष्ठ लिपिक
४०	श्री. विनोद वि. बागडे	वरिष्ठ लिपिक
४१	श्री. नेमीचंद ता. मेश्राम	वरिष्ठ लिपिक
४२	कु. प्रगती ज. ढेपे	ग्रंथालय सहायक
४३	कु. मिनाक्षी डो. मेश्राम	ग्रंथालय सहायक
४४	कु. मीना व्यं. पुजारी	कनिष्ठ लिपिक
४५	श्री. अनिल र. तिवारी	कनिष्ठ लिपिक
४६	श्री. महेश अ. येयेवार	कनिष्ठ लिपिक
४७	श्री. अरविंद ह. राठोड	कनिष्ठ लिपिक
४८	श्री. नंदकिशोर धा. मेश्राम	कनिष्ठ लिपिक
४९	श्री. चेतन वा. पेलने	कनिष्ठ लिपिक
५०	सौ. नंदिनी म. बंड	कनिष्ठ लिपिक
५१	श्री. मंगेश कृ. आटे	कनिष्ठ लिपिक
५२	श्री. प्रविण कुमार सु. सरोदे	कनिष्ठ लिपिक
५३	सौ. प्रिती चं. लाडसे	कनिष्ठ लिपिक
५४	श्री. ललितकुमार रा. धुर्वे	कनिष्ठ लिपिक
५५	श्री. सुभाष वा. गोतमारे	कनिष्ठ लिपिक
५६	श्री. सुनिल ल. बावने	कनिष्ठ लिपिक
५७	श्री. जावेद र. तुरक	वाहन चालक
५८	श्री. मुकेश ध. शहारे	ग्रंथालय परिचर
५९	श्री. पुरुषोत्तम प्र. कावळे	ग्रंथालय परिचर
६०	श्री. दिपक चं. जोंधळे	दप्तरी

अ.क्र.	नाव	पदनाम
६१	श्री. पुरुषोत्तम न. वझे	तारमार्गतंत्री व तारतंत्री
६२	श्री. सुशिल पां. वैद्य	चक्रमुद्रक
६३	श्री. अजित मो. पांडे	शिपाई
६४	श्री. रूपेश टि. मेश्राम	शिपाई
६५	श्री. शैलेश शं. गेडाम	शिपाई
६६	श्री. दिलीप ना. राऊत	शिपाई
६७	श्री. राजेश रा. दारोडे	शिपाई
६८	श्री. शामसुंदर सा. डोबळे	शिपाई
६९	श्री. अविनाश नि. भैसारे	शिपाई
७०	श्री. पंकज र. पेठकर	शिपाई
७१	श्री. तात्याराव रा. वाघमारे	शिपाई
७२	श्री. हनुमंत अं. सिडाम	शिपाई
७३	कु. छाया शं. मसारकर	शिपाई
७४	कु. प्रणाली अ. ठाकरे	शिपाई
७५	सौ. मंजुषा प्र. कुकडे	शिपाई
७६	कु. सुरेखा वा. तिजारे	शिपाई
७७	श्री. रोशन पु. कुनघाटकर	शिपाई
७८	सौ. नलिनी सं. इंगळे	शिपाई
७९	श्री. ज्ञानेश्वर साबळे	शिपाई
८०	श्री. अशोक हटवार	पहारेकरी
८१	श्री. अमित पां. वैद्य	माळी

* * *

सामान्य प्रशासन विभाग

- विद्यापीठ कायदा कलम २५ / २ अन्वये २०२०-२०२१ या शैक्षणिक सत्रामध्ये मा. व्यवस्थापन परिषदेच्या सभेच्या एकूण ९ सभा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.
- विश्वविद्यालयाद्वारे स्थापित अनेक समित्यांचे गठन व पुर्नगठन संबंधी प्रक्रिया करण्यात आल्या आहे. जसे छात्राकल्याण समन्वयक आणि समिती गठन करणे, विस्तार सेवा मंडळ समिती, महिला सेल, महिला तक्रार निवारण समिती कोविड- १९ समिती, वार्षिक अहवाल समिती कक्ष स्थापन करणे, समन्वयकांची नियुक्ती करणे, दिव्यांग समिती, इत्यादी. याप्रमाणे अनेक समितींचे गठनाची प्रक्रिया करून बैठकी आयोजित करण्याबाबत सूचना निर्गमित करणे, जुन्या आणि नविन वेबसाईटवर अपलोड करण्यात आल्या आहेत.
- विविध प्रशासकीय समारंभ, प्रशिक्षण वर्ग, विभिन्न व्याख्यानमाला, इत्यादींचे आयोजन संबंधीची कार्यवाही करण्यात आली. जसे विश्वविद्यालयाचा वर्धापनदिन, कालिदास दिन, १५ ऑगस्ट, २६ जानेवारी, कामगार दिवस वगैरे कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले आहेत.
- विद्यापीठाची कायदेविषयक तथा न्यायालयीन प्रवण आलेले कामकाज करण्यात येत आहे.
- कार्यालयीन / परिसराच्या सुनियोजनाच्या दृष्टीने निर्देशानुसार वेळोवेळी परिपत्रके, अधिसूचना, सूचना, कार्यालयीन आदेश, वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आले आहे.
- शासनाकडून प्राप्त आदेशान्वये परिपत्रकानुसार विश्वविद्यालयातील व सर्व संलग्नीत व संचालित महाविद्यालयांसाठी सूचना परिपत्रके, अधिसूचना वेळोवेळी जारी करणे.
- शासनाशी करण्यात येणारा पत्रव्यवहार, संपूर्ण विश्वविद्यालयातील माहिती विभाग निहाय वाटप/संकलित करून अहवाल संबंधीची प्रक्रिया करण्यात आली.
- माहिती अधिकार संबंधीत माहिती तयार करून देण्यात आली.
- विद्यापीठातील कर्मचार्यांकरीता तसेच विद्यापीठाच्या संबंधीत सर्व अभ्यागतांकरीता तथा विद्यार्थ्यांकरीता नागपूर-रामटेक येथ्याजाण्यासाठी बस निविदा प्रक्रियेद्वारा बस सुविधा सुरू करण्यात आली असून याचे सूचारू व्यवस्थापन करण्यात येत आहे..
- बायोमेट्रीक उपस्थिती व याचे ओळखपत्र संबंधी कार्यवाही
- विभागाकडून विश्वविद्यालयाचा कायदा सूधारणा प्रक्रिया सुरू आहे.
- विद्यापीठातील आवक आणि जावकचे कार्य
- रामटेक परिसर व वारंगा परिसर येथील अंतर्गत आवक व जावकचे कार्य
- दि. १५ जानेवारी २०२१ रोजी ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकर ज्ञानस्रोत केंद्र उद्घाटन कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. मा. राज्यपाल श्री भगतसिंग कोशियारी यांच्या हस्ते सादर उद्घाटन कार्यक्रम पार पडला.
- दि. ०५ फेब्रुवारी २०२१ रोजी मा. श्री. उदय सामंत, मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन, यांच्या हस्ते मातृश्री छत्रवास उद्घाटन कार्यक्रम पार पडला.

* * *

नियोजन व विकास मंडळ

1. सत्र 2020-21 मध्ये नियोजन व विकास मंडळ विभागात कार्यरत अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची माहिती.
(सहपत्र – 1)

BPD Staff List

Sr.no.	Name	Post
1	Prof. Prasad Gokhale	Director
2	Shri. Vijayendra Pande	Assistant Registrar
3	Shri. Atul Khode	Senior Clerk
4	Shri. Nandkishor Meshram	Senior Clerk
5	Shri. Hanumant Sidam	Peon

2. विद्यापीठाच्या उपलब्ध तरतुदीनुसार गठीत नियोजन व विकास मंडळ समितीच्या सदस्यांची यादी सोबत जोडली आहे. (सहपत्र – 2)

BPD Committee Member List

Sr. No.		Members Name	Position
1	Kulaguru-Adhyaksha	Prof. Shriniwas Varakhedi, Hon'ble Vice-Chancellor.	Chairperson
2	Sama-Kulaguru if any (The Pro-Kulaguru)	----	Member
3	One Dean of Faculty, nominated by the Vidvat Parishad	Prof. Krishnakumar Pandey, Dean, Faculty of Ancient Indian Science and Humanities, KKSU, Ramtek	Member
4	One Head or Director from amongst the Heads or Directors of the University Institutions or departments, not below the rank of Professor and who is not a Dean nominated by Vidvat Parishad.	Prof. Lalita Chandratre, Dean, Faculty of Education and other Branches of Learning, KKSU, Ramtek.	Member
5	One teacher imparting post-graduate instruction having not less than sixteen years of teaching experience, nominated by Kulaguru.	Prof. Kavita Holey, Professor, Faculty of Sanskrit and other Languages, KKSU, Ramtek.	Member
6	One teacher imparting under-graduate	Dr. Harekrushna Agasti,	Member

	institution having not less than sixteen year of teaching experience, nominated by Vyavasthapana Parishad.	Associate Professor, Department of Veda and Vyakarana, KKSU, Ramtek.	
7	One principal of an affiliated College of Sanskrit, nominated by the Vyavasthapana Parishad from among the principal who are members of the Vidvat Parishad.	Dr. Kirti Sadar, Principal, Kalidas University's B.Ed. College, Ramtek.	Member
8	One principal of an affiliated professional College nominated by Kulaguru.	Dr. Bhau Dandade, Principal, Central India School of Fine Arts, Nagpur.	Member
9	Two experts, co-opted by the Board from amongst the Heads of National and State Level research institutions.	Prof. Rajaram Shukla, Vice-chancellor, Sampurnanand Sanskrit University, Banaras.	Member
10		Prof. Mohan Khedkar, VNIT, Nagpur.	Member
11	Sanchalaka of Niyojana-Vikasa Mandala-Member Secretary.	Dr. Prasad Gokhale, Director (I/c), B.P.D., Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek.	Member Secretary

3. शैक्षणिक सत्र 2020–21 करिता एकूण 76 महाविद्यालयांना विशेषीकृत अभ्यासासाठी मान्यताप्राप्त परिसंस्था (RISS) अंतर्गत मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.
4. कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय कायदा क्र. 33/1997 मधील कलम 62 (4) अन्वये प्राप्त एकूण 79 नवीन महाविद्यालयांना शैक्षणिक सत्र 2021–22 पासून संलग्नीकरण प्राप्त झाले आहे.
5. विविध विषयांमध्ये संशोधन करण्यासाठी नियोजन व विकास मंडळाद्वारे एकूण 03 संशोधन केंद्रांना मान्यता देण्यात आली आहे.
6. विश्वविद्यालयात विविध शैक्षणिक उपक्रम राबविण्याच्या दृष्टीने विविध शैक्षणिक संस्थांसोबत शैक्षणिक सामंजस्य करार करण्यात आले व या कराराचे क्रियान्वयन करण्यासाठी समन्वयकांची नेमनूक करण्यात आली.
7. राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षण अभियान मार्फत विद्यापीठासाठी भौतिक सुविधा या घटकांतर्गत विकास कामांकरिता मंजूर रकमेचा सविस्तर तपशील सोबत जोडला आहे.

Sr.	Head	Sub Head	Sanction Amount	Released Amount	Utilized Amount	Balance Amount	Monthly Physical Progress (%)	Monthly Financial Progress (%)		
1	New Facility	1Construction of Boys / Girls Hostel	90,000,000.00	100000000/-	39503571	30,490,429.00	95.00	100.00		
		2 Centre for Excellence for Indological Studies			20000000					
		Total			59503571					
2	Renovation & Upgradation	1 Indian Flag Mast	90,000,000.00		1076900	28,031,948.00	100.00	100.00		
		2 Amphi Theater			2195053		100.00	100.00		
		3 Stage			870140		100.00	100.00		
		4 Master Plan of Waranga			3422000		100.00	100.00		
		5 Cafeteria			752489		100.00	100.00		
		6 Dining Hall of Existing Recreation Centre			5144335		100.00	100.00		
		7 Boundary Wall of Waranga			33507135		90.00	90.00		
		8 Renovation/ Upgradation of Auditorium			15000000		20.00	50.00		
		Total			61968052					
3	Equipments	1Furniture for Gurukulam	20,000,000.00	50000000/-	7824894	1,885,972.00	100.00	100.00		
		2 Bunk Beds			799500		100.00	100.00		
		3 Furniture for Computer Lab			1610900		100.00	100.00		
		4 Mobile File Compactor			2069814		100.00	100.00		
		5 Furniture			42144		100.00	100.00		
		6 Department laboratory equipments (education department)			240341		100.00	100.00		
		7 Mirror less Digital Camera			195330		100.00	100.00		
		8 Musical Instrument			162100		100.00	100.00		
		9 PA system in Seminar Room (Audio & Display Unit)			249996		100.00	100.00		
		10 Display Unit			209363		100.00	100.00		
		11 Laptop			2339960		100.00	100.00		
		12 Computer for laboratory			1881900		100.00	100.00		
							13 Audio system for Academic Buidling	237786		
							14 Equipment for Yoga Lab	250000		
							Total	18114028		
		Total 1+2+3		150000000/-	13,95,85,651					
4	Soft Component	Bank Charges			3705					

* * *

विद्या विभाग

(1) अध्ययन मंडळ

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय कायदा, 1997 मधील कलम 33 (2) तरतूदीनुसार सत्र 2020-21 साठी बावीस अध्ययन मंडळ गठित करण्यात आले आहेत. अध्ययन मंडळाचे व अध्यक्षांची नावे खालीलप्रमाणे आहेत.

अ.क्र.	अभ्यास मंडळाचे नाव	अध्यक्ष
1.	वेद अभ्यास मंडळ	प्रा. रविंद्र मुळे
2.	व्याकरण अभ्यास मंडळ	प्रा. हरेकृष्ण अगस्ती
3.	संस्कृत भाषा आणि साहित्य अभ्यास मंडळ	प्रा. कविता होले
4.	पाली प्राकृत आणि इतर अभिजात भाषा आणि साहित्य अभ्यास मंडळ	डॉ. राजेन्द्र जैन
5.	आधुनिक भाषा आणि साहित्य अभ्यास मंडळ	प्रा. पराग जोशी
6.	कीर्तनशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. दिनेश रसाळ
7.	दर्शनशास्त्र अभ्यास मंडळ	प्रा. कलापिनी अगस्ती
8.	योगा आणि पर्यायी चिकित्सा पद्धती अभ्यास मंडळ	प्रा. कलापिनी अगस्ती
9.	दृश्यकला अभ्यास मंडळ	डॉ. भाऊ दांदडे
10.	प्रदर्शन कला अभ्यास मंडळ	डॉ. संध्या पुरेचा
11.	वेदांग ज्योतिष व वास्तुशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. दिनकर मराठे
12.	मानसशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. साई सुसरला
13.	पारंपारिक भारतीय विज्ञान अभ्यास मंडळ	प्रा. प्रसाद गोखले
14.	संगणकशास्त्र व उपयोजन अभ्यास मंडळ	प्रा. अंबा कुलकर्णी
15.	शिक्षणशास्त्र अभ्यास मंडळ	प्रा. किर्ती सदार
16.	हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज व ट्रॅव्हल ॲण्ड ट्युरीजम अभ्यास मंडळ	डॉ. उर्वशि यशराय
17.	ग्रंथालय वार्ताशास्त्र अभ्यास मंडळ	डॉ. दिपक कापडे
18.	वाणिज्य आणि व्यापार प्रशासन अभ्यास मंडळ	डॉ. श्रीनिवास मानेकर
19.	प्रशासकीय सेवा अभ्यास मंडळ	डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती
20.	सामाजिक विज्ञान व समाजकार्य अभ्यास मंडळ	डॉ. गोपिचंद निंबार्ते
21.	पत्रकारीता माध्यम आणि संवाद अभ्यास मंडळ	डॉ. राखी तिवारी
22.	विशेष अभ्यास मंडळ	प्रा. कविता होले

(2) संकाय

विश्वविद्यालयाने कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय कायदा, 1997 मधील कलम 31 (5) प्रमाणे पाच संकाय स्थापन करण्यात आले आहे. स्थापन करण्यात आलेल्या पाच संकायाची नावे व संकाय अधिष्ठातांची नावे खालीलप्रमाणे आहेत.

अ.क्र.	संकायाचे नाव	अधिष्ठातांचे नाव
1	वेदविद्या संकाय	प्रा. सी. जी. विजयकुमार
2	संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय	प्रा. नंदा ज. पुरी
3	भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय	प्रा. मधुसूदन पेन्ना
4	प्राचीन भारतीय विज्ञान तथा मानवशास्त्र संकाय	प्रा. कृष्णकुमार पाण्डेय
5	शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा संकाय	प्रा. ललिता चंद्रात्रे

3) विद्वत् परिषद

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय कायदा, 1997 मधील कलम 27 (2) च्या तरतूदीनुसार विद्वत् परिषदेचे गठन करण्यात आले. सत्र 2020-21 मध्ये विद्वत् परिषदेच्या एकूण दोन सभा अनुक्रमे (1) दि. 04.09.2020 (2) दि. 31.08.2021 रोजी संपन्न झाल्या. सत्र 2020-21 ची विद्वत् परिषद सदस्यांची यादी पुढील प्रमाणे आहे.

विद्वत् परिषद (2020-21)

अ.क्र.	कलम	विद्वत् परिषदेतील सदस्य	पद	नाव
1.	27 (2) (a)	मा. कुलगुरु	अध्यक्ष	प्रा. श्रीनिवास वरखेडी
2.	27 (2) (b)	सम कुलगुरु	—	—
3.	27 (2) (c)	संकायाचे अधिष्ठाते		
		1. वेदविद्या संकाय	सदस्य	प्रा. सी. जी. विजयकुमार
		2. संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय	सदस्य	प्रा. नंदा ज. पुरी
		3. भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकाय	सदस्य	प्रा. मधुसूदन पेन्ना
		4. प्राचीन भारतीय विज्ञान तथा मानव्यशास्त्र संकाय	सदस्य	प्रा. कृष्णकुमार पाण्डेय
		5. शिक्षणशास्त्र तथा संकीर्ण विद्याशाखा संकाय	सदस्य	प्रा. ललिता चंद्रात्रे
4.	27 (2) (d)	अध्ययन मंडळाचे अध्यक्ष		
		1. वेद अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. रविंद्र मुळे
		2. व्याकरण अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. हरेकृष्ण अगस्ती
		3. संस्कृत भाषा आणि साहित्य अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. कविता होले
		4. पाली प्राकृत आणि इतर अभिजात भाषा आणि साहित्य अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. राजेन्द्र जैन
		5. आधुनिक भाषा आणि साहित्य अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. पराग जोशी
		6. कीर्तनशास्त्र अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. दिनेश रसाळ
		7. दर्शनशास्त्र अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. कलापिनी अगस्ती
		8. योगा आणि पर्यायी चिकित्सा पद्धती अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. कलापिनी अगस्ती
		9. दृश्यकला अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. भाऊ दांदडे
		10. प्रदर्शन कला अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. संध्या पुरेचा
		11. वेदांग ज्योतिष व वास्तुशास्त्र अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. दिनकर मराठे
		12. मानसशास्त्र अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. साई सुसरला
		13. पारंपारिक भारतीय विज्ञान अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. प्रसाद गोखले
		14. संगणकशास्त्र व उपयोजन अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. अंबा कुलकर्णी
		15. शिक्षणशास्त्र अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. किर्ती सदार
		16. हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज व ट्रॅव्हल अँड टयुरीजम अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. उर्वशि यशराय

		17. ग्रंथालय वार्ताशास्त्र अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. दिपक कापडे
		18. वाणिज्य आणि व्यापार प्रशासन अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. श्रीनिवास मानेकर
		19. प्रशासकीय सेवा अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. हरेकृष्ण अगस्ती
		20. सामाजिक विज्ञान व समाजकार्य अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. गोपिचंद निंबार्ते
		21. पत्रकारीता माध्यम आणि संवाद अभ्यास मंडळ	सदस्य	डॉ. राखी तिवारी
		22. विशेष अभ्यास मंडळ	सदस्य	प्रा. कविता होले
5.	27 (2) (e)	संचालक विस्तार सेवा मंडळ,	सदस्य	प्रा. कृष्णकुमार पाण्डेय
6.	27 (2) (f)	संचालित किंवा संलग्न महाविद्यालयाचे, संस्थांचे किंवा पाठशालांचे, परिणियमाद्वारे विहित करण्यात येईल त्यानुसार आळीपाळीने नामनिर्देशित करावयाचे प्रत्येकी एक प्राचार्य.	सदस्य	डॉ. सिकंदर मनवरे
7.	27 (2) (g)	विद्यापीठ विभाग किंवा परिसंस्था यामधील प्राध्यापकांमधून मा. कुलगुरुंनी नाम निर्देशित केलेला एक प्राध्यापक	सदस्य	डॉ. धर्मेंद्र तुरकर
8.	27 (2) (h)	प्रत्येक विद्याशाखेमधून एक या प्रमाणात प्रतिनिधित्व होईल अशाप्रकारे विद्वत परिषदेने महाविद्यालयाचे प्राचार्य, विद्यापीठ विभागाचे प्रमुख व मान्यता प्राप्त परिसंस्थांचे प्रमुख नसलेल्या व किमान दहा वर्षांचा अध्यापनाचा अनुभव असलेल्या अध्यापकांमधून परिणियमांद्वारे विहित केल्याप्रमाणे स्विकृत केलेला एक अध्यापक.	सदस्य	(1) डॉ. राजश्री मेश्राम (2) प्रा. प्रसाद गोखले
9.	27 (2) (i)	मा. कुलगुरुंनी नामनिर्देशित केलेला विद्यापीठाच्या विद्याविषयक सेवा युनिटाचा एक प्रमुख (महिला कक्ष प्रमुख)	सदस्य	डॉ. राजश्री मेश्राम
10.	27 (2) (j)	मा. कुलाधिपतीने नामनिर्देशित केलेले राज्यातील संस्कृत परिसंस्थांचे दोन विद्याव्यासंगी	सदस्य	प्रा. प्रसाद जोशी
			सदस्य	प्रा. महाविर अग्रवाल
11.	27 (2) (k)	मा. कुलगुरुंनी नामनिर्देशित केलेले दोन मान्यवर संस्कृत विद्याव्यासंगी	सदस्य	(1) डॉ. मनमोहन उपाध्याय (2) डॉ. ललितकुमार त्रिपाठी
12.	27 (2) (l)	मा. संचालक उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य किंवा; सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांच्यापेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या त्यांचा नामनिर्देशिती किंवा त्याचा नामनिर्देशिती.	सदस्य	डॉ. महेश कुमार सोलंके
13.	27 (2) (m)	महाराष्ट्र शासनाच्या मानसेवी संस्कृत संघटक	सदस्य	रिक्त
14.	27 (3)	कुलसचिव, क. का. संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक	सचिव	प्रा. सी. जी. विजयकुमार

(4) कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयातील अभ्यासक्रमांची यादी (2020–21)

अभ्यासक्रमांचे नाव	
अ.क्र.	पदव्युत्तर पदवी
1	एम. ए. (संस्कृत)
2	एम. ए. (संस्कृत दर्शन)
3	एम. ए. (संस्कृत साहित्य)
4	एम. ए. (वेद)
5	एम. ए. (संस्कृत व्याकरण)
6	एम. ए. (वेदांग ज्योतिष)
7	एम. ए. (योगशास्त्र)
8	एम. ए. (कीर्तनशास्त्र)
9	एम. पी.ए.
10	एम. ए. (संस्कृत वेदांत)
11	एम. ए. (शिक्षण)
12	एम. एड.
13	एम. एफ.ए.
14	एम. फिल. (शिक्षण)
15	एम. फिल. (संस्कृत)
16	एम. फिल. (संस्कृत दर्शन)
17	एम. फिल. (संस्कृत वेदांग ज्योतिष)
18	एम. फिल. (संस्कृत व्याकरण)
19	एम. फिल. (योगा)
20	एम. फिल. (संस्कृत वेदा)
21	आचार्य एम.ए. (संस्कृत साहित्य)
22	आचार्य एम.ए. (व्याकरण)
23	आचार्य एम.ए. (वेदांत)
24	आचार्य एम.ए. (ज्योतिष)
25	एम. ए. (लोकप्रशासन)
26	आचार्य एम.ए. (दर्शन)
27	आचार्य एम.ए. (वेदा)
28	मास्टर ऑफ लायब्ररी अँड इन्फार्मेशन सायन्स
29	एम. एस.स्सी. (हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज)
30	मास्टर ऑफ सोशल वर्क
31	एम.एसी.स्सी. (योगिक सायन्स)
32	एम. ए. (ज्योतिर्विज्ञान)
33	एम. ए. (संस्कृत मल्टीडिसेप्लनरी)
पदवी	
1	बी. ए. (वेदांग ज्योतिष)
2	बी. ए. (शिक्षण)
3	बी. एड.
4	बी. ए. (संस्कृत विशारद)
5	बी. ए. (प्रशासकीय सेवा)

अभ्यासक्रमांचे नाव	
6	बी. ए. (योगशास्त्र)
7	बी. एफ. ए.
8	बी एससी (हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज)
9	बी. ए. (वेदविद्या)
10	बी. ए. (कीर्तनशास्त्र)
11	बी. ए. (ट्रॅव्हल अँड टुरिजम)
12	बी. ए. (नृत्य)
13	सन्मानितशास्त्री (बी. ए. ऑनर्स) (व्याकरण)
14	सन्मानितशास्त्री (बी. ए. ऑनर्स) (साहित्य)
15	सन्मानितशास्त्री (बी. ए. ऑनर्स) (वेदांत)
16	सन्मानितशास्त्री (बी. ए. ऑनर्स) (ज्योतिष)
17	बी.ए. (अतिरिक्त) (संस्कृत)
18	सन्मानितशास्त्री (बी. ए. ऑनर्स) (दर्शन)
19	सन्मानितशास्त्री (बी. ए. ऑनर्स) (वेदा)
20	बी.एस्स.सी. (योगिक सायन्स)
21	बी.ए. (थेटर अँड ड्रामा)
22	बी.ए. (विशारद पाली)
23	बी.बी.ए.
24	बी. कॉम.
25	बी.व्होक. (मिडीया आर्ट)
26	बॅचलर ऑफ कॉम्प्युटर अप्लीकेशन
27	बी.ए. (संस्कृत)
28	बी.ए. (संस्कृत) (आयुर्वेद स्टडीज)
पदव्युत्तर पदविका	
1	पी. जी. डिप्लोमा इन एनशियंट इंडीयन मॅथेमाटीक्स
2	वेदांग ज्योतिष पदव्युत्तर पदविका
3	पी.जी.डी.सी. ए.
4	पी.जी.डिप्लोमा इन योगिक सायंसेस
5	आग्ल भाषेतून संस्कृतचे अध्ययन
6	पी. जी. डिप्लोमा इन वास्तुशास्त्र
7	पी. जी. डिप्लोमा इन संस्कृत जनन्यालिजम
8	पी. जी. डिप्लोमा इन स्ट्रान्सलेशन स्टडिज
9	पी. जी. डिप्लोमा इन कलिनरी आर्ट्स
पदविका	
1	वास्तुशास्त्र पदविका
2	संस्कृत साधना पदविका
3	संस्कृत परिचय पदविका
4	संस्कृत आगम पदविका
5	ग्रंथालय वार्ताशास्त्र पदविका
6	योग, निसर्गोपचार आणि आहारशास्त्र पदविका
7	योग पदविका

अभ्यासक्रमांचे नाव	
8	जर्मन भाषा पदविका
9	वेदशास्त्र कनिष्ठ पदविका
10	पौरोहित्य उच्च पदविका
10	वेदशास्त्र ज्येष्ठ पदविका
11	कीर्तनशास्त्र कनिष्ठ पदविका
12	कीर्तनशास्त्र ज्येष्ठ पदविका
13	जनसंवाद आणि पत्रकारीता अभ्यासक्रम पदविका
14	डिप्लोमा इन थेटर अँड परफॉरमींग आर्ट
15	नृत्य उच्च पदविका
16	नृत्य कनिष्ठ पदविका
17	नृत्य ज्येष्ठ पदविका
18	डिप्लोमा इन हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज
19	नृत्य पूर्व पदवी (पदविका)
20	डिप्लोमा इन मॅन्युस्क्रिप्टॉलॉजी अँड पॅलिओग्राफी
21	डिप्लोमा इन एन्थीयट इंडियन सायंसेस
22	डिप्लोमा इन एन्शड इंडियन एन्व्हायरमेन्टल स्टडीज
23	डिप्लोमा इन वैदिक मॅथेमॅटीक्स
24	डिप्लोमा इन संस्कृत लर्निंग
25	आगम डिप्लोमा इन प्राकृत
26	डिप्लोमा इन अरली चार्ड्डहुड एज्युकेशन अँड केअर
27	डिप्लोमा इन आयुर्वेद अँड पंचकर्म
28	डिप्लोमा इन क्रिएटीव्ह राइटिंग इन संस्कृत
29	डिप्लोमा इन फ्रेंच
30	डिप्लोमा इन इवेंट मॅनेजमेन्ट
31	डिप्लोमा इन इंडियन पॅलीटी
32	डिप्लोमा इन आयुर्वेद मसाज अँड पंचकर्म टेकनिशियन
33	डिप्लोमा इन इंटेरिअर डेशिगनींग
34	डिप्लोमा इन फॅशन डेशिगनींग
35	डिप्लोमा इन योगा अप्लीकेशन
36	डिप्लोमा इन हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज
37	डिप्लोमा इन इंडियन फिलॉशापी
38	डिप्लोमा इन संस्कृत व्याकरण फॉर फारेन स्टडीज
39	डिप्लोमा इन चेतना विकास
प्रमाणपत्र	
1	नृत्य प्रमाणपत्र
2	वैदिक मॅथेमॅटीक्स प्रमाणपत्र
3	संस्कृत सेतू (बीएड प्रवेशाकरिता संस्कृत नसणाऱ्या विद्यार्थ्या करिता)
4	आयुर्वेद फार फॉरेन स्टुडन्टस्
5	गीता प्रमाणपत्र
6	वेदविद्या प्रमाणपत्र
7	संस्कृत प्रवेश प्रमाणपत्र

अभ्यासक्रमांचे नाव	
8	सर्टिफिकेट कोर्स इन योग अँड नॅचरोपॅथी
9	सर्टिफिकेट कोर्स इन रायटींग
10	सर्टिफिकेट कोर्स इन स्पोकन संस्कृत
11	सर्टिफिकेट कोर्स इन हॉलीस्टीक पर्शॅनॅलिटी
12	सर्टिफिकेट कोर्स इन बीजनेस इंग्लिश कॉमुनिकेशन
13	सर्टिफिकेट कोर्स इन कॉम्प्युटर अप्लीकेशन
14	सर्टिफिकेट कोर्स इन शारदा स्क्रीप्ट लरनिंग
15	सर्टिफिकेट कोर्स इन शास्त्रीक मेथड ऑफ आरगुमेन्शन
16	योग सेतू कोर्स
17	सर्टिफिकेट प्रोग्राम इन फोटोग्राफी
18	सर्टिफिकेट कोर्स इन ग्राफीक डिझाइन
19	सर्टिफिकेट प्रोग्राम इन मेकप
20	सर्टिफिकेट कोर्स इन पुर्णवाद फिलाशापी
21	सर्टिफिकेट कोर्स इन क्रीयेटीव्ह पेन्टींग
22	सर्टिफिकेट कोर्स इन मुरल रिलिफ स्कर्पचर
23	सर्टिफिकेट कोर्स इन फिल्म अप्लीकेशन
24	सर्टिफिकेट कोर्स इन इंडियन आर्ट्स
25	सर्टिफिकेट कोर्स इन कस्टम डिझी
26	सर्टिफिकेट कोर्स इन आर्ट्स बेसिक
27	ऑनलाईन सर्टिफिकेट कोर्स इन इंडियन आर्ट्स कल्चर
	12 वी/+2/इंटरमिडीयट आर्ट
1	प्राकशास्त्री

* * *

महाविद्यालय विभाग

- 1) कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक कायदा क्रमांक 33/1997 मधील कलम 62(5) अन्वये कायम विना अनुदान तत्त्वावर 46 नवीन महाविद्यालये सुरु करण्यात आली. सदर नवीन महाविद्यालयांना शासन निर्णय क्रमांक एनजीसी 2020/(93/20)/मशि-4 दिनांक 31.07.2021 अन्वये मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे.
- 2) शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये पूर्व संलग्न महाविद्यालये 64 आणि शासनाद्वारे नव्याने प्रदान करण्यात आलेली 46 महाविद्यालये असे एकूण 110 महाविद्यालयांची पुढील प्रक्रिया महाविद्यालय विभागामार्फत करण्यात आली.
- 3) शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये 54 महाविद्यालयांमध्ये स्थानिक चौकशी समितीने भेटी दिलेल्या आहेत. स्थानिक चौकशी समितीद्वारे भेटी देण्यात आलेल्या महाविद्यालयांची प्रत्यक्ष पाहणी करण्यात आलेली असून प्राप्त अहवालाच्या अनुषंगाने सदर महाविद्यालयांकडून अनुपालन अहवाल मागविण्यात येऊन पुढील कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.
- 4) शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये, अधिनियम 1997 च्या कलम 66 अन्वये 64 महाविद्यालयांना पुढील सत्राकरिता संलग्नीकरण सातत्य प्रदान करण्यात आले. यास अनुसरून या महाविद्यालयांना शैक्षणिक सत्र 2021-22 ला महाविद्यालयात प्रवेश प्रक्रिया आणि इतर उपक्रम राबविता येणार आहेत.
- 5) शैक्षणिक सत्र 2020-21 करिता 76 महाविद्यालयांना विविध अभ्यासक्रम चालविण्याकरिता विशेषीकृत अभ्यासक्रमांच्या मान्यता प्राप्त परिसंस्था (RISS) अंतर्गत मान्यता देण्यात आलेली आहे.
- 6) शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये सर्व संलग्न महाविद्यालये आणि विशेषीकृत अभ्यासक्रमांच्या मान्यता प्राप्त परिसंस्था (RISS) मधील विद्यार्थ्यांच्या नामांकनाची प्रक्रिया महाविद्यालय विभागामार्फत यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यात आली.
- 7) संलग्न महाविद्यालये आणि RISS अंतर्गत महाविद्यालयांची नामांकनाची आणि परीक्षा पूर्व प्रक्रिया ही MKCL पोर्टल मार्फत पूर्ण करण्यात येत असते. त्याकरिता प्रस्तुत महाविद्यालय विभागातून नवीन महाविद्यालयांकरिता MKCL पोर्टलवर नवीन खाते उघडून देण्यात आले असून महाविद्यालयांना यापुढील सर्व ऑनलाईन प्रवेश, नामांकन, परीक्षा, निकालांची प्रक्रिया करता येणार आहे.
- 8) 2F करिता एकूण 3 महाविद्यालयांचे प्रस्ताव विद्यापीठ अनुदान आयोग येथे अग्रषित करण्यात आले त्यातील एका महाविद्यालयाला 2F प्रमाणीकरण प्रदान करण्यात आलेले आहे.
- 9) कोव्हिड-19 या रोगाचा प्रादूर्भाव बघता शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक तोटा होऊ नये म्हणून महाविद्यालयांमार्फत ऑनलाईन वर्ग घेतले जावे याकरिता प्रस्तुत विभागातर्फे पाठपुरावा करण्यात आला.
- 10) कोव्हिड-19 रोगाचा प्रादूर्भाव सुरु असतांना 14 महाविद्यालयांची विविध अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश क्षमता शासन निर्देशानुसार आणि मा.कुलगुरु यांच्या मान्यतेने वाढवून देण्यात आली.
- 11) विश्वविद्यालयाला संलग्न असलेल्या बी. एस्सी. (हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज) अभ्यासक्रम सुरु असलेल्या महाविद्यालयांमध्ये सदर अभ्यासक्रमांला पुरक असलेल्या संसाधनांची व भौतिक सुविधांची पाहणी करण्याकरिता विशेष ऑनलाईन LEC करण्यात आली.
- 12) शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये एकूण 110 महाविद्यालयांपैकी 86 महाविद्यालयांतील शिक्षकांची पदनिश्चिती करण्यात आली.
- 13) शैक्षणिक सत्र 2020-21 मध्ये एकूण 110 महाविद्यालयांपैकी 76 महाविद्यालयांची बिंदूनामावली विषयक प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली.
- 14) महाविद्यालयांच्या मागणीस अनुसरून नियमानुसार योग्य ती कार्यवाही करून सावधिक प्राचार्य आणि सावधिक शिक्षकांच्या नियुक्त्यांना मान्यता देण्याची प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली.

* * *

वित्त विभाग

विश्वविद्यालयाच्या आय आणि व्ययाच्या सन २०१९-२०२० चा प्रत्यक्ष

सन २०२०-२०२१ चा माहे फेब्रुवारी २०२१ पर्यंतचा

आणी सन २०२१-२२ चा अंदाज खालील प्रमाणे आहे

		प्रत्यक्ष	प्रत्यक्ष	प्रत्यक्ष	प्रत्यक्ष	अर्थसंकल्पीय	अर्थसंकल्पीय
		आय	व्यय	आय	व्यय	अंदाज आय	अंदाज व्यय
		2019-2020	2019-2020	माहे फेब्रुवारी	माहे फेब्रुवारी	2020-2021	2021-2022
				२०२१ पर्यंत	२०२१ पर्यंत		
भाग 1	अ) साधारण निधी	75421164.00	33394023.00	74729624.00	31858734.00	127732790.00	127812645.00
	ब) वेतन अनुदान	65233477.00	67563189.00	67747860.00	69347860.00	122750000.00	122750000.00
भाग 2	विकास कार्यक्रम	3000000.00	46349696.00	50000000.00	28730415.00	2616200000.00	2575500000.00
भाग 3	निधी	13827134.00	13763276.00	0.00	152281.00	5710000.00	5710000.00
	एकूण	157481775.00	161070184.00	192477484.00	130089290.00	2872392790.00	2831772645.00

* * *

अभियांत्रिकी विभाग

(1)

प्रकल्पाचे नाव	: रूसा योजने अंतर्गत रिकीऐशन सेंटर येथे पहिल्या व दुस-या माळयाचे बांधकाम
बांधकामाचे क्षेत्रफळ	: 1542.87 स्क्वे. मि.
प्राथमिक अंदाज	: रु. 3,88,35,000 /—
अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान	: रु. 3,88,35,000 /—
अहवाल वर्षात प्राप्त अनुदान	: रु. 3,88,35,000 /—
कार्यवाही	: शासनाकडून प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केला आहे.
सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम	: रु. 3,88,35,000 /—
सद्य:स्थिती	: बांधकाम पूर्ण झालेले असून सदर इमारत वसतीगृहाकरिता वापरात आहे.

(2)

प्रकल्पाचे नाव	: ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्त्रोत केंद्र (अॅकडमिक रिसर्च सेंटर) इमारत बांधकाम
बांधकामाचे क्षेत्रफळ	: 1989.37 स्क्वे. मि.
प्राथमिक अंदाज	: रु. 513.66 लक्ष
अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान	: रु. 513.66 लक्ष
कार्यवाही	: प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केली आहे.

शासनाकडून प्राप्त रक्कम/वर्ष	सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम/ पावती दिनांक
रु. 44,91,400.00 /वर्ष 2009—10	रु. 44,91,400.00 /दि. 20.03.2010
रु. 23,33,000.00 /वर्ष 2010—11	रु. 23,33,000.00 /दि. 23.12.2010
रु. 12,50,000.00 /वर्ष 2010—11	रु. 12,50,000.00 /दि. 23.12.2010
रु. 10,00,000.00 /वर्ष 2010—11	रु. 10,00,000.00 / दि. 23.09.2011
रु. 6,80,000.00 / वर्ष 2014—15	रु. 6,80,000.00 /दि. 08.04.2015
रु. 4,20,000.00 / वर्ष 2015—16	रु. 4,20,000.00 / दि.13.01.2016
रु. 2,00,00,000.00 वर्ष 2015—16	रु. 2,00,00,000.00 दि. 29.03.2016
रु. 37,70,000.00 वर्ष 2015—16	रु. 37,70,000.00 दि. 11.05.2016
रु. 80,00,000.00 वर्ष 2016—17	रु. 80,00,000.00 दि. 23.05.2017
रु. 94,21,600 /— वर्ष 2017—18	रु. 94,21,600 /— दि.13.04.2018

सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम	: रु. 5,13,66,000 /—
सद्य:स्थिती	: बांधकाम पूर्ण झालेले असून सदर इमारत वापरात आहे.

(3)

प्रकल्पाचे नाव	: युजीसी च्या 12 व्या प्लान अंतर्गत मल्टीपर्पज हॉल बांधकाम
बांधकामाचे क्षेत्रफळ	: 1157.87 स्क्वे. मि.
प्राथमिक अंदाज	: रु. 3,30,19,560 /—

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रु. 3,30,19,560 /—

कार्यवाही : प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केली आहे.

अ.क्र.	वर्ष	युजीसीकडून प्राप्त निधी	धनादेश क्रमांक व दिनांक
1	2013—14	रु. 3,31,607 /—	000041 दि. 01 / 10 / 2014
2	2016—17	रु. 46,68,393 /—	405085 दि. 16 / 02 / 2017
3	2017—18	रु. 98,00,000 /—	000256 दि.20 / 05 / 2017
4	2017—18	रु.1,00,00,000 /—	000257 दि. 20 / 05 / 2017
5	2017—18	रु. 82,19,560 /—	000660 दि.11 / 12 / 2018
एकुण जमा निधी		रु. 3,30,19,560 /—	

सद्यःस्थिती

: इमारतीचे बांधकाम पूर्ण झाले असुन वापरात आहे.

(4)

प्रकल्पाचे नाव : संशोधक विद्यार्थी निवास व्यवस्थेसाठी अतिथीगृहाच्या पहिल्या मजल्याचे बांधकाम..

बांधकामाचे क्षेत्रफळ

: 695.81 स्क्वे. मि.

प्रशसकीय मान्यता

: रु. 2,05,07,000 /—

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रु. 1,07,50,000 /—

कार्यवाही

: प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केली आहे.

सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम : रु. 1,07,50,000 /—

सद्यःस्थिती

: सा. बां. विभागाद्वारे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.

(5)

प्रकल्पाचे नाव : मल्टीपर्पज हॉल इमारतीच्या अंतर्गत व बाह्य सजावटीचे काम..

बांधकामाचे क्षेत्रफळ

: 1157.87 स्क्वे. मि.

प्राथमिक अंदाज

: रु. 5,48,08,831 /—

अहवाल वर्षापर्यंत प्राप्त अनुदान : रु. 1,50,00,000 /—

कार्यवाही

: प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केली आहे.

सा. बां. विभागाकडे जमा रक्कम : रु. 1,50,00,000 /—

सद्यःस्थिती

: सा. बां. विभागाकडे अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यतेची कार्यवाही सुरु आहे.

(6)

प्रकल्पाचे नाव : रुसा योजने अंतर्गत वारंगा येथे संरक्षण भिंत, प्रवेशद्वार व सुरक्षा चौकीचे बांधकाम

संरक्षण भिंतीची लांबी

: 1425.10 मि.

प्राथमिक अंदाज

: रु. 4,53,78,162 /—

अहवाल वर्षात प्राप्त अनुदान : रु. 3,03,79,000 /—

कार्यवाही

: शासनाकडून प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केला आहे.

सद्यःस्थिती

: बांधकाम पूर्ण झालेले आहे.

(7)

प्रकल्पाचे नाव	: Centre of Excellence for Indological Studies and Research at Waranga campus under RUSA Project.
बांधकामाचे क्षेत्रफळ	: 1965.30 स्क्वे. मि.
प्राथमिक अंदाज	: रु. 9,22,61,648 /—
अहवाल वर्षात प्राप्त अनुदान	: रु. 2,88,00,000 /—
कार्यवाही	: शासनाकडून प्राप्त निधी ठेव अंशदान योजने अंतर्गत सा. बां. विभागाकडे जमा केला आहे.
सद्यःस्थिती	: सा. बां. विभागाकडे अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यतेची कार्यवाही सुरु आहे.

(अ) विश्वविद्यालयाची स्थावर मालमत्ता —

- 1) रामटेक, मौजा परसोडा येथे 3.92 हेक्टर जमीन विश्वविद्यालयाने दि. 02.04.1998 रोजी संपादित केली. किंमत रु. 15,65,241 /—
- 2) नागपूर येथे सीताबर्डी येथील नागपूर सुधार प्रन्यास संकुलमध्ये 4 था माळा 2 गाळे (क्र. 401— 35.926 स्क्वे. मि. व 402— 39.299 स्क्वे.मि.) तसेच 5 वा व 6 वा माळा (क्र.501 ते 510 आणि 601 ते 610— 759.75 स्क्वे. मि.) एकूण क्षेत्राफळ 834.975 स्क्वे. मि. वर्ष 2007 —08 मध्ये संपादित केली. किंमत रु. 2,16,82,000 /—

3) रामटेक परिसरातील इमारती —

1) प्रशासकीय इमारत तळ मजला	— 564.34 स्क्वे. मि.	खर्च रु. 45.74 लक्ष
पहिला मजला	— 561.12 स्क्वे. मि.	खर्च रु. 56.65 लक्ष
2) अतिथीगृह इमारत तळमजला	— 412.00 स्क्वे. मि.	खर्च रु. 73.13 लक्ष
3) रिक्रीएशन सेंटर इमारत (वसतीगृह)	— 2277.525 स्क्वे. मि.	खर्च रु. 561.79 लक्ष
4) ॲकेडमिक स्कुल इमारत	— 4797.49 स्क्वे. मि.	खर्च रु. 750.00 लक्ष
5) ॲकेडमिक रिसर्च सेंटर इमारत	— 1989.37 स्क्वे. मि.	खर्च रु. 513.66 लक्ष
6) मल्टीपर्पज हॉल इमारत	— 1157.87 स्क्वे. मि.	खर्च रु. 330.19 लक्ष

(ब) रामटेक येथे भूसंपादन

महाराष्ट्र शासनाने विश्वविद्यालय स्थापनेवेळी विश्वविद्यालयाकरीता मौजा परसोडा ता. रामटेक जि. नागपूर येथे एकूण 31.77 हे. आर. जागा उपलब्ध करून देण्यास वर्ष 1997मध्ये मान्यता दिली होती. त्यापैकी पहिल्या टप्प्यात वर्ष 1998 मध्ये विश्वविद्यालयास उपरोक्त ठिकाणी 3.92 हे. आर. जागा उपलब्ध करून दिली. उर्वरित 27.85 हे. आर. जमिन मिळण्याबाबत विश्वविद्यालयाने शासनाकडे सतत पाठपुरावा केला आहे. सदर भूसंपादनाची बाब शासनाकडे प्रलंबित आहे.

(क) अभिनवभारती परिसर, वारंगा, नागपूर

महाराष्ट्र शासनाने मौजा वारंगा ता. नागपूर (ग्रा.) येथील स.क्र.140 मधील आराजी 19.81 हे.आर. शासकीय जमीन विश्वविद्यालयाकरीता मंजूर केलेली आहे व सदर जागेचा ताबा जानेवारी —2019 मध्ये विश्वविद्यालयाने घेतलेला आहे.

(ड) शैक्षणिक उपकेंद्र, सीताबर्डी, नागपूर :—

सीताबर्डी, नागपूर येथे एन. आय. टी. संकुलामध्ये वारंगा परिसराचे कार्यालय अहवाल वर्षात याठिकाणी कार्यरत आहेत.

(इ) विश्वविद्यालयाचे उपकेंद्र, रत्नागिरी :—

विश्वविद्यालयाच्या उपकेंद्रासाठी शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाने वर्ष 2021 मध्ये अरिहंत मॉल, मौजा झाडगांव ता. जि. रत्नागिरी येथील 22500 स्क्वे. फुट जागा उपलब्ध करून दिली असून तेथे शैक्षणिक व प्रशासकीय विभाग सुरु आहे.

* * *

परीक्षा विभाग

राज्यातील कोव्हिड-19 च्या प्रादुर्भावामुळे उदभवललेल्या गंभीर परिस्थिती विचारात घेता, प्रस्तुत विद्यापीठाने हिवाळी 2020 मधील पदवी/पदव्युत्तर पदवी वर्गाच्या अभ्यासक्रमांच्या अंतिम सत्राच्या/अंतिम वर्षाच्या लेखी व प्रात्याक्षिक परीक्षा महाराष्ट्र शासनाच्या निर्देशानुसार घेण्यात आल्या. सर्व परीक्षांचे आयोजन ऑनलाईन पद्धतीने करण्यात आले. प्रात्याक्षिक परीक्षांचे आयोजन सुद्धा ऑनलाईन पद्धतीने करण्यात आले. सदर परीक्षा घेण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर करून ऑनलाईन प्रश्नपत्र पद्धतीने करण्यात आले. प्रश्नपत्र ऑनलाईन पद्धतीने शैक्षणिक विभाग/महाविद्यालये यांना पाठविण्यात आले. प्रश्नपत्रांचा कालावधी व गुण यात पन्नास टक्के कपात करून तयार करण्यात आले होते. परीक्षा पासून एकही विद्यार्थी वंचित राहणार नाही याची खबरदारी घेण्यात आली.

मा. ना. श्री. उदय सामंत, मंत्री, उच्च व तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य तथा पालकमंत्री, सिंधुदुर्ग यांनी प्रस्तुत विश्वविद्यालयाच्या परीक्षा आयोजनासंदर्भात आढावा बैठक दि. 15 सप्टेंबर, 2020 रोजी घेऊन आवश्यक मार्गदर्शन व सूचना दिल्या. त्यानुसार परीक्षांचे आयोजन करून सर्व परीक्षा सुरळीतपणे पार पडल्या.

हिवाळी 2020 आणि उन्हाळी 2021 या दोन्ही सत्रातील सर्व परीक्षा ऑनलाईन पद्धतीने आयोजित करण्यात आल्या. हिवाळी 2020 एकूण 100 परीक्षांना 14263 विद्यार्थी प्रविष्ट झाले होते. उन्हाळी 2021 एकूण 240 परीक्षांना 14702 विद्यार्थी प्रविष्ट झाले होते. सर्व परीक्षांचे निकाल विहित मुदतीत म्हणजे 30 दिवसांच्या आत घोषित करण्यात आले. परीक्षा घेण्यासंबंधीची पूर्वतयारी आणि नामांकन ते निकाल घोषित करण्यापर्यंतची पूर्ण प्रक्रिया ऑन लाईन पद्धतीने करण्यात येते. याकरिता परीक्षा विभागात संगणक, इंटरनेटसह इतर सर्व आवश्यक सोयी-सुविधा उपलब्ध आहेत.

विश्वविद्यालयाचा 9^{वा} दीक्षान्त समारंभ दि. 08 सप्टेंबर, 2020 रोजी ऑनलाईन पद्धतीने आयोजित करण्यात आला. मा. राज्यपाल तथा कुलपती श्रीमान भगतसिंग कोश्यारीजी अध्यक्ष म्हणून उपस्थित होते. योगगुरु श्रीमान बाबा रामदेवजी सारस्वत अतिथी म्हणून उपस्थित होते. कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचे मा. कुलगुरु-प्रो. श्रीनिवास वरखेडी विशेष अतिथी म्हणून उपस्थित होते. या दीक्षान्त समारंभात सत्र 2018-19 मधील एकूण 1953 उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना पदवी प्रमाणपत्र देण्यात आले. 56 विद्यार्थ्यांना विद्यावारिधि उपाधि, 02 विद्यावाचस्पती-मानदोपाधि, गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना 34 सुवर्ण पदकं आणि 15 रोख पारितोषिकं देण्यात आले.

* * *

ग्रंथालय विभाग

शैक्षणिक वर्ष 01 एप्रिल 2020 –31 मार्च 2021 मधील वार्षिक ग्रंथालयीन कामकाजाचा तपशील खालीलप्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.

1) मुख्य ग्रंथालय वाचन साहित्य

सदर कालावधीत ग्रंथालयात खालील नमुद केलेल्या तपशीलानुसार वाचन साहित्याची भर पडली.

विवरण	01एप्रिल 2020 –31 मार्च 2021		
	दाखल नोंद क.	एकुण	खर्च
खरेदी ग्रंथ	18845-19317	473	2,11,769/-
सी.डी.	AVG-165-AVG182	18	Nil
भेट प्राप्त ग्रंथ	G15481- G16786	1306	Nil
लघुशोध प्रबंध	D359	00	Nil
हस्तलिखिते	M-3009-M-3091	83	Nil
शोध प्रबंध	T161 -T172	12	Nil
पुस्तक बांधणीकृत नियतकालिकेचा खंड	J1175	00	-
नियतकालिक खरेदी/नुतनीकरण	Current Journals 51	12 नुतनीकरण	10610/-
Sugamya Pustakalaya The Daisy Forum of India	----	3years	11600/-
	एकुण		2,33,979/-
e-journal Remote Access Remot Log			99,946/-
	एकुण		3,33,925/-

उपरोक्त वाचन साहित्याची आवश्यक ग्रंथालयीन नोंदणी, वर्गीकरण, तालिकीकरण, ग्रंथ उपस्कर इत्यादी प्रक्रिया पूर्ण करून वाचकांच्या उपयोगासाठी उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

1.1) भेट प्राप्त ग्रंथाचा तपशिल

अ. क्र.	ग्रंथ भेट देणा-या व्यक्तीचे नाव	एकूण ग्रंथ
1	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	59
2	डॉ. श्रीनिवास वरखेडी, कुलगुरु, क.का.सं.वि., रामटेक	179
3	सौ. कल्याणी देशकर, सहा. कुलसचिव, क.का.सं.वि., रामटेक	31
4	सौ. अनघा आंबेकर	68
5	प्रकाशन विभाग, क.का.सं.वि., रामटेक	550
6	संजय भास्कर जोगळेकर, सांगली	332
7	साधुभद्रेशदास अमदाबाद	06
8	श्री. किरण कविश्वर	26
9	श्वेता अनुप जयपुरकर	07
10	श्रीमती राजर्षी श्रीकान्त जिचकार	02
11	उत्तर	46
Total		1306

1.2) Department Wise expenditure of Books & Periodicals from General Funds 2020-21

	No. of Books	No. of Copies	Expenditure on Books	No. of Periodicals	Expenditure on Periodicals	Total Expenditure
Vyakaran Shastra	08	46	22,850/-	Nil	Nil	22,850/-
Education	Nil	Nil	Nil	03	2250/-	2,250/-
Sanskrit	Nil	Nil	Nil	02	600/-	600/-
Yoga	193	222	1,01,152/-	01	1400/-	1,02,552/-
Competative centre	Nil	Nil	Nil	06	6360/-	6,360/-
Computer Science	33	61	31,690/-	Nil	Nil	31,690/-
General	48	144	56,077/-	Nil	Nil	56,077/-
Sugamya Pustakalaya (3 Years Membership)						11,600/-
Total	282	473	2,11,769/-	12	10610/-	2,33,979/-
e-Journals Remote Access Remote Log				16342+		99,946/-
Total						3,33,925/-

1.3) अहवाल कालावधीपर्यंत ग्रंथालयात उपलब्ध एकूण वाचन साहित्याचा तपशील

1.	खरेदीकृत ग्रंथ	:	19317
2.	भेटप्राप्त ग्रंथ	:	16786
3.	नियतकालिकाचे Bound volume	:	1175
4.	हस्तलिखीते	:	3091
5.	शोध प्रबंध	:	172
6.	लघुशोध प्रबंध	:	359
7.	Audio –visual collection	:	47
8.	Gifted Audio –visual collection	:	182

एकूण वाचन साहित्य : **41129**

2) Data feeding by Library Staff

KKSU Digital Repository	Communities in KKSU Repositoies	No. of Collection
	Books	73
	Faculty Pub.	10
	Kalidas Collection	12
	KKSU Journal	07
	KKSU Newsletter	13
	KKSU Video	82
	Newspaper Clipping	16
	Other Important Publication	01
	Question Paper	04
	Project	06
	Thesis	82
	Report	03
	ODL Books	09
	Manuscripts	04
Shodhganga	Thesis data entries	97
Internet Archives	uploaded Items	28
Library Youtube Channel	You Tube Video Channel	92
Total		539
Koha Software	Books & Manuscripts :No.of data entries	28333
Total		28872
Digitization of Manuscripts	No. of Manuscripts Scan (Data feeding awaited)	2969

3) अहवाल कालावधीपर्यंत ग्रंथालयात उपलब्ध नियतकालिकाचा तपशील :

- प्रिन्ट नियतकालिके :- 51
- e- journal :- Through UGC Infonet Consortia

Sr. No.	Resource Name	Resource URL	No. of Journal
1	Economic & Political Weekly	http://epw.in/	1
2	ISID	http://isid.org.in/	Database125 Index Journals
3	JCCC	http://jgateplus.com/	Database 7900+
4	Springer Link	http://www.springerlink.com/	1700+
5	Taylor & Francis	www.tandfonline.com	3400
6	JSTOR	http://www.jstor.org/	3165
Total			16291+

- **NDL-eResources**
 - World e-book Library
 - South Asia Archive (SAA)

- **NDL User Information**

Active Users	Non Active Users	Active & Non Active Users
99	303	402

4) ग्रंथालय सेवा व सुविधा (SERVICES & FACILITIES OF THE LIBRARY)

सेवा	सुविधा
✓ ग्रंथ देवघेव सेवा(Circulation Service) ✓ ग्रंथ आरक्षण सेवा(Book Reservation Service) ✓ ग्रंथ प्रदर्शनी(Book Display New Arrivals) ✓ नियतकालिक प्रदर्शनी(Journal Display Service) ✓ झेरोक्स सेवा (Reprographic Service) ✓ ग्रंथसूची (Bibliographic Services) ✓ आंतरग्रंथालयीन देवघेव(Inter Library Loan Service) ✓ संदर्भ सेवा (Reference service) ✓ माहिती सेवा (information services) ✓ रेफरल (Referral service) ✓ वृत्तपत्र कात्रण सेवा (Newspaper clipping services) ✓ UGC -INFONET Digital Library Consortium e-Resource सेवा ✓ NDL eResources - World e-book Library - South Asia Archive (SAA) ✓ Audio Book Reader (ABRAR) ✓ Electronic Notice Board ✓ Remote Access Services (From 7th jan. 2021)	✓ वाचन कक्ष सुविधा (Reading Room Facility) ✓ नियतकालिक सुविधा (Periodical Facility) ✓ वर्तमानपत्र सुविधा (Newspaper Facility) ✓ OPAC सुविधा ✓ दृक –श्राव्य साधन सुविधा (Audio Visual Facility) ✓ इंटरनेट सुविधा (Internet Facility) ✓ हस्तलिखित स्रोत सुविधा (Manuscript Resource Facility) ✓ विभागीय ग्रंथालय सुविधा (Departmental Lib. Facility) ✓ कविकुलगुरु कालिदास विशेष ग्रंथ संग्रह सुविधा (Special collection of books on Kavikulaguru kalidasa) ✓ Collection of books on NET, SET & JRF, Competitive Exams ✓ Special Collection on Govt. Rule & Regulations ✓ e Thesis full text database ✓ Plagarisum check up facility ✓ NVDA Software (Blind Student) ✓ Learn Sanskrit online Facility ✓ Sugamya Pustakalaya

5) Innovative Services/ Works

- Copyright- 11 Books
- Remote Access Service
- KKSU Publication books entry in Amazon for sale-120 Books
- Shodhsanhita Journal include in UGC Care List
- ग्रंथालय स्थलांतर व व्यवस्था
- Code of Ethics to check Plagiarism

5.1) ग्रंथालयीन अधिकारी व कर्मचारी

कार्यरत कर्मचारी (2020–2021)

Post	No.	Name	Location
Librarian	--	Dr. Deepak Kapade (Additional Charge)	From 30/9/2013
Asstt. Librarian	1	Dr. Deepak Kapade	Main library ,Ramtek
Asstt. Superintendent	1	Sau. Rita Amin	Main Library, Nagpur
Library Asstt.	2	Ku.Pragati Dhepe	Main library ,Ramtek
		Ku. Minakshi Meshram	Main Library, Nagpur
LDC	---	Ku. Meena Pujari	Depatmental library ,Ramtek
Library Attended	2	Shri. Mukesh Sahare	Main Library, Ramtek
		Shri. P. P. Kawale	Main library ,Ramtek
Peon	1	Shri. Pankaj Petkar	Main library ,Ramtek

5.2) मुख्य ग्रंथालयातील कामाचा तपशील

- NDL(National Digital Library) ची Institutional Membership विश्वविद्यालय ग्रंथालयातर्फे घेण्यात आलेली आहे. सदर Membership घेतल्यामुळे आपण आपल्या विश्वविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना NDL चे Member बनवू शकतो. त्यानुसार 2020- 21 वर्ष पर्यंत एकूण 402 सदस्य बनविण्यात आलेले आहेत.
- कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वद्यालयाद्वारे प्रकाशित एकूण 11 ग्रंथांना कॉपीराईट्स प्राप्त झाले.
- Remote Access Library Membership ग्रंथालय सभासदांनकरिता सुरु करण्यात आली आहे.
- कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वद्यालयाद्वारे प्रकाशित ग्रंथ विक्रीकरिता 120 ग्रंथ Amazon मध्ये upload करण्यात आले आहे.
- शैक्षणिक परिसरात असलेले ग्रंथालय नवीन इमारतीत स्थलांतरण करुन त्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.
- मुख्य ग्रंथालयामध्ये एकूण 473 ग्रंथ खरेदी करण्यात आलेत तसेच 12 नियतकालिकांच्या वर्गणीचे नुतनीकरण करण्याची प्रक्रिया पुर्ण करण्यात आली. ग्रंथालयात 3204 पुस्तकांच्या कोहा आज्ञावली मध्ये नोंदी घेण्यात आल्यात.
- 3687 नव्या व जुन्या ग्रंथाचे वर्गीकरण करण्यात आले.
- एकूण 51 नियतकालिकांच्या प्राप्त अंकांच्या नोंदी घेण्यात आल्या आहेत.
- एकूण 1306 भेट प्राप्त ग्रंथांची दाखल नोंद करुन सदर ग्रंथांचे वर्गीकरण, तालीकीकरण तसेच ग्रंथ उपस्कार करण्यात आलेले आहे.
- 15 भेट ग्रंथ दात्यांना धन्यवादाचे पत्र संगणकीकृत ग्रंथांच्या यादी सहीत देण्यात आली.
- एकूण 4893 ग्रंथाना बारकोड लेबल लावण्यात आलेत.

- Online feed back form (google form) तयार करुन विद्यार्थ्यांचा feedback online घेण्याची सुविधा उपलब्ध करुन दिली
- वर्तमान पत्रावर झालेला एकूण खर्च

अ.क्र	मुख्य ग्रंथालय
1	11340/-

- वर्तमान पत्र कात्रण सेवा

विद्यापीठासंबंधित आणि इतर अशी वर्तमान पत्र कात्रणे संचिकेमध्ये प्रक्रीया करुन वाचकांकरीता उपलब्ध करुन देण्यात येतात. एकूण 55 ग्रंथालयात कात्रणे उपलब्ध आहे.

- प्रतिलिपी सेवा (झेरॉक्स सर्व्हिस)

अ.क्र.	मुख्य ग्रंथालय
1	70/-

ग्रंथालयात उपलब्ध असलेली वर्तमान पत्रे

अहवाल कालावधीत ग्रंथालय उपभोक्त्यांना खालील वर्तमान पत्रे उपलब्ध करुन देण्यात आली.

अ.क्र	मुख्य ग्रंथालय
1	द हितवादा
2	सकाळ
3	लोकमत
4	देशोन्नती
5	तरुण भारत
6	लोकसत्ता
7	दैनिक भास्कर
8	Times of India
9	Indian Express
एकूण	09

6) ग्रंथालय सदस्यता

सदस्यता गट	गट विवरण	सदस्य संख्या	सदस्य शुल्क	जमानिधी
A	विश्वविद्यालय प्राधिकारणीचे सदस्य आणि मा. कुलगुरु	06	---	---
B	विश्वविद्यालयातील अधिकारी	14	---	---
C	विश्वविद्यालयातील अध्यापक (स्थायी)	12	Nil	1000 x12 =12000
D	अस्थायी शिक्षक	20	Nil	1000x17=17000 000x3 =000
E	क.का.संस्कृत विश्वविद्यालयातील नोंदणीकृत संशोधक	13	200 x13=2600	1000 x 13=13000
F	नियमित शिक्षकेतर कर्मचारी	45	Nil	----
G	अनियमित शिक्षकेतर कर्मचारी	Nil	Nil	Nil
H	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर— संस्कृत विभाग	82	00 x06 = 00 200 x 19 =3800 200 x 20 = 4000 000x37=000	500 x 06 = 3000 1000 x 19=19000 000 x 20=000 000 x 37=000
	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर संस्कृत विभाग / Scholarship	11	----	----
	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर— शैक्षणिक विभाग	04	500 x 1=500 200 x3 =600	500 x 4 =2000
	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर— शैक्षणिक विभाग / Scholarship	06	----	----
	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर शैक्षणिक विभाग	50	---	200 x 37 =7400 500 x13 =6500
I	एम.फिल	02	200 x2 =400	----
J	बहिःशाल वाचक	06	200 x 06 =1200	1000 x 06= 6000
K	नैमितीक सभासद	00	---	----
L	अल्पकालिन सभासद	00	----	----
M	वाचनकक्ष सभासद	18	500 x 18=9000	----
N	संलग्नित महाविद्यालय	02	1000 x 2 =2000	----
O	विभागीय ग्रंथालय सभासद	09	---	----
एकूण		300	37600.00	72000.00

7) LIBRARY USAGE

7.1) Urkund Plagiarism Software Usage Statistics

No. of Usage	Total Usage
	288

7.2) e-Shodh Sindhu Consortium

Publisher wise Usage Statistics for 2020

Sr. No.	Resources Name	Total
1	Economic & Political Weekly	9
2	ISID	20
3	JCCC	819
4	Springer Link	4
5	Taylor & Francis	26
6	JSTOR	143
7	Nature	03
	Total	1024

7.3) ग्रंथ देवाण-घेवाण

ग्रंथ देवाण-घेवाण	मुख्य ग्रंथालय	वारंगा परिसर ग्रंथालय, नागपूर	एकूण
ग्रंथदेवाण-घेवाण (Home Issue)	3408	156	3564
वाचन कक्ष देवाण घेवाण (Reading Room Issue)	136	166	302
Membership Extension Service Issue-Return	00	00	00
Special Home Issue-Return Books	00	00	00
KKSU Repository Usages	188	00	188
Total	3732	322	4054

7.4) ग्रंथालयास भेट देण्याच्या उपभोक्तांची संख्या

उपभोक्ता	मुख्य ग्रंथालय	वारंगा परिसर ग्रंथालय, नागपूर	एकूण
प्रत्यक्ष ग्रंथालयास भेट	3849	525	4374
Online Visitors			
KKSU Repository	188	Nil	188
E-Resources Visitor	1024	Nil	1024
OPAC	1943	Nil	1943
Total			7529

7.5) Library Usage Summary

Sr. No.	Libray Usage	Total
1	Books Issue-Return	7962
2	Membership Extension Circulation	00
3	e-access	1024
4	D-Space (Repository)	188
5	Urkund	288
6	OPAC	1943
7	Internet Archive	1594
8	Youtube Channel	2658
	Total	15657

Annual Avarage : - $15657 \div 280 = 56$

Per day Avarage:- $56 \times 300 \div 100 = 168$

8) ग्रंथालयीन आवक-जावक

	आवक			जावक	
विवरण	वर्ष 2020-21		एकूण	विवरण	वर्ष 2020-21
	मुख्य ग्रंथालय	विभागीय ग्रंथालय			
ग्रंथालय सदस्यता शुल्क	24100	00	24100	ग्रंथ खरेदी /नियतकालिके/सुगम्य ग्रंथालय	2,33,979/-
Extension Service Fees	00	00	00	Remot Log Informatics Remote Access Software	99,946/-
ग्रंथ विलंब शुल्क	1542	00	1542		
झेरॉक्सींग शुल्क	70	00	70		
ओळखपत्र गहाळ शुल्क	50	00	50		
रद्दी विक्री	Include university Raddi	00	00		
एकूण आवक	25762.00	00	25762.00	एकूण जावक	333925/-

8.1) Earn & Learn अंतर्गत वर्ष 2020-2021 मधील एकूण खर्च

अ. क्र.	नाव	एप्रि	मे	जून	जुलै	ऑग.	सप्टे.	आक्टो.	नोव्हें.	डिसें.	जाने.	फेब्रू.	मार्च	एकूण
1	मेघा डहारे	---	-	-	-	---	1600	2000	1933	1935	---	500	1355	9323/-
2	मयुरी चिंचोळकर	---	-	-	-	---	---	---	---	1355	1871	---	1161	4387/-
3	प्रतिमा सोमवंशी	---	-	-	-	---	---	1484	2000	1742	1677	---	1032	7935/-
4	निकीता बावणे	---	-	-	-	---	---	---	---	---	1613	1571	839	4023/-
5	आकाश पाटील	---	-	-	-	---	---	---	---	---	---	---	1290	1290/-
6	विशाल गोरे	---	-	-	-	---	---	---	---	---	---	---	1161	1161/-
7	श्रेयस जादुवंशी	---	-	-	-	---	---	---	---	---	---	---	839	839/-
8	कोमल गराडे	---	-	-	-	---	---	---	1400	1871	---	---	387	3658/-
9	राखी तुरणकर	---	-	-	-	---	---	---	---	---	1806	571	---	2377/-
एकूण खर्च रु.														34993/-

8.2) कंत्राटी कर्मचारी वर वर्ष 2019-2020 मधील एकूण खर्च

अ. क्र.	नाव	एप्रि	मे	जून.	जुलै	ऑग.	सप्टे.	आक्टो	नोव्हें.	डिसें.	जाने.	फेब्रू	मार्च	एकूण
1	चांदणी कश्यप	---	---	---	---	3355	3467	3871	3600	3612	3871	3286	1806	26868/-
एकूण खर्च रु.														26868/-

ग्रंथालय जमानिधी ,नूतनीकरण व परतावा व रद्द झाल्याचे संक्षिप्त तपशील (2019–2020)

अनु क्र.	तपशील	एकुण
1	ग्रंथालय वार्षिक वर्गणी (2019-20)	97900.00
2	एकूण जमानिधी	207500.00
3	एकूण निधी परतावा	-74500.00
4	वित्त-विभागात एकूण मूळ जमा	133000.00
5	नूतनीकरण सत्र 2020–21 करिता	-64000.00
6	सत्र 2019–20 चे जमा निधी शिल्लक	69000.00

- ✓ शैक्षणिक सत्र 2019 –20 मध्ये ग्रंथालयात एकूण 366 ग्रंथालय सभासद होते, त्यापैकी 95 सभासदांचे प्रत्येकी रु. 500/- आणि 160 सभासदांच रु. 1000/- प्रमाणे एकूण रु. **207500/-** ग्रंथालय जमानिधी प्राप्त झाली होती.
- ✓ ग्रंथालयातून 366 सभासदांपैकी 96 सभासदांनी जमानिधी परतावाचे अर्ज सादर केले होते. 96 सभासदांचे (रु. 500/- आणि रु. 1000/- प्रमाणे) रु. **74500/-** रक्कम परत करण्यात आली आहे.
- ✓ वर्ष 2020 – 21 करिता ग्रंथालयातील 270 सभासदांचे आणि रु. 1000/- व रु. **500/-** प्रमाणे एकूण रु. **133000/-** वित्त विभागात जमा आहे.
- ✓ रामटेक व नागपूर ग्रंथालय असे एकूण 90 सभासदांचे जमानिधी रद्द (**Lapes**) झाली असून रु. 69000/- वित्त विभागात जमा आहे.
- ✓ ग्रंथालयातील 366 सभासदांचे वार्षिक शुल्क रु. 500 /- व रु. 200/- प्रमाणे रु. **97900/-** इतके आहेत. (नैमितीक सभासदांचे रु. 100 x 01= 100/- व अल्पकालीन सभासद रु 200 x 02 =400/- तसेच वाचन कक्ष सभासद 500 x 94 =47000/- असे एकूण रु. 47500/- शुल्क प्राप्त झाले होते.हे शुल्क रु. **97900/-** मध्ये अंतर्भूत आहेत.)

9) ग्रंथालयातर्फे कार्यक्रमाचे आयोजन व उपक्रम

1) डॉ. रंगनाथन् जयंती

दि. 12 ऑगस्ट 2020 रोजी ग्रंथालयशास्त्राचे जनक डॉ. रंगनाथन् यांची जयंती साजरी करण्यात आली.

2) PDS Awareness Program दि. 21.07.2020 (Plagiarism Detection Software)

Shodhganga Infilibnet, Gujarat द्वारे State Level Online Awareness Programme on PDS- ShodhShuddhi हा प्रशिक्षण कार्यक्रम मंगळवार, दि. 21 जुलै 2020 रोजी वेळ सकाळी. 11.00 ते 12.30, पर्यंत आयोजित करण्यात आलेला होता. हया Awareness Program मध्ये Plagiarism Software o Introduction to PDS, Shodhganga / Shodhgangotri / ShodhShuddhi /e-ShodhSindhu, Plagiarism- Definitions / Types / How to Avoid, Plagiarism - Policies/ Penalties/ Consequences ,UGC Policies / HEI Responsibilities, Online PDS tools, Urkund:

Case Study-Submissions / Levels / Analysis Reports, Discussions/Queries/Doubts , इत्यादी बदलची माहिती दिली. PDS Awareness Program ग्रंथालयीन कर्मचा-यांच्या दृष्टीने अत्यंत मोलाचा ठरला.

3) Training program (Remote Log)

Informatics, Bangalore द्वारे Remote Log Access Services हा प्रशिक्षण कार्यक्रम सोमवार, दि. 08 मार्च 2021 रोजी वेळ सकाळी. 11.00 ते 12.30, पर्यंत आयोजित करण्यात आलेला होता. या प्रशिक्षण वर्गात कु. प्रगती ढेपे, कु.मीनाक्षी मेश्राम, श्री. मुकेश सहारे, श्री. पुरुषोत्तम कावळे इ. उपस्थित होते. या प्रशिक्षणामध्ये विद्यार्थ्यांना कमी वेळेत कशा प्रकारे online सेवा पुरविल्या जातील इत्यादी बदलची माहिती दिली.

4) ग्रंथालयास डॉ. एस. आर. रंगनाथन स्मृती फिरता चषक

सध्याच्या कोव्हिड परिस्थितीत ग्रंथ व ग्रंथवाचक यांचा समन्वय राहावा म्हणून विदर्भ साहित्य संघाच्या ग्रंथालयातर्फे ग्रंथालयशास्त्राचे जनक डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांच्या स्मरणार्थ नागपूर जिल्हा/शहर येथील महाविद्यालयातील ग्रंथपालांसाठी शोधनिबंध स्पर्धा –2020 आयोजित केली होती. वर्ष 2020–21 करित आयोजित या स्पर्धेत कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठाच्या ग्रंथालयाला डॉ. एस. आर. रंगनाथन स्मृती फिरता चषक प्रदान करण्यात आला.

5) कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयात दहा दिवसीय छात्र अधिस्थापना विद्यार्थी प्रेरणा कार्यक्रम

दि. 21 सप्टेंबर ते दि. 30 सप्टेंबर 2020 रोजी विद्यार्थी प्रेरणा कार्यक्रम आयोजित केले होते. या दहा दिवसीय छात्र अधिस्थापना (Ten days student induction Programme) कार्यक्रमात डॉ. दिपक कापडे ग्रंथपाल यांनी “Importanance of Library” या विषयावर विशेष व्याख्यान देण्यात आले आहे.

10) Library staff achievement and activities (Year 2019-20)

Dr. Deepak Kapade, Librarian (Acting)

A) Published papers in Journals

Sr.No	Title with page nos.	Journal	ISSN/ ISBN No.	Whether peer reviewed. Impact Factor, If any
1	Barphe V. U. and Kapade Dipak, (2020). “A Study of Authorship trends and Collaborative research paper published in International Journal of Sanskrit Research : ANANTAA”, http://www.anantaajournal.com	Vol 10, issue 12,no. 1,Dec 2020	ISSN 2278-4632	Peer reviewed Online

B) Articles/Chapters Published in Edited Books

1.	Online learning platforms by Vijay Barphe and Dipak Kapade in Reinventing Academic Libraries: Vol.II ,published by Atharva Publication Dhule ,Feb,2020,ISBN:978-81-944866-8-8, page no.360-363
----	--

C) Orientation, refresher, FDP and Short term courses attended

1.	Completed One Week Inter Disciplinary Faculty Development Programme on "SAHITYA, MEDIA, MANOVIGYAN AUR VANIYA KE VIVIDH AAYAM" from May 29 - June 03, 2020. organised by Ramnujam college university of Delhi posored by MHRD.
2.	Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek & INflibnet organized Two week National Level Online Faculty Development Program on "E-Content Design, Development and Delivery" from 18th to 27th June, 2020
3.	One week International FDP on Enhance Library and Information Services on 12 to 18 May 2020 organised by SNDT womens Univeraity , Mumbai

D) Resource Person

1.	Resource person one day national webinar on " Impact of Covid-19on Libraries" jointly organized vy SRTMU Nanded and HJPM, Himayatnagar on 16 May 2020.(Zoom)
2.	One Day National Webinar on" Impact of Covid-19 on Academic Library Services in Rural Area : Challenge and Opportunity " by Dr. Dipak kapade Date :- 18/09/2020Organised by Department of Library and IQAC, Netaji Subhashchandra Science College Mulchera. Dist. Bhandara
3.	Plagiarism: practical approach by Dr.Dipak Kapade One day National e workshop on " Basic of IPR & Plagiarism organised by Dr. L. D. Balkhande College of Arts & Commerce, Pauni Dist. Bhandara dt. 28th Aug 2020
4.	Special lecture on "Importance of Library" by Dr. Dipak Kapade ,10 days students induction program organized by student welfare departmet of KKSU on 21st to 30th Sep 2020
5.	"Utilization of library and open access e-resources during lockdown situation" by Dr.Dipak Kapade, Librarian Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Library Induction Program 2020-21 organized by G S College of Commerce, Wardha Date 9 th Oct. 2020.
6.	Resources person Dr. Dipak Kapade in one day national webinar on Vachan Prerana Din organized by Lokmanya Tilak Mahavidyalaya, Wani Dist. Yavatmal Date 16 th Oct.2020"Vachan:Kalachi Garaj" by Dr. Dipak Kapade Librarian(I/c) KKSU,Ramtek.
7.	"Innovation Library Services" by Dr. Dipak Kapade Resource Person to deliver a Lecture/Speech on 26 th November 2020 for the UGC sponsored Refresher Course in Library and Information Science,HRDC,RTMNU,Nagpur
8.	"Digital Library and Remote Access" by Dr. Dipak kapade Resource person to deliver a Lecture on 20th May 2021 for the International Conference on Digitisation of Library, Chintamani College Commers Pombhurna Chandrapur.

E) Chairperson Session 1: International Conference

1.	"Digital Library and Remote Access" by Dr. Dipak kapade Resource person to deliver a Lecture on 20th May 2021 for the International Conference on Digitisation of Library, Chintamani College Commers Pombhurna Chandrapur.
----	---

Ku.Pragati Dhepe (Library Assistant)**A) Published papers in Journals**

Sr.No	Title with page nos.	Journal	ISSN/ ISBN No.	Whether peer reviewed. Impact Factor, If any
1	Veena A. Prakash, Pragati J. Dhepe & Ramanik S. Lengure, Readiness to Shift to Cloud Based Libraries: A Model for University Libraries in Maharashtra in India	International Journal of Advanced Science and Technology Vol. 29, No. 6, (2020), (SCOPUS Index Journal)	ISSN: 2005-4238	Peer reviewed

Ku.Meenakshi Meshram (Library Assistant)**A) Participated in Article Competition**

Sr.No.	Programme	Duration	Organised by
1.	Dr. S. R. Ranganathan Firta Chashak Award (Dr. S. R. Ranganathan Article Competition)	12.08.2020	Organized by Vidarbha Sahitya Sangha ,Library, Nagpur Ku. Minakshi D. Meshram Participated

11) प्रकाशन विभाग

11.1) प्रकाशन विभागा मार्फत एकुण भेट दिलेले साहित्य

अ.क्र.	भेट	एकुण
1	संस्कृत बाल साहीत्यम संच	15 संच व 05 प्रती
2	कालिदास समग्र संग्रह	04 संच व 50 प्रती
3	शोधकर्ता कार्यकर्ता	1
4	संस्कृत वाग्विलास प्रथम मुद्रा	2
5	संस्कृत वाग्विलास द्वितीय	2
6	संस्कृत वाग्विलास तृतीय	2
7	वास्तुविवेक	2
8	संस्कृत सेतू	2
9	छत्रपती शिवमहाकाव्यम्	1
10	वैदिक साहित्य धर्माचा उगम व विकास	1
11	व्याकरण शिक्षणम	1
12	साहित्य पाथेयम	1
13	वृत्तालोकः	1
14	फलदीपिका	1
15	शक्तिवादः	1
16	तर्कसंग्रहदीपिका	1
17	भासोऽहासः	1
18	बीजगणितमस	1
19	ध्वनी आणि वक्रोक्ती- तौलनिक अध्ययन	2
20	अभंग गुलाब	2
21	वृत्तालोक	2
22	क्षमादेव्याः कथाविश्वम्	2
23	अध्ययन आणि अध्यापन	5
24	पाश्चात्त्यं तर्कशास्त्रम्	2
25	All books Published in AIOC(Series No. 1 to 72 & 74 to 109 , Oriental Legacy)	109
26	coffee table Book	6
27	Pendrive	2
	एकूण भेट ग्रंथ	19 संच व 208 प्रती
	ग्रंथ भेटीचा पोस्टेज खर्च रु.	934/-

11.2) प्रकाशन विभाग आवक (Income of Publication Department)

अ.क्र.	पुस्तक विक्री	मुख्य ग्रंथालय	
		संख्या	एकुण रक्कम
1	महाभारत में वर्णित विविध गीताओं में धर्ममीमांसा	11	2013.76
2	Materials for a critical edition of the Kasikavrutti	2	410.19
3	पंजलिचरितम	8	951.27
4	आख्यातचंद्रिका	1	88
5	Codes, Conducts, Ethics And Principles Of Human Life	2	175.66
6	महाराष्ट्रस्य विद्यमानानि संस्कृतनियतकालिकानि	7	448
7	Relationship between Philosophy & mathematics	5	771.28
8	World The Expression of the Absolute	2	253.78
9	Smaskrita Sopanam	1	245.91
10	Contribution of Muslims to the Sanskrit	1	249.72
11	Applications of Indian Logic And Atomism	12	1626.8
12	Sanskrit Sahityashastra Itihas	12	3488.2
13	अशी शिकावी संस्कृत भाषा	13	3741.95
14	Aksara Purushottama Darsana Karikas	1	367.87
15	122 Grantho Ka Saransh	10	1920
16	योग विचार	1	80
17	Sriramvarmvijaya	1	220.62
18	व्याकरणप्रबंधरत्नम	1	156
19	व्याकरण कल्पतरु	1	360
20	प्राचीन भारतीय दायविभाग	1	192
21	योग व आयर्वेद शास्त्रों में आहार विषयक विचार	11	1936
22	Etymologies from the Taittiriya Brahmana	2	277.22
23	सूक्ष्म अध्यापन	4	491.92
24	Anuvadshastram	14	1662.54
25	अधिकरण संग्रह	1	100
26	Vyaktitvam	1	295
27	पाश्चात्य तर्कशास्त्रम्	15	2953.19
28	Sankhyayogaprakrantsangraha	2	776.68
29	Chamadevy Kathavishvm	10	2080
30	अभंग गुलाब	1	136
31	महानुभाव पंथाचे संस्कृत साहित्याला योगदान	3	552
32	जैन दार्शनिकांचे भाषाविषयक चिंतन	11	3401.72
33	मानसोल्लास	1	263.6
34	ध्वनी आणि वक्रोक्ती— तौलनिक अध्ययन	7	1814
35	संस्कृत साहित्यातील प्रसाधन आणि अलंकरण	10	2288

36	गोकर्णनिधी	1	92
37	वृत्तालोक	1	181.57
38	गन्धशास्त्रम्	1	256
39	भारतीयदर्शनम्	3	892.8
40	Grammatical Functions of the Sanskrit Praadi-s	1	128
41	महाभारतस्थोद्योगभीष्मपर्वणोः तद्धितान्तप्रयोगानुशीलनम्	3	708
42	Palisaddrupika	5	750
43	Buddhas Anatmavada and Nature of nirvan	1	234.48
44	Aayushshabdarupika	5	687.5
45	वराहोपनिषद्	1	232
46	Word Word Potency and Meaning	2	183.48
47	संस्कृत वागविलास प्रथम	166	11140
48	संस्कृत वागविलास द्वितीय	203	9916
49	संस्कृत वागविलास तृतीय	21	1130
50	वास्तुविवेक	26	1900
51	वैदिक साहित्य धर्माचा उगम व विकास	100	26000
52	योग दर्शन	1	100
53	भासोऽहासः	1	150
54	बीजगणितमस	52	10250
55	coffee table Book	118	1,37,100
56	लघुचित्रापटांच्या ५०० Pendrive	89	40,050
57	बालसाहित्य संच	14 संच	17,500
58	कालिदास समग्र संग्रह संच विक्री तपशील	25संच	48125
पोस्टेज देयक रु.		1382	
एकूण जमा रक्कम रु.			3,44,495.71/-

* * *

जनसंपर्क कक्ष

संपादन/प्रकाशन –

- विद्यापीठातर्फे प्रकाशित होणा-या वैदर्भी या त्रैमासिक वार्तापत्राचे संपादक म्हणून कार्य केले. 4 अंक प्रकाशित झाले.
- विश्वविद्यालयाच्या दैनंदिनीची निर्मिती व प्रकाशन.
- विश्वविद्यालयाचा वार्षिक अहवाल 19-20 च्या संपादन व प्रकाशन.

पत्रकार परिषदांचे आयोजन –

- कोविड काळात आयोजित संस्कृत महोत्सवाच्या 1.08.2020 आणि नवम दीक्षांत समारोहाच्या 5.09.20 पत्रकार परिषदांचे आयोजन आभासी –ऑनलाईन माध्यमातून करण्यात आले. ऑनलाईन पत्रकार परिषदेचे आयोजन करणारे महाराष्ट्रातील सर्वप्रथम विश्वविद्यालय होय.
- मा. श्री. उदय सामंत, उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री यांनी रामटेक येथे पत्रकार परिषदेला संबोधित केले. 15.09.2020

प्रसिद्धी समन्वयक – सत्र 20-21 मध्ये आयोजित 60 हून अधिक कार्यक्रमांच्या पूर्वोत्तर प्रसिद्धीचे तसेच 8 जाहिरातींचे कार्य करण्यात आले.

समन्वयक –

- महाकवी कालिदास संस्कृतव्रती राष्ट्रीय पुरस्कार 2020 या समितीकरिता समन्वयक या नात्याने कार्य यशस्वीरित्या पूर्ण केले.
- मधुभारती वेबिनार – प्रो. मधुसूदन पेन्ना यांच्या साहित्यावरील “मधुभारती” वेबिनार आणि सत्कार समारोहाचे यशस्वीरित्या समन्वयक म्हणून कार्य केले.

विश्वविद्यालय वेबसाईट – विश्वविद्यालय वेबसाईटच्या अद्ययावतीकरणाचे कार्य केले.

पुरस्कार –

- जनसंपर्क कार्यासाठी विशेष कार्य पुरस्कार मा. कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या शुभहस्ते स्थापना दिन कार्यक्रमात प्रदान करण्यात आला. 18.09.2020
- विदर्भ संशोधन मंडळातर्फे देण्यात येणारा सुरेश डोळके स्मृती संशोधन ग्रंथ पुरस्कार “ध्वनी व वक्रोक्ती – तुलनात्मक अध्ययन” या ग्रंथाला प्राप्त झाला. 07.02.2021
- अखिल भारतीय प्राच्यविद्या परिषदेतील प्रशंसनीय जनसंपर्क व प्रसिद्धी कार्यासाठी मा. कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या शुभहस्ते स्मृतिचिह्न देवून सत्कार करण्यात आला.

संशोधन प्रकल्प –

- “प्राचीन नगररचना विचाराची स्मार्ट सिटीसाठी उपादेयता” या विषयावरील संशोधनप्रकल्प पूर्ण करून विश्वविद्यालयात सादर केला.

अनुवाद प्रकल्प –

- महाकवी कालिदास समग्र वाङ्मयाच्या मराठी अनुवाद बृहद् प्रकल्पात मराठी अनुवादक म्हणून कार्य केले.

Department of Veda & Vyakarana

Establishment Year - 2000

Faculty - Vedavidya

Courses - M.A., M.Phil., Prakshastri, Shastri, Acharya & Vidya-varidhi etc. (Vaidik Literature & Vyakranashastra)

Dean - Prof. Vijaykumar C. G.

HoD - Dr. Harekrushna Agasti, Associate Professor

Asst. Professors - Dr. Shivaram Bhat, Dr. Jaywant Chaudhari
Shri.Kartik Bhagwat, Shri.Amit Bhargav

No. of pursuing Ph.D. Students - 11

Objectives -

- To study & research in ancient Vedic Literature
- To peruse interdisciplinary study & research between Vedic Literature & Modern Science
- To study & research in Vedangas.
- To peruse study of Vyakaranashastra in traditional Gurukul system.
- To inculcate, preserve and conserve the Shastras in new generation
- To propagate Sanskrit through Sanskrit Sambhashan Shibir

Research Focus

- To promote research on both Navya & Prachin Vyyakaran.
- To inspire students to pursue Ph.D on rare manuscripts of Sanskrit Vyakarana.
- Major research projects onVyakarana by faculty members.
- Arranging special lectures for Ph.D. Scholars by eminent scholars for quality research.
- To prepare e-resource of Shastra texts of Vyakarana.
- Promoting interdisciplinary research to achieve maximum utility of research.
- To organize National & International level Seminars, conferences & workshops to update the research knowledge of students in present scenario.

Department of Veda and Vyakarana

Online National Shastrarth Sabha 17 -18 July 2020

Department of Veda and Vyakaran Organized **Online National Shastrarth Sabha on Vyakaran Shastra** on 17 -18 July 2020. Prof. Shrinivas Verakhedi was the chairperson of the inauguration session. Every day four resource persons presented **Shastrarth** on various topics. More than 100 participants attended the program.

Date	Chairperson	Resource persons
17-07-20	Prof.K.Vishnu Namboodiri	Prof. K.VishnuNamboodiri Dr. Bilvesha SharmaDr. Rakesh Das Vidvan Shambhunath Bhat
18-07-20	Pro. Kamala Bharadwaj	Dr. Shivaram R. Bhat,Dr. Mahesh Bhat Dr. Priyavrat Mishra Vidvan Kartik Bhagwat

Akhyaatārtha Vicharah 20-08-2020

The Department of Veda and Vyakaran in collaboration with Vistaraseva Mandal of KKSU organized Online Shastrarth Sabha of eminent scholars on the topic Akhyaatārtha Vicharah on 20-08-2020 under Sanskrit Mahotsava. The Shastrarth Sabha was inaugurated by Hon'ble Vice-Chancellor of KKSU. The Shastrarth Sabha was presided over by Prof.B.V.Venkataramana, Karnataka Sanskrit University, Bengaluru on 20-08-2020.

Sl.No	Resource persons
1.	Prof. B. V. Venkataramana
2.	Vidvan Subrahmanya
3.	Dr. K. E. Shrivenkatanathan
4.	Vidvan R. Manikantan

Research meet

25 – 11 -2020

Department of Veda and Vyakarana organized Research meet on 25th of November 2020 headed by Prof. C.G.Vijayakumar. Six research students presented their current research developments and got guidance from the supervisors. Research students submitted their 6-month research report.

Value Added Course on Vakypadiyam of Bhartihari 1st April 2021 to 17th April 2021

The Value Added Course on Vakypadiyam of Bhartihari was organized from 1st April 2021 to 17th April 2021.

This course was inaugurated on 1st April in the presence of dignitaries. Hon'ble Vice Chancellor of the University Prof. Shrinivas Varkhedi was the chairperson of the program. In this program, Prof. K. E. Devanathan was present as the inaugural speaker. Also, Prof. K. V. Ramakrishnamacharyalu was the chief guest, and Dr. K. Vishnu Namboodiri, was present as the teacher of this course.

155 students from different parts of the country and abroad enrolled in this course and availed the benefit of this course for 2 hours daily for 17 days. In this karakaparichayam, karmakarakam, karanakarakam, kartrakarakam, kartari hetvadhikarah, sampradanakarakam, apadanakarakam, adhikaranakarakam, sheshadhikarah is structured as the syllabus. It was done by Vishnu Namboodiri.

The concluding program of this course was organized on 17th April 2021.

Teacher Achievements
Prof. C.G. Vijaya kumar
Students Awarded Ph.D degree - 01

Sl.No	Name of students	Subject	Topic	Date of award
01.	Sagar Kumar	Vyakaran	निघण्टुकोशके पर्यायवाची नाम पदों में अर्थ भन्नता समीक्षात्मक अध्ययन	24.08.2020

Dr. Harekrushna Agasti
Students Awarded Ph.D degree - 01

Sl.No	Name of students	Subject	Topic	Date of award
01.	Swati Dharme	Vyakaran	पाणिनीय व्याकरणातील संज्ञांचे विश्लेषणात्मक अध्ययन	30-06-2020

Courses designed/revised

Sl.No	Name of the Program	No.of courses modified	Remarks
01.	M.A Public Administration	16	Each course was modified with 20% sanskrit contents

Delivered lecture as Resource person

Sl.No	Theme of the Conference / Seminar	Topic	Level	Organised by	Date
01	अम्भोवादविमर्शः	Contribution of Pandit Madhusudan Ojha in Ambovadah	National	Shrishankar Shikshayatana, New Delhi	14-02-2021

Training/FDP

Sl.No	Name of the Course	Organised by	Duration	Sponsoring Agency
01	F.D.P on E-Content Design , Development and Delivery	IQAC , KKSU & Infilbnet Center, Gandhinagar	18 - 27 June 2020	KKSU

Dr. Jaywant Chaudhari

Books

पाणिनीय शिक्षा व समास प्रकरण	मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्र , क.का.सं.वि .रामटेक	978-93-85710-77-3
संज्ञा प्रकरण	मुक्त व दूरस्थ शिक्षण केंद्र, क.का.सं.वि .रामटेक	3-77-85710-93-978

Orientation/ Refresher/ Faculty Development / Training program Attended

15 days Sharadalipi Workshop	Vyoma linguistic labs Foundation	03-04-2020 to 18-04-2020	Vyoma linguistic labs Foundation
Faculty development program on "Managing online classes and co-creating MOOCs: 2. O"	Ramanujan College University of Delhi. 2019-20	18-05-2020 to 03-05-2020	MHRD Pandit Madan Mohan Malviya National Mission on teachers and teaching
One week International faculty development program on "Technology-assisted teaching and virtual learning through ICT tools"	Department of Physics S P V R Degree and PG College Badvel Kadapa Andhra Pradesh. 2019-20	25-05-2020 To 30-05-2020	UGC
Faculty development program on Artificial intelligence in Classroom Teaching	Department of Science of JVM Degree College	6th June 2020	Department of Science of JVM Degree College
Two-week National level online faculty development program on "E-content design development and delivery"	KKSU RAMTEK 2020-21	18-06-2020 To 27-06-2020	IQAC KKSU in Association with infibnet center Gandhinagar
One week online National workshop on digitization and development of e-Resources for Sanskrit	School of Sanskrit and Indic studies Jawaharlal Nehru University and department of Sanskrit University of Delhi	27-06-2020 To 02-07-2020	School of Sanskrit and Indic studies JNU and Dep. of Sanskrit University of Delhi
Faculty development program on design and development of self-learning material in the spirit of UGC regulation 2017	JNU	13-09-2020- To 23-09-2020	JNU

Kartik Bhagwat

Award

Name of the Award	Name of Awardees Academic Body	level	Date
Indian Researcher Award 2021	International Research Association, England, United Kingdom.	International	19-Sep-2021

Chapters Published in Books

Book Title	Chapter	Publication	ISBN	Year
M. A. saṃskṛtam prathamasaṅgraham, dvitīyaṃ prāśnapatram vyākaraṇam - 2	III Chapter	Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek and New Bharatiya Book Corporation	978-93-85710-81-0	2021

Published Research Articles

Article Name	Publication Title	Reference Volume	Impact Factor	Online Link
Samkhyāvicāraḥ	Dhīmahī Chinmaya International Foundation Shodha Sansthan	ISSN: 0976-3066, 2020, XI Volume Pg:258 to 263		http://192.168.1.168:8082/xmlui/handle/123456789/600

Research Papers Presented in Conferences

Paper Title	Conference topic	Organizer	Date
Implementation of National Education Policy (NEP) 2020 for Teacher Education in Vyakarana	Implementation of National Education Policy (NEP) 2020 for Teacher Education.	Department of Education and Vidyabharati Uchcha Shikshan Sansthan.	25 February 2021

FDP/FIP

Program Title	Organizer	Duration
Interdisciplinary Refresher course / Faculty Development Program for “Advanced Research Methodology Tools and Techniques”	Teaching Learning Centre Ramanujan College University of Delhi. Sponsored by Ministry of Human Resource Development Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching.	30.01.2021-14.02.2021 (2 weeks)
E-Content Design, Development, and Delivery	Internal Quality Assurance cell, Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek in association with INFLIBNET CENTER (Gandhinagar)	18.06.2020-27.06.2020 (10 days)

Training Programs

Program Title	Organizer	Duration
Three Month Online Skill Development Certificate Course on Application of Digital Tools in Teaching & Learning Indian Languages	Matreyi College (University of Delhi), India, in collaboration with School of Indic Studies (Institute of Advanced Sciences), USA.	17.4.2021 – 31.7.2021 (3 Months)
Value-added course on vākyapadīya of bhartṛhari - sādhanasamuddeśaḥ	Kavikulaguru Kalidas Sanskrit Vishvavidyalaya, Ramtek, and Karnataka Sanskrit University Bangalore	01.04.2021-16.04.2021 (16 days)

Workshops

Workshop Title	Organizer	Sponsor	Duration
National Shaastric Modelling Workshop	MIT School of Vedic Sciences	MIT-ADT University, Pune	15.2.2021-29.10.2021
One Day National Training Workshop on Human Rights	K.K.S.U. Ramtek	K.K.S.U. Ramtek	22 FEB 2021

Induction Programs

Program Title	Organizer	Duration
Induction/ Orientation Program for “Faculty in Universities/ Colleges/ institutes of higher Education”	Teaching Learning Centre Ramanujan College University of Delhi. Sponsored by Ministry of Human Resource Development Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching.	11.02.2021 – 13.03.2021 (4 Week)

Creation of ICT

Program	Title	Sponsor	ICTs resources link	Date of approval	No. of videos
OFDP	Google Classroom	KKSU, Ramtek and Sanskrit Shikshak Sangh, Delhi	https://youtu.be/t1zyXhuG1BE	02.11.2020	Playlist of 4 Videos

Invited Lectures

Program Title	Lecture Title	Organizer	Lectures	Duration
Online Workshop	Integrated Learning Management System's (ILMS) Modus Operandi	Department of Social Science, KKSU, Ramtek	1 lecture (University level)	15-05-2021
ākhyātārthaviṣayinī vākyārthasabhā (Sanskritamahotsava)	vaiyākaraṇanaye ākhyātārthaḥ	KKSU, Ramtek	1 lecture (National level)	21. 08. 2020

Amit Bhargava**Books**

<i>Vaidika Sūktam – I</i>	Open Distance Center, K.K.S.U. Ramtek	978-93-85710-80-3	April - 2021
---------------------------	---------------------------------------	-------------------	--------------

Published Papers

Title of the Article	Name of the Book	Published by	Year	ISSN/ ISBN no
<i>Śrautayāga Vimarśaḥ</i>	<i>Śodhaprajñā</i>	<i>Uttarākhaṇḍa Saṃskṛta Viśvavidyālaya Haridvāram</i>	2020	2347-9892

Guest Lectures

No	Topic	Invited by	Date
5.	<i>veduṣu dāna mahattvam</i>	<i>rāṣṭravādī lekhaka saṃgha</i>	25 April 2021
6.	Online contact class <i>śvetaketukathā</i>	Open distance center K.K.S.U. Ramtek	16 & 17 JANUARY 2021
7.	Online contact class <i>vaidika sūktā</i>	Open distance center K.K.S.U. Ramtek	02 JANUARY 2021
8.	Online contact class <i>vaidika devatā paricaya</i>	Open distance center K.K.S.U. Ramtek	12& 19 DEC 2020

Participation in international/national conference, seminar, symposium

Opportunities And Challenges in Higher Education: In the Light of New Education Policy – 2019	National Level	P.G. Department of Education, K.K.S.U, Ramtek	15 FEB 2020
---	----------------	---	-------------

Workshops

Name of the program	Level	Organised by	Date
National Shaastric Modelling Workshop.	National	MIT School of Vedic Science, MIT-ADT University, Loni Kalbhor, Pune	15.10.2021 – 29.10.2021 (2 weeks)
One Day National Training Workshop on Human Rights	National	KKSU, Ramtek	22 FEB 2021
One Week Digitization & Development of E-Resources for Sanskrit School of Sanskrit & Indic Studies.	National	J.N.U. & Department of Sanskrit University of Delhi	27 May – 02 June 2020

Training & F.D.P

Name of the program	Organized by	Date
Induction/ Orientation Program for “Faculty in Universities/ Colleges/ institutes of higher Education”	Teaching Learning Centre Ramanujan College University of Delhi. Sponsored by Ministry of Human Resource Development Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching.	11.02.2021 – 13.03.2021 (4 Week)
Two Week National Level Online Faculty Development Program on “E-Content Design, Development and Delivery”	Internal Quality Assurance cell, Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek in association with INFLIBNET CENTER (Gandhinagar)	18.06.20 – 27.06.20 (10 days)
one week faculty Development Program on “Frontier in Mechanical Engineering”	KKR & KSR INSTITUTE OF TECHNOLOGY AND SCINCES, K.I.T.S. Guntur	08/06/20 to 12/06/20 (1 Week)

Department of Veda and Vyakaran

Students of Participation - Competitions, programs, workshops, short term courses etc.

अनुक्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	वर्ग	स्पर्धांचे नाव	पारितोषक प्रकार	स्तर	आयोजकसंस्था
1.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	शलाका	प्रोत्साहन	राष्ट्रीय	काशी
2.	प्रसाद घोडके	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
3.	आकाश पाटिल	शास्त्री III वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
4.	संचिता पाठक	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
5.	अभिराम गदाधर	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	सहभाग	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
6.	अश्विनी बावने	प्रा.शा. II वर्ष	भाषण	तृतीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
7.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	भाषण	प्रथम	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
8.	मैथिली सिंह	प्रा.शा I वर्ष	फोटोग्राफी	सहभाग	राष्ट्रीय	चि.वि. बंगलोर
9.	अश्विनी बावने	प्रा.शा. II वर्ष	वक्तृत्व	तृतीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
10.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	निबन्धस्पर्धा	प्रथम	राज्यस्तरीय	गो.जो. महावि.
11.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	वाद विवाद स्पर्धा	तृतीय	राष्ट्रीय	वा.सं.वि.कैथल

12.	वेदांशी पटेल	प्रा.शा. I वर्ष	८ week course		NPTEL	MHRD
13.	प्रसाद घोडके	प्रा.शा. II वर्ष	प्रे. ग्रन्थाध्ययन परीक्षा	प्रथम	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
14.	अश्विनी बावने	प्रा.शा. II वर्ष	वक्तृत्व	द्वितीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
15.	चन्द्रशेखर मिश्रा	शा. I वर्ष	प्रे. ग्रन्थाध्ययन परीक्षा	द्वितीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
16.	मृणाल फाडनवीस	आचार्य II वर्ष	प्रे. ग्रन्थाध्ययन परीक्षा	द्वितीय	विश्वविद्यालय	क.का.सं.वि.
17.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	Indian students placement	सहभाग	राष्ट्रीय	MIT School of govt
18.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	स्वराज से आत्मनिर्भर भारत तक	सहभाग	राष्ट्रीय	A.U.R.O university
19.	संचिता पाठक	प्रा.शा. II वर्ष	स्वराज से आत्मनिर्भर भारत तक	सहभाग	राष्ट्रीय	A.U.R.O university
20.	सिमरन ठाकुर	शा. II वर्ष	व्याख्यान	सहभाग	राष्ट्रीय	गुजरात साहित्य अकादमी , गांधीनगर
21.	मैथिली सिंह	प्रा.शा. I वर्ष	१० day worksop	सहभाग	राष्ट्रीय	क.सं वि. बैंगलोर
22.	मैथिली सिंह	प्रा.शा. I वर्ष	Pess picese	सहभाग	राष्ट्रीय	चि. वि. बैंगलोर
23.	मैथिली सिंह	प्रा.शा. I वर्ष	Worksop			श्री. वि. महिला महावि.
24.	मैथिली सिंह	प्रा.शा I वर्ष	निबन्धस्पर्धा	सहभाग	राज्यस्तरीय	क.का.सं. वि.
25.	मैथिली सिंह	प्रा.शा I वर्ष	निबन्धस्पर्धा	सहभाग	अन्तर्राष्ट्रीय	आर्य प्रतिनिधि सभा अमेरिका

Department of Sanskrit Language & Literature

Establishment Year - 2000

Faculty - Sanskrit & other languages

Courses - 1. Agam Sanskrit, 2. Agam Prakrit),
3. B.A. Sanskrit (Visharad), 4 Shastri,
5. Acharya, 6. M.A., 7. M.Phil. 8 Vidyavaridhi
9. Ph.D., 10. D. Litt. (Sanskrit Literature &
Poetics)

Dean - Prof. Nanda Puri

HoD - Prof. Kavita Holey

Asst. Professors - Dr. Parag Joshi, Dr. Rajendra Jain

No. of pursuing Ph.D. Students - 7

Objectives -

- To study & peruse research in Ancient Sanskrit literature & language.
- To promote the interdisciplinary studies and research in Sanskrit literature & other languages.
- To promote Sanskrit to Sanskrit lovers & layman by perusing Agam & Visharad courses.
- To make available the basic courses of ancient Indian languages like Pali, Prakrit to students.
- To make available Certificate, Diploma in German, French etc. foreign languages for students.

Research Focus

- Contemporary Sanskrit Literature & Poetics
- Interdisciplinary Research
- Research paper publication of research scholar with guide
- Bimonthly one-day departmental Research Meet for Research Scholars.

Department of Sanskrit Language & Literature

A brief report of the various Programmes and events organised by the P.G.T.D. Sanskrit Language and Literature Department, in the Academic Session 2020-21, are as follows -

1. Kalidas Day Celebration:

Kalidas day celebration every year on first day of Aashadh to inculcate his poetic beauty and valuable teachings in the Society. In this academic year, the University had organised Kalidas day on 22nd June 2020 at Ramtek. On this occasion seven days Meghaduta Text Reading Workshop from 04th June to 20th June 2020 has been organised by the department. Dr. Nanda Puri was the main speaker of the workshop. She has delivered the speech on the relevance of Kalidas in today's world. She also threw light on the literature and writing of Kalidas. Hon'ble, Vice Chancellor, Shrinivas Varkhedi and the Dean of the faculty, Dr. Lalita Chandratre and the dean of the faculty Prakshastri, Shastri and Acharya students undertook group reading of Kalidas's Meghdootam. The valedictory ceremony of the workshop was organised on 22nd June 2020.

2. Gurupournima

Along with students and the staff, the University has celebrated Gurupournima on 05th July 2020 at Ramtek campus. Parkshastri, Shastri and Acharya students presented the honorary group song for the teachers. The programme was graced by the presence of professor, Dr. Nanda Puri and other professors and heads of the various departments. By offering the bouquet, and greeting cards students made the Sanskrit verse 'Taismai Shri Guruvei Namah!,' meaningful. The programme was conducted by the students of the department.

3. Sanskrit Week Celebration:

Sanskrit Mahotasava 2020

The grand opening of the Sanskrit Festival in the presence of Sanskrit devotees. Sanskrit Festival 2020, organized by the Extension Services Board of University was inaugurated on Monday, August 3, 2020, through Jio Meet platform.

Hon'able Governor of Maharashtra and Chancellor of the University Shri. Bhagat Singh Koshyari was present. Union Minister of Human Resource Development, Shri Ramesh Pokhariyalji, Minister of Higher and Technical Education, Maharashtra, Shri. Uday Samant were the chief guests. Former, Vice- Chancellor of Rashtriya Sanskrit Sansthan, Prof. Kutumbashastri was present as Saraswat Atithi. The editor of the Sambhashan Sandesh, Dr. Janardhan Hegde, Vice -Chancellor of the University Prof. Srinivas Varkhedi, Registrar Prof. Vijay Kumar, Shri. Kamal Joshi, Vice President, Jio Meet, Vice -Chancellors of the Universities of Maharashtra, All Deans of the University, Constitutional Officers were specially present.

4. National Online Faculty Development Program :

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University's (KKSU) IQAC and SWAYAM have organized Two Weeks National Level Online Faculty Development Program (FDP) in Association with INFLIBNET CENTRE (An Autonomous Inter-University Centre (IUC) of U.G.C. India), Gandhinagar on E-Content Design, Development & Delivery. The program was preferably for the faculty members of Sanskrit Universities/ Colleges, Education departments/colleges affiliated to Sanskrit Universities and Sanskrit Educational or Research Institutions throughout the Nation. The duration of the program was from 18th June to 27th June 2020.

The program had been inaugurated at the hands of **Prof. J.P. Singh Joorel**, Director, INFLIBNET Centre, Gandhinagar. , **Prof. Bhushan Patwardhan, Hon'ble Vice Chairman**, UGC was the **Keynote speaker**.

Inaugural of the program was started with the Vedic Chanting by Shri. Amit Bhargava. IQAC Director, Prof. Nanda Puri gave introductory remarks.

Participants were benefitted and had given training of E-Content designs, various tools of e-content development and its delivery in various technical sessions by resource persons. Moodle training is one of the most salient features of this FDP. All the participants successfully designed & uploaded various courses on MOODLE.

5. NAAC Preparation Workshop:

Internal Quality Assurance Cell has organised NAAC Cycle II workshop on 03rd July 2020 in order to make preparations and give responsibilities to the Teachers. Similarly the Sanskrit translation of Qualitative Matrix is one of the important task which needs to be accomplished responsibly. In this regard the department played important role as Prof. Nanda Puri was the Director of IQAC and Prof. Kavita was NAAC Coordinator whereas Prof. Parag Joshi and Dr. Rajendra Jain handled Criteria VI and IV respectively.

6. Marathi Language Conservation Fortnight

Marathi Language Conservation Fortnight was organized online through Google Meet Platform at Nagpur. Special lecture of Dr. Madan Kulkarni was organised where he emphasised on use of Marathi Language and This language should get Abhijat Language status.

7. Online Corona Poetry Seminar

Under the guidance of Hon'ble Vice- Chancellor, Prof. Srinivas Varkhedi and Dean of Faculty Prof. Nanda Puri, during Covid-19 lockdown, the department organized an international Kavisangam online on Corona on 25.04.2020 from 11.00 am to 1.00 pm. The program was presided over by the Vice- Chancellor, Prof. Srinivas Varkhedi and the program was inaugurated by Sanskrit Professor Madhav Deshpande from California. Total 45 Sanskrit poets had presented self-composed Sanskrit poems on epidemic Corona or about Corona. The online program was attended by about 300 participants. The program was coordinated by Dr. Parag Joshi and Dr. Rajendra Jain.

8. Teacher's Day

On Wednesday, 5th November 2020, a special program was organized on the occasion of Teachers' Day at Nagpur and Ramtek. The professors of the department observed everything planned by the students and gave proper guidance. At 4 pm, all the students invited all the departmental professors of the university to the greeting program and handed over bouquets and greeting cards. The program concluded with a mantra of unity.

9. Library Visit:

The department had organised a Library visit for newly admitted students in the month of July to make them aware and conscious about the variant available books. While visiting the library, Professors in the Department had introduced and explained about various books. Students have got a new experience of directly handling the books.

10. Academic Details of Department Faculty:

In the academic year 2020-21, all teachers have participated in various International, National and State level Seminar/Conferences and presented their research articles as mentioned by them in their PBAS (API) form. Of them, some details are as follow-

The Dean of the Faculty Dr.Nanda Puri had took charges as the director, IQAC. She has played vital role in achieving FM Radio Certificate of Excellence Award. 2020 and ISO 9001-2015. She has also received Model Teacher Award in the form of Appreciation letter from Hon'ble Vice Chancellor. She had published 2 books, 07 research papers published and 03 research papers presented during the year. 01 Ph.D. students had submitted research thesis and completed her work under her guidance. She was invited as resource person on 12 variant places to deliver the speech. She is presently working on two research projects.

Prof. Kavita S. Holey worked additionally on position of the Secretary of the Maharashtra State Kalidas Sadhana Puraskar Scrutiny Committee & Selection Committee. She had also worked as in-charge Director, Extension Services Board & Public Information Officer, Right to Information, in the university. As well as, She had taken charges as the Nagpur Campus Director & the Co-ordinator, IQAC, K.K.S.U, Ramtek. She has played vital role in achieving FM Radio Certificate of Excellence Award. 2020 and ISO 9001-2015. She had published 02 books and edited 23 books, 12 research papers published and 03 presented, 05 articles during the year. She presented 05 research papers in the year. 08 Ph.D. and 01 M.Phil. Students are working under her guidance. She was invited as resource person on variant places to deliver the speech. She is presently working on the two sanctioned research projects.

Dr. Parag Joshi, Assistant Professor assumed additional responsibility of Criterion Coordinator for VI criterion and Research Course work Coordinator. 13th March 2020 an interview was telecasted on National Television Channel. He has also received Vyasashri Award from Maharshi Vyas Dev Rashtriya Prachyavidya Gavesha Kendra Orissa. He has received Leadership and Entrepreneurship award for Samagra Kalidas Literature publication. He has published 02 books, 04 research papers & articles during the year and presented 04 research articles in the year. He was invited as resource person on 10 variant places to deliver the speech. He has contributed in developing LOCF police for Sanskrit.

Dr. Rajendra C. Jain, Assistant Professor, was working as a research course coordinator for Ph.D and M.Phil and University SWAYAM coordinator also the responsibility of TCSION Classroom learning officer. He have 02 research papers during the year. He presented 02 research papers in the year. He has handled Criteria III for NAAC cycle II.

All teachers of the Department had performed all examination related duties like Centre officer, Valuation Officer, Paper Setter, Moderators etc. Other than this, regular teaching activities related to the students performed by all on time.

Students Achievements:- Awards & Prizes:

Students of the Dept. have got motivation and proper guidance for various events and competitions by the Departmental Teachers. They have achieved Awards & Prizes as mentioned below in different events.

1. Degrees and Gold Medals

In the ninth convocation ceremony Miss Sayali Peshwe has achieved highest 07 Gold Medal at MA level. In BA Visharad Bhama Menon has received Gold Medal. Similarly, Miss Vaishnavi Patil and Manjiri Vaidya got PhD degree, under the supervision of Dr. Parag Joshi and Prof. Nanda Puri respectively. Dr. Pallavi Kawale has also received Ph.D degree in the same convocation ceremony.

2. Sanskrit Week Competition Participation:

Students have participated in the Sanskrit week program organised by Extension Services of Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University.

3. Spoken Sanskrit Class:

Sanskrit Spoken Classes organised from 26.06.2020 to 01.07.2020 organised by Waranga Campus of KKSU and Sanskrit Bharati Nagpur.

4. National Quiz Competition

Late Mandangopal Mundada Arts and Commerce College Chandur Railway has organised National Quiz Competition in which Department's student Miss Amruta Aawale has participated. Sanskrit Questionnaire series was the name of the Competition.

5. All India Pranayama Questionnaire –

Mrinalini Deshpande of the department was awarded a certificate for her outstanding performance in the "All India Pranayama Questionnaire" organized by Chaitanya Yoga and Vedanta Foundation, New Delhi on 05/09/2020.

6. Lokmanya Tilak Questionnaire –

The quiz was organized by the Marathi Department at CP and Berar College, Nagpur. Mrinalini Deshpande, a student of the department participated in this quiz and received a certificate of encouragement.

7. Online NEP Quiz Contest

In NEP Quiz department's Komal Kishor Girade and Rutuja Patil, these two students have participated in My NEP Quiz contest. They have received My NEP Ambassador certificate.

8. Sanskrit Gyan Deepika Questionnaire –

Mrinalini Deshpande, a student of the department, spontaneously participated in the virtual quiz "Sanskrit Gyan Deepika Questionnaire" jointly organized by S.N. Arts D.J. Malpani and B.N. Sarda Science College and received a certificate of encouragement. Amrita Awale also received a certificate.

9. International Video Making Competition

Sanskrit Bharati USA has organised Video making competition in which creative thinkers group of the university has participated in the competition and Departments students Jinendra Bhilwade and Amruta Barbadikar has participated.

10. Indian Culture Competition

Vivekananda Kendra Kanyakumari Sanstha Nagpur has organised Indian Culture Examination . Total 15 students have participated in the competition.

11. Tirupati Talent Festival

From March 2020, due to Covid 19 National Sanskrit University has not organised Talent Festival. Students of the University participate in this festival and achieve success.

12. Covid 19 Pandemic

From March 2020 to June 2020 when the situation was tense and people from different sections of the society needed help department actively participated in creation awareness among people and students have also played important role among them department student Ganesh Chandanbatwe showed active participation.

* * *

Department of Bhartiya Darshan

Establishment Year - 2000

Faculty - Indian Religion, Philosophy & Culture

Courses - Sammnita Shstri (B.A. Honors Darshan)
Aacharya Darshan (M.A. Honors Darshan),
M.Phil., Ph.D. Philosophy, Certificate Course in
Adwait Vedanta, Certificate Course in Vedantsar.

Dean - Prof. Madhusudan Penna

HoD - Dr. Kalapini Agasti, Associate Professor

No. of pursuing Ph.D. Students - 07

Objectives -

- To study the facts of Ancient Indian Religion
- To study & peruse research of the tradition of Indian Darshan
- To peruse comparative study of Indian & other religions
- To study comparatively Indian & Western philosophy & major Works

Research Focus

- To organize research based programs to enable students to contribute to quality research.
- Research projects are proposed under RUSA
- Research carried through Dept. in Indian Philosophy in general and Vedanta, Samkhya-Yoga Philosophy in particular.

Department of Bhartiya Darshan

Report of the programs conducted by the department is as follows.

- **Mithyatvavimarsh**

Date - 12.08.2020

Under the Sanskrit Festival the Department, organized a special lecture by Dr. P. Vinay's. Moreover, for his dissertation 'Mithyatvavimarsh:', he was honoured with the title D.Lit by the Indian Department of Indian Introductory remarks were given by Dean of Faculty of Indian Philosophy Prof. Madhusudan Penna. The program was presided over by Hon'ble Vice Chancellor Prof. Shrinivas Varakhedi. He spoke on the importance of science. Apart from this, an initiative called 'Utkarsh' was also launched by the university in this program. In this initiative, new professors of the university will teach various Shastra texts online.

The keynote speaker of the program was Dr. P. Vinay gave a brief description on his subject of falsehood as a dual philosophy. Prof. Kalapini Agasti thanked the audience. The program was organized and conducted by Dr. Dheeraj Kumar Pandey.

- **Madhwacharya Jayanti-**

Date- 26.10.2020

Madhwacharya Jayanti program on 26.10.2020 at 12.30 in the morning under Acharya Bharti initiative. Acharya Narayan Pujar of Ved Vedanta Department of Tirupati Central Sanskrit University, delivered the keynote address. The event was presided over by Prof. Shrinivas Varakhedi, The event was attended by a total of 35 people including the students of the university.

- **Madhubharati program** – Date -29 October to 3 November 2020.

Inauguration Ceremony-

Dean of Indian Religion, Philosophy and Culture and Sanskrit Mahakavi Prof. Madhusudan Penna received the Sahitya Akademi Award for his Sanskrit Mahakavya "Pragyachakshusham". Prof. Penna has made a name for himself in the literary world, and his honors and awards have enriched the university textbook.

Department of Indian Philosophy and Sanndhi Purvachatra Sanghatana has jointly organized a six-day Madhubharati National Webinar based on Prof. Madhusudan Penna's literary work on. 29 October to 3 November 2020. Madhubharati webinar inaugurated on 29th October 2020, Thursday 11 a.m. The inaugural function was presided over by the Vice Chancellor of the University Prof. Shrinivas Varakhedi. Mahamahopadhyay, the great scholar of Sanskrit, Prof Satyavrat Shastri and Vedantashiromani, Gyanbhaskar Prof. K. Ramanujacharya was present. Satkaramurthy Prof. Madhusudan Penna and Registrar Prof. Vijaykumar had a special presence.

The program started with Mangalacharan performed by Amit Bhargava's vedic Mantra and Dr. Manjiri Vaidya presented the mangalacharan from the book Madhuradvaitasiddhi in a melodious tone. Introductory remark was given by the Head of Department and Madhubharati Coordinator Dr. Kalapini Agasti.

The first Jnanpith award winner of Sanskrit language, Prof. Satyavrat Shastri said, "Prof. Penna's poetry attracts the well-wishers and as he himself is a poet and a benefactor, his poetry delights the audience. Prof. Shastri also blessed him with the Jnanpith award.

On this occasion, the head of Maharshi Vedavyas Pratishthan, Shri Govinddev Giri Maharaj also addressed the gathering and Congratulated Prof. Penna.

Prof. Madhusudan Penna reviewed his literary career. Expressed Thanks to Gulabrao Maharaj for his grace.

In his presidential address, Vice Chancellor Prof. Shrinivas Varakhedi said, This is my Saubhagyam to be present here. Prof. Penna's poetry has there is curvature in his poetry, it is not in his nature, even though there is sound in his poetry, his eloquence is simple.

The program was conducted by Dr. Renuka Karandikar and vote of thanks given by Renuka Bokare and Shraddha Upadhyay presented Pasayadan translated by Prof. Penna. The event was attended by all the department heads, professors, administrative officers, researchers, students, of the university. President of Ramtek Taluka Journalists Association Shri. Trilokji Meher, President of Ramtek Rural Journalists Association were also present.

Technical assistance for this program was provided by Shri. Rajivaranjan Mishra, Mithilesh Bhakre, and Srinivas J

Acharya Swami Bhadresh Dasji

In the virtual closing program of Madhubharati National Webinar, Acharya Bhadresh Das Swamiji was present as the chief guest. Prof. Penna wrote independent epics and short stories, but he also contributed a lot to Sanskrit literature through translation, editing and interpretation. Prof. Penna is truly "Acharya" as his poetry is special because he is constantly studying, researching and writing along with teaching.

Madhubharati Lectures -

In collaboration with the Department of Indian Philosophy and the Sannidhi Alumni Association, Prof. A six-day 'Madhubharati National Webinar' based on the literary works of Prof. Madhusudan Penna held between 29 October and 3 November 2020. In the six-day national seminar on "Madhubharati", all the literary works of Acharya Penna were discussed by eminent scholars from India. It included 2 epics, 7 short poems, texts on Vedanta, justice, grammar and Telugu, English and Marathi translations.

Madhubharati's specialty is many ancient Sanskrit scholars were present to bless Prof. Penna. Prof. Satyavrat Shastri, Guruvarya Prof. Kandadai Ramanujacharya, Prof.

Nilakanthan, Prof. Muralimadhavan, Prof. Rangaramanujacharya, Prof. Acharya Penna was blessed by Muralidhar Sharma.

Dr. Dinesh Rasal reviewed the Vedanta texts. English translations of important Vedanta texts are useful and useful for Vedanta scholars, Prof. Penna said that the choice made by the Maharaja himself was a sign of his blessing. Prof J. Srinivas, in consultation with the English, Telugu and Marathi translations of Mahakavi. He said that the translation is not just of words but of basic philosophical ideas. The study of translation is based on a variety of practical and experimental interpretations for scholars to understand the text, and logic should be a good example of this. Neelkanthan, Director, Sanskrit Academy, Hyderabad, Prof. Narasingrao, Acharya Leena Rastogi etc. were gracing the occasion.

- **The Gita Jayanti Festival Date - 19/12/2020 to 25/12/2020**

The Gita Jayanti Festival was organized with great enthusiasm from 19/12/2020 to 25/12/2020 under the initiative by the Indian Philosophy Department, the attempts were made to make the festival public through three types of events. The following events were mainly held in it.

1) Srimadbhagavad Gita Workshop -

In the village of Ramtek, the headquarters of Kavikulguru kalidas Sanskrit University.

1. Samarth Vidyalaya. 2. Adarsh Vidyalaya, 3. Nandivardhana Vidyalaya 4. Tai Golwalkar Mahavidyalaya 5. Shri Ram Vidyalaya

Shrimadbhagavad Gita workshop was conducted by visiting six major schools. At the beginning of the workshop, some pranayamas were taught for the first 10 minutes of covid (19 to prevent and increase concentration) and yoga was practiced.

Students were motivated to learn. At the end, 10 local people of Ramtek gave their remark about the event, happy to say that about 800 students have benefited from this entire program.

Youth day program Date - January 12, 2021

The Youth Day was organized on 12th January 2021. This special program was organized at Rashtriya Adarsh Mahavidyalaya at Ramtek where Shraddha Upadhyay and Mithilesh Bhakre informed the students about Swami Vivekananda's thoughts and various types of daily yoga practice. A total of 150 students and 15 teachers attended the event. Appreciating the nature of the program, the headmaster of the school expressed special thanks to the organizers.

- **Gitasudha Closing Program - Date 25-02-2021**

Geetasudha Samapan program was held on 25-02-2021 at 3 pm. More than 250 people happily attended the event. The event was organized by the Department of Indian Philosophy. This initiative was carried out continuously from 1st June 2020 to 10th February

2021. Students attending the free online class of the entire session, shared their experiences in the program. The keynote speaker of this program was Dr. Vishwas from Mangalore, Karnataka. Swami Vijnananand Saraswatatithi, All India Vice President of Vishwa Hindu Parishad and Founder President of Vishwa Hindu Parishad USA was present to bless the event. The beginning of this program was performed with Vedic Mangalacharan. After that, the head of the Indian philosophy department, Dr. Kalapini Agasti introduced the Gitasudha class and informed the audience about the initiative. The students then shared their experiences with the class. Some students presented the twelfth chapter of the Bhagavad Gita as a series.

- **Prasthan Trayee Bhashya Recitatin Program** Date - 16-05-2021

The event was organized in three parts. The students were given a part of the commentary of Upanishad Prasthan i.e. Ishavasya Upanishad. Read by Dheeraj Kumar Pandey and Chinmay Munje. A part of the Adhyasabhasya of Brahmasutra Shankarbhasha. Prof. Madhusudan Penna and Parikshit Zodekar, followed by Shri Srinivas Jammalmadka and Swaminarayan Joshi. The program was organized to introduce the students to the original text while maintaining the tradition of reading. The event was attended by over 40 people.

- **Reflections on Indian Philosophy 15 Day Lecture Series** - Date - June 01 To June 15 2020

The Department of Indian Philosophy, organizes various lectures every year to guide students in the field of research. The fortnightly series of lectures was organized for all research students from all over India under the Research Bharati initiative of the Department of Indian Philosophy. Prof. Madhusudan Penna, Dean and Number of Cultures, gave a lecture on "Reflections on Indian Phylosophy". In this lecture series, Prof. Madhusudan Penna reviewed all the Indian philosophy sects and on the first day the general introduction of Indian philosophy to the last day all the Vedanta sects and Kashmir and Tantra Sampada were covered.

A special examination of the students was also conducted after the program. Students were not evaluated from it. In his special lecture, Prof. Srinivas Varkhedi introduced the Indian knowledge tradition and its features to the audience. Finally the students reported their participation through a series of questions and feedback. The event recieved with great enthusiasm.

Teachers Achievments –

Prof. Madhusudan Penna sir received these titals.

1. Shastra Ratnakar –By Tirumala Peetham,Telangana
2. Madhubharati –By KKSU

* * *

Dept. of Yogic Sciences & Holistic Health

Establishment year- 2019

Faculty - Faculty of Indian Religion, Philosophy and Culture

Courses offered by the Department - B.A. Yoagashastra, M.A.Yoagashastra, M.Sc. Yogic Sciences, P.G. Diploma in Yogic Sciences, M.Phil,Ph.D.

Dean- Prof. Dr. Madhusudan Penna (Proffessor)

Head of the Department - Prof. Kalapini Agasti(Professor)

Faculty Members- Mr. Mithilesh Bhakre

Ph.D. Working Students No. – 02

Vision

- Becoming a global and socially conscious center of excellence in Philosophy.
- Encouraging Interdisciplinary Study and Research in the branches of Indian Philosophy.
- Meeting the educational and cultural needs of the society by propagation of study of Indian Philosophy.
- Spreading the Knowledge in various branches of Sanskrit, Indology, Indian Philosophy, Indian culture etc.
- Organizing various co-curricular activities for better understanding of Indian Philosophy.

Mission

- The department aspires to be a global and socially conscious centre of excellence in the conservation, creation, advancement and dissemination of knowledge, equipped to take up challenges of the present age as change is taking place all around.
- The department promotes and fosters a culture of high-quality teaching, learning and research to serve the need of society by encouraging, generating and promoting excellence in research and extension activities.
- The department establishes synthesis between ancient Indian wisdom and modern scientific thought as per the need of today and tomorrow.
- The department develops and promotes a system of education based on Indian Philosophies, which aims at refining human sensitivities and perceptions in the Indic perspective.
- The department develops innovative methods of studies and experimentation and promote innovation, research and discovery in all Indian philosophies.
- The department encourages scientific research in various branches of Indian philosophies.

- It takes measures to collect, preserve and publish ancient manuscripts.
- The department explores the possibility of creating modules aimed at application of philosophical concepts in modern technologies.
- The department encourages students to gain knowledge in allied subjects.
- The department takes measures for the preservation of our cultural heritage, wisdom and values enshrined in various philosophies.

Report of the programs conducted by the department is as follows.

- **Vasantik Vaman Camp – Date- Feb-March-2020**

This Vasantik Vamana camp was organized by the Department of Yoga Science, on the Ramtek campus of the school. Under the guidance of Head of Department Dr. Kalapini Agasti, Assistant Professor Mithilesh Bhakre conducted the camp.

A total of 23 participants (Students and professors) participated in this camp. For the students of Nagpur campus of the university, arrangements were made at the local Anandalok Ayurveda Hospital, where 12 students performed vamaana.

This camp was conducted under the guidance of Ayurveda Doctor - Vaidya Dr. Viraj Gite of Anandalok Holistic Health and Panchkarma Center, Nagpur.

The camp was held in two sessions. (Ramtek campus)

First session: On 29/02/2020 7 a.m. to 9 p.m. Number of participants: 8	Season 2: On 14/03/2020 7 a.m. to 9 p.m. Number of participants: 15	Nagpur Session: Local Ayurveda Center Number of participants: 12
--	--	--

- **National Webinar on Health & Happiness, KKSU & Art of Living Foundation**
DATE- 23.05.2020

National Webinar on Health & Happiness, was organized by the Department of Yogic Science with Art of Living Foundation. Shri. Dinesh Kashikar, presented main lecture on Health & Happiness through Yogic Meditation. Hon.VC KKSU, Prof. Shrinivas Varkhedi also guided the gathering.

- **International Yoga Day – DATE- 21.06.2020**

International Yoga Day was organized by the Department of Yogic Science. Practical Demonstrations of Advance Yogasanas was also shown. After that the general International Yoga Day Protocol coupled with KKSU COVID19 Yoga Protocol, was taught & practiced by the participants as per the conduction of Mithilesh Bhakre.

Hon'ble Vice Chancellor Prof. Shrinivas Varakhedi, Dean. Prof. Madhusudan Penna, HoD. Dr. Kalapini Agasti, also guided the gathering.

The details of the offline and online classes organized on the occasion of International Yoga Day are as below:

अ.क्र.	स्थान	दिनांक	प्र शक्षकाचे नाव	सहभागींची संख्या
१	नागपुर	१९-०६ ते २१-०६	श्री. संजय खोंडे	१५०
२	पतंज ल योगपीठ, हरिद्वार	२१-०६	श्री. संजय खोंडे	२०००
३	दादा रामचंद बरखा सन्धु महा वद्यालय	२१-०६	श्री. संजय खोंडे	२६७
४	राजे धर्मराव वज्ञान महा वद्यालय, अहेरी (जि.गड चरोली)	२१-०६	श्री. संजय खोंडे	२००
५	२१ दिवस योगा वर्कशॉप	१-०६ ते २१-०६	म थलेश भाकरे	१५०+
६	२१ दिवस योगा वर्कशॉप	१-०६ ते २१-०६	रश्मि कुमत	१५०+
७	अशोक होटेल, आठ रस्ता चौक, नागपुर	१-०५ ते २१-०६	कल्पना भाकरे	२०+ (५ परिवार)
८	आनंदलोक हो लस्टिक हेल्थ सेंटर	१९-०६ ते २१-०६	कल्पना भाकरे	२५
९	योगा सेशनस	२१-०५ ते २१-०६	मीना मश्रा	३९
१०	जतेवार सभागृह, निवारा स्थान, नंदनवन	२५-०४ ते ०३-०५	पूजा देशपांडे	७२
११	योगा सेशनस	१९-०६ ते २१-०६	स्नेहल निकम	५०+ (१९ परिवार)
१२	योगा सेशनस	१-०६ ते २१-०६	सुषमा कांबळे	५४
१३	योगा सेशनस	१९-०६ ते २१-०६	पूर्वा वर्मा	८०+ (२१ परिवार)
१४	योगा सेशनस	११-०६ ते २१-०६	प्रयंका वैरागडे	३०+ (८ परिवार)
१५	योगा सेशनस	१९-०६ ते २१-०६	प्राजक्ता कुलकर्णी	३०+ (८ परिवार)
१६	योगा सेशनस	१-०६ ते २१-०६	अ भलाषा ससोदिया	२०+ (५ परिवार)
१७	योगा सेशनस	१९-०६ ते २१-०६	स चन खवसे	२०+ (५ परिवार)
१८	योगा सेशनस	१-०६ ते २१-०६	अंजू अग्रवाल	१०+ (२ परिवार)
१९	योगा सेशनस	१९-०६ ते २१-०६	रजनी सोरटे	५+
२०	योगा सेशनस	११-०६ ते २१-०६	दी पका पाटील	५+
२१	योगा सेशनस	११-०६ ते २१-०६	रेणुश्री बनसोड	५+

• **Yoga Family – Yoga Day 2020 – Event Response**

Yoga for family sessions were conducted, on the occasion of International Yoga Day 2020. Total 228 families joined for this event. Families from various districts of Maharashtra, like Akola, Amravati, Yavatmal, Thane, Mumbai, Chandrapur, Kolhapur, Pune, Sangli, Nanded, Gondia, Jalgaon, Nashik etc.. participated in this event.

More than 20 yoga teachers from Kalidas Sanskrit University Department of yoga, conducted these sessions for the families joined.

- **FYT – Certification Course in Foundation of Yoga Therapy**

- Course Name: **FYT – Foundation Course in Yoga Therapy**
- Duration: 1st Sept 2020 to 15th Sept 2020
- 15 Days | 30 Hours Course | 2 Hours Daily | No. of participants: 14

- **Sanskrit-Mahotsav – Yogah Karmasu Kaushalam – Program DATE- 16.08.2020**

Sanskrit Mahotsav 2020 – Yogah Karmasu Kaushalam, was organized by the Department of Yogic Science. Practical Demonstrations of Advance Yogasanas was also shown. Live advance asanas demo was coordinated by Asst.Prof. Mithilesh Bhakre. Dean. Prof. Madhusudan Penna, HoD. Dr.Kalapini Agasti, also guided the gathering.

- **FB Live Lecture Series - DATE – April, May, June 2020**

COVID19 Research Experts, Yoga-Health-Diet Experts, Counsellors & Heads of various Institutions, guided over the departmental Facebook page live, on the topic of developing immunity through various yogic measures, during current COVID crisis. This lecture series was highly appreciated.

Each session was viewed by more than 2000 people, Academically very useful for Yoga Students. Also non-academic people/ families also got benefitted with yoga practices knowledge for implementation in daily life.

- **10 Day Yoga Workshops 1 & 2 - DATE- 1st to 21st June, 2020**

10 Day Yoga Workshops 1 & 2, were organized by the Department of Yogic Science, Kavikulguru Kalidas Sanskrit University. Various yogic practices related to Yogasanas, Shuddhikriyas, Postural Allignment, Breathing techniques were taught & demonstrated to the participants over 10 days in each workshop. Mr Mithilesh Bhakre & Asst.Prof. Rashmi Kumat, conducted these sessions online.

- **COVID19 - Online Counseling center setup**

Online Counseling Center for finding solutions for COVID 19 related issues was set up by the department of Yogic Science and Holistic Health. The Center lauched by Hon'ble VC of KKSU on. This Center worked for any health problem during and after covid pandemic. Team of six counsellor work hard to help people. 1. Dr. Vishvas mandlik, 2. Yoagacharya Bharat Gupta,3. Mrs. Sujata Dravyakar, 4. Shri Mithilesh Bhakare, 5. Rashmi Jain, 6. Dr. Sanjay Gawali were the part of the team.

COVID19 Yoga Protocol Launched –

COVID19 YOGA Protocol designed by the committee of experts. COVID19 YOGA Protocol-Videos e-content creation, collection, uploading activities were carried out. Covid-19 yoga protocol for immunity boosting for self care during covid-19 crisis, was designed with the inclusion of various yogic practices like soap my vyayam for respiratory system chest expansion exercises are seen as complementary stretching and relaxing practices Mudra practices respiratory tract respiratory system cleansing and strengthening yogic practices and Pranam Pranayam are practices. The practice of yoga-nidra was also included.

- **Induction Program – 2020-21 Students - DATE – 23rd Nov to 03rd Dec, 2020**

Newly admitted MA, MSc & PG Diploma students of Semester 1, were provided with this foundation induction program to create a good foundation about basics of Yogic Philosophy, Diet, Anatomy & Physiology.

Departmental Experts, Dean Prof. Madhusudan Penna, HoD. Dr.Kalapini Agasti, Dr.Renuka Karandikar, Mr.Mithilesh Bhakre, Mr. Gaurav Kadlag. Asst. Prof. Sonali Hadke, Manali Kane conducted various sessions.

Hon VC Prof. Shrinivas Varkhedi guided newly admitted students, on the conclusion day, 03 Dec, of this induction program. Online MCQ test was also conducted, at the end of the program.

* * *

Department of Vedanga Jyotisha

Establishment Year - 2009

Faculty - Ancient Indian Sciences & Humanities

Courses - M.A., M.Phil., Ph.D. Vedanga Jyotisha & Vastushastra

Dean - Prof. Krishnakumar Pandeya

HoD - Dr. Dinakar Marathe, Asst. Professor

Asst. Professor - Dr. Prasad Gokhale

No. of pursuing Ph.D. Students - 08

Objectives -

- Comparative study between Ancient Indian Sciences & Modern Science
- To establish Vedanga Jyotisha as a authentic Ancient Indian Shastra
- To remove the misconception about Jyotisha & Vastushastra in the mind of people.
- To revisit the ideas of ancient sciences in Vedic literature.
- To organize seminars, conferences for promote the contribution of Sanskrit literature to Humanities.

Research Focus –

1.Interdisciplinary Research

Following areas will be focused for research in next three years

- a. Vastu & Modern Architecture
- b. Siddhanta Jyotisha & Modern Astronomy
- c. Megha Garbha Lakshana & Modern rain fall prediction
- d. Medical Astrology & Ayurveda

2.Manuscript Editing

- a. Dept. will encourage research scholars to take manuscript editing as their topic in M.Phil. and Ph.D.
- b. Critical edition of text Jaimini Sutram with all commentaries through research scholars. (Research in progress)

Department of Vedang Jyotish

Programs Organized in the Academic Year 2020-2021

Jyotisa-Vastu Discussion Session - 2nd September, 2020

One-day 'Jyotish-Vaastu Discussion Session' organized by the Department of Vedanga Astrology, Department of Vastu Shastra and 'kṣitija'- Students' group University on 02 September 2020, IST 03 - 04:30 pm Research paper submitted. Total 63 people attended this session through online.

S.L	Names	Paper Topic
1	Mr. Pranav Mulle	Maṁdiravāstu kā Parīkṣaṇātmaka Adhyayana
2	Mrs. Kalyani D. Dahale	Importance of Vedic Education System in Modern Society
3	Mrs Rajasi Rajurkar	Bhūkampa Naisargika Āpattī Jayotiṣīya Vivecana

Aakash Darshan - 20th December, 2020

The Aakash darshan program was organized by the Department of Vedang Jyotish on 20th December, 2020 at 6.30 pm in NIT building, waranga Campus, Nagpur.

In this public had experienced a rare Jupiter Saturn conjunction. In this program 52 People enthusiastically Participated. Prof. Nanda Puri, Prof. Krishnakumar Pandey, Dr. Dinakar Marathe, Dr. Prasad Gokhale, Dr. Ashish J., Dr. Ambalika Shethiya, Mrs. Kalyani Dahle, Mr. Kartik Bhagvat and research scholars, Students and public participated in this event. Rupesh Goomas gave the technical support in this event.

1st Vakhyarth Sabha - 8th January 2021

The 1st Vakhyarth Sabha on Makara Sankranti parna Nirnay was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 1st January, 2021 at 3.00 pm through Zoom Meet App.

2nd Vakhyarth Sabha - 23rd January 2021

The 2nd Vakhyarth Sabha on Magha Mass, Magha Purnima and Graha Chara was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 23rd January, 2021 at 1.30 pm through Zoom Meet App.

Dr. Ashish J. was Master of ceremony; Invocation chanting was made by Mr. PranavMule. Introduction by Dr. Prasad Gokhale, he emphasized the importance of session. Dr. Dinkar Marathe presented the preface. The Dean, Prof. Krishnakumar Pandey explained the importance of the Magha Masa. And gave details of Magha Purnima and the Graha chara.

3rd Vakhyarth Sabha - 13th February, 2021

The 3rd Vakhyarth Sabha on Vasanta-Panchami was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 13th February, 2021 at 1.30 pm through Zoom Meet App.

In this Program Dr. Dinkar Marathe explained the importance of Vasant Panchami.

The Dean, Prof. Krishnakumar Pandey had presented his view on this topic as, Vasant Panchami is a very useful time for children to start learning and even those who are older can start new studies, acquisition of knowledge or activities on the occasion of Vasant Panchami. He also mentioned that * Neel Saraswati Stotra * should be recited.

4th Vakhyarth Sabha - 27th February, 2021

The 4th Vakhyarth Sabha on Mahashiv Ratri was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 27th February, 2021 at 1.30 pm through Zoom Meet App.

5th Vakhyarth Sabha - 20th March, 2021

The 5th Vakhyarth Sabha on Holikotsav was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre of on 20th March, 2021 at 12.30 pm through Zoom Meet App.

6th Vakhyarth Sabha - 3rd April, 2021

The 6th Vakhyarth Sabha on Gudi Padva was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 3rd April, 2021 at 1.30pm through Zoom Meet App.

7th Vakhyarth Sabha - 24th April, 2021

The 7th Vakhyarth Sabha on 'Nava-Samvatsar me Dvadasha Rashi ka Phal' was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 24th April, 2021 at 1.30 pm through Zoom Meet App.

8th Vakhyarth Sabha - 8th May, 2021

The 8th Vakhyarth Sabha on 'Akshaya-trutiya and Grahachar' was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 8th May, 2021 at 1.30 pm through Zoom Meet App.

9th Vakhyarth Sabha - 22nd May, 2021

The 9th Vakhyarth Sabha on 'Vaishaka Buddha Purnima and Graha Dvya Phal' was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 22nd May, 2021 at 1.30 pm through Zoom Meet App.

10th Vakhyarth Sabha - 5th June, 2021

The 10th Vakhyarth Sabha on Ganga Dashahara and Shani Jayanti Mahatva was organized by the Jyotish and Vastu Consultation Centre on 5th June, 2021 at 1. 30 pm through Zoom Meet App.

➤ Academic activities of teaching Faculty

Prof. Krishnakumar Pandey

- Invited Lectures - 5
- Research Article Published - 2
- Submitted Project - 1
- Dictionary of Vedic Astrology Technical Terms, sponsored by Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi, under Ashtadashi Scheme. Working as a Project Investigator.

Dr. Dinakar marathe

- Attended 3 National Level seminars
- Published 3 Research Articles
- Successfully completed the online 15 days FDP on online learning management system organised by Ramanujam college, Delhi Sponsored by UGC HRDC.
- Attended 2 weeks online Faculty development program organised by KKSU, Ramtek.

Dr. Prasad Gokhale

- Attended 3 National Level seminars
- Participated international Webinar on Sanskrit Research Methodology.
- Published 3 Research Articles
- Completed Two weeks Faculty Development Program on MANAGING ONLINE CLASSES AND CO-CREATING MOOCS:2.0
- Participated in S.A. Dange Memorial E-lecture Series
- Submitted Project -1
- Dictionary of Vedic Astrology Technical Terms, sponsored by Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi, under Ashtadashi Scheme. Working as a Project Co-Investigator.

Dr.Ashish J.

- One Research paper presented in conference. Advantage of implementing National Education Policy (NEP) 2020 in research.
- Attended Design, Develop and Deliver Online Course on 14.06.2021- 18.06.2021 (1 week)
- Attended Interdisciplinary Refresher course / Faculty Development Program for “Advanced Research Methodology Tools and Techniques” on 30.01.2021-14.02.2021 (2 week)
- Attended E-Content Design, Development and Delivery on 18.06.2020 – 27.06.2020 (10 days)
- Completed Two weeks Faculty Development Program on MANAGING ONLINE CLASSES AND CO-CREATING MOOCS:2.0
- Completed Technology Assisted Teaching and Virtual Learning through ICT tools.
- Attended induction program, Induction/ Orientation Program for “Faculty in Universities/ Colleges/ institutes of higher Education” 11.02.2021 –13.03.2021 (4 Week)
- Diploma in VastuShastra from Maharshi Panini Sanskrit Evam Vedic Vishwavidyalaya, Ujjain. With 89% in May 2021
- Received an Indian Researcher Award 2021, from International Research Association, England, United Kingdom.
- Published a research article titled ‘Dilation of Time Explained in Suryasiddhanta’ in International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology, ISSN: 2581- 9429, Volume10, Issue 2, October 2020, Pg:51-53
- Attended 2 workshop.

- Completed Training Program ‘Three Month Online Skill Development Certificate Course on Application of Digitaln Tools in Teaching & Learning Indian Languages’ 17.4.2021 – 31.7.2021(3 Months) Creation of ICT:
- O.B.S (Video making software) Sponsored KKSU, Ramtek and Sanskrit Shikshak Sangh, Delhi. 2-11-2020.

- **Students & Research Scholars** - Total Number of Students of the department in the academic year 2020-21 is 65 & Research scholars in the department at present are 8.
- **Research submitted** – Dr. Saroj pasari and Dr. Ambalika Sethiya submitted their Research thesis.
- **Courses run by the Department** – M.Phil. Vedang Jyotish, M.A. vedang Jyotish, M.A. –Jyotirvijnanam, B.A. Vedang Jyotish, Shastri, P.G. Diploma in Vedang Jyotish and Diploma in Vastushastra were the Courses run by the Department in the academic year 2020-21.

* * *

Department of Education

Establishment Year - 2008

Faculty - Education & Other Branches of Learning

Courses - M.Ed., M.Phil., Ph.D. Education

Dean - Prof. Lalita Chandratre

HoD - Dr. Kirti Sadar, Associate Professor

Asst. Professors - Dr. Hrushikesh Dalai, Dr. Amol Mandekar,
Dr. Rajashri Meshram,
Prof. Anagha Ambekar

No. of pursuing Ph.D. Students - 10

Objectives -

- To produce Sanskrit teachers & teacher in other subjects.
- To study & peruse research of the concept of ancient Indian education system, modern education system.
- To prepare Sanskrit education system relevant to modern age.
- To prepare courses as per the present need of education system.

Research Focus

- Paper presentation of research scholars in national & international conference.
- Publication of research papers of faculties.
- Participation of students, research scholars & faculties in Conference, Seminar & Workshops.

P. G. Dept. of Education, K.K.S.U., Ramtek, successfully organized following programs during the session 2020-21.

National Education Policy (NEP) 2020

Post graduate Department of Education in association with Vidyabharti Institute of Higher Education, India, organized Conference on 25.02.2021, the topic was "Implementation of National Education Policy (NEP) 2020" for Teacher Education. This event was conducted online on the above topic. The event was presided over by the Vice Chancellor of the University Hon'ble Prof. Srinivasa Varkhedi. The event was Conducted by the coordinator & HOD Dr. Kirti Sadar. The total number of participants present for the event was one hundred. The program was held under the Chairmanship of Hon'ble Vice Chancellor, Prof. Shrinivas Varkhedi, Registrar, Prof. C. G. Vijaykumar, Prof. Lalita Chandratre, Dr. Rajshree Meshram, Dr. Amol Mandekar, Dr. Hrushikesh Dalai as well as non-teaching staff and students were present during the conference.

Inaugural Ceremony of Adopted schools

Inaugural Ceremony of Adopted Rural School Zilla Parishad Primary School, Mansar and Zilla Parishad Primary School, Pindkapar for Physical and Education Development of the School done by Center for Outreach Program and Department of Postgraduate Education. Organized on 28.10.2021. The chief guest of this event was Adv. Ashish Jaiswal, MLA and Hon'ble Vice-Chancellor Prof. Srinivas Varkhedi, Registrar, Prof. Harekrishna Agasti, Dist. W. Members Satish Dongre, Sarpanch Yogeshwari Chokhandre, Shri Pradeep Bamnore, B.D. O. Sangita Tabhane, Group Education Officer, Dean Prof. Lalita Chandratre, Dr. Rajshree Meshram Head of Department, Prof. Kavita Hole, Prof. Puri Madam, Rajni Kuware Headmaster University Officers and teachers and above 150 Persons were present in the program.

* * *

Param Pujya Golwalkar Guruji Gurukulam

Year of Establishment :- Year of Est.- 2018

Academic Programs under the Gurukulam

Sr.no	Name of the Programs	Shastras*
1	Prakshastri (I and II years) (12 th)	All satiric introductory matters are included
2	Sammanita Shastri (Graduation)	Veda, Vyakaran, Sahitya, Vedanga Jyotish and Bharatiya Darshana.
3	Acharya (Post Graduation)	Veda, Vyakaran, Sahitya, Vedanga Jyotish and Bharatiya Darshana.

*Syllabus as decided by the University

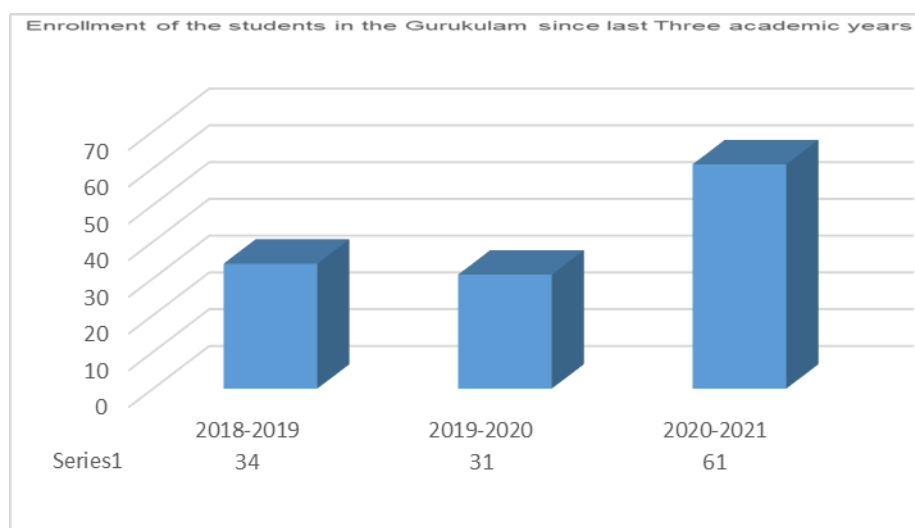
Motivation of Gurukulam:-

- Teaching Sanskrit through Sanskrit with very advancement teaching technologies. (LMS, Providing E-Content, Flip classroom methods etc)
- Knowledge of Shastric texts with Mathematics, English ICT , History, Economics etc.
- Aatmanirbhar Shastric Scholars
- Self-control
- Character building
- Social awareness
- Personality development
- Inculcating pure knowledge
- Preservation of knowledge and culture

P.P.G. Guruji Gurukulam 2020-21 Admitted Students List

		I		II		III		Grand Total		Total No of Students
Sr. No	Course Name	male	Female	male	Female	male	Female	Male	Female	
1	B.A (shastri) V. J	7	1	1	0	3	3	11	4	15
2	B.A.(Sahstri) Sahitya	7	3	0	0	1	11	8	14	22
3	B.A (shastri) Vedant	0	0	0	0	3	1	3	1	4
4	B.A (shastri) Darshan	0	5	2	0	0	0	2	5	7
5	B.A (vyakaran)	2	1	2	1	7	5	11	7	18
6	B.A (Veda)	6	0	3	0	0	0	9	0	9
7	Acharya (M.A) V.J	2	0	0	0	0	0	2	0	2
8	Acharya (M.A) SAHITYA	8	2	1	2	0	0	9	4	13
9	ACHARYA(M.A) DARSHAN	2	2	0	2	0	0	2	4	6
10	ACHARYA(M.A) Vyakarana	1	1	0	4	0	0	1	5	6
11	ACHARYA(M.A) VEDA	1	0	1	0	0	0	2	0	2
12	PRAKSHASTRI	2	8	4	8	0	0	6	16	22
13	Total	38	23	13	17	14	20	66	60	126

(Details are in Annexure -3 along with the Intake capacity Annexure -3(A))

Exemption in FEES

- All the Gurukulam students categories are 100% exemptions for tuition fees

Scholarships

To promote the Guru-Shishya - Parampara and traditional mode of Education University has taken a step to give scholarship to the students enrolled in the Gurukulam. University proposes to offers a scholarship for the student enrolled in the **Traditional** courses mentioned below.

- Prak shastri (12th) - 500/- Per Month
- Shastri (Graduation) – 750/- Per Month
- Acharya (Post Graduation-) – 1000/- Per Month
- Scholarship for the year 2020-2021 is under process

Members of Gurukulam Vyavasthapan Samiti

1) Prof Shinivas Varakhedi - VC, KKSU-	Chairman
2) Prof Vijay kumar Menon, C.G- Registrar KKSU	Member
3) Prof Madhusudhan Penna- Dean- KKSU-	Member
4) Dr Ramchandra Joshi- Finance and Account Officer,	Member
5) Prof Kavita Holey- Director, Ramtek Campus, KKSU,	Member
6) Dr Gayatri Vyas - Nagpur-	Member
7) Shri Shriram Lakhe- Nagpur-	Member
8) Acharya Jnanendra - Varanasi-	Member
9) Dr Raghavendra Bhat- Pradhanacharya, Gurukulam -	Member Secretary

The First meeting of Gurukulam Vyavasthapan Samaiti was held on 28th August, 2020 and minutes of the meeting and Action taken reports (after the meeting) are submitted to higher authorities through the email.

Name of the Appointed Assistant Professors Gurukulam

(Specially for Shatra teaching and encouragement for students in Traditional Knowledge systems**)

• Dr Raghavendra Bhat	–	Sahitya and Pradhanacharya
• Dr Ashsih J.	–	Jyotisha
• Dr Dhiraj Kumar Pandey	–	Darshana
• Shri Shrinivas J.	–	Darshana
• Shri Kartik Bhagwat	–	Vyakarana
• Shri Amit Kumar Bhargav	–	Veda
• Dr Shweta Sharma	–	English

*****Monthly reports of every individual teachers are reaching Office of Honorable Vice Chancellor, Registrar and Director Ramtek campus for necessary guidance and informations through the email***

Additional Responsibilities of Gurukulam Adhyapakas

Competitions:-To promote and encourage the competitive spirit among students, Gurukul plans Competitions in various skills.

Debate: To promote the vital issue of soft skills, the debate and group discussion, Gurukul timely organizes the debates on certain topics.

Number of Programme held in the year 2020-2021

▶ Dr Dhiraj Pandey	Dhishana (Sanskrit Club) (06 programmes)
▶ Dr Ashish J	i) Preparation for Shalakhya Granthapatha (01Programme) ii) Vidwatsaptapadinam (Walk with Scholar) (02 programmes)
▶ Shri. Kartik Bhawat	Spardha Preparation(other than Shalakhya) (02 programmes)
▶ Shri Amit Bhargav	All related Pooja and Special Days (Arhana) (05 programmes)
▶ Shri Shrinivas. J	(Shatraprabha)Vakhyartha Sabha (01 programme)
▶ Dr Shweta Sharma	Nivedita English Club (28 Programmes)

* * *

Outreach of Gurukulam: - उत्कर्षः –शास्त्राध्ययनोपक्रमः

To Teach and Train the students in various traditional Shashtras the “उत्कर्षः -शास्त्राध्ययनोपक्रमः” has begun by GURUKULAM with the kind Guidance of Honorable VC, Prof. Shrinivas Varakhedi ji and Prof Madhusudhan Penna Ji on 12th August, 2020. at 11.am.

- Prof Madhusudhan Penna – Mundakopanishat Bhashyam – On Sat, Sun (12-1pm)
- Dr Dhiraj Kumar Pandey- Sankhyatattva Kaumudi –Mon,Tue,Wed- (4pm -5pm)
- Shri Amit Bhargava – Rudrasthadhyayee Sayanabhashya –Mon,Wed,Fri (11-12)
- Shri Kartik Bhagwat – Bhattikavyam – Tue,Thu,Sat (10 -11 am)
- Dr Ashish J. – Brihajjatakam – Wed, Thu (3 – 4 pm)
- Shri Shrinivas Jammalamadaka – Nyayabodhini (Tarkasangrah)Sat, Sun – (4-5)
- Dr Shraddha Upadhye – Vidvanmanoranjini – (Vedantasarah)Tue, Fri (3-4 pm)

Memorandum of Understating (MoU)

IN guidance of Honourable Vice Chancellor and Chairman of Gurukulam Vyavasthapana Samiti the Memorandum of Understanding (MoU) was signed between Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University (KKSU) Mauda Road, Ramtek, District: Nagpur - 441 106 Maharashtra, India and BAPS Swaminarayan Sanskrit Mahavidyalay, BAPS Swaminarayan Mandir, Ta. Barvala, Dist. Botad Saranagpur, Pin - 382450 Gujarat, India regarding Academic Exchange between KKSU and Swami Narayana Mandir (**Annexure -8**), This shall be coordinated by Dr Raghavendra Bhat from the University. **Shri Shrinivas J is regularly teaching Nyaya Siddhanta Muktaavali (weekly two hours)**

Health & Safety

Nevertheless, it has well serving dispensary with First Aid and necessary medicines. We have appointed a Doctor who visits Gurukul and look after their health. In addition to this it is associated to a Hospital just 5 min away from Gurukul providing medical services for 24 Hours.Besides,.

Dr Anshuja Kimatkar has appointed as Medical Officer.

FUTURE PLANS

1. Teaching:
 - Teaching Traditional Shastras in more explored ways and with more visibilities.
 - Teaching Traditional Shastras through ICT
2. Shastric Training and Encouragement in Indian Traditional Knowledge Systems
 - Training for various national level competitions
 - Training for Various traditional Exams in different shatsras (Tenali, Kanchi, Kashi etc)
 - Training for Sanskrit, Yoga, English, Mathematics and other modern subjects
 - Personality Developments
 - Developments and Expertise in ICT matters.

* * *

Waranga Campus

Established – 13/03/2019

HoDs – 1. Prof. Krishnakumar Pandey (Dept. of Vedang Jyotish)
2. Prof. Kavita Holey (Dept. of Sanskrit Bhasha tatha Sahitya)
3. Dr. Kalapini Agasti Dept. of Bharatiya Darshan & Yoga

Deans - 1. Prof. Krishnakumar Pandey (Ancient Indian Sciences and Humanities)
2. Prof. Nanda Puri (Sanskrit & Other Languages)
3. Prof. Madhusudan Penna (Indian Religion, Philosophy & Culture)

Vision & mission -

- To blend traditions with modernity
- To attract scholars from outside India
- To make the land of Kalidasa a center for learning sanskrit language and kindered subjects establishing synthesis between ancient Indian wisdom and modern scientific knowledge
- Developing an International Research Center

Courses at Waranga Campus –

- Post Graduate Courses -
 - o MA Jyotirvigyan
 - o MA Sanskrit Multidisciplinary
 - o Msc Yogic Science
 - o Post Graduate Diploma in Vedang Jyotish
 - o Post Graduate Diploma in Yogic Sciences
- Under Graduate Courses -
 - o BA Visharad (Sanskrit)
- Diploma Course -
 - o Diploma In Vastushastra
 - o Diploma in Manuscriptology & Paliography
 - o Diploma in Agam Sanskrit
 - o Diploma in Prakrit Sanskrit

Teaching staff -

- Prof Nanda Puri – Dean
- Prof Madhusudan Penna – Dean
- Prof Krishnakumar Pandey – Dean
- Dr. Renuka Karandikar
- Dr. Ambalika Sethiya
- Sau. Mrudula Tapas
- Sau. Anjali Joshi
- Sau. Rohini Deshmukh
- Sau. Kalyani Dahale

Non Teaching staff -

- Sau . Madhuri Yewale – Suptd.
- Sau. Janhavi Deulgaonkar – Senior Clerk
- Ku. Meena Pujari – Junior Clerk
- Shri . Dilip Raut – Peon
- Shri Roshan Kunghatakar – Peon
- Ku . Pranali Thakare

Centers in Waranga Campus -

- Board of Extension Services
- Bharatratna P. V. Kane International Center for Indological Studies, Established in the year 2020

Services and Facilities -

- Seminar Hall
- Library
- Yoga Practical Hall
- Yoga Counseling
- Sanskrit Counseling
- Jyotish and Vastu Counseling

A brief report of the various Programmes and events organized by the Waranga Campus, KKSU in the academic session 2020-21, are as follows –

Dept. of Bharatiya Darshan & Yoga

1. Balarangbhumi Spardha -

Coordinator - Asst. Prof. Renuka Karandikar Date – 15/08/2020 Under this, many Sanskrit programs would have been organized in many schools. Total Participants – 225

2. Yogah Karmasu Kaushalam -Date - 16/08/2020 Total Participants – 200**3. Seven days yoga and related Sciences workshops -**

Date - 10/12/2020 to 17/12/2020

This “Yoga and related sciences (Ayurveda, Naturopathy, Reiki, Pranik, Acupressure)” workshop organized by Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Department of Yoga Shastra, Waranga Campus. Purpose - To impart honest knowledge of the subject to the students Fees – 200/- per person

Total Participants – 150 The keynote speaker –

1. Shree Devavrat Buit 2. Dr. Madhav Ashtikar 3. Dr. Vidya Lanjewar 4. Dr. Pradip Kulkarni Honorarium for speakers - 12000

4. Nrutyavishkar -

Coordinator - Prof. Krushnakumar Pandey and Prof. Kalapini Agasti Date - 22/08/2020

Astrology and Vastu Counseling Center of Vedang Jyotish Department organizes Jyotish Vakyaartha Sabha for scientific information about various festivals and celebrations in India and their moments.

Astrology and Vastu Counseling Center of Vedang Astrology Department organizes Jyotish Vakyaartha Sabha for scientific information about various festivals and celebrations in India and their moments.

The 1st Jyotish Vakyaartha Sabha was held on January 8, 2021 on the occasion of Makar Sankranti. Prominent speaker and program president Prof. Krishnakumar was Pandey. Conducted by Dr. Ambalika Sethia. Also all the faculty members of the department were present at the

meeting. Similarly - in 2020-2021, a total of 11 astrological sentence meetings were organized. 1st Jyotish Vakyaartha Sabha was held on 8TH January 2021, Makar Sankranti Utsav. Krishnakumar was Pandey. The meeting was conducted by Dr. Ambalika Sethia and all the faculty members of the department were present at the meeting. Similarly, in 2020-2021, a total of 11 Jyotish Vakyaartha Sabha were organized.

* * *

Open & Distance Learning

National Workshop on E-Learning Challenges and Opportunities

National Webinar on E-Learning: Challenges and Opportunities was organized on 15.05.2020 by Open and Distance Learning Centre in collaboration with the Department of Education. The program was conducted from 2:00 to 5:00 pm and was divided into 4 Sessions.

The first Inaugural session started with Vedic mantra Performed by Prof. Amit Bhargava. Introductory Speech of the program was given by Prof. Lalita Chandratre madam. The key note speaker of the program was Prof. Nita Inamdar, Head of Department, Manipal University, Manipal. Hon'ble Vice Chancellor of the University Prof. Srinivas Varkhedi delivered the Presidential Address. After this, in the second session, Mandar Bhanushe, Assistant Professor, University of Mumbai, as the speaker, gave a presentation on the topic 'MOOCm karoti Wachalam'. Assistant Prof. Pravin Kumar Sharma, MMDU, Ambala, Haryana provided information on topic 'Quiz And Making Podcasts'.

In the fourth session, Dr. P. Venkatsubramanain, gave presentation on topic- 'Sanskrit E-Learning Does One size Fits All? Case Studies And Examples'. The Webinar was attended by all the faculty, staff, students of the University, as well as over 2000 participants from different parts of India, enthusiastically participated and benefited from the event.

ODL Student Orientation Program

Orientation program for ODL students was conducted on 10.06.2020 by the Open Distance Learning Center. The program included students admitted in courses of M.A. Yogashashtra and M.A. Sanskrit. (Jan. Batch Sem II)

7 Days National Workshop on Yoga and Holistic Health

The National Workshop on 'Yoga and Holistic Health' was organized online from 10th to 16th June concluded on Wednesday 16th June.

The workshop was jointly organized by the Center for Open and Distance Learning, Department of Sports and Physical Education, Rashtrasant Tukdoji Maharaj Nagpur University, Shri Binjani Nagar College, Nagpur, Priyadarshini Mahila Mahavidyalaya, Wardha and Nabira College, Katol. The workshop was inaugurated by Rashtrasant Tukdoji Maharaj Nagpur University's Pro Vice-Chancellor Dr. Sanjay Dudhe. Kavikulguru Kalidas Sanskrit University's registrar Dr. C. J. Vijay Kumar was the chief guest. , Dronacharya Award winning University Senator Vijay Munishwar and University Sports and Physical Education Board Member Dr. Dhananjay Velukar was present.

ODL Student Meeting

Orientation program for ODL students was conducted on 19.09.2020 at 5.30 pm by the Open Distance Learning Center. The program included students admitted in courses of M.A. Yogashashtra and M.A. Sanskrit. (jan. Batch Sem II).

* * *

Department of Computer Science

Programs Organized in the Academic Year 2020-2021

- Department of computer science conducted Guest Lecture for the students on the date 29/08/2020, at 2.30pm to 3.30 pm . Dr. Dinakar Marathe , Head of Computer Department organized the program. The chief guest speaker of the program was Dr. Anil Kumar,CEO, Anuvaak Technologies Pvt. Ltd, Hyderabad. He gave special lecture on **“Introduction of Sanskrit Language Technology”**. Program Conducted through Google meet. It was attended by faculty member, parents and students. Mr. Nagaraju gave introductory remark while Mrs. Shital Kathoke conducted the session. Mrs.Archana Mahajan gave Vote of Thanks.
- Department of computer science conducted Orientation program for the students on the date 07/09/20. Dr. Dinakar Marathe, Head of Computer Department organized the program. The chief guest and speaker of the program was Mr. Pradeep M. Wasu, Director of CMSIT service, Nagpur. He gave special lecture on **“Job scope in technology field.”** Program Conducted through Google meet Platform. It was attended by faculty member, parents and students. Mr. Nagaraju gave introductory remark while Mrs. Shital Kathoke conducted the session. Mrs.Archana Mahajan gave Vote of Thanks.
- Department of computer science conducted the Webinar for the students on the date 05/06/21. The chief guest speaker of the program was Mr. Pankaj Pingate Senior Cyber Forensic Consultant. He gave special lecture on **“Cyber Security Awareness.”** Program Conducted through **You tube live**. It is attended by faculty members & more than 250 students participated in the webinar. The presidential speech was delivered by Prof. Shrinivasa Varkhedi, Vice Chancellor, KKSU Ramtek. Dr.Dinakar Marathe which is the convener of the program gave the welcome speech. Mr.Sachin Marke gave the introductory Profile reading of guest and at the last the vote of thanks gave by Mrs. Archana Mahajan.

* * *

Department of Commerce and Management

Under this department, we conducted three programs such as M.A., B.B.A. and B. Com (2021). We organized different programs are as follows:

Course of M.A. (Public Administration) Organizes Following Programmes in the year 2020-2021: -

- i) National Webinar on Skill Management in Civil Services (date; 11 June 2020) :- Resource person of the programme –
 - 1) Dr. Vinay Chandratre (Director Vibrance Consulting, Pune)
 - 2) Dr. Vijay Wagh (Director, Sheila Ratheja School of Business Management, Mumbai)Chairperson of the Programme – Hon’ble Prof. Shrinivasa Varkhedi (VC- KKSU, Ramtek)
Inaugurator of the programme – Hon’ble Prof. Shashikala Wanjari (VC- SNDT University, Mumbai)
- ii) Centre for Competitive Exam and Placement Cell Organizes Three Days Lecture Series (date: 22 – 24 Dec. 2020) with the Co-ordination of Department of Public Administration – In the Chairmanship of Hon’ble Prof. Shrinivasa Varkhedi (VC- KKSU, Ramtek)

Resource Persons of the Programmes –

- 1) Dr. Vinay Chandratre (Director Vibrance Consulting, Pune) – Subject: How to prepare Bio-Data and Interview Skills for Placement (Date – 22/12/2020)
 - 2) Dr. Avinash Shrikhande (HOD- Department of Civil Engineering, Training & Placement KITS, Ramtek)- Subject: Soft Skills for Placement (Date – 23/12/2020)
 - 3) Dr. Vitthal Mate (Soft Skills & Personality Development Trainer, Smart Finishing School, Nagpur) – Subject: Personality Development for Placement (Date – 24/12/2020)
- iii) Faculty of Education & Other Branches of Learning (Dept. of Public Administration) Organize a Five Days Online Faculty Development Programme for the Affiliated Colleges of B.A. in Civil Services (Date: 15-19 Sep. 2020)
 - iv) Centre for Competitive Exam Cell Organizes National Webinar on Preparation for Competitive Exams with the coordination of Department of Public Administration (date: 2 Dec. 2020) – In the chair of Hon’ble Prof. Shrinivasa Varkhedi (VC- KKSU, Ramtek)
Resource Person of the programme – Mr. Rishi Bisen –IRS (Joint Director in national Academy of Direct Taxes, Nagpur)
 - v) Department of M. A. Public Administration Students participated in 15 Days Conference organizing National Human Rights Commission, Delhi (date: 3 Feb. – 17 Feb. 2020) Students Name: Virendra Patle and Aadesh Kumar
 - vi) 26 Nov. 2020 - Department of Public Administration organizing the programme - reading of Constitution, in the occasion of Constitution Day,

Course of BBA organizes following Programmes in the year 2020-2021: -

1. Devanand Sir (Govt. D. ED College, Bhandara) conducted online workshop regarding LMS on dated 22/05/2021. Their topic includes E-Content, LMS, Creative Digital Teaching and learning.
2. Department of BBA has organized one-day webinar on dated 28/05/2021; -
 - i) “Google classroom, how to use google classroom technique for online classes” by Shailesh Tekade Sir (Govt. D. ED College, Bhandara).
 - ii) “To give practical knowledge about ILMS program”, conducted by Shyam Ruikar Sir (Shivaji Education Society Nagpur).

Department of Commerce & Management, KKSU, Ramtek Organize Programme under the MoU of, The Institute of Company Secretaries of India – New Delhi

Department: Department of Commerce & Management

Event: ICSI, Nagpur chapter is conducting a MEGA CAREER AWARENESS PROGRAMME

Venue: Ramtek campus (Online Mode)

Date: 24 July 2021

Attended by: Faculty members & Students.

No. of Participants: 110

Department of Commerce and Management, KKSU, Ramtek and The Institute of Company Secretaries of India, Nagpur chapter is conducting a MEGA CAREER AWARENESS PROGRAMME (date 24 July 2021) for the students. The Purpose of Conducting this event is to create awareness about the Company Secretaries (CS) Course amongst the Students and to develop high calibre professionals facilitating good Corporate Governance. The Chairperson of this programme is Prof. C. G. Vijaykumar (Registrar- KKSU) Ramtek, and the speakers of the programme are:

1) CS Khusboo Pasari	- Chairperson Nagpur Chapter of ICSI
2) CS Depti Joshi	- Nagpur Chapter of ICSI
3)CS Shantanu Jog	- Nagpur Chapter of ICSI
4) CS Rahul Makhvani	- Nagpur Chapter of ICSI

* * *

National Service Scheme

1. Essay Writing Competition

Department/Cell : NSS
Venue : Online
Date : 02 October 2020
Attended by : Students and Faculty members.
No. of Participants : 98 participants

Essay Writing Competition

National Service Scheme, Ek Bharat Shreshtha Bharat and Students Welfare Department have jointly conducted Essay Writing competition for students as part of Government of India's "Azadi Ka Amrut Mahotsav" Celebration.

Total 98 students have participated in this Essay Writing Competition. These students were from University Campus and Affiliated Colleges of University. The topics of this Essay Writing were as below.

1. India's 75 years of Independence and challenges.
2. Perspective of today's youth about India's 75 years of Independence.
3. Growing Importance of Sanskrit after Indian Independence

The medium of Essay Writing was given in four options; Sanskrit, Marathi, Hindi and English. Six students in total have been awarded in the competition.

2. International Nonviolence Day

Department/Cell : NSS
Venue : Online
Date : 02 October 2020
Attended by : Students and Faculty members.
No. of Participants : 100 participants

3. National Symposium

Department/Cell : NSS
Venue : Online
Date : 18.03.2021
Attended by : Students and Faculty members.
No. of Participants : 100 participants

4. Organ donation program

Department/Cell : NSS
Venue : Online
Date : 14-08-2020
Attended by : Students and Faculty members.
No. of Participants : 100 participants

5. National level Video making and Poster making competition

Department/Cell : NSS
Venue : Online
Date : 05.01.2021
Attended by : Students and Faculty members.
No. of Participants : 20

TOPICS FOR BOTH THE COMPETITIONS:

Youth for nation building according to Swami Vivekananda.

(स्वामी विवेकानंद जी के अनुसार राष्ट्रनिर्माण के लिए युवा ।)

2. Swami Vivekananda's thoughts on making India a world leader.

(भारत को विश्वगुरु बनाने के लिए स्वामी विवेकानंद जी के विचार।)

3. Swami Vivekananda's thoughts on 'Ideal Youth.'

('आदर्श युवा' विषय में स्वामी विवेकानंद जी के विचार ।)

6 National Youth Day

Department/Cell : NSS
Venue : Online
Date : 14.01.2021
Attended by : Students and Faculty members.
No. of Participants : 200 participants

7. Sarve Bhavantu Sukhinah

Department/Cell : NSS
Venue : Online
Date : 14.01.2021
Attended by : Students and Faculty members.
No. of Participants :

8. Students contribution in corona period.

The students of National Service Scheme have done special social service during the period of Corona, the students have done special work during the period of Corona in collaboration with the police personnel of Ramtek city. Together with the employees of the Police Department of Ramtek city, supported the employees of the Police Department to maintain order in the society and in Ramtek city, Similarly, the students also did the work of providing food grains to the poor families through the National Service Scheme. Similarly, the students also distributed the sanitizer of Moscow, in view of this work, Maharashtra State Higher and Tantra Education Minister Shri Uday Samant ji and Ramtek city police officers rewarded and honored the students of National Service Scheme.

* * *

Manuscript Resource Centre, Ramtek

Kavikulaguru kalidas Sanskrit University, Ramtek is a recognized Manuscript Resource Centre of National Mission for Manuscripts New Delhi since 2004. MRC seeks to develop a holistic approach in locating, documenting, protecting and making accessible the significant information of the manuscripts heritage of India. Some of the objectives of the centre are survey, data collection, documenting. The Centre has documented data of Manuscripts total 17,528 manuscripts covering Vidarbha and Marathvada region of Maharashtra till date and also conducted various programs under Manuscript Awareness Drive.

MoU has been renewed between Kavikulaguru kalidas Sanskrit university, Ramtek and National mission for Manuscripts, New Delhi on 13-07-2020. The National mission for Manuscripts, New Delhi has released Rs4.50 Lakhs as the 1st installment to the MRC Ramtek on 2015. MoU has been renewed again between Kavikulaguru kalidas Sanskrit university, Ramtek and National Mission for Manuscripts, New Delhi on 1st April 2022, it's up to March 2023.

The responsibilities of KKSU MRC are supervising and documenting and all manuscripts related activities such as surveys (Institutional as well as private collections and in other places where manuscripts exist in the area Vidarbha and Marathvada regions of the Maharashtra state.

Awareness Campaigns

Conduction of Manuscriptology & Paleography Diploma:

MRC has conducted university diploma designed on manuscriptology and Paleography under Manuscripts Awareness Programme during 2020-21 on various relevant topics like Importance of manuscripts, History of the Art of Writing and Writing material in Ancient India, Lower Criticism, Manuscript Conservation and Preservation, Importance of Manuscripts, Illustrated Manuscripts, Documentation of manuscripts. 5 students were admitted in the diploma program 2020-21.

Visit for Manuscripts Documentation:

MRC had already planned to visit on various institution, old temple trusts where manuscripts are already exist. But, due to the covid-19 pandemic situation, no cataloguers could reach to the documentation on planned sites. Now, after the pandemic situation, MRC has started documentation online & being reported online to NMM. During the year, NMM has published 143 manuscripts sent by the KKSU-MRC.

Planned for Conservation & Digitalization:

KKSU-MRC has also planned to conserve near about 3500 manuscripts from University library whereas, 14000 manuscripts are to be digitalized from surrounding institutes as early as possible.

We thank National Mission for Manuscripts New Delhi for its guidance and kind co operation for all these year.

* * *

Directorate of Student Welfare

Details of programs and competitions conducted by the Student Welfare Department in the year 2020-21.

1) Inspirational text reading program

A) Title of Program-Inspirational text reading program (S-2,Acharya & M.A Yoga)

The Book – द पॉवर ऑफ हेंबिट

An exam related to this was organized on 20th Aug.,2020 and 13 students were participated.

1st Position - कृपा जोशी; 2nd Position - मृणाल फडनवीस, प्राची पातोंडीकर

B) Title of Program - Inspirational text reading program (Shastri 3rd year)

The Book - सकारात्मक सोच की शक्ति

An exam related to this was organized on 20th Aug.,2020 and 14 students were participated.

1st Position - **Megha Hiranmanji Dahare**; 2nd Position - **Diksha Harichand Meharkule**

C) Title of Program - Inspirational text reading program (BBA & BCA)

The Book – जीत का जश्न

An exam related to this was organized on 20th Aug.,2020 and 15 students were participated.

1st Position - श्रद्धा झाडे, मयूरी दारोडे; 2nd Position- आभा कांबले

D) Title of Program- Inspirational text reading program (Prakshastri -2)

The Book – “अपनी आत्मशक्ति को पहचाने

An exam related to this was organized on 20th Aug.,2020 and 05 students were participated.

1st Position - प्रसाद घोडके 2nd Position - अश्विनी बावने

E) Title of Program- Inspirational text reading program (Public Administration)

The Book – “महानता का मार्गदर्शक

An exam related to this was organized on 20th Aug.,2020 and 10 students were participated.

1st Position - वीरेन्द्र पटले 2nd Position - अश्विनी गोपाल राहटे

F) Title of Program-Inspirational text reading program (Shastri 1st year)

The Book – “मुट्ठी मे तकदीर

An exam related to this was organized on 20th Aug.,2020 and 6 students were participated.

1st Position - Sudarshan Bhatiya 2nd Position - Chandrashekhar Mishra

2) My NEP Competition - मेरी शिक्षा मेरा भारत

The following competitions were organized in this regard.

A) Title of Program- Meme Making Competition (My NEP)

B) Title of Program-Quiz Competition (My NEP)

C) Title of Program-Short film Competition (My NEP)

D) Title of Program-2min. Speech Competition (My NEP)

E) Title of Program-Essay Competition (My NEP)

F) Title of Program-Letter to PM Competition (My NEP)

G) Title of Program-Poster making and Painting Competition (My NEP)

H) Title of Program Minimum 8 Tweet thread Competition (My NEP)

I) Title of Program- Digital Poster Making Competition (My NEP)

3) Declamation Competition (Bhashan Spardha)

Speech competition was organized on 26/09/2020 by the Student Welfare Department of the University, for enhancing speech skills and knowledge of students. The theme of this competition was: Sanskrit Scholars born in Maharashtra, during Nineteenth Century.

15 students from all the courses of the university participated in this competition with great enthusiasm. They introduced the twentieth century scholars, their contribution to Sanskrit, their work, etc.

4) International Non-Violence day

October 2nd is celebrated as Mahatma Gandhi Jayanti all over the country. On this occasion, a program was organized by Department of National Service Planning and Student Welfare on 02.10.2020 at 10.30 am online.

Mr. Manoj Kumar, Director Mahatma Gandhi Fuji Gurugi Centre for Social Work Studies, Dean Shiksha Vidyapeeth Management University and University of Law Mahatma Gandhi International Hindi University Wardha was present as the keynote speaker. The event

was attended by 100 students from all departments of the university, all professors and non-teaching staff online.

5) Ganesh Utsav

On the occasion of Ganesh Chaturthy, Student welfare committee organized a program to worship Idol of Lord Ganesh. The motive of the program was to impart positive energy among the members of KKSU.

6) Shastrartha-Prabha Vakyaartha Sabha.

As part of P.P. Golwalkar Guruji Gurukulam's regular activities, Vakyaartha Sabha is also conducted regularly. Vakyaartha is an aincient art of explaining, expressing and discussing concepts of Shastras. Vakyaartha sabhas are a platform for scholars and students. Students will gain confidence and will lose the fear of facing learned scholars by participating in Vakyaartha Sabhas. Scholars get an opportunity to showcase their expertise in Vakyaartha Sabhas. In P.P. Golwalkar Guruji Gurukulam Vakyaartha Sabha is organized in the name of 'Shastraprabha' on September 25th 2020.

A total 53 number of faculty and students have attended the Vakyaartha Sabha.

7) Viwat-Saptapadi-1

Inauguration of Vidvatsaptapadi is organised by School of Shastric Learning for the academic year 2020-21 had begun with Vedic invocation by Mr. Kartik Bhagavat, Assistant Professor, Department of veda-Vyakarana. Welcome speech was delivered by Dr. Deeraj kumar Pandey, Assistant Professor, Department of Darshan. After that Honourable Vice Chancellor Prof. Srinivas Varkhedi, Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek, inaugurated the program Vidvatsaptapadi for the accademic year 2020-21, on 3rd October, 2020 through google meet app at 3.00 Pm. And he explained the moto for conducting this program to the students.

8) Viwat-Saptapadi-2

2nd Vidvatsaptapadi of the academic year 2020-21 was organised by School of Shastric Learning Studies. It begun with Vedic invocation by Mr. Amit Bhargav, Assistant Professor, Department of veda-Vyakarana. Welcome speech was delivered by Prof. C. G. Vijayakumar, Registrar, Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek. on 26th February, 2021 11.00 am in varnakar sabha gruham.

9) Dhishna Parishad

In order to glorify the spoken skill and Shastra study of students, Student welfare committee organizes Dhishna every Friday. Ten sessions of Dhishna Parishad were organized in this year.

10) 10 Day Student Induction Program

A 10-day student Induction program was organized by the Student Welfare Department from 21-09-2020 to 30-09-2020 for newly admitted students of the university. Honourable

Vice Chancellor of the university Prof. Srinivas Varkhedi ji was the chairman of the inaugural session of this 10-day student induction program. Dr. Upendra Bhargava, professor of astrology from Maharishi Panini Sanskrit and Veda University, Ujjain, Madhya Pradesh was present as the key speaker. Param Puja Golwalkar Guruji campus Director Dr. Kavita Hole was also present in this program. Newly enrolled students of Prakshasri, Shastri, Acharya, BBA, BCA, public administration etc. participated in this program.

The basic objectives of the induction program-

1. To solve questions or concerns of the student.
2. To acquaint the student with their study centre, equipment and facilities.
3. Creating a positive work environment towards studies and towards the university.
4. Ensuring that the student meets the professors and can engage socially with them.
5. Educating students about organizational goals and values.
6. Fulfilling the needs of the students
7. Introducing all the teachers, employees, and departments of the university.
8. Introducing the Ramtek area to the students.
9. To create interest towards Sanskrit among the students admitted from non-Sanskrit departments.
10. Introducing the students to Indian culture, knowledge, ethos and making them the best citizens.

10 Day Induction Program For New Students

(21st September To 30th September 2020)

S.No.	Date	Day	Time	Topic	Speakers Name
01	21 Sep 2020	Mon	11:00 am – 12:00	1. Inauguration of 10 day Induction Program	Vice Chancellor Dr. Srinivasa Varkhedi Sir & Campus Director Dr. Kavita Hole madam
			12:00 am – 01:00	2. Spoken Sanskrit Workshop	Prof. Shrivarada Malage
02	22 Sep 2020	Tues	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 to 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 01:00	3. Lecture On Digital World	Mr. Rajiv Ranjan Mishra
03	23 Sep 2020	Wed	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 to 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 01:00	3. Lecture on carrier in Sanskrit	Dr. Renuka Bokare
04	24 Sep 2020	Thurs	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 01:00	3. Information of NSS	Prof. Dilip Chaudhari, Chandrapur
05	25 Sep 2020	Fri	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 1:00	3. Lecture on Importance of Library	Dr. Dipak Kapade
			11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye

06	26 Sep 2020	Sat	11:40 am – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm - 1:00	3. Lecture on Personality development in Sanskrit	Dr. Parag Joshi
07	27 Sep 2020	Sun	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 01:00	3. Special Lecture on University Act.	Dr. Roshan Alone
08	28 Sep 2020	Mon	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 am – 12:20	2. Simple English Teaching	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 1:00	3. Special Lecture on Lalita Kala and Personal Development	Dr. Lalita Chandratre
09	29 Sep 2020	Tues	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Special lecture on Wikipedia	Anilkumar (Hydrabad)
			12:20 pm – 1:00	3. Special Lecture on know your ideology	Prof. Anagha Ambekar
10	30 Sep 2020	Wed	11:00 am – 11:40	1. Spoken Sanskrit workshop	Prof. Shraddha Upadhye
			11:40 pm – 12:20	2. Simple English Teaching and personality Development	Prof. Anagha Ambekar/ Prof. Shweta Sharma
			12:20 pm – 1:00	3. 10 Day Induction Completion Program	Dr. Nanda Puri

* * *

Outreach Cell

Bharatmuni Lalit Kala Kendra

- 1) Rangoli competition for Ramtek area students and staff. The theme of the competition was "Unity in Diversity". Total 10 students participated. Dr. Kirti Sadar and Mrs. Uma Kathikar were judge of this competition. First prize was bagged by Miss Kumari Verma (Rs.501), Second prize Master Abhishek Damahe (Rs. 301), Third Prize Mrs. Manisha Sahare (Rs. 201) distributed in this way.
- 2) "Swarsandhya" Patriotism singing Programme on 26 January 2021 at Chandrshala stage. Interested listener from Ramtek area, KKSU staff and students enjoyed. Total 75 Participants was attended the Programme.

* * *

Women Cell and ICC

International Women's Day– 08.03.2021

Women Cell & ICC Organized International Women's Day online on 08/03/2021 at Ramtek. Hon'ble Prof. Dr. Mrunalini Fadnavis, Vice Chancellor, Punyashlok Ahilya Devi Holkar Solapur University, Solapur were present. The event was organized by Women's Cell & ICC Coordinator Dr. Rajshree Meshram conducted the program under the Chairmanship of Prof. Varkhedi, Registrar Prof. Vijaykumar, Deans, Director Prof. Kavita Holey, Head of the department, teachers as well as non-teaching staff and over a eighty students were present.

Workshop on Sexual Harassment Prevention for Women

Women's Cell organized workshop on **Sexual Harassment Prevention** on 28th July 2021. In this program, the chairperson of the workshop was Hon. VC Prof. Srinivas Varkhedi and keynote speaker was Adv. Surabhi Khandelwal. The event was organized by Women's Cell Coordinator Dr. Rajshree Meshram. Special presence in this program was Registrar Prof. Vijaykumar and Prof. Kavita Holey Director, Ramtek Campus were present. The program was conducted by Dr. Rajshree Meshram & informed about the various programs being conducted through the Women's Cell. The keynote speaker was Adv. Surabhi Khandelwal, she elaborated on the Prevention of Sexual Harassment for Women Act and its procedures. Every office should have a Women's Cell and female employees should be informed if they want to lodge a complaint special guidance was given on this. In the presidential address, Hon'ble VC Prof. Srinivas Varkhedi said that the university is vigilant about the safety of women employees. Also, every female employee should understand the law. Program was compared by Renushree Bansod and vote of thanks was given by Mrs. Kalyani Deshkar. In this program, Deans, Heads of Departments, Professors, female teaching staff and around 60 students participated.

* * *

Public Relations Cell

Editor/Publication

- Edited KKSU's Vaidarbhi – trimonthly newsletter and published 4 issues of the same.
- Published University Diary.
- Worked as a committee member for editing & publishing Annual Report 2019-20.

AIOC 2020 Digital Report Publication

Book - Released A Digital Book on 50th Session of AIOC, Nagpur in Inaugural Session of Sanskrit Mahotsava on 3rd August 2020 in the presence of Hon'ble Governor Shri Bhagat Singh Koshiyariji.

Press Conference organized –

Organized Online Press Conference for Sanskrit Mahotsava (01.08.20) & Ninth Convocation (05.09.20). KKSU is the first University in Maharashtra to hold the online press conference.

Press Conference of Hon'ble Minister Shri Uday Samant, Higher & Technical Education, Govt. of Maharashtra was held on 14.09.20.

Media Coordinator – Worked as media coordinator for Sanskrit Mahotsava, Ninth Convocation, published 60 pre & post news of various programs also published 8 advertisements.

Coordinator –

Successfully coordinated the work of Mahakavi Kalidas Sanskritvrat Rashtriya Puraskar for 2020.

Successfully worked as a coordinator of Madhubharati Webinar on the contribution of Prof. Madhusudan Penna & his special felicitation after receiving the Sahitya Academy Award.

University Website – Worked as Coordinator for the University website.

Awards –

Felicitated with **Letter of Appreciation** for Specialized Work in Public Relations by Hon'ble VC Prof. Varakhedi on Foundation Day 18.09.2020

Received Suresh Dolke Memorial **Best Research Book award** to Dhvani & Vakrokti – A Comparative Study. 07.02.2021

Recognition

Recognition for Outstanding Media Work in AIOC 2020 by felicitating with Memento at the hands of Hon'ble VC Prof. Varakhedi.

Research Project

Completed & Submitted the Research Project on **A Relevance of Ancient Town Planning to Smart City – A Study** funded by KKSU.

Translation Project

Worked as translator for major project of Marathi Translation of Kalidas Literature Project.

* * *

Establishment Section

As per Maharashtra Government Act- 33 – 1997 University was established on 18th September 1997. Maharashtra Government has sanctioned 35 Teaching Post for five academic departments and 114 Non Teaching Post as per the Roster.

Teaching Staff

Sr. No.	Designation	Sanctioned Post	Filled	Vacant Post
1	Professor	05	00	05
2	Associate Professor	10	06	04
3	Assistant Professor	20	11	09
Total		35	17	18

Non-Teaching Staff

Sr. No.	Group	Sanctioned Post	Filled	Vacant Post
1	A	22	13	09
2	B	10	06	04
3	C	50	38	12
4	D	32	22	10
Total		114	79	35

Created Teaching Post by University Management for Gurukulam

Total Created Posts	Total Filled Posts	Total Vacant Posts
08	07	01

Created Non-Teaching Post by University Management

Total Created Posts	Total Filled Posts	Total Vacant Posts
02	00	02

Staff List Teaching-2020-21

S.N.	Teacher's Name	Designation
1	Dr. Nanda J. Puri	Professor
2	Dr. Madhursudan Penna	Professor
3	Dr. Lalita P. Chandratre	Professor
4	Dr. C.G.Vijayakumar	Professor
5	Dr. Krishnakumar S. Pandey	Professor
6	Dr. Kavita S. Holey	Professor
7	Dr. Kalapini H. Agasti	Professor
8	Dr. Harekrushna S. Agasti	Associate Professor
9	Dr. Kirti B. Sadar	Associate Professor
10	Dr. Dinkara V. Marathe	Assistant Professor
11	Dr. Prasad Gokhale	Assistant Professor
12	Dr. Hrushikesh S. Dalai	Assistant Professor
13	Dr. Rajshree P. Meshram	Assistant Professor
14	Dr. Amol M. Mandekar	Assistant Professor
15	Dr. Parag B. Joshi	Assistant Professor
16	Dr. Jayawant J. Choudhari	Assistant Professor
17	Dr. Rajendra C. Jain	Assistant Professor

Staff List Teaching for Gurukulam-2020-21

S.N.	Teacher's Name	Designation
1	Mr. Shrinivas Jammalmadaka	Assistant Professor
2	Mr. Amitkumar Bhargav	Assistant Professor
3	Dr. Raghavendra Bhat	Assistant Professor
4	Mr. Kartik Bhagvat	Assistant Professor
5	Dr. Dhirajkumar Pandey	Assistant Professor
6	Dr. Ashish J.	Assistant Professor
7	Dr. Shweta Sharma	Assistant Professor

Staff List Non-Teaching 2020-21

S. N.	Name of the employee	Designation
1	Prof. Shrinivasa Varakhedi	Vice - Chancellor
2	Dr. C. G. Vijaykumar	Registrar (I/C)
3	Dr. Umesh D. Shivahare	Controller of Examination
4	Dr. Ramchandra J. Joshi	Finance & Accounts Officer
5	Dr. Smita M. Fadanvis	Deputy Registrar
6	Dr. Deepak K. Meshram	Deputy Registrar

S. N.	Name of the employee	Designation
7	Shri. Kailash V. Moon	Deputy Registrar
8	Dr. Roshan B. Alone	Deputy Registrar
9	Dr. Deepak G. Kapade	Assistant Librarian
10	Shri. Vijayendra V. Pandey	Assistant Registrar
11	Shri. Sumit M. Kathale	Assistant Registrar
12	Shri Rajendra D. Meshram	Assistant Registrar
13	Sau. Kalyani K. Deshkar	Assistant Registrar
14	Shri. Shripad M. Abhyankar	Assistant Registrar
15	Shri. Santosh Wadikar	Deputy Engineer
16	Shri. Sanjay P. Wate	Superintendent
17	Sau. Madhuri R. Yewale	Superintendent
18	Shri. Atul J. Gade	Superintendent
19	Shri. Ritesh R. Meshram	Superintendent
20	Shri. Lobhaji B. Sawant	Superintendent
21	Dr. Renuka S. Bokare	Public Relation Officer
22	Shri. R.S.Chakinarapuwar	H. Gr. Stenographer
23	Sau. Rita G. Amin	Astt. Superintendent
24	Shri. Narendra N. Rahate	Astt. Superintendent
25	Shri. Avinash D. Fusate	Astt. Superintendent
26	Shri. Saurabh R. Bajpai	Astt. Superintendent
27	Shri. Vijay M. Jamankar	Accountant
28	Shri. Rajivranjan D. Mishra	Technical Assistant
29	Shri. Rajesh N. Bhandarkar	L.Gr. Stenographer
30	Shri. Pravin H. Kalambe	Security Officer
31	Sau. Janhvi S. Deolgaonkar	Senior Clerk
32	Shri. Arvind T. Kuchankar	Senior Clerk
33	Shri. Dharmesh A. Shukla	Senior Clerk
34	Shri. Umesh R. Patil	Senior Clerk
35	Shri. Atul N. Khode	Senior Clerk
36	Shri. Yogesh B. Choudhari	Senior Clerk
37	Shri. Krunal N. Kavishwar	Senior Clerk
38	Shri. Dharamendra V. Bhide	Senior Clerk
39	Shri. Nilesh G. Rathod	Senior Clerk
40	Shri. Vinod V. Bagde	Senior Clerk
41	Shri. Nemichand T. Meshram	Senior Clerk
42	Ku. Pragati J. Dhepe	Library Assistant
43	Ku. Minakshi D. Meshram	Library Assistant
44	Ku. Meena V. Pujari	Junior Clerk
45	Shri. Anil R. Tiwari	Junior Clerk

S. N.	Name of the employee	Designation
46	Shri. Mahesh A. Yeyewar	Junior Clerk
47	Shri. Arvind H. Rathod	Junior Clerk
48	Shri. Nandkishor D. Meshram	Junior Clerk
49	Shri. Chetan W. Pelne	Junior Clerk
50	Sau. Nandini M. Band	Junior Clerk
51	Shri. Mangesh K. Ate	Junior Clerk
52	Shri. Pravinkumar S. Sarode	Junior Clerk
53	Sau. Priti C. Ladse	Junior Clerk
54	Shri. Lalitkumar R. Dhurve	Junior Clerk
55	Shri. Subhash V. Gotmare	Junior Clerk
56	Shri. Sunil L. Bavne	Junior Clerk
57	Shri. Javed R. Turak	Driver
58	Shri. Mukesh D. Sahare	Library Attendant
59	Shri. Purushottam P. Kawale	Library Attendant
60	Shri. Deepak C. Jondhale	File Keeper
61	Shri. Purushottam N. Waze	Lineman cum Wireman
62	Shri. Sushil P. Vaidya	Xerox Operator
63	Shri. Ajit M. Pande	Peon
64	Shri. Rupesh T. Meshram	Peon
65	Shri. Shailesh S. Gedam	Peon
66	Shri. Dilip N. Raut	Peon
67	Shri. Rajesh R. Darode	Peon
68	Shri. Shyamsunder S. Doble	Peon
69	Shri. Avinash N. Bhaisare	Peon
70	Shri. Pankaj R. Pethkar	Peon
71	Shri. Tatyarao R. Waghmare	Peon
72	Shri. Hanumant A. Sidam	Peon
73	Ku. Chhaya S. Masarkar	Peon
74	Ku. Pranali A. Thakre	Peon
75	Sau. Manjusha P. Kukade	Peon
76	Ku. Surekha W. Tijare	Peon
77	Shri. Roshan P. Kunghatkar	Peon
78	Sau. Nalini S. Ingale	Peon
79	Shri. Dnyaneshwar R. Sable	Peon
80	Shri. Ashok T. Hatwar	Watchman
81	Shri. Amit P. Vaidya	Mali

* * *

General Administration Department

- As per the University Act vide section 25/2, in all 9 meetings of Management Council were organized. Because of Covid-19 pandemic situation, meetings were conducted through online mode. This includes - to prepare and finalize minutes of the meeting, to send the minutes to the concerned sections for further action, to submit the report for action and as per the orders to issue letters/notice. This type of the work was undertaken by the GAD.
- The process of constitution and re-constitution of the various committees was carried out. This includes- Constitution of Student Welfare Cell and appointment of Coordinator of Student Welfare, Constitution of Extension Services Board, Establishment of Women Cell and Women Grievances Redressal Committee Covid-19, Annual Report Committee and its Coordinator, establishment of Handicap Cell etc. In addition to this process for formation of other many more committees/cells was undertaken, to arrange meetings and to issue notices of the meeting and uploading the same on old and new websites of the University.
- To organize various administrative programs, trainings, lectures and to complete the related procedures. The program of celebration of the University Establishment Day, Kalidas Din, Independence Day, Republic Day, Labour Day etc.
- To work for and complete legal and judicial matters related to the University.
- As per the direction from time to time to prepare and issue circulars, notifications, notices, office orders in order to maintain healthy atmosphere in office / campus.
- As per the orders received from state government from time to time, to issue circulars, notices, notifications to the teaching departments of the University and affiliated colleges.
- To maintain the records of correspondence with the state government, to classify, distribute and collect information from all departments of the University and to prepare report.
- To collect and provide information under the Right to Information Act.
- The quotation process was completed for providing Bus facilities to the staff members and students of the University and guests. Also it is looked after for the smooth functioning of Bus facilities.
- The process of biometric attendance and identity cards of staff members was completed.

- The process of amendment to the University Act by various departments of the University is going on.
- To look after inward and outward of the correspondence of the University.
- To look after internal inward and outward of the correspondence of the Ramtek and Waranga Campus of the University.
- The inauguration of Dr. Shrikand Jichkar Knowledge Resource Centre was organized at the auspicious hands of the Hon'ble Governor of Maharashtra Shri Bhagat Singh Koshyari on 15th January, 2021.
- The inauguration of 'Matoshree Chhatravas' was organized at the auspicious hands of Hon'ble Shri. Uday Samant, Minister for Higher & Technical Education, Govt. of Maharashtra on 5th February, 2021.

* * *

Board of Planning and Development

1. List of the staff of Board of Planning & Development.

BPD Staff List

Sr.no.	Name	Post
1	Prof. Prasad Gokhale	Director
2	Shri. Vijayendra Pande	Assistant Registrar
3	Shri. Atul Khode	Senior Clerk
4	Shri. Nandkishor Meshram	Senior Clerk
5	Shri. Hanumant Sidam	Peon

2. The list of the members of Board of Planning and Development constituted as per the University Act.

BPD Committee Member List

Sr. No.		Members Name	Position
1	Kulaguru-Adhyaksha	Prof. Shriniwas Varakhedi, Hon'ble Vice-Chancellor.	Chairperson
2	Sama-Kulaguru if any (The Pro-Kulaguru)	----	Member
3	One Dean of Faculty, nominated by the Vidvat Parishad	Prof. Krishnakumar Pandey, Dean, Faculty of Ancient Indian Science and Humanities, KKSU, Ramtek	Member
4	One Head or Director from amongst the Heads or Directors of the University Institutions or departments, not below the rank of Professor and who is not a Dean nominated by Vidvat Parishad.	Prof. Lalita Chandratre, Dean, Faculty of Education and other Branches of Learning, KKSU, Ramtek.	Member
5	One teacher imparting post-graduate instruction having not less than sixteen years of teaching experience, nominated by Kulaguru.	Prof. Kavita Holey, Professor, Faculty of Sanskrit and other Languages, KKSU, Ramtek.	Member
6	One teacher imparting under-graduate	Dr. Harekrushna Agasti,	Member

	institution having not less than sixteen year of teaching experience, nominated by Vyavasthapana Parishad.	Associate Professor, Department of Veda and Vyakarana, KKSU, Ramtek.	
7	One principal of an affiliated College of Sanskrit, nominated by the Vyavasthapana Parishad from among the principal who are members of the Vidvat Parishad.	Dr. Kirti Sadar, Principal, Kalidas University's B.Ed. College, Ramtek.	Member
8	One principal of an affiliated professional College nominated by Kulaguru.	Dr. Bhau Dandade, Principal, Central India School of Fine Arts, Nagpur.	Member
9	Two experts, co-opted by the Board from amongst the Heads of National and State Level research institutions.	Prof. Rajaram Shukla, Vice-chancellor, Sampurnanand Sanskrit University, Banaras.	Member
10		Prof. Mohan Khedkar, VNIT, Nagpur.	Member
11	Sanchalaka of Niyojana-Vikasa Mandala-Member Secretary.	Dr. Prasad Gokhale, Director (I/c), B.P.D., Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek.	Member Secretary

3. In the Academic session 2020-2021 in total 76 colleges has been accorded with the status of Recognized Institute for Specialised Studies.
4. In the Academic session 2020-21 affiliation was accorded to 79 college for academic session 2021-22 as per section 62/4 mentioned in University act 33/1997.
5. Three Resercah centre was approved for carrying out research activity in various subject.
6. For various academic activities Memorundum of Understanding has been signed as per the list and co-ordinator has been appointed.
7. Rashtriya Ucchatar Shiksha Abhiyan, State Project Directorate, Mumbai released Rs 5.cr (Second Installment) from the sanctioned grant of Rs 20.Cr as Infrastructural grant to the University. The expenditure statement is attached.

Expenditure Statement

Sr.	Head	Sub Head	Sanction Amount	Released Amount	Utilized Amount	Balance Amount	Monthly Physical Progress (%)	Monthly Financial Progress (%)			
1	New Facility	1Construction of Boys / Girls Hostel	90,000,000.00	100000000/-	39503571	30,490,429.00	95.00	100.00			
		2 Centre for Excellence for Indological Studies			20000000						
		Total			59503571						
2	Renovation & Upgradation	1 Indian Flag Mast	90,000,000.00		1076900	28,031,948.00	100.00	100.00			
		2 Amphi Theater			2195053		100.00	100.00			
		3 Stage			870140		100.00	100.00			
		4 Master Plan of Waranga			3422000		100.00	100.00			
		5 Cafeteria			752489		100.00	100.00			
		6 Dining Hall of Existing Recreation Centre			5144335		100.00	100.00			
		7 Boundary Wall of Waranga			33507135		90.00	90.00			
		8 Renovation/ Upgradation of Auditorium			15000000		20.00	50.00			
		Total			61968052						
3	Equipments	1Furniture for Gurukulam	20,000,000.00	50000000/-	7824894	1,885,972.00	100.00	100.00			
		2 Bunk Beds			799500		100.00	100.00			
		3 Furniture for Computer Lab			1610900		100.00	100.00			
		4 Mobile File Compactor			2069814		100.00	100.00			
		5 Furniture			42144		100.00	100.00			
		6 Department laboratory equipments (education department)			240341		100.00	100.00			
		7 Mirror less Digital Camera			195330		100.00	100.00			
		8 Musical Instrument			162100		100.00	100.00			
		9 PA system in Seminar Room (Audio & Display Unit)			249996		100.00	100.00			
		10 Display Unit			209363		100.00	100.00			
		11 Laptop			2339960		100.00	100.00			
		12 Computer for laboratory			1881900		100.00	100.00			
							13 Audio system for Academic Buidling		237786		
							14 Equipment for Yoga Lab		250000		
							Total		18114028		
		Total 1+2+3		150000000/-	13,95,85,651						
4	Soft Component	Bank Charges			3705						

* * *

Academic Section

(1) Board of Studies

As per the provision of the University Act 1997 under Section 33(2) the University has constituted 22 Board of Studies for the session 2020-21 and 2021-22. The name of the Boards and the Chairman are as follows:-

Sr. No.	Name of the Board	Name of the Chairman
1	Board of Studies for Veda	Prof. Ravindra Muley
2	Board of Studies for Vyakarana	Prof. Harekrushan Agasti
3	Board of Studies for Sanskrit Language and Literature	Prof. Kavita Holey
4	Board of Studies for Pali Prakrit and other Classical Languages & Literature	Dr. Rajendra Jain
5	Board of Studies for Modern Languages and Literature	Prof. Parag Joshi
6	Board of Studies for Kirtanshastra	Dr. Dinesh Rasal
7	Board of Studies for Darshanashastra	Prof. Kalapini Agasti
8	Board of Studies for Yoga and Alternative Therapies	Prof. Kalapini Agasti
9	Board of Studies for Visual Arts	Dr. Bhau Dandade
10	Board of Studies for Performing Arts	Dr. Sandhya Purecha
11	Board of Studies for Vedang Jyotish and Vastushastra	Dr. Dinakar Marathe
12	Board of Studies for Computer Science and Application	Prof. Amba Kulkarni
13	Board of Studies for Psychology	Dr. Sai Susarla
14	Board of Studies for Traditional Indian Sciences	Prof. Prasad Gokhale
15	Board of Studies for Education	Prof. Kirti Sadar
16	Board of Studies for Administrative Services	Prof. Harekrushan Agasti
17	Board of Studies for Hospitality Studies & Travel & Tourism	Dr. Urvashi Yashroy
18	Board of Studies for Social Science and Social work	Dr. Gopichand Nimbarte
19	Board of Studies for Library & Information Science	Dr. Dipak Kapade
20	Board of Studies for Commerce & Business Administration	Dr. Shrinivas Manekar
21	Board of Studies for Journalism Media & Communication	Dr. Rakhi Tiwari
22	Board of Studies for Special Board of Studies	Prof. Kavita Holey

(2) Faculties

As per the provision of the University Act 1997 Under Section 31(5) the University has constituted 5 faculties for the session 2020-21. The names of the faculties with faculty Deans are as follows.

S.N.	Name of the Faculty	Name of the Deans
1	Faculty of Vedic Studies	Prof. C. G. Vijyakumar
2	Faculty of Sanskrit and other Languages	Prof. Nanda J. Puri
3	Faculty of Indian Religion, Philosophy and Culture	Prof. Madhusudan Penna
4	Faculty of Ancient Indian Science and Humanities	Prof. Krishnakumar Pandey
5	Faculty of Education and other branches of learning	Prof. Lalita Chandratre

(3) Academic Council

The Academic Council is constituted as per the provision of the University Act 1997, under Section 27(2) as follows:-

Academic Council (2020-21)

Sr. No.	Clause	Provisions	Name of the members
1	27 (2) (a)	The <i>Kulaguru</i> – Chairman	Prof. Shrinivasa Varakhedi
2	27 (2) (b)	The <i>Sama-Kulguru</i>	--
3	27 (2) (c)	The <i>Adhishtathas</i> of the <i>Sankayas</i>:	
		1. <i>Ved-Vidya</i>	Prof. C. G. Vijyakumar
		2. <i>Sanskrit tatha Sanskritetar Bhasha</i>	Prof. Nanda J. Puri
		3. <i>Bharatiya Dharma Tatvadnyan tatha Sanskruti</i>	Prof. Madhusudan Penna
		4. <i>Prachin Bhartiya Vidyan tatha Manvyashastre</i>	Prof. Krishnakumar Pandey
		5. <i>Shikshanshastra tatha Sankirna Vidyashakha</i>	Prof. Lalita Chandratrey
4	27 (2) (d)	The <i>Adhyakshas</i> of the <i>Adhyayan Mandalas</i>:	
		1. Board of Studies for Veda	Prof. Ravindra Muley
		2. Board of Studies for Vyakarana	Prof. Harekrushan Agasti
		3. Board of Studies for Sanskrit Language and Literature	Prof. Kavita Holey
		4. Board of Studies for Pali, Prakrit and other Classical Languages & Literature	Dr. Rajendra Jain
		5. Board of Studies for Modern Languages and Literature	Prof. Parag Joshi

		6. Board of Studies for Kirtanshastra	Dr. Dinesh Rasal
		7. Board of Studies for <i>Darshanashastra</i>	Prof. Kalapini Agasti
		8. Board of Studies for Yoga and Alternative Therapies	Prof. Kalapini Agasti
		9. Board of Studies for Visual Arts	Dr. Bhau Dandade
		10. Board of Studies for Performing Arts	Dr. Sandhya Purecha
		11. Board of Studies for Vedang Jyotish and Vastushastra	Dr. Dinakar Marathe
		12. Board of Studies for Psychology	Dr. Sai Susarla
		13. Board of Studies for Traditional Indian Sciences	Prof. Prasad Gokhale
		14. Board of Studies for Computer Science and Application	Prof. Amba Kulkarni
		15. Board of Studies for Education	Prof. Kirti Sadar
		16. Board of Studies for Administrative Services	Prof. Harekrushna Agasti
		17. Board of Studies for Hospitality Studies & Travel & Tourism	Dr. Urvashi Yashroy
		18. Board of Studies for Library & Information Science	Dr. Deepak Kapade
		19. Board of Studies for Social Science and Social work	Dr. Gopichand Nimbarte
		20. Board of Studies for Commerce & Business Administration	Prof. Kirti Sadar
		21. Board of Studies for Journalism Media & Communication	Dr. Rakhi Tiwari
		22. Board of Studies for Special Board of Studies	Prof. Kavita Holey
	27 (2) (e)	The <i>Sanchalaka</i> of the <i>Vistar Seva Mandal</i>	Prof. Krushnakumar Pandey
	27 (2) (f)	One principal each of the conducted or affiliated colleges, institutions or <i>pathashalas</i> to be nominated by rotation.	Dr. Sikandar Manware
	27 (2) (g)	One professor from amongst the professors in the university departments or institutions, nominated by the <i>Kulaguru</i>	Dr. Dharmendra Turkar

27 (2) (h)	One teacher representing each faculty to be coopted by the <i>Vidvat-Parishad</i> from amongst the teachers having not less than 10 years teaching experience, other than Principals of colleges, Heads of university departments and Heads of recognized institutions.	3) Dr. Rajshree Meshram 4) Prof. Prasad Gokhale
27 (2) (i)	One head of an academic services unit of the university, nominated by the <i>Kulaguru</i> .	Dr. Rajshree Meshram
27 (2) (j)	Two scholars nominated by the <i>Kuladhipati</i> from amongst the Sanskrit institution in the State.	1. Prof. Prasad Joshi 2. Prof. Mahavir Agrawal
27 (2) (k)	Two eminent Sanskrit scholars nominated by the <i>Kulaguru</i>	Dr. Manmohan Upadhyaya Dr. Lalitkumar Tripathi
27 (2) (l)	The Director of Higher Education, Maharashtra State or his nominee not below the rank of Joint Director, Higher Education or his nominee.	Dr. Maheshkumar Salunkhe
27 (2) (m)	Honorary Sanskrit Organizer, if any, of the Government of Maharashtra	Vacant
27 (3)	The <i>Kulasachiva</i> shall act as the Secretary.	Prof. C. G. Vijyakumar

Two meetings of the academic council were held in this session i.e on 04.09.2020 and 31.08.2021.

(4) COURSES OF THE UNIVERSITY - for the Session 2020-21

Sr. No.	Name of the Course
	POST GRADUATE DEGREE
1	M.A. (Sanskrit)
2	M.A. (Sanskrit Darshana)
3	M.A. (Sanskrit Sahitya)
4	M.A. (Sanskrit Veda)
5	M.A. (Sanskrit Vyakarana)
6	M.A. (Vedanga Jyotish)
7	M.A. (Yogashastra)
8	M.A. (Kirtanshastra)
9	MPA (Master in Performing Arts)
10	M.A. (Sanskrit Vedanta)
11	M.A. (Education)
12	M.Ed.
13	M.F.A.
14	M.Phil. (Education)
15	M.Phil. (Sanskrit Sahitya)
16	M.Phil. (Sanskrit Darshana)

Sr. No.	Name of the Course
17	M.Phil. (Sanskrit VedangJyotish)
18	M.Phil. (Sanskrit Vyakarana)
19	M.Phil. (Yogashastra)
20	M.Phil. (Sanskrit Veda)
21	Acharya M.A. (Sanskrit sahitya)
22	Acharya M.A. (Vyakaran)
23	Acharya M.A. (Vedanta)
24	Acharya M.A. (Jyotish)
25	M.A. (Public Administration)
26	Acharya (M.A.) (Darshan)
27	Acharya (M.A.) (Veda)
28	Master of Library and Information Science (M.L.I. Sc.) (Integrated Program)
29	M.Sc. (Hospitality Studies)
30	Master of Social Work (MSW)
31	M.Sc. (Yogic Science)
32	M. A. (Jyotirvigyan)
33	M.A. Sanskrit (Multidisciplinary)
	DEGREE
1	B.A. (VedangaJyotish)
2	B. A. (Education)
3	B.Ed.
4	B.A. (Visharad Sanskrit)
5	B.A. (Civil Service)
6	B.A. (Yogashastra)
7	B.F.A.
8	B.Sc. (Hospitality Studies)
9	B.A. (Vedavidya)
10	B.A. (Kirtanshastra)
11	B.A. (Travel and Tourism)
12	BPA (Dance)
13	SammanitaShastri (B.A. Hons) (Vyakaran)
14	SammanitaShastri (B.A. Hons) (Sahitya)
15	SammanitaShastri (B.A. Hons) (Vedanta)
16	SammanitaShastri (B.A. Hons) (Jyotish)
17	B.A.(Additional) (Sanskrit)
18	SanmanitaShastri (B.A. Honors) (Darshan)
19	SanmanitaShastri (B.A. Honors) (Veda)
20	B.Sc. (Yogic Sci.)
21	B.A. (Theatre & Drama)
22	B.A. (Vishard) Pali
23	B.B.A.
24	B. Com.
25	B-Voc (Media Arts)
26	Bachelor of Computer Application (BCA)

Sr. No.	Name of the Course
27	B. A. (Sanskrit)
28	B.A. (Sanskrit) (For Ayurveda Students)
	P.G. Diploma
1	P.G. Diploma in Ancient Indian Mathematics
2	P.G.Diploma in VedangJyotish
3	P.G. Diploma in Computer Application (PGDCA)
4	P.G. Diploma In Yogic Sciences
5	P.G.Diploma in Teaching Sanskrit through English
6	P.G.Diploma in Vastushastra
7	P.G. Diploma in Sanskrit Journalism
8	P.G. Diploma in Translation Studies
9	P.G. Diploma in Culinary Arts
	DIPLOMA
1	Diploma in Vastushastra
2	Diploma in Sanskrit Sadhana
3	Diploma in Sanskrit Parichaya
4	Diploma in Sanskrit Agam
5	Diploma in Library and Information Science.
6	Diploma in Yoga Naturopathy and Dietetics (DYND)
7	Diploma in German Language
8	Junior Diploma in Vedic Studies
9	Higher Diploma in Paurohitya
10	Senior Diploma in Vedic Studies
11	Junior Diploma in Kirtanshastra
12	Senior Diploma in Kirtanshastra
13	Diploma in Mass Communication and Journalism
14	Diploma in Theatre and Performing Arts
15	Higher Diploma in Dance
16	Junior Diploma in Dance
17	Senior Diploma in Dance
18	Diploma in Hospitality Studies
19	Pre-degree Diploma in Dance
20	Diploma in Manuscript ology & Paleography
21	Diploma in Ancient Indian Sciences
22	Diploma course in Ancient Indian Environmental Studies
23	Diploma in Vedic Mathematics
24	Diploma in Sanskrit Learning
25	Agam Diploma in Prakrit
26	Diploma in Early Childhood Education and Care
27	Diploma in Ayurveda Panchkarma
28	Diploma in Creative Writing in Sanskrit
29	Diploma in French
30	Diploma in Event Management
31	Diploma in Indian Polity
32	Diploma in Ayurvedik Massage and Panchakarma Technician

Sr. No.	Name of the Course
33	Diploma in Interior Designing
34	Diploma in Fashion Designing
35	Diploma In Yoga Application
36	Diploma in Hospitality Studies (Vocational)
37	Diploma in Indian Philosophy (MOOC)
38	Diploma in Sanskrit Vyakarana (For Foreign Student)
39	Diploma in Chetana Vikas
	CERTIFICATE
1.	Certificate Course in Dance
2.	Certificate Course in Vedic Mathematics
3.	Sanskrit Setu(for non-Sanskrit students for B.Ed. Admission)
4.	Certificate Course in Ayurveda
5.	Certificate Course in Gita
6.	Certificate Course in Vedic Studies
7.	Certificate Course in Sanskrit Pravesh
8.	Certificate course in Yoga and Naturopathy
9.	Certificate in Sanskrit writing
10.	Certificate in Spoken Sanskrit
11.	Cert. Course in Holistic Personality
12.	Cert. Course in Business English Communication
13.	Certificate Course in Computer Application
14.	Certificate Course in Sharada Script Learning
15.	Certificate Course in Shastric method of Argumentation
16.	Yoga Setu Course
17.	Certificate Program in Photography
18.	Certificate Program in Graphic Design
19.	Certificate Program in Makeup
20.	Certificate Course in Poornawad Philosophy
21.	Certificate Course in Creative Painting
22.	Certificate Course in Mural Relief Sculpture
23.	Certificate Course in Film Appreciation
24.	Certificate Course in Indian Arts
25.	Certificate Course in Costume Design
26.	Certificate Course in Arts Basics
27.	Online Certificate Course on Indian Art & Culture
	Equivalent to 12th / +2 / Intermediate Arts (I A).
1	Prak-Shastri

* * *

College Section

- 1) 46 new colleges were started on permanent non-grant basis under section 62 (5) of Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek Act No. 33/1997. These new colleges have been approved as per Government Resolution No. NGC 2020 / (93/20) / Mashi-4 dated 31.07.2021.
- 2) In the academic session 2020-21, a total of 110 colleges, 64 formerly affiliated colleges and 46 newly sanctioned by the government, were further processed by the college Section.
- (3) Local inquiry committees have visited 54 colleges in the academic session 2020-21. The colleges visited by the local inquiry committee have been inspected and in accordance with the report received, a compliance report has been requested from the college and further action has been taken.
- (4) In the academic session 2020-21, under section 66 of the 1997 Act, 64 colleges were provided continuation of affiliation for the next session. Accordingly, these colleges will be able to implement the admission process and other activities in the academic session 2021-22.
- (5) For the academic session 2020-21, 76 colleges have been recognized to run various courses under the Recognizes Institute for specialized Studies (RISS).
- (6) The process of enrollment of students in the Recognizes Institute for specialized Studies (RISS) and all affiliated colleges in the academic session 2020-21 completed successfully by the college Section.
- (7) The process of enrollment and pre-examination of affiliated colleges and colleges under RISS has been completed through MKCL portal. A new account has been opened on the MKCL portal for every new college from the college section and allocated to the respective colleges. The colleges will now be able to process all the online admissions, enrollments, exams and results.
- (8) A total of 3 college-proposals for 2F have been forwarded to the University Grants Commission, one of which has been granted 2F certification.
- (9) Considering the prevalence of Covid-19 disease, there should not be a significant loss in the academic session 2020-21, therefore, in order to take online classes through the college, the follow up has been taken place by the section.
- (10) Considering the prevalence of Covid-19 disease, additional intake capacity has been given to 14 colleges for various courses as per Government directives and with the approval of Hon'ble Vice-Chancellor.

- 11) A special online LEC was conducted to inspect the resources and physical facilities that are mandatory for the B.Sc. (Hospitality Studies) course in the college.
- 12) In the session 2020-21, out of total 110 colleges, the teaching posts sanctions have been delivered to 86 colleges.
- 13) In the academic session 2020-21, the process of roaster of teaching posts have been completed for 76 colleges.
- 14) The process of approving the appointments of principals in charge and contractual teachers was completed by appropriate procedure as per the rules as per the demand of the college.

* * *

Finance Department

2019-2020 Actual Income and Expenditure & in the Year 2020-21 Actual upto February-21 and provisioin for the year 2021-22

Sr.No.	Heads	Actual	Actual	Actual	Actual	Budget	Budget
		Income	Expenses	Income	Expenses	Provison	Provison
		2019-2020	2019-2020	2020-2021	2020-2021	2021-2022	2021-2022
				As on 28.02.2021	As on 28.02.2021	Income	Expenses
Part-1	General Fund Income	75421164.00	33394023.00	74729624.00	31858734.00	127732790.00	127812645.00
	Salary Income	65233477.00	67563189.00	67747860.00	69347860.00	122750000.00	122750000.00
Part-2	Development Activities - Income	3000000.00	46349696.00	50000000.00	28730415.00	2616200000.00	2575500000.00
Part-3	Nidhi - Income	13827134.00	13763276.00	0.00	152281.00	5710000.00	5710000.00
	Total	157481775.00	161070184.00	192477484.00	130089290.00	2872392790.00	2831772645.00

* * *

Engineering Department

(1)

Project Name	:- Construction of first & Second Floor at Recreation Center Under RUSA Project.
Construction Area	:- 1542.87Sq. Mtr.
Estimated cost	:- Rs.3,88,35,000/-
Revised Estimated cost	:- Rs.3,88,35,000/-
Fund received upto	:- Rs.3,88,35,000/-
Action taken	:- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur.
Current status	:- Work Completed.

(2)

Project Name	:- Construction of Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Centre (Academic Research Centre)
Construction Area	:- 2943.27 Sq. Mtr.
Estimated cost	:- Rs.513.66 Lakh
Fund received upto current year	:- Rs 513.66 Lakh
Action taken	:- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur for deposit work.

Received from Govt. Rs / year	Deposited to PWD Rs/ Receipt date
Rs. 44,91,400-00 @Year 2009-10	Rs. 44,91,400-00 @Dt. 20-03-2010
Rs. 23,33,000-00 @ Year 2010-11	Rs. 23,33,000-00 @ Dt. 23-12- 2010
Rs. 12,50,000-00 @ Year 2010-11	Rs. 12,50,000-00 @ Dt. 23-12-2010
Rs. 10,00,000-00 @ Year 2010-11	Rs. 10,00,000-00@ Dt. 23-09-2011
Rs. 6,80,000-00 @ Year 2014-15	Rs. 6,80,000-00 @ Dt. 07.04.2015
Rs.4,20,000-00 @ Year 2015-16	Rs. 4,20,000-00 @ Dt. 13-01-2016
Rs. 2,00,00,000-00 @ Year 2015-16	Rs. 2,00,00,000-00@ Dt. 29-03-2016
Rs. 37,70,000-00 @ Year 2015-16	Rs. 37,70,000-00 @ Dt. 11-05-2016
Rs. 80,00,000-00 @ Year 2016-17	Rs. 80,00,000-00@ Dt.23-05-2017
Rs. 94,21,600-00@ Year 2017-18	Rs. 94,21,600-00@Dt.13-04-2018

Current status :- Work Completed.

(3)

Project Name	:- Construction of Multipurpose Hall Under RUSA.
Construction Area	:- 1157.87 Sq. Mtr.
Estimated cost	:- Rs. 3,30,19,560/-
Fund received upto	:- Rs. 3,30,19,560/-
Action taken	:- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur for deposit work.
Current status	:- Work Completed.

(4)

Project Name	:- Construction of First Floor of Guest Houst at Ramtek
Construction Area	:- 695.81 Sq. Mtr.
Estimated cost	:- Rs .2,05,07,000/-
Fund received upto	:- Rs. 1,07,50,000/-
Action taken	:- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur.
Current status	:- Work is Progress.

(5)

Project Name	:- Multipurpose Hall Interior work Under RUSA.
Construction Area	:- 1157.87 Sq. Mtr.
Estimated cost	:- 5,48,08,831/-
Fund received upto	:- Rs. 1,50,00,000/-
Action taken	:- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur for deposit work.
Current status	:- Estimate technical sanctioned processes under PWD.

(6)

Project Name	:- Construction of Compound wall at Waranga Campus Under RUSA Project
Compound Wall Length	:- 1425.10 Mtr.
Estimated cost	:- Rs.4,53,78,162/-
Fund received upto	:- Rs.3,03,79,000/-
Action taken	:- The Funds Received from Government has been deposited to PWD, Nagpur.
Current status	:- Work Completed.

(7)

Project Name	:- Construction of Centre of Excellence for Indological Studies and Research at Waranga campus under RUSA Project.
Construction Area	:- 1965.30 Mtr.
Estimated cost	:- Rs.9,22,61,648/-
Fund received upto	:- Rs.2,88,00,000/-
Action taken	:- The Funds Received from Government had been deposited to PWD, Nagpur.
Current status	:- Estimate technical sanctioned processes under PWD.

UNIVERSITY'S PROPERTY –

- 1) Maharashtra government has allotted land of 3.92 hectares at parsoda, tq. Ramtek, dist. Nagpur. University took possession of land in year 1998.
- 2) Total 22 rooms (total 834.977 sqm. area) at 4th, 5th & 6th floor, N.I.T. complex, sitabaldi, Nagpur University took possession of property in year 2007-08.
- 3) Buildings available in University campus at Ramtek.
 - a) Administrative building

Ground floor	- 563.34 sqm.	- Rs.45.74 Lakh
First floor	- 561.12 sqm.	
 - b) Guest House GF
 - c) Recreation Centre (Hostel)
 - d) Academic School Building
 - e) Academic Research Centre
 - f) Multipurpose Hall

ABHNAVBHARTI CAMPUS AT WARANGA, NAGPUR

Government of Maharashtra has allotted land measuring 19.81. H.R. at Survey No. 140, mouja Waranga, Th. & Dist. Nagpur to University. University took possession of land in January 2019.

CAMPUS AT SITABULDI, NAGPUR

University has provided necessary educational facility at its own property at N.I.T. complex, Sitabuldi, Nagpur. Hence all the five educational departments are running there.

CAMPUS AT RATNAGIRI

Government of Maharashtra has allotted constructed area in Arihant Mall, Mauja Zadgaon, Th. & Dist. Ratnagiri measuring 22500 Sq. feet in year 2021 (Through Lease deed dt. 26/08/2021). University has provided necessary administrative & educational facility.

* * *

Examination Section

Considering the serious situation arising out of the outbreak of Covid-19 in the state, the Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University had planned the written and practical examinations for the final session / final year of the degree / postgraduate degree courses in winter 2020 as directed by the Government of Maharashtra. All the exams were conducted online. All the exams were conducted using online question papers using technology. Question papers were sent online to University Departments and affiliated Colleges. The duration and marks of the question papers were reduced by fifty per cent. Care was taken that no student would be deprived from the examination.

A review meeting was conducted on 15th September, 2020 by **Hon'ble Shri Uday Samant, Minister, Higher and Technical Education, State of Maharashtra and Guardian Minister, Sindhudurg** at KKSU regarding the conduct of examinations during the Covid-19 period. As per his guidance and instructions all the examinations were completed smoothly, by KKSU.

All the examinations for both Winter 2020 and Summer 2021 sessions were conducted by online method. In Winter 2020 examination total of 14263 students had appeared the 100 exams. In Summer 2021 examinations total of 14702 students had appeared for 240 exams. The results of all the examinations were declared within the stipulated time i.e. within 30 days.

The entire process of pre-preparation for the examination and from Enrollment process to declaration of results is done by online method. For this, computer, internet and all other necessary facilities are available in the examination department.

University's 9th Convocation Ceremony was organized by online on September 08, 2020. Hon'ble Governor and Chancellor **Shriman Bhagatsingh Koshyariji** was present as the President. **Shri. Yogaguru Swami Ramdevji** was present as the Chief Guest. Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University's Hon'ble Vice-Chancellor **Prof. Srinivas Varkhedi** was present as a special guest. In this convocation ceremony, degree certificates were awarded to a total of 1953 students who passed the examination during the session 2018-19. 56 students were awarded Vidyavaridhi Degree (Ph.D.), 02 Honorary Vidyavachaspati-Upadhi (D.Litt.) and meritorious students were given 34 gold medals and 15 cash prizes.

* * *

Library

Details work of library for the educational year 2020-21 are submit as below-

Reading Materials

Purchase and Gift reading materials (Growth) during the year.

Detail	01 April 2020 –31 March 2021		
	Acc. No.	No.	Expenditure
Purchasd Books	18845-19317	473	2,11,769/-
Gift CD's	AVG-165-AVG182	18	Nil
Gift Books	G15481- G16786	1306	Nil
Dissertations	D359	00	Nil
Manuiscritps	M-3009-M-3091	83	Nil
Thesis	T161 -T172	12	Nil
Bound Volume	J1175	00	-
Journals Subscription/ renewal	Current Journals 51	12 Rnewal	10610/-
Sugamya Pustakalaya The Daisy Forum of India	----	3years	11600/-
Total			2,33,979/-
e-Journals Remote Access Remote Log			99,946/-
Total			3,33,925/-

The above reading material's Accession, Cataloguing, Classification, Processing are completed and ready to use for readers.

Gifted Books received during the Year

Sr. No.	Name of Books Donar	Total Books
1	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	59
2	Hon'ble Dr. Shrinivas Varkhedi, VC, KKSU, Ramtek	179
3	Sau. Kalyani Deshkar, Asst.Registrar, KKSU.Ramtek	31
4	Sau Anagha Ambekar	68
5	Publication Department, KKSU,Ramtek	550
6	Sanjay Bhaskar Jogalekar, Sangali	332
7	Sadhubhadreshdas Ahmadabad	06
8	Shri. Kiran Kavishwar	26
9	Shweta Anup Jaipurkar	07
10	Shrimati. Rajashree Shrikant Jijchakar	02
11	Others	46
Total		1306

1.2) Department Wise expenditure of Books & Periodicals from General Funds 2020-21

	No. of Books	No. of Copies	Expenditure on Books	No. of Periodicals	Expenditure on Periodicals	Total Expenditure
Vyakaran Shastra	08	46	22,850/-	Nil	Nil	22,850/-
Education	Nil	Nil	Nil	03	2250/-	2,250/-
Sanskrit	Nil	Nil	Nil	02	600/-	600/-
Yoga	193	222	1,01,152/-	01	1400/-	1,02,552/-
Competative centre	Nil	Nil	Nil	06	6360/-	6,360/-
Computer Science	33	61	31,690/-	Nil	Nil	31,690/-
General	48	144	56,077/-	Nil	Nil	56,077/-
Sugamya Pustakalaya (3 Years Membership)						11,600/-
Total	282	473	2,11,769/-	12	10610/-	2,33,979/-
e-Journals Remote Access Remote Log				16342+		99,946/-
Total						3,33,925/-

1.3) Available Reading Materials in Liabrary

1.	Purchase Books	: 19317
2.	Gifted Books	: 16786
3.	Bound volume	: 1175
4.	Manuscript	: 3091
5.	Thesis	: 172
6.	Dissertations	: 359
7.	Audio –visual collection	: 47
8.	Gifted Audio –visual collection	: 182

Total Reading Materials : 41129

2) Data feeding by Library Staff

KKSU Digital Repository	Communities in KKSU Repositoies	No. of Collection
	Books	73
	Faculty Pub.	10
	Kalidas Collection	12
	KKSU Journal	07
	KKSU Newsletter	13
	KKSU Video	82
	Newspaper Clipping	16
	Other Important Publication	01
	Question Paper	04
	Project	06
	Thesis	82
	Report	03
	ODL Books	09
	Manuscripts	04
Shodhganga	Thesis data entries	97
Internet Archives	uploaded Items	28
Library Youtube Channel	You Tube Video Channel	92
Total		539
Koha Software	Books & Manuscripts :No.of data entries	28333
Total		28872
Digitization of Manuscripts	No. of Manuscripts Scan (Data feeding awaited)	2969

3) Available Journals Record during 2020-21

- Print Journals : - 52
- e- journal : - Through UGC Infonet Consortia

Sr. No.	Resource Name	Resource URL	No. of Journal
1	Economic & Political Weekly	http://epw.in/	1
2	ISID	http://isid.org.in/	Database 125 Index Journals
3	JCCC	http://jgateplus.com/	Database 7900+
4	Springer Link	http://www.springerlink.com/	1700+
5	Taylor & Francis	www.tandfonline.com	3400
6	JSTOR	http://www.jstor.org/	3165
Total			16291+

NDL-eResources

- World e-book Library
- South Asia Archive (SAA)

- **NDL User Information**

Active Users	Non Active Users	Active & Non Active Users
99	303	402

4) SERVICES & FACILITIES OF THE LIBRARY

SERVICES	FACILITIES
✓ Circulation Service ✓ Book Reservation Service) ✓ Book Display New Arrivals ✓ Journal Display Service ✓ Reprographic Service ✓ Bibliographic Services ✓ Inter Library Loan Service ✓ Reference service ✓ Information services ✓ Referral service) ✓ Newspaper clipping services ✓ UGC -INFONET Digital Library Consortium e-Resource ✓ NDL eResources -World e-book Library -South Asia Archive (SAA) ✓ Audio Book Reader (ABRAR) ✓ Electronic Notice Board ✓ Remote Access Services (From 7th jan. 2021)	✓ Reading Room Facility ✓ Periodical Facility ✓ Newspaper Facility ✓ OPAC ✓ Audio Visual Facility ✓ Internet Facility ✓ Manuscript Resource Facility ✓ Departmental Lib. Facility ✓ Special collection of books on Kavikulaguru Kalidasa ✓ Collection of books on NET, SET & JRF, Competitive Exams ✓ Special Collection on Govt. Rule & Regulations ✓ e Thesis full text database ✓ Plagarisum check up facility ✓ NVDA Software (Blind Student) ✓ Learn Sanskrit online Facility ✓ Sugamya Pustakalaya

5) Innovative Services/ Works

- Copyright- 11 Books
- Remote Access Service
- KKSU Publication books entry in Amazon for sale-120 Books
- Shodhsanhita Journal include in UGC Care List
- Library transfer and Management
- Code of Ethics to check Plagiarism

5.1) Information About Library Officers and Staff [Working Staff (2020-2021)]

Post	No.	Name	Location
Librarian	--	Dr. Deepak Kapade (Addl. Charge)	From 30/9/2013
Asstt. Librarian	1	Dr. Deepak Kapade	Main library ,Ramtek
Asstt. Superintendent	1	Sau. Rita Amin	Main Library, Nagpur
Library Asstt.	2	Ku.Pragati Dhepe	Main library ,Ramtek
		Ku. Minakshi Meshram	Main Library, Nagpur
LDC	---	Ku. Meena Pujari	Depatmental library, Ramtek
Library Attended	2	Shri. Mukesh Sahare	Main Library, Ramtek
		Shri. P. P. Kawale	Main library ,Ramtek
Peon	1	Shri. Pankaj Petkar	Main library ,Ramtek

5.2) Details of Working in Main Library

- The University Library has taken Institutional Membership of NDL(National Digital Library). Through this 402 members are prepare to avaiile facility of NDL by the library in the year 2020-21.
 - Published 11 books recived copyright.
 - Remote Access Library Membership started to library members.
 - 120 books upload in amazon site for sale.
 - Library transfer in new building -
 - Total 473 books have purchase and 12 jouranals renewal in the year. 3204 books data entries feeding are completed on Koha Software.
 - Total 3687 Old and New Books completed Classification.
 - Total 51 Journals issues are received and completed entries of the same. Those journals are not received, reminder letter also sent to concerened.
 - Total 1306 gifted books Accessioning, Cataloguing, Classification and Processing are complete.
 - University Library sent thanks letter with computerized list of books to all 15 books donors.-
 - Barcode lable pasted on total 4893 books.
 - Prepared Online feedback form (google form) and available to the students of KKSU on university library website.
- **Expenditure on Newspaper**

Sr. No	Library
1	11340/-

- **Newspaper Clipping Services**

Library provides newspaper clipping service to the users. Library staff collected 55 news reading our vishwavidyalaya and maintains systematic record in the file as well as made available to all readers for use.

- **Xeroxing Service**

Sr. No	Library
1	70/-

- **Availble News Paper in Library**

Sr. No	Library
1	The Hitvada
2	Sakal
3	Lokmat
4	Deshonnati
5	Tarun Bharat

6	Loksatta
7	Dainik Bhaskar
8	Times of India
9	Indian Express
Total	09

6) Library Membership

Category	Category Description	No. of Members	Membership Fees	Deposit
A	University Authority	06	---	---
B	University Officers	14	---	---
C	Permanet Teachers	12	Nil	1000 x12 =12000
D	Tempory Teachers	20	Nil	1000x17=17000 000x3 =000
E	Research Scholars	13	200 x13=2600	1000 x 13=13000
F	Permant Non-Teaching Staff	45	Nil	----
G	Tempory Non-Teaching Staff	Nil	Nil	Nil
H	UG.PG.Students Sanskrit	82	00 x06 = 00 200 x 19 =3800 200 x 18 = 3600 000x39=000	500 x 06 = 3000 1000 x 19=19000 000 x 18=000 000 x 39=000
	UG.PG.Students Sanskrit/ Scholarship	11	----	----
	UG.PG.Students-Education	04	500 x 1=500 200 x3 =600	500 x 4 =2000
	UG.PG.Students-Education/Scholarship	06	----	----
	विद्यार्थी पदवी,पदव्युत्तर शैक्षणिक विभाग UG.PG.Students-Education/BPL	50	200 x 37 =7400 500 x13 =6500	----
I	Mphil	02	200 x2 =400	----
J	External Members	06	200 x 06 =1200	1000 x 06= 6000
K	Casual Members	00	---	---
L	Short-Term Members	00	----	----
M	Reading Room Members	18	500 x 18=9000	---
N	Institutional Members (Affiliated College)	02	1000 x 2 =2000	---
O	Departmental Library Membership (KKSU)	09	---	---
Total		300	37600.00	72000.00

7) LIBRARY USAGE

7.1) Urkund Plagiarism Software Usage Statistics

No. of Usage	Total Usage
	288

7.2) e-Shodh Sindhu Consortium

Publisher wise Usage Statistics for 2020

Sr. No.	Resources Name	Total
1	Economic & Political Weekly	9
2	ISID	20
3	JCCC	819
4	Springer Link	4
5	Taylor & Francis	26
6	JSTOR	143
7	Nature	03
	Total	1024

7.3) Books Circulation

Books Circulation	Main Library	Waranga Library	Total
Home Issue	3408	156	3564
Reading Room Issue	136	166	302
Membership Extension Service Issue-Return	00	00	00
Special Home Issue-Return Books	00	00	00
KKSU Repository Usages	188	00	188
Total	3732	322	4054

7.4) No. of Visitors

Visitors	Main Library	Waranga Library	Total
Offline Library Visitor			
	3849	525	4374
Online Library Visitors			
KKSU Repository	188	Nil	188
E-Resources Visitor	1024	Nil	1024
OPAC	1943	Nil	1943
Total			7529

7.5) Library Usage Summary

Sr. No.	Libray Usage	Total
1	Books Issue-Return	7962
2	Membership Extension Circulation	00
3	e-access	1024
4	D-Space (Repository)	188
5	Urkund	288
6	OPAC	1943
7	Internet Archive	1594
8	Youtube Channel	2658
Total		15657

Annual Avarage : - $15657 \div 280 = 56$

Per day Average: - $56 \times 300 \div 100 = 19\%$

8) Library Income and Expenditure

Details	Income			Expenditure	
	Year 2020-21		Total	Details	Year 2020-21
	Main Library	Dept. Library			
Library Membership Library	24100	00	24100	Books/Journal Purchase/ Sugamya Pustakalaya	2,33,979/-
Extension Service Fees	00	00	00	Remot Log Informatics	99,946/-
Books Late Fees	1542	00	1542	Remote Access Software	
Xeroxing Fees	70	00	70		
Lost I-Card	50	00	50		
West Newspaper Sale	Include university Raddi	00	00		
Total Income	25762.00	00	25762.00	Total Expenditure	333925/-

8.1) Earn & Learn Scheme Expenditure

Sr. No	Name	Apr.	May	Jun	Jul	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mar.	Total
1	Megha Dahare	---	---	---	---	---	1600	2000	1933	1935	---	500	1355	9323/-
2	Mayuri Chincholkar	---	---	---	---	---	---	---	---	1355	1871	---	1161	4387/-
3	Pratima Somwanshi	---	---	---	---	---	---	1484	2000	1742	1677	---	1032	7935/-
4	Nikita Bawane	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1613	1571	839	4023/-
5	Aakash Patil	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1290	1290/-
6	Visahal Gore	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1161	1161/-
7	Shreyash Jadubanshi	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	839	839/-
8	Komal Garade	---	---	---	---	---	---	---	1400	1871	---	---	387	3658/-
9	Rakhi Turankar	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1806	571	---	2377/-
Total Expenditure														34993/-

8.2) Expenditure on Temporary Staff

Sr. No	Name	Apr	May	Jun	Jul	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mar.	Total
1	Chandani Kashyap	—	—	—	—	3355	3467	3871	3600	3612	3871	3286	1806	26868/-
Total Expenditure														26868/-

• Library Deposit, Renewal, Refund and Laps(Year 2019-2020)

Sr.No.	Details	Total
1	Library Membership Annual Fees (2019-20)	97900.00
2	Total Deposit	207500.00
3	Total Deposit Return	-74500.00
4	Balance Amount in Finance Dept.	133000.00
5	Renewal (2020-21)	-64000.00
6	Laps Amount(Year 2019-20)	69000.00

- ✓ Total 366 students become member of the library. Out of them 95 members as per rule Rs. 500/- and Rs. 1000/- per member deposited Rs. 207500/- in the year 2019-20.
- ✓ Out of 366 members, 96 members submitted refund form and as per rule (Rs. 1000/- and Rs. 500/- per member) Rs. 74500/- refunded to them.
- ✓ 270 Members had renewed their membership in the year 2020-21. Rs. 133000/- deposit information about renewed of membership sent to finance department.
- ✓ Laps amount Rs. 69000/- of 90 library members are still deposited in the Finance Dept.
- ✓ Rs. 97900/- annual library fees of 366 members per member Rs. 200/- and Rs.500/- received in the year. (Casual Member 100x01= 100/-, Short-Term Members Rs. 200x2= 400/- and Reading Room Member Rs. 500x94=47000/- total Rs. 47500/- included in Rs. 97900/-)

9) Programmes of Library

1. Dr. S R Ranganathan Jayanti

Library organized Dr. S R Ranganathan Birthday on 12th August 2020 at KKSU campus.

2) PDS Awareness Program Dated 21-07-2020 (Plagiarism Detection Software)

State Level Online Awareness Programme on PDS-ShodhShuddhi provide by Infilbnet, Gujarat on 21st July 2020

3) Training Program (Remote Log for staff)

Library (KRC) organized the training programme on Remote log for the library staff with the help of Informatics Bangalore on 8th march 2021.

4) Dr. S R Ranganathan moving Trophy essay competition

During the covid pandemic period, the library staff namely Ku. Minakshi Meshram received trophy against first rank in essay competition.

5. Student Induction Programme

Special Lecture delivered by Dr. Dipak Kapade, Librarian, KKSU on **“Important of Library”** in the students induction programme on 30th Sept. 2020. All new students of KKSU aware about library and benefited. This special lecture given in Ten Days students induction programme organized by KKSU.

10) Library staff achievement and activities (Year 2019-20)

Dr. Deepak Kapade, Librarian (Acting)

A) Published papers in Journals

Sr.No	Title with page nos.	Journal	ISSN/ ISBN No.	Whether peer reviewed. Impact Factor, If any
1	Barphe V. U. and Kapade Dipak, (2020). “A Study of Authorship trends and Collaborative research paper published in International Journal of Sanskrit Research : ANANTAA”, http://www.anantaajournal.com	Vol 10, issue 12, no. 1, Dec 2020	ISSN 2278-4632	Peer reviewed Online

B) Articles/Chapters Published in Edited Books

2.	Online learning platforms by Vijay Barphe and Dipak Kapade in Reinventing Academic Libraries: Vol.II, published by Atharva Publication Dhule, Feb-2020, ISBN:978-81-944866-8-8, page no.360-363
----	---

C) Orientation, refresher, FDP and Short term courses attended

4.	Completed One Week Inter Disciplinary Faculty Development Programme on "SAHITYA, MEDIA, MANOVIGYAN AUR VANIYA KE VIVIDH AAYAM" from May 29 - June 03, 2020. organised by Ramnagar college university of Delhi posored by MHRD.
5.	Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek & Infilbnet organized Two week National Level Online Faculty Development Program on “E-Content Design, Development and Delivery” from 18th to 27th June, 2020
6.	One week International FDP on Enhance Library and Information Services on 12 to 18 May 2020 organised by SNDT womens Univeraity, Mumbai

D) Resource Person

9.	Resource person one day national webinar on “Impact of Covid-19 on Libraries” jointly organized by SRTMU Nanded and HJPM, Himayatnagar on 16 May 2020.(Zoom)
10.	One Day National Webinar on "Impact of Covid-19 on Academic Library Services in Rural Area : Challenge and Opportunity" by Dr. Dipak kapade Date :- 18/09/2020 Organised by Department of Library

	and IQAC, Netaji Subhashchandra Science College Mulchera. Dist. Bhandara
11.	Plagiarism: practical approach by Dr.Dipak Kapade One day National e workshop on “ Basic of IPR & Plagiarism organised by Dr. L. D. Balkhande College of Arts & Commerce, Pauni Dist. Bhandara dt. 28th Aug 2020
12.	Special lecture on “Importance of Library” by Dr. Dipak Kapade ,10 days students induction program organized by student welfare departmet of KKSU on 21st to 30th Sep 2020
13.	“Utilization of library and open access e-resources during lockdown situation” by Dr.Dipak Kapade, Librarian Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Library Induction Program 2020-21 organized by G S College of Commerce, Wardha Date 9th Oct. 2020.
14.	Resources person Dr. Dipak Kapade in one day national webinar on Vachan Prerana Din organized by Lokmanya Tilak Mahavidyalaya, Wani Dist. Yavatmal Date 16th Oct.2020”Vachan:Kalachi Garaj” by Dr. Dipak Kapade Librarian(I/c) KKSU,Ramtek.
15.	“Innovation Library Services” by Dr. Dipak Kapade Resource Person to deliver a Lecture/Speech on 26th November 2020 for the UGC sponsored Refresher Course in Library and Information Science,HRDC,RTMNU,Nagpur
16.	“Digital Library and Remote Access” by Dr. Dipak kapade Resource person to deliver a Lecture on 20th May 2021 for the International Conference on Digitisation of Library, Chintamani College Commers Pombhurna Chandrapur.

E) Chairperson Session 1: International Conference

1.	“Digital Library and Remote Access” by Dr. Dipak kapade Resource person to deliver a Lecture on 20th May 2021 for the International Conference on Digitisation of Library, Chintamani College Commers Pombhurna Chandrapur.
----	---

Ku.Pragati Dhepe (Library Assistant)

A) Published papers in Journals

Sr.No	Title with page nos.	Journal	ISSN/ ISBN No.	Whether peer reviewed. Impact Factor, If any
1	Veena A. Prakash, Pragati J. Dhepe & Ramanik S. Lengure, Readiness to Shift to Cloud Based Libraries: A Model for University Libraries in Maharashtra in India	International Journal of Advanced Science & Technology Vol. 29, No. 6, (2020), (SCOPUS Index Journal)	ISSN: 2005-4238	Peer reviewed

Ku.Meenakshi Meshram (Library Assistant)

B) Participated in Article Competition

Sr.No.	Programme	Duration	Organised by
2.	Dr. S. R. Ranganathan Firta Chashak Award (Dr. S. R. Ranganathan Article Competition)	12.08.2020	Organized by Vidarbha Sahitya Sangha , Library, Nagpur Ku. Minakshi D. Meshram Participated

11) Publication Department

11.1) Following Gifted Books by Publication Section

Sr.No.	Gifted	Total
1	संस्कृत बाल साहित्यम संच	15 set and 05 copies
2	कालिदास समग्र संग्रह	04 Set and 50 Copies
3	शोधकर्ता कार्यकर्ता	1
4	संस्कृत वाग्विलास प्रथम मुद्रा	2
5	संस्कृत वाग्विलास द्वितीय	2
6	संस्कृत वाग्विलास तृतीय	2
7	वास्तुविवेक	2
8	संस्कृत सेतु	2
9	छत्रपती शिवमहाकाव्यम्	1
10	वैदिक साहित्य धर्माचा उगम व विकास	1
11	व्याकरण शिक्षणम	1
12	साहित्य पाथेयम	1
13	वृत्तालोकः	1
14	फलदीपिका	1
15	शक्तिवादः	1
16	तर्कसंग्रहदीपिका	1
17	भासोऽहासः	1
18	बीजगणितमस	1
19	ध्वनी आणि वक्रोक्ती- तौलनिक अध्ययन	2
20	अभंग गुलाब	2
21	वृत्तालोक	2
22	क्षमादेव्याः कथाविश्वम्	2
23	अध्ययन आणि अध्यापन	5
24	पाश्चात्त्य तर्कशास्त्रम्	2
25	All books Published in AIOC (Series No. 1 to 72 & 74 to 109 , Oriental Legacy)	109
26	coffee table Book	6
27	Pendrive	2
	Total Gifted Books	19 Set & 208 Copies
	Gifted Books Postage Charges	934/-

11.2) Income of Publication Department

Sr. No.	Books Sales	Main Library	
		No.	Amount
1	महाभारत में वर्णित विविध गीताओं में धर्ममीमांसा	11	2013.76
2	Materials for a critical edition of the Kasikavrutti	2	410.19
3	पंजलिचरितम	8	951.27
4	आख्यातचंद्रिका	1	88
5	Codes, Conducts, Ethics And Principles Of Human Life	2	175.66
6	महाराष्ट्रस्य विद्यमानानि संस्कृतनियतकालिकानि	7	448
7	Relationship between Philosophy & mathematics	5	771.28
8	World The Expression of the Absolute	2	253.78
9	Smaskrita Sopanam	1	245.91
10	Contribution of Muslims to the Sanskrit	1	249.72
11	Applications of Indian Logic And Atomism	12	1626.8
12	Sanskrit Sahityashastracha Itihas	12	3488.2
13	अशी शिकावी संस्कृत भाषा	13	3741.95
14	Aksara Purushottama Darsana Karikas	1	367.87
15	122 Grantho Ka Saransh	10	1920
16	योग विचार	1	80
17	Sriramvarmvijaya	1	220.62
18	व्याकरणप्रबंधरत्नम	1	156
19	व्याकरण कल्पतरु	1	360
20	प्राचीन भारतीय दायविभाग	1	192
21	योग व आयर्वेद शास्त्रों में आहार विषयक विचार	11	1936
22	Etymologies from the Taittiriya Brahmana	2	277.22
23	सूक्ष्म अध्यापन	4	491.92
24	Anuvadshastram	14	1662.54
25	अधिकरण संग्रह	1	100
26	Vyaktittvam	1	295
27	पाश्चात्य तर्कशास्त्रम्	15	2953.19
28	Sankhyayogaprakrangsangraha	2	776.68
29	Chamadevya Kathavishvm	10	2080
30	अभंग गुलाब	1	136
31	महानुभाव पंथाचे संस्कृत साहित्याला योगदान	3	552
32	जैन दार्शनिकांचे भाषाविषयक चिंतन	11	3401.72
33	मानसोल्लास	1	263.6
34	ध्वनी आणि वक्रोक्ती— तौलनिक अध्ययन	7	1814
35	संस्कृत साहित्यातील प्रसाधन आणि अलंकरण	10	2288
36	गोकर्णनिधी	1	92
37	वृत्तालोक	1	181.57

38	गन्धशास्त्रम्	1	256
39	भारतीयदर्शनम्	3	892.8
40	Grammatical Functions of the Sanskrit Praadi-s	1	128
41	महाभारतस्थोद्योगभीष्मपर्वणोः तद्धितान्तप्रयोगानुशीलनम्	3	708
42	Palisaddrupika	5	750
43	Buddhas Anatmavada and Nature of nirvan	1	234.48
44	Aayushshabdarupika	5	687.5
45	वराहोपनिषद्	1	232
46	Word Word Potency and Meaning	2	183.48
47	संस्कृत वाग्विलास प्रथम	166	11140
48	संस्कृत वाग्विलास द्वितीय	203	9916
49	संस्कृत वाग्विलास तृतीय	21	1130
50	वास्तुविवेक	26	1900
51	वैदिक साहित्य धर्माचा उगम व विकास	100	26000
52	योग दर्शन	1	100
53	भासोऽहासः	1	150
54	बीजगणितमस	52	10250
55	coffee table Book	118	1,37,100
56	लघुचित्रापर्ताच्या ५०० Pendrive	89	40,050
57	बालसाहित्य संच	14 संच	17,500
58	कालिदास समग्र संग्रह संच विक्री तपशील	25संच	48125
Postage Charges		1382	
Total Deposit Rs.			3,44,495.71/-

* * *

University Achievements 20-21

KKSU working in Covid Pandemic

- Due to Corona pandemic as per the rules imposed by Govt. of Maharashtra time to time KKSU was working following all norms.
- Hon'ble VC has initiated for group insurance of all the employees to ensure good treatment of Covid infection.
- All the Staff members have been vaccinated.
- KKSU's NSS unit, DSW directorate & Yoga therapy centre made good efforts for needy people in Ramtek and Nagpur. KKSU's Counseling center had given 24 by 7 service in Covid period.
- In the month of April 21, sad demise of KKSU's two employees namely Shri Ritesh Meshram & Shri Aravind Rathod were happened. Hon'ble VC has given all the possible cooperation to the family of these employees by offering jobs to their better halves on contractual basis.

Administration

- Hon'ble Minister Shri Samant announced **four sub-centers for KKSU in Ratnagiri, Pune, Aurangabad & Nanded**
- Hon'ble Minister sir allotted a space of 20000 sq. ft. for Ratnagiri Sub-center at Ratnagiri.
- 79 colleges affiliated with KKSU. Total no of affiliated colleges is 187.

Academic

- The Self Study Report for Second Cycle has submitted. University is now gearing up for the NAAC's Second Cycle.
- Hon'ble VC Prof. Varakhedi has created an ideal model curriculum for Sanskrit in higher education across India. UGC constituted a committee to develop Learning Outcome Curriculum Framework (LOCF) under the chairmanship of Prof. Varakhedi.
- Academic audit of various academic departments has been successfully executed.

Research

- The Research Project on "E-Handbook for South Indian Scripts" has completed under the leadership of Hon'ble VC Prof. Varakhedi & Co-investigator Dr. Prasad Gokhale. This project is funded by Central Sanskrit University, New Delhi.

Infrastructure

- **Jnana;yogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Centre** inaugurated at the hands of Hon'ble Governor Shri Bhagat Singh Koshyariji.
- **Matorshi Girl's Hostel** inaugurated at the hands of Hon'ble Shri Uday Samant, Minister, Higher & Technical Education on 5th February 2021.
- **Maharshi Panini Computer Centre** established.
- **The development of Waranga Campus has geared up.** Work of Compound wall is in last stage and Transformer is installed.

Grants - 5-00 Crore grant has been received from RUSA.

Awards to KKSU

- According to survey made by Education World Magazine, regarding to University Ranking in India, We are glad to share that KKSU hold 6th position in Maharashtra's University, First in Sanskrit Universities in India and 60th in Indian Univesities, under the visionary guidance of Hon'ble VC Prof. Varakhedi.
- Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, a well-known University in the field of Higher Education has carved a niche in the field of Sanskrit by obtaining the Certificate from International Standard Organization alias ISO 9001-2015. KKSU receives this Certificate for three years from 2020 to 2023. International Accurate Certification Authority, New Delhi which has been accredited by UASL (England) UK, issued this certificate to KKSU.
- KKSU received Certificate of Excellence 2020 for Excellence in Sanskrit and Yogashastra Education from My FM Radio channel.
- NSS State level award has declared by State Govt. of Maharashtra for 2019-20. KKSU's NSS Unit received two awards. Shri Anup Sayre, Asst. Prof. , Administrative Degree College, Nagpur an affiliated college will receive Program Officer Appreciation Certificate and Ms Renuka Mirge, Prashakiya Seva Padvi College will receive Best Volunteer award

Faculty Achievements

- It is proud to share that Our Hon'ble Vice Chancellor **Prof. Shrinivasa Varakhedi** has assumed the **Officiating Charge of Gondwana University**, Gadchiroli. Hon'ble Governor of Maharashtra Shri Bhagat Singh Koshyariji has issued order in this regard. It was very creditable that Prof. Varakhedi assumed VC ship of two universities at a time.
 - Hon'ble VC **Prof. Shrinivasa Varakhedi** has awarded with **Rajprabha Puraskar** by Kunjunni Raja Academy of Indological Research, Ernakulam, Kerala for his contribution in traditional Shastra and Modern Science. 11.12.20
 - Hon'ble VC also recognized with **Suryagaurav Puraskar** 2020 for valuable contribution in the field of Education & dissemination of Sanskrit Language by Suryadatta Group of Institutes, Pune 12.12.20
 - Our emirates faculty member **Prof. Madhusdan Penna** has been honored with "**Shastraratnakar**" Upadhi by Shrimadanantanpillai, Tirumalpeetham, Bhadrachalam, Telangana
 - **Dr. Parag Joshi** felicitated with **Vyasakavi Puraskar** by MVDRPGK, Odisha.
 - **Dr. Renuka Bokare**, Public Relations Officer has received **Suresh Dolke memorial Research Book Award** for her book Dhvani & Vakrokti – A Comparative Study by Vidarbha Samshodhan Mandal, old & renowned literary institute in Nagpur on 7th February 2021.
 - KKSU's **Library Dept.** received a Trophy for securing first position in Research Paper Competition. **Ms. Minakshi Meshram**, Library Assistant received certificate for the same.
-

Archived Events organized during the session 2020-21

Sr. No.	Date	Event	Department	Convenor
1	1.5.20	Maharashtra Din	KKSU	Dr. Vijaykumar
2	2.5.20	Tools & Resources for Online Sanskrit Learning	Veda & Vyakarana Dept.	Dr. Harekrishna Agasti
3	4.5.20	The Present Scenario in the perspective of Vedanga Jyotisha	Vedanga Jyotisha Dept.	Dr. Prasad Gokhale
4	12.5.20	"Digital Glass Room Teaching-Learning Platform	University SWAYAM Cell	Dr. Rajendra Jain
5	13,14 & 15.5.21	Dr. S. B. Varnekar Memorial E-Lecture Series	Sanskrit Bhasha & Sahitya Dept.	Dr. Parag Joshi
6	15.5.20	E-Learning – Challenges & Opportunities	Education Dept. & ODL	Prof. Chandratre, Dr. Sadar & Dr. Dalai
7	16-22.5.20	Seven Days Jyotisha Training Program	Vedanga Jyotisha Dept .	Dr. Dinakar Marathe
8	19-28.5.20	Online Sanskrit Education Skill Development Workshop	ODL	Dr. Hrishikesh Dalai
9	4-10.6.20	Seven Days Text Reading Workshop on Meghadootam	Sanskrit Bhasha & Sahitya Dept.	Prof. Kavita Holey
10	5.6.20	Acharya Abhinavgupta & His Contribution	Bharatiya Darshan Dept.	Dr. Kalapini Agasti
11	7.8 & 9.6.20	Dr. S. A. Dange Memorial E-Lecture Series	Veda & Vyakaran Dept.	Dr. Jaywant Chaudhari
12	11.6.20	National Webinar on Skill Management in Civil Services	Public Administration Dept.	Prof. Lalita Chandratre
13	16.6.20	Sankalpa Din	KKSU	Prof. Vijaykumar
14	18-27.6.20	Online Faculty Development Program	University SWAYAM Unit	Prof. Kavita Holey & Dr. Rajendra Jain
15	21.6.20	International Yoga Day	Bharatiya Darshan Dept.	Dr. Kalapini Agasti
16	22.6.20	Mahakavi Kalidas Din	KKSU	Prof. Vijaykumar
17	22.6.20	Online Certificate Course in Communicative Sanskrit	International Collaboration & Linkages	Prof. Vijaykumar
18	22.6.20	Online Communicative Sanskrit Training Program	KKSU Waranga Campus	Prof. Krishnakumar Pandey
19	17.7.20	Awareness Program on 20UGC-MOOCs Adoption	University SWAYAM Unit	Dr. Rajendra Jain
20	3.8.20	Inaugural of Sanskrit	Extension	Prof. Krishnakumar

		Mahotsava	Services Board	Pandey
21	3.8.20	Release of Digital Book on AIOC 2020	KKSU	Dr. Renuka Bokare
22	14.8.20	Organ Donation Campaign	NSS & Mohan Foundation, Mumbai	Dr. Dinakar Marathe
23	15.8.20	Independence Day	KKSU	Prof. Vijaykumar
24	23.8.20	National Symposium on NEP in the perspective of Sanskrit Education	Warnaga Campus KKSU	Prof. Krishnakumar Pandey
25	5.9.20	Sister Nivedita English Club	Dept. of Modern Languages	Dr. Parag Joshi
26	8.9.20	Ninth Convocation	KKSU	Dr. Umesh Shivhare
27	15.9.20	Hon'ble Shri Uday Samant, Minister, Higher & Technical Education, Govt. of Maharashtra Visit	KKSU	Prof. Vijaykumar
28	18.9.20	Foundation Day	KKSU	Prof. Vijaykumar
29	2.10.21	Mahatma Gandhi Jayanti	NSS, UBA & DSW	Dr. Dinakar Marathe Dr. Jaywant Chaudhari
30	29.10-4.11.20	Madhubharati Lecture Series	Bharatiya Darshan Dept. & Sannidhi Alumni Association	Dr. Kalapini Agasti Dr. Renuka Bokare
31	2-8.11.20	Online Faculty Development Program	KKSU & SSS, Delhi	Dr. Parag Joshi
32	27.11.20	Dr. Anagha Ambekar Superannuation Program	KKSU	Prof. Vijaykumar
33	20.12.20	Akashdarshan	Vedanga Jyotisha Dept.	Prof. Krishnakumar Pandey
34	10.1.21	Ashirwad Sabha	International Collaborations & Linkages	Prof. Vijaykumar
35	11.1.21	Symposium on Makarsankranti	Vedanga Jyotisha Dept.	Dr. Dinakar Marathe
36	15.1.21	Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Centre Inaugural	KKSU	Dr. Deepak Kapde
37	15.1.21	Research Course Work 2021	KKSU	Dr. Parag Joshi
38	27.1.21	Vakyartha Sabha	Vedanga Jyotisha Dept.	Prof. Krishnakumar Pandey
39	5.2.21	Matoshri Girl's Hostel Lokarpan	KKSU	Prof. Vijaykumar
40	12.2.21	Special Lecture on Balanced Diet	Women Cell	Dr. Rajashri Meshram
41	12.2.21	Vakyartha Sabha on Vasantpanchami	Vedanga Jyotisha Dept.	Dr. Dinakar Marathe
42	16.2.21	Portal Inauguration of E-Handbook of South Indian	KKSU	Prof. Shrinivasa Varakhedi

		Scripts		Dr. Prasad Gokhale
43	22.2.21	One Day National Workshop on Human Rights	CTTOP	Prof. Lalita Chandratre
44	25.2.21	National Conference on Implementation of National Education Policy for Teacher Education	KKSU & Vidyabharati, Nagpur	Prof. Lalita Chandratre Dr. Kirti Sadar Dr. Manjushri Sardeshpande
45	25.2.21	Geetasudha Lecture Series	Bharatiya Darshan Dept.	Dr. Kalapini Agasti
46	27.2.21	Marathi Bhasha Gaurav Din	Sanskrit Bhasha & Sahitya Dept.	Prof. Kavita Holey
47	8.3.21	Women's Day	Women Cell	Dr. Rajashri Meshram

वर्ष २०२०-२१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

KKSU's contribution to society in Covid-19 Pandemic in Ramtek & Nagpur

Community Kitchen in KKSU, Ramtek & Nagpur

KKSU served food packets to Ramtek Police through its community kitchen.

Coordinators - Dr. Sachin Dawre and Dr. Pragati Dixit, Program Officer, NSS

Hon'ble MLA Samir Meghe visited community kitchen run by KKSU and other members of society for needy people. Coordinator Dr. Jaiwant Choudhary, Director, DSW

Counseling and distribution of Nutrition kits

Nutrition packets distributed to Pregnant Ladies at Ramtek

KKSU volunteer Mrs. Kalyani Deshkar gave collecting information from pregnant ladies & distributed Poshan Aahar Packets to them.

Making of grain kits and mask distribution

Making of Grain Kits by NSS volunteers of KKSU affiliated colleges

Mask distribution at Ramtek

Distribution of grain kits

Grain Kits distribution by Hon'ble VC Prof. Shrinivasa Varakhedi and Prof. Lalita Chandratre, Director, Teacher's Training & Outreach Programs to needy people in Ramtek.

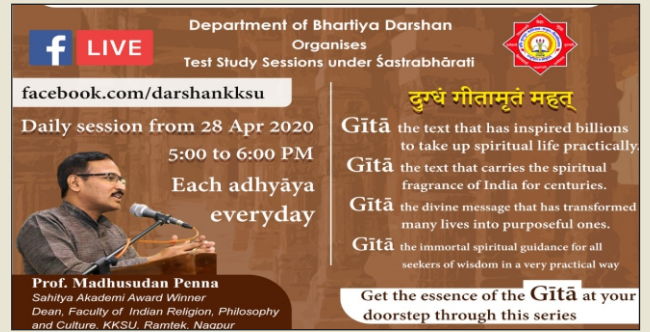

वर्ष २०२०-२१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

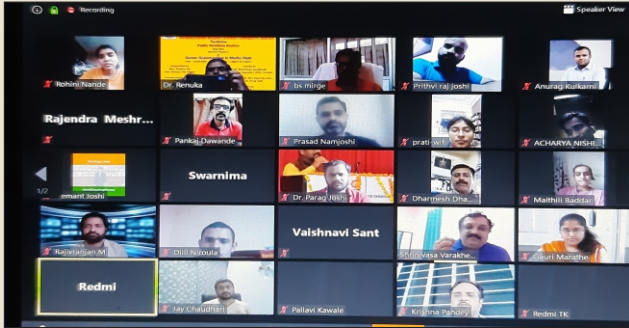
International Sanskrit Poets Meet (25.04.2020)

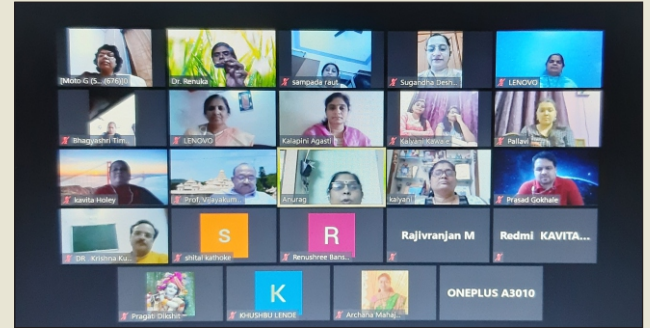
Shastra Bharati Lecture series on Bhagwad-Gita (28.4.2020)

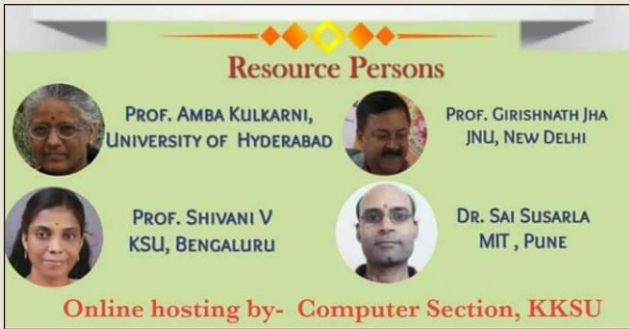
National Webinar on Career Opportunities in Media (29.4.2020)

Webinar on Domestic Violence during COVID 19 (30.04.2020)

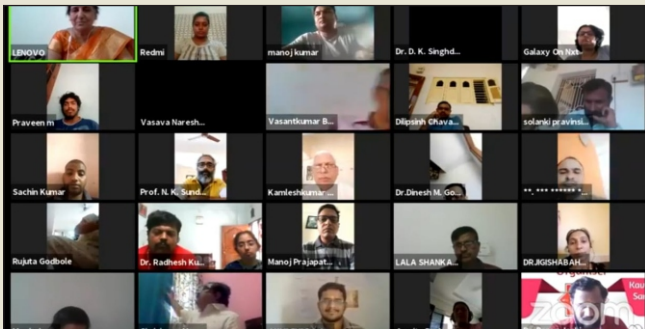
International Webinar on Tools & Resources for Online Sanskrit Learning (02.05.2020)

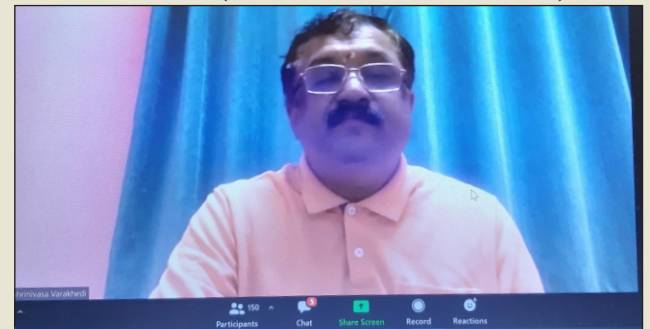
National Jyotisha Webinar (04.05.2020)

Dr. S. B. Varnekar Lecture Series (13-15.05.2020)

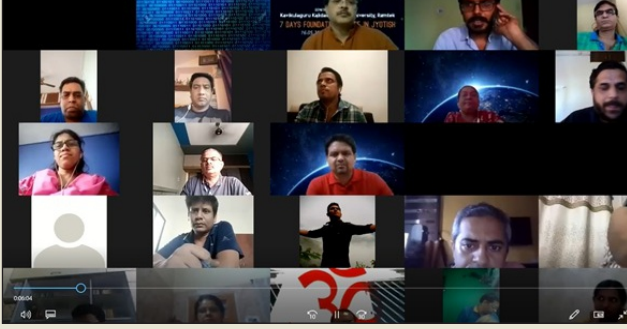

Online Sanskrit Training Workshop for School Teachers (19.05.2020 to 07.06.2020)

वर्ष २०२०-२१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

Seven Day Foundation Course in Jyotisha (16-22.05.2020)

Online Seven Day Text Reading Workshop on Kalidas's Meghadootam (4-10.06.2020)

Jnanayogi Dr. Jichkar Punyatithi (02.06.2020)

International Yoga Day (21.06.20)

Mahakavi Kalidas Day (22.06.2020)

Shri. Golvalkar Guruji Punyatithi (05.06.2020)

वर्ष २०२०-२१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

Inauguration of Online Sanskrit Communicative Certificate Course in USA & Canada (22.06.20)

Sankalpa Din (2.7.2020)

Faculty Development Program for School Teachers in Ramtek (5-7.8.2020)

Hon'ble Governor & Chancellor of the University explaining the importance of organ donation. 14.08.2020

Minister of Higher & Technical Education, Govt. of Maharashtra inaugurating the Maharshi Panini Computer Centre at KKSU.

100 Feet National Flag Hoisting at KKSU

Hon'ble VC Prof. Varakhedi hoisting University flag on Foundation Day of University.

KKSU received Certificate of Excellence 2020 for Excellence in Sanskrit and Yogashastra Education from 94.3 My FM Radio channel.

वर्ष २०२०-२१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

Ninth Convocation

(8.9.2020)

Hon'ble Governor & Chancellor of the University
Shri. Bhagat Singh Koshyariji delivering the
Dikshanta Upadesha at Ninth Convocation.

Chief Guest P.P. Swami Ramdeoiji delivering the address.

Hon'ble VC Prof. Varakhedi felicitating with Honorary D.Litt. to Hon'ble Founder VC of KKSU Dr. Pankaj Chande (Former President of the Indian University Association) for his contribution in the field of Sanskrit Research and Higher Education.

Prof. Shrinivasa Varakhedi, Hon'ble VC delivering the speech.

KKSU virtually felicitated with Honorary D.Litt. to Shri Om Prakash Tiwari, Secretary, Kaivalyadham Yoga Institute, Lonavla, Pune, for his devoted work in the field of Yoga were honoured with the title, Honorary D.Litt.

वर्ष २०२० - २१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

Visit of Hon'ble Shri Udayji Samant (15.9.2020)

Discussion on National Education Policy (2.11.2020)

Geeta Jayanti

A rare Astronomical Event - Jupiter & Saturn conjunction

Bhajan Sandhya

Swami Vivekananda Birth Anniversary. 12.01.2021

Shri. Sevakramji Birth Anniversary (15.02.2021)

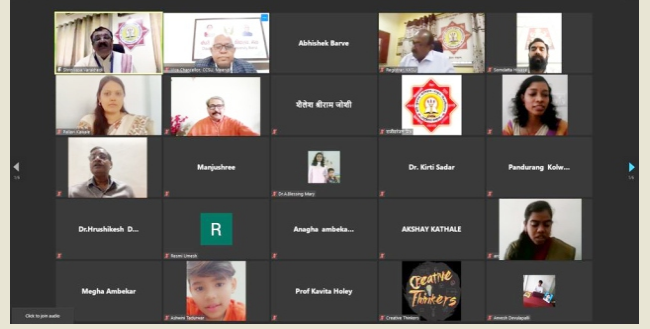

वर्ष २०२० - २१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

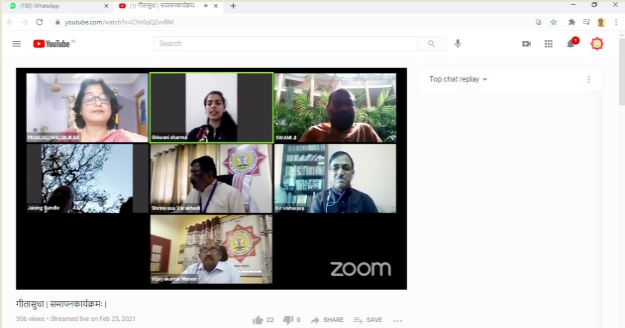
Vasantpanchami Utsav - 16.02.2021

National Conference on Implementation of National Education Policy for Teacher Education (25.02.2021)

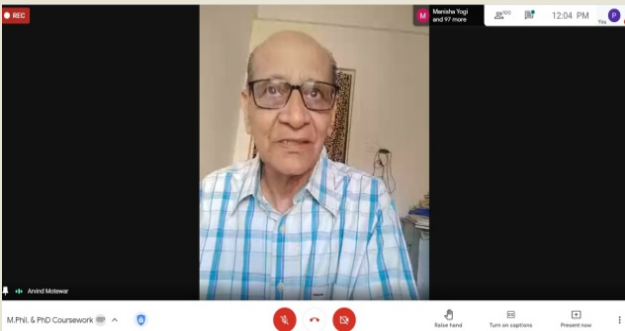
Geetasudha - Concluding Program (25.2.2021)

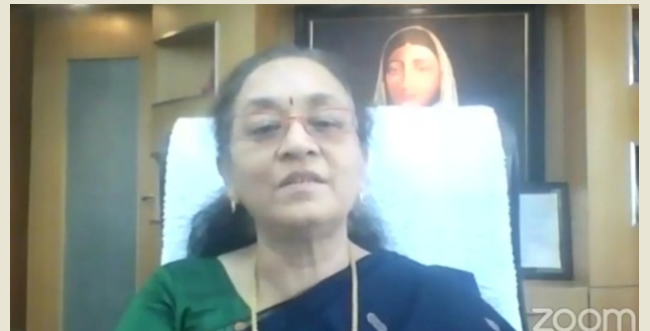
National Training Program on Human Rights (22.02.2021)

Marathi Bhasha Gaurav Din (27.02.2021)

International Women's Day (08.03.2021)

Hon'ble VC Prof. Varakhedi with other dignitaries releasing University Diary 2021 1.1.2021 & also releasing University Newsletter Vaidarbhi - 12th issue. 26.01.21

वर्ष २०२०-२१ मध्ये विश्वविद्यालयाच्या विविध विभागातर्फे आयोजित कार्यक्रम

Inauguration of Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Centre (15.1.2021)

Hon'ble Governor Shri Bhagat Singh Koshyariji inaugurating Chandrashala (Open Theatre) in KKSU premises.

Inauguration of Matoshri Chhatravas (05.02.2021)

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

Administrative Building, Mouda Road, Ramtek - 441106, Dist. Nagpur (Maharashtra) India

Website : www.kksanskrituni.digitaluniversity.ac

Website : kksu.org